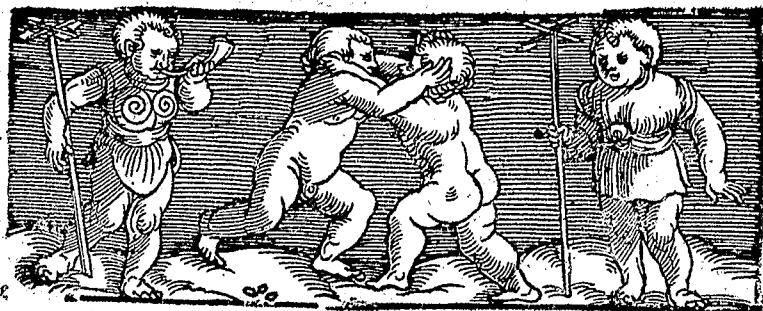

¶ Decet ut quos in ecclesia altior gradus sublimat/ eorum mentes magis
 sincera puritas/ac maior in deum devotio extollat. Quis autem ignorat/
 sacerdotale gradum summum tenere apicem: cuius(iuxta ariopagite sen-
 tentiam) est/fidelium mentes purgare/illuminare/atque perficere. Purgat ne-
 pe/dum ab iniusticia peccatores reuocat: sed fidelium mentes(errorum tene-
 bras fugando) illustrat: atque vite sanctimonia/ut perfici debeant/insinuat.
 Quibus autem ista desunt/hec efficere minime possunt: quibus etiam vtilius
 erat/divino officio nunquam mancipatos fuisse/ quod in eo condignis operibus
 non refulsisse. Inter cetera vero que hunc commemoratum sepiusque comemora-
 dum sacerdotale gradum digniore reddunt/et intimius concernunt est di-
 vine Misse/et sacratissimi canonis intelligentia: et eiusdem cum qua congruit:
 tum mentis/tum corporis puritate iunctissima/et cum mentis interiori sui
 deuotione lectio attentissima. Nam in eo is veraciter imolatur/offertur/et
 sumitur verus deus et homo: ac totius mundi spes et salus unica/dominus noster
 Iesus Christus: nedum pro nostris/verum pro totius mundi peccatis suffici-
 ens propitiatio. quare nec dici/nec cogitari excellentius aliquid potest. Sed
 quo altior gradus/eo periculosior casus: si huic divino officio tam indigne
 assistitur: apostolico id pronunciant eloquio. Quonia qui manducat et bi-
 bit indigne/eternae damnationis iudicium sibi manducat et bibit. Quapropter
 propter vestrum o sacerdotes domini/pensate periculum: mundamini qui fertis vas-
 sa domini. Minus enim idoneus intercessor erit/ cuius conscientia peccato-
 rum labe contabescit. Et idcirco quo pro labenti populo(in quo vos de-
 us posuit pastores) acceptabile sacrificium apud patrem misericordiarum offe-
 ratis:hunc libellum/ea que circa illud ministerium necessaria sunt elucidam-
 tem/vobis providere modis omnibus studeatis/satagite. sic enim peritura
 mundo consuletis: et vobis sempiterna gloriam comparabitis: ad quam
 nos pariter perducatur qui vivit et regnat deus benedictus per infinita secula.

A D E N.

¶ Iste officium a mittendo dictum: tum quia filius dei vivit dominus
 noster Iesus Christus ibi mittitur: tum quia per illud ministerium
 sacerdotum preces vota que nostra ut nobis benedictione sua
 mittat mittimus: tum quia sancti angeli ibi mittuntur/et cathedra
 mini emittuntur/sive olim emittebantur: cum? quidem non solum
 verba/sed et gestus et signa sunt fecerunt: nec unius tantum/
 sed diversorum secretorum in eo latissime profundissimeque pre-
 torum. Unde accidit etiam tam multiformis expositio sanctorum doctorum: quorum unus
 sic/aliter vero sic unum et idem verbum aut signum exposuit: unum Iherusalem/aliter allego-
 rice/tertium moraliter/et anagogice quatuor. Si quidem per nos materia canonica est
 et a christo partim in propria persona/partim spiritus sancto edocta: et per nos sic scriptura ca-
 nonice/ita et officium Misse secundum quod dupliciter sensum exponi potest. Cum autem quilibet
 scire et intelligere suum teneat officium/si velit ipse digne et fructuose eque: per christum
 prout ad hoc videntur teneri sacerdotes domini. ne reprobi efficiantur cum filiis belii/
 Ophni et Phinees: de quibus scriptum est: Porro filii belii filii belial/nescientes
 dominum/necque officium sacerdotum ad populum. factum est autem per peccatum eorum grade nimis co-
 ra domino: quod detrahebant homines sacrificio domini: propter quod et tamen percussi sunt uno
 die/et sacerdotio sepiusque privati. Sic et alibi scriptum est: Quia tu sapientia repu-
 listi/repellam te et ego ne sacerdotio fungar/ mihi. Quod sec. 4. Et quidem hec omnia
 in figura scimus esse facta. Nam cur nostris temporibus homines detrahunt sacrificio domini:
 non illo tauro aut vitulo/ sed isto perfectissimo et maximo peccato imperfecti figur-
 rato/corporis. scilicet et sanguinis preciosi domini nostri iesu christi: ipsi non participantes/aut parti-
 cipari parum curantes vel oino negligentes: nisi quia clerici nesciunt dominum/necque
 officium sciunt sacerdotum ad populum. Est si forte quidam putat se scire/intellectu/ non tamen
 sciunt affectu: vel saltem se facto nescire ostendunt. Ne ergo tanti opprobrii rei inveni-
 amur/curamus melius eligere: et tamque nuclei cortice seposita degu-
 stare secundum quod dupliciter sensum/ amemus quondam in fine questionum nostris quantum dominus
 donare dignabitur ad perfectum meum: et mihi filium sacerdotum/ quod spiritus gratia et dis-
 ficilia aut legere nolumus aut non possumus: quibus non solum tam danabilem igno-
 rantiam vitari possit/verum etiam officium illud dignum? solui: et tantum? officium sacri-
 ficium devotum? et fructuosum? offerri. quod sacrificio sacratissimo et perfecta expiantur: et
 bona omnia perferunt ac perficiunt: putant tandem de fructibus habere sacrificium et sacri-
 domini predestinare latere patebit. Est autem sacrificium illud passionis dominice memoriale: sed
 illud apostolus. 1. Cor. 11. Quotiescumque manducamus panem et calicem. mor. do. an. do. ve.
 Ita videtur sacerdos celebratur? typum christi passionis gerat suis gestibus et idem et al-
 legorice et precipue quod tamen alios sensus non excludit. Sic ad litteram celebratur? per
 modo proponit exterior vestem/cucullam pallium et bimorum magis expedire ministrum
 aut celebrare possit. deinde lavat manus? ad tractandum reuerentem sacramentum.

Quadruplex expositio

Preciosa. n. nō p̄suevit tractare hoies / nisi manibz p̄us lor. Vñ indecē ēēt ad tā p̄ciosum / tāqz nobile sac̄m tractādū accedere manibz q̄ de facili inq̄nant illor. Tercio iclinat⁹ orat: vt deuot⁹ z pur⁹ mēte accedat. Quarto iduīt vestibz sac̄s: q̄ sac̄dotē a pp̄lo discernūt / tegūt z honestāt: vt certimonialr / ordiate z inoffense ēēt q̄ntū ad exteriorē cultū z gest⁹ sūmo huic assistat sacrificio: fm illō. 1. Cor. xiiij. Oīa in vobz honeste / z fm ordinē fi ant. Nec paz. extiores cerimōie pp̄lo p̄ficiūt / c⁹ ex his pascit⁹ deuotio: z i exercitaz ex his aīus suscipit i cremētū. ¶ Allegorice p̄o z mag⁹ p̄ncipalr deo p̄mo d̄ponit extiorē vestē: qz x̄ps seipm oblat⁹ / surrexit a cena z de posuit vestimēta sua. Joh. xiiij. Deīn lauat man⁹ / sc̄as qz iēsus depositis vestis cepit lauare pedes discipuloz. Tercio accedit ad q̄d altari vel ali bi: z p̄strat⁹ nudato capite orat tribz vicibz dñicā oīonē cū magno tiorē z tremore ex hūilitate cogitās z sc̄as qz iēsus cepit pauē z tedere / dicēs. Lu. xxiij. Trist⁹ est aīa mea vsqz ad mortē. z p̄cidit i faciē suā oīa do nudo capite tribz vicibz / ap̄ puit ci ā gel⁹ p̄fortās cū: z fact⁹ est sudor ei⁹ sic gutte sanguis d̄currēt i terrā. Quarto accedit ad locū vbi se iduat: z accipēs hūerale siue amictū osculat⁹: z induens opit caput: z cū funicul⁹ stringit se circa collū z mediū corpis: sc̄as qz iēsus p̄cessit obuiā iudeis dicēs: Quē q̄rit⁹ zc. z ita cū iudas osclo tradidit: z captū iudei ligauit p̄ collū z mediū corpis: z sic ducētes i domū caiphe velauerūt caput: z faciē ei⁹ p̄cutiētes illudēbāt z dicētes: P̄phetisa nobis x̄p̄e d̄s ē q̄ te p̄cussit. Mat. 27 Quinto induit albā vestē ludicrā q̄ x̄ps velut stult⁹ ab herode ē illus⁹: / z ad pilatū remiss⁹. Luc. 23. Sexto zona se succingēs ligat: sc̄as iēsu ad collū ligatū z flagell⁹ cesum. Jo. 19. Septio manipulū i sinistro brachio. qz funicul⁹ q̄ fuit ligat⁹ i flagellatoe remāsit i sinistra / qm coronato d̄derūt arūdinē i dextra. Octauo iduit stolā crucē signātē. sic em stolā p̄tat i scapul: ita x̄ps crucē sibi baiulauit ad locū passiōis. Nono casulā / si gnificās vestē purpureā q̄ milites tāqz regnare volēti aut q̄rēti illuserūt. Jo. 19. Decio exit ad pplm z altare: rep̄sc̄as iēsu qm exiuit de p̄torio por tans coronā z vestē purpureā. Jo. 19. ¶ Tropologicē siue moralr docet quō se h̄ie d̄z q̄libz sac̄dos ad tātū mysteriū accessit⁹ mētalr p̄ ea q̄ foris agit corpāl. P̄mo igit d̄ponit extiorē vestē: q̄ instruit / vt tūc ip̄is abh̄iciat a se oēz extiorē curā z sollicitudinē: dicēs illō Bēn. 22. Expectate me h̄ cū asinis: ego z puer illuc vsqz p̄p̄. zc. qz cū solo puero. i. puro spū d̄z ire ad locū imolatiōis / dimissis interi fuis cū asino: h̄ ē curis z sollicitudinibz / ex huic vite necariis: z a fortiori fātā manibz vanis. vñ z orare d̄z: Erue me dñe veterē hoiez cū actibz suis: z idne nouū q̄ fm deū creat⁹ ē in scri/ tate z iusticia veritat. q̄ viuīs zc. Secūdo lauans man⁹ / videat an op̄a

Canonis Missæ

si sint m̄ba: z oret q̄ten⁹ dñs iēsus ēt suos dignē lauare pedes lutosos i affect⁹ cū p̄ritiōe z p̄p̄ficiōe cordis / dicēs. Lauabo iter i nocētes. q̄ nec sibi nec alteri nocēt: man⁹ meas. i. op̄a. s. p̄ostqz tu dñe lauer⁹ pedes meos affectionū. Et circū dabo. i. p̄tutibz z bonis opibz ornabo. altare tuū dñe. i. mētē meā vel fidē: vbi tibi vota offerunt: vbi p̄ces fūdunt. qz nō est loc⁹ p̄i sacrificij ex fidē cath. q̄ est i corde. Tercio p̄strat⁹ orare d̄z tribz vicibz dñicā oīonē corā altare aut crucifixo i alio loco vbi p̄petēt⁹ p̄i: q̄ten⁹ dñs p̄tute sue oīonis z passiōis dignē sibi mittere angelū sc̄m / q̄ eū p̄fortet ad h̄ sacrificiū pure / deuote z fructuose pagēdū. Vñ z p̄mā oīonē p̄t diri ger ad pedes crucifigi / sc̄daz ad lar⁹ eius / z tertiā ad man⁹ eius / adiect⁹ tri bz angelic⁹ salutatiōibz: vt meritū z incessio gl̄iose p̄gis Marie accedat: vel alr put d̄notio docebit. Tercio vestibz sac̄s induit z instruit q̄bz debet at ornari p̄tutibz ad h̄ sac̄m digne sumēdū z tractādū: z q̄bz indui spūa libus q̄busdā armis: vt possit stare p̄ insul⁹ z i fidiās diaboli: fm illō ad Eph. vj. Induite vos amaturā dei: vt possit stare a duersus i fidiās dia boli: q̄ multiplicr n̄rit impedire sac̄dos itentū z hui⁹ sacrificij effectū / put s. Brigitte z alijs sc̄tis reuelatū iuenit. ¶ Sic igit Amict⁹ siue sup̄huera le q̄ caput obūbrat: z hūeri vbi ē fortitudo ad portādū onus / cui⁹ funicul⁹ z pect⁹ p̄cingit / sc̄at fortitudinē fidei p̄ gr̄az spūsc̄i: fm illō Lu. vi. Se dete h̄ i ciuitate donec i duamini p̄tute ex alto. Est. n. fortitudo fidei celez brafo marie necaria: cū in h̄ sacrificio maria appareāt mirabilia oēm in tellectū hūanū excedētia. Qui amict⁹ fide z caput recte itentōis munit / z oculos a vanis custodit: s̄z z funicul⁹ gemie charitat⁹ cogitatōes pectoris ne ad ipuritātē defluāt p̄cigit: i q̄ z sal⁹ p̄sistit. iō galeā salut⁹ rep̄ntat: fm illō Eph. vj. Galeā salut⁹ assume. p̄p̄ qd sac̄dos se illo iduēs oīonē sē q̄ntē dicet solet. Hūeros meos z pect⁹ meū spūsc̄i gr̄a p̄tege dñe: renef qz meos vicis oībz expulsi p̄cige ad sacrificiādū tibi dñō viuēt i regnā ti i secla seclor / amē. ¶ Alba lōga z larga p̄seueratē z liberā sc̄at castita tē z vite mōiciā: fm illō Apoc. iij. Ambulabūt me cū i albis / qz digni s̄t. z Esa. liij. Mūdami q̄ fert⁹ vasa dñi. Quā castitatē z oēs sac̄dotes latini vouēt i sua ordiatiōe ip̄o sc̄tō / et si nō h̄ bo. put deducit Joh. ger. iō tūc orat. Q̄ipotēs sempit̄ne de⁹ te supplr exoro: vt fraude oīm vitioz meoz erue⁹ z alba veste idut⁹ / te seq̄ merear ad regna vbi h̄a s̄t gaudia: p̄p̄m dñm. ¶ Lingulū vel zonā p̄cingēs albā ne defluat z lūbos p̄stringēs / sc̄at iusticiā: fm illō Esa. xj. Et erit iusticia cingulū lūboz ei⁹. Et h̄z duo brachia sc̄inuiē p̄lectētia / charitatē dei z p̄p̄mi / vel castitatē mēt⁹ z cor por⁹ sc̄atiua: q̄ vicia p̄pmunt z mores p̄ponunt / dicēte. b. Aug. Bonos vel malos mores nō faciūt / nisi boni vel mali amores. z Ap̄ls Eph. vj.

Quadruplex expositio

State succincti lūbos vros in vitate. ppter qd induēs orat. Precinge me dñe zona iusticie: z pstringe i me charitatē dei z pñi: vt p fraudē oim inimicorū valeā stare z dūicare spe firma charitatē eterne. Per xpm. zc.

¶ Manipul' alio noīe sudariū/vigilantiā bonorū opey. dsignat: q sinistra cingit. q acidiā: q sepe i sinistra pñi vite surrepit: z aiām qñ p tedio dor mire facit: qñ mēi sudore deslo: z ai tedio ac topore depulso/bonis opibz diligēter iugilet. id tūc orat dices. Largire dñe iesu xpe vutē manibz meis ad absterge dā oim maculā imūdā: vt sine pollutiōe mētē z corpis tibi fūire valeā. Per xpm.

¶ Stola ē humil' obediētia. Collo. n. iponit' z descēdit vsqz ad genua: q flectunt in signū hūilitatē z obediētie. formā crucē i pectore pñit: ne illd exēplū maxīm hūilitatē z obediētie xpi vsqz ad mortē crucē obliuiscat. Ad vtrūqz lat' tendit: qz tā in pspet' qz i aduersis pñāda: ne dicat. Cōfitebit' tibi cū bñfecer' ei. Ipa. n. z pfecta iusticia dē fm glo. sup illd Mat. iij. Sic optz nos iplere oim iusticiā. ppter qd orat sacerdos. Stola iusticie circūda dñe cernicē meā: z ab oī corruptiōe pcti purifica mētē meā: qz tu dixisti. Iugū meū suauē ē: z on' meū leue. Qui vi.

¶ Casula siue planeta q est vltimū idumētū/opimētū ceterorū z pulchrū/ pcat charitatē: q est pplemētū z pulchritudo oim vutū opies mltitudi nē pctōz. Vñ ipam induēs celebratur orat/dices. Indue me dñe orna mēto salut' hūilitatē/charitatē z pacē: vt sic vndiqz munir' vutū reliste re possim vicijs z hostibz. Per xpm. zc.

Sic igī sacerdos senario nūero vestitū pfecto idur' tāqz oī vutē pfect' portās coronā in capite q reprōmit rit' legitie certatibz: accedat ad altare nō turpis lucri grā/vt ex iani glia/ hypocrisi aut qlibz alia itentōe corrupta: s; ex diuini amor' desiderio: vt tāto bono vniat' z cōicer' se vel alia mēbra ecclie a tentatiōibz malorū. Bñ sacrificio eruat' vt pfectū vutū accipiat: grās agat/obediat aut satisficiat. id intra se recollect' hāc intētiōē suā renouās: z p tēratōes oīone se munies z exatās dē. Introibo ad altare dei. s. ad sacrificiūduz sacrificiū pfectissimū. i. ad deū. s. pteplā dñi z tractādū: q letificat inuētutē meā. Flūc p spūs renouatiōez exuēdo me veterē hoīem z iduēdo nouū: z i fūto me inuenē factū z inouatū depōsita oī vetustate letificabit vādo immortalitatē z ipassibilitatē. Deū legit p s. xliij. qz timet tēratōibz qssariac p b effectū z fructū bñ sacrificij ipediri/dices. Iudica me de' i. fm iudiciū tuū libera me: z discerne cām meā accessiōis ad altare. i. sepa de gēte nō scā. i. imōda trena: q accedit ad altare qlibz ex cā idebita ptamiata mētē z pscia. Qd qñ exponēs subdit: ab hoīe iniq. i. apte malo: z doloso. i. ifidiatore oculorū: erue me/ne ab eis corūpar/aut eis filis efficiar. Vel d gēte nō scā. i. demonū casua: imōda: q ad ipediendū fructū bñ sacrificij tāqz bñ iniqu' z

Aug.
pt. iij.
clau. i.
r.

Canonis Missæ

Dolosus: nūc apte irascit' nūc occulte ifidiat' fm illd. Mat. xij. Dō inimicus b fecit. Et b debes facere: qz tu es o de' fortitudo mea: q p me ifirmus fragil' z ifufficiēs suz: de viribz meis nō psumo: i te solo oim spes meā pñō: qre g me repulisti. sepe a solatōis grā dimitēdo i afflictōe varia: z ēē qre trist' tanqz desolat' incedo p miseriā pñi vite. dñi. i. illo tpe qñ affligit me inimic' diuersis tēratōibz. cū tñ tu sis fortitudo mea: nec iualida sit man' tua. Emitte g lucē tuā/depellēdo tenebras errorē/ z vitate tuā docēdo. ipa. s. lux z vitas tua/ deduxerit me a pctis: z adduxerit in montē scām tuā. i. in pfectionē stat' z eminetiā vutū: z i tabnaculo tua. i. vnitatē z societate scōz. Tabernaculo. n. s. pegrinaciū z militatiū: z nos b pegrinamur a dñō: z militam' aduersus diabolu. Nō ait i tabernaculū/ s; i tabernaculo: qz mltē s; pgregatiōes iustorū: z i mlt' loc' fuit dñō militia xpiana. Et nūc introibo ad altare. zc. vt. s. cōfitebor tibi/laudādo te z grās agēdo: i cythara. i. tribulatōe vl mortificatiōe z afflictōe carnis. Qd oim p creationē: deus me' p spālē vocationē. Quare g trist' es aīa mea in tāta grā z spe posita: z qre pturbas me: obnubilās serēitatē intēni gaudiū meū. q. d. ne b facias: s; poti' spera i deo/ nō in te: qm ad huc pñitebor illi/ pfecti' i fūto renouat' z letificat' postqz pñellus sū illū afflicti'. Et hec ē magna cā sperādi: qz salutare vult' mei ē/ bñs vultū z formā meā saluator me' p me hō facit' z de' me' nō solū p creationē/ s; et p spālē vocationē. Glia pñi. zc. Sic igī veniēs ad altare apta voce repetit. Introibo ad al. dei. Rñ. mīstri loco totū ppli. Ad deū q letificat inuētutē meā. i. spūs inouatiōē p bñ sacrificij oblationē. Sacerdos. n. nō solū p se/ s; et i psona totius ppli bz itroire altare dei: vñ subdit. Adiuuorū nrm in noīe. zc. Cōfiteor deo oīpotēti. zc. Et mīstri. Misereat tui. zc. in singlari. Sacerdos p o. Misereat vñ/ ait i pñi et si solū vn' fuerit mīster: qz sacerdos pñit pctā suā in ppria z singlari psona: s; mīster pñit pctā in psona totius ecclie. Et dñi. Cōfiteor deo oīpotēti: nō oīscienti: s; scia plus valeat ad pctōz cognitōē. qz fm Aug. pñit pctōres iustificare qz celū z terrā creare. Sequit'. Et. b. marie: qā p eā accessum habem' ad deū. Nihil. n. deus nos bñe voluit/ qd nō p man' virgīs trāsierit: fm Bern. zc. Dicit' ter/ mea culpa: ppter triplicē pctm. s. cordis/ or' z opis. Pect' tribz digit' vel vicibz pctis turqz tres ptes pñie vel satisfactōis necarie figurant'. Non aut' dñ fieri pctōz expōsiō nisi in gnali: nec ibonestā qba dici/ vt pollutiōis z bñmōis: qā talia spālia z moralia solū per pñessionē sacrales absoluūtur. Vñ z fm or. ro. in hac pñessione nō flectunt genua: vel ad differentiā. s. alterius cōfessiōis sacralis: vbi cōiter genua flectunt. vel ad suandā reuerētiā honestatē: vtpote sacri idur' in qd nō facile dñ fieri genuflexio. In e' figura

Quadruplex expositio

Leu. ix. Aaron accessit ad scra scroꝝ pꝛus vituluꝝ p pꝛcto obtulit: i cuius sanguine tingens digituꝝ tetigit cornua altariꝝ. sic sacdos euagelicꝝ añ introituꝝ offert vituluꝝ. i. xꝑm eiꝝ pꝛsona repꝛntatū/ stādo pedibꝝ. i. inclinato corde in spū hūiliato ꝛ ꝛꝛitor: ꝛ in xꝑi sanguine dꝛ tꝛigere digituꝝ discretiois ꝛ figuratiois ēꝛ venialiū puoꝝ volēdoꝝ: ꝛ sic tꝛigere cornua altariꝝ interiorꝝ corꝝ dis: cuiꝝ sanguine mūdant ꝛ scie nꝛe ad fruendū deo viuēti. Heb. ix. Ex illo ꝑnter ꝑꝛꝛꝛ: qꝛe ꝑmō fiat gꝛālis ꝑfessio: vt. i. figura ꝛ figuratū habeāt corꝛndentiā. Et hec qꝛdē in figura magꝝ ex ꝑssa corꝛndent hꝛ **L**eu. xvj. vide ibi/ cā bꝛenitatis hꝛ omisum. Scdoꝝ vt tā sacdos qꝝ ꝑls sacdotis ex ꝑlo scꝛificent ad digne offerēdū ꝛ ꝑꝛicipiā dū tantū sacrificiū: fm illud **E**xo. xix. Sacdotes qꝛ accedūt ad me/ scꝛificent: ne ꝑcutiā eos. Sūt. n. ꝛ ꝑꝑli sacdotes qꝛ dā spūales: fm illō **2**ꝑoꝝ. j. Fecit nos regnū ꝛ sacdotes deo ꝑi suo. Et. j. ꝑet. ij. Vos estꝝ genꝝ electū regale sacdotiū: iō ꝛ cū saꝛcerdote ordiato dñt ꝑꝛiteri ꝛ scꝛificari: qꝛ ꝛ genna nō flectat/ tñ inclināt se respiciēs trā ad se hūiliandū/ ꝛ ꝛsiderādū se eē terrā ꝛ i terrā reuersuz/ ci nēꝛ ꝛ puluēꝛ. Alij tñ ꝑles qꝛ nō sequūt or. ro. genna flectūt forte ad maiore hūilitatē ex ꝑmēdā. Vltio ascēdit qꝛd ꝛ inclinātꝝ sup altare/ ꝛ dicto oramꝝ de dñe. ꝛ. osculat altare: vt deuotionē suā cū maria **M**agdalēa ꝑccatrice oñdat ad xꝑm. ꝛ thurificat altare i festꝝ maioribꝝ: ne malignꝝ ꝑ sacrificiū vel celebrātē aliqd machiari possit: qꝛ in die sabbatoꝝ ꝑlꝝ qꝛ ceterꝝ diebꝝ ipugꝛe solꝝ fideles: vt ꝑꝛꝛ. j. **M**ach. ij. sꝛ bꝛmōi fumo bñdicto fugat. **A**llegorice: nō ꝑꝛinūdo. s. dicta dꝛ xꝑi passiōe/ sꝛ seqꝛtia de eiꝝ incarnatiōe. **D**epositio vestimēti extioꝝ scat depositionē extioꝝ refulgētie claritatꝝ diuinitꝝ qñ in forma sui appere voluit. **L**otio manūꝝ/ puritatē. b. virginitꝝ: qꝛ xꝑm ꝑꝛipe ꝛ ꝑere debuit. **T**rina ꝛ hūilis oꝛo scat ꝑfectā ꝛ deuotā oꝛonē. b. ꝛ gis: in qꝛ inuēta ē ab āgelo añqꝝ xꝑm ꝑcepit ꝛ ꝑturuit. **A**ssumptio vestimētoꝝ scat ꝑmeditationē xꝑi: qꝛ vestimētꝝ illud obuit in bitu. qꝛ inuētus ē vt hō. **S**ic sacdos egrediēs dꝛ sacrario nō nisi incepto tā introitu/ fm or. ro. scat egressuz xꝑi dꝛ occulto sinu ꝑis ꝑ assumptionē bñā nitatꝝ/ inuisibilꝝ factꝝ visibilꝝ. quē duo cēserarij i festꝝ duplicibꝝ ꝑcedūt/ reꝑꝛntātes lucē ꝛ claritatē legꝝ ꝛ ꝑꝑhaz: qꝛ aduētū xꝑi ꝑcesserūt. **D**eñ thuribulariꝝ tenēs se ad ꝑꝛē dextrā ꝛ portās ignē/ scat xꝑi diuinitatē ꝛ charitatē: qꝛ sp in dextra ꝑis māsūt/ ꝛ i effectū ꝑcessit/ imo incarnari fecit. **P**ost qꝛ subdiaconꝝ eꝑlarū deferēs/ scat ꝑcursoꝛē dñi **J**oānez bap. testioniū ꝑhibentē. **D**eñ diaconꝝ deferēs missale/ scans missuz angelū **S**abrielē euagelicū nūciū. **Q**x autꝝ libros appodiāt pectori manu sinistra supposita/ ꝛ dextra tenēt libros/ instrunt vt doctrinā sui officiꝝ iugit in corde deferat/ ꝛ forꝝ ex ꝑlaritꝝ oñdat. ita tñ vt nesciat eozꝝ sinistra qꝛd faciat dextra

Canonis Missæ.

nei supbia eleuent. **S**acdos facit ꝑfessionē ꝑctoꝝ gꝛāle/ scans xꝑm in similitudinē carnis ꝑcti missuz. **R**o. viij. **O**sculat altare: qꝛ xꝑs ꝑ incarnatiōē osculo ꝑacꝝ ecclesiā sibi vniuit: fm illō **C**asi. j. **O**sculet me osculo orꝝ sui. osculatū hūana natā. **T**hurificat altare/ i medio incipies vadens ad dextrā/ deinde ad sinistram/ ꝛ itez rediēs ad dextrā/ ad repꝛntandū effectū gꝛe: qꝛ sic bono odore xꝑs plenꝝ fuit: qꝛ ꝑꝛio diffusa est ad iudeos/ deñ ad gētes: ꝛ vltio itez redibit ad iudeos ꝑ dextrā sigtos: qꝛ hꝛ est ꝑꝑls eiꝝ ꝑꝛicipuꝝ hitus/ sꝛ videtꝝ iā pene derelictꝝ. **T**ropologicē ꝛo thuribulo inferiꝝ clauso ꝛ supꝛ apto thurificat: qꝛ instruit sacdos vt thurificās sit clausus ad trena/ ꝛ aptꝝ ad celestia qꝛēda ꝛ ꝛꝛēplāda/ bñs in se ignē diuini amoris: vt sic incēdat ꝛ emittat thbus bñ odorātꝝ ꝛ deuote oꝛonis. **C**etera ꝑꝛtent ex supꝛ dictis. **D**iuisio totius officiꝝ missæ.

Licꝝ autꝝ (vt patuit) missæ officiū ꝑꝛipue ad passionē dñi repꝛntandā oꝛa dñetꝝ: tñ qꝛ xꝑs nō fm diuinitatē/ sꝛ fm carnē assumptā passus ē: in qꝛ ꝛ ꝑmo natꝝ: deñ penetrigitatribꝝ ānis nobiscꝝ ex ꝑlaritꝝ ꝛ doctrinalitꝝ cōuersatꝝ: postꝛeo passus mortuꝝ itez resurrexit ꝛ celos ascēdit: in qꝛbꝝ oibꝝ passiōis īsignia secū tulit vel i mēte/ vel i corpꝛ: iō hꝛ officiū nō solū passiōis dñi ad literā/ sed et totūꝝ vite eiꝝ est repꝛntatiū: ita vt tota missa sit totūꝝ vite xꝑi fm ordinē suū repꝛntatiua: ꝛ ꝑ ꝑis alia distinctiōe aut diuisionē nō eget: quā eiꝝ vita hꝛ fm allegoriciū sensuz: quē ꝛ hꝛ lꝛale magꝝ ꝑncipalioꝛ reputo. **F**letū huic optꝝ videat aliqd deesse/ restat et dꝛ sensu lꝛali minꝝ ꝑncipali vel bꝛenit aliqd dicēdū: nō qꝛd de illo quē ꝑꝛe in spꝛ lꝛe scāt in oibꝝ officiꝝ: cū talꝝ varietꝝ vsqꝛ ad canonē fm varietatē officiꝝ: ꝛ in rōnali diuioꝝ latꝝ ex ꝑositꝝ inueniatꝝ: sꝛ de illo quē ꝑtes missæ in gꝛie fm suā intitulationē vel actionē repꝛntat. **E**t fm hꝛ tota missa diuiditꝝ in qꝛnꝝ ꝑtes ꝑncipales fm qꝛnꝝ vulnera xꝑi. **I**n ꝑma ꝑmittitꝝ preparatio ad diuine ꝑficiēdū ea qꝛ sꝛ agēda. **I**n scda sit oblatio eozꝝ qꝛ sꝛ ꝑsecrāda. **I**n tertia sit ꝑsecratio eozꝝ qꝛ sꝛ oblata. **I**n qꝛta ꝑsecratioꝝ ꝑꝛumptio. **I**n qꝛta redit ꝑ ꝑꝛumptoꝝ ꝑꝛceptiōe gꝛaꝛactio. **P**artes ꝑꝛebuit. **P**ria ꝑs incipies ab itroitu/ ꝛ durās vsqꝛ ad offertoriū subdiuiditꝝ in duas ꝑꝛiculas. **I**n ꝑma nēꝑe ꝑꝑarat affectꝝ qꝛdruplꝝ. i. ꝑ deuotionē/ hūiliationē/ rectā intentionē/ ꝛ gꝛe ꝑsecutionē. **D**euotio. n. excitat ꝑ laudꝝ iubilū in itroitu. **H**ūiliationio declarat ꝑ miserie gemitū in kyrie eleison. **R**ecta intētio explicat ꝑ celestꝝ glie ꝑtentū in **G**loria i excelsis. **H**ꝛe ꝑsecutio ꝑꝛulat ꝑ oꝛonis susfragiū i collecta. ꝑ que qꝛtuor ꝑꝑarari ꝑt in affectu tā sacdos qꝝ ꝑꝑls ad dignē ꝑficiēdū vel ꝑꝛicipiā dū tantū sacrificiū. **I**n scda ꝛo ꝑꝛicula ꝑꝑarat intellectuꝝ duplꝝ. **P**ꝛio dispositiōe ꝑ doctrinā ꝑꝑhaz ꝛ aploꝝ in ꝑꝑheria vel eꝑla: ꝑ vite ꝑfectū in gꝛuali: ꝑ spūale gaudiū in alla/ vel ꝑ cordiale lu

Quadruplex expositio

Alle-
goria.

cū i tractu. Secūdo pfecte p euāgelicā lectionē in euāgelio/ z p fidei catho-
lice pfectionē in symbolo. His. n. q̄s disposit? z pfect? fm intellectū pōt.
digne celebrare vel audire missaz/ z nō errare i fide vā huius sacrificio p̄ci-
pue necaria. Et tū de sensu fali in gñe/ sz magi in sp̄e al's. ¶ Allegoria.
Inerit? ab introitū dicit? / sc̄at introitū xp̄i in hūc mūdū/ qñ de virgīe
maria credit nat? vñ inchoās sac̄dos introitū p̄plicat? manibz z genibz
flexis exēplo virgīs marie xp̄m natū curialr suscipit/ adorat/ ac pro sua in-
carnatiōe gratias agit. Qd z facere debent circūstantes populi in signū
gratiarū actionis: q̄a venit in mūdū vt pctōres saluos faceret. Versus
vero altius introitu vt plurimū cantat? / sc̄ans imēsum desiderū/ gemitū
z clamorē sanctorū patrū aduentū ch̄i desideratū iam esse p̄pletū z ver-
sum in gaudiū. vñ quidā dicebāt: vtinā distrūperes celos z descenderes:
alij: mitte quē missur? es. Et iterū alij. Dñe inclina celos z descende. z sic
de alijs. Glia dicit toti trinitati: q̄a tota trinitas opata est incarnationē
filij. Repetitur introitus ad sc̄andū sc̄dm introitū vel aduentū ch̄isti in
mūdū qui ad iudiciū est vēturus. Vt ḡ tūcēū habeamus iudicē placā-
tū/ inuocamus nūc p̄nter puerū natū. Pueri em̄ cito remittūt offensas: z
cito dant etiā quēcūq; magna z preciosa. Dicētes nonies kyrie eleyson:
q̄d grecū est: latine significās dñe miserere: q̄a oēs eius misericordia indi-
gemus. Primo tribus modis quo ad peccatorū remissionē: que perpetra-
mus corde/ ore z opere. Secūdo tribus modis quo ad gratie collatio-
nem. s. fidei/ sp̄ei z charitatis. Tertio tribus modis quo ad glorificatio-
nem: vt tandē gaudeamus supra nos in deo: intra nos de nobis: z extra
nos de proximis angelis z sanctis. Dirigit tamē primū kyrie eleyson ad
patrē: quia eius potētie attribuit remissio peccatorū. secūdm xp̄e eleyson
ad filiū: quia eius sapiētie p̄prie attribuit collatio gratiarū. tertiū ad sp̄i-
tū sanctū: quia eius benignitati attribuit glorificatio corporū z animāz ho-
minū ordine dicto per nouē choros angelorū. Deinde sacerdos vadit ad
mediū altaris versus orientē eleuatis manibz solus cātare incipiēs Glo-
ria in excelsis: z cū dicit/ deo/ manus iūgit ad laudē z gloriā eius qui fa-
ctus est mediator dei z hominū: z innētus in medio duorū animalū ori-
ens ex alto: cuius z nomē oriens/ Zach. iij. in quo eleuata est būana na-
tura z iuncta deo. vel quia tūc eleuata z iuncta est operosa deuotio ange-
lica/ representās angelū primo cantāte z annūciantē gaudiū magnū
in ortu ch̄isti. Sed chorus respōdēs illos representat de quibz dicit. Et
subito facta est cum angelo multitudo militie celestis exercitus laudantis
eum z dicentis. Gloria in altissimis deo/ z in terra pax hoībuz bone vo-
luntatis. ¶ Pro huius b̄ymni ampliori intellectu z expositione diuidit

Canonis Misse.

ipse in duas ptes. Prima est angelice decātata: secūda humanitus appo-
sita/ ibi laudamus te. ¶ Quantū ad primā dicit: Gloria. zc.
a / id est clara laudis noticia. s. sit b / i. in celis z angelis de angelice ruine
reparatiōe per ch̄isti natiuitatē inchoata. c / vbi triplex fuit bellū. s. inter deū
z homines: inter angelos z hoīes: z inter hoīes adinuicē: quia gentiles cōtra
iudeos in cultu diuino. d / scilicet sit.

Gloria in excelsis deo: et i terra pax

a / iudeis z gentilibz nō quibuscūq; sed b / i. cis qui bo-
na volūtate ch̄isti natū suscipiūt/ nō psequunt. non em̄ im-
p̄is pax/ sed pax multa diligētibus nomē domini. ¶ Hec est secun-
da pars huma-

in hominibus bone voluntatis.

lario Bittineñ. ep̄o/ vt dicit: sed Innocētius dicit a theleffero papa: ali-
a symnacho papa. potuit em̄ ab hylario primo componi: deinde a papa
instrui: z iterū ab alio cōfirmari. Et subdiuidit in duas ptes. In prima
deū laudamus sibi gr̄as agimus de ch̄isti natiuitate/ dicentes.

a / cuncta optime facientē b / oīs boni plenitudinē cōtinentē: vt nobis be-
nedicas. c / deū summū p̄ficientē: p̄pter qd̄ hic deuote inclinamus.

Laudam⁹ te: B̄ndicim⁹ te: Adoram⁹

a / tua mirabilia z gl̄iosa opa predicātes. b / singulr de natiuitate ch̄i filij
tui. c / ineffabile maiestātē z dignitatē tuā: quā p incarnationē filij tui co-

te: Glorificam⁹ te: Gr̄as agim⁹ tibi pro

gnouimus: quia dignus es laudari/ benedici/ adorari. zc.

propter magnam gloriam tuam. Domine

a / ideo laudamus te.

deus rex celestis deus pater omnipo-

a / sc̄dm humanā naturā: cui data est omnis ptās. b / virginitas
m̄ris. c / i. saluatora quo tanq̄ a capite fluit vinctio toti⁹ gr̄e.

tens: Domine fili unigenite iesu ch̄iste

¶ Hec est secunda pars in qua specialiter filium imploamus allegātes
propter que deceat nobis misereri.

a / fm diuinā naturam. b / p̄pctis nostris imolādus in sacrificio altaris.
c / originalia z actualia p tuā amarissimā passiōē z sacramentalē oblationē.

Dñe deus agnus dei fili⁹ patris. Qui

Quadruplex expositio

tollis pctā mundi miserere nobis. ^a **Qui**

tollis pctā mundi suscipe deprecationē no-

strā. Quis sedes ad dexterā prīs miserere

nobis. Qm̃ tu solus sc̃tus. Tu sol⁹ dñs.

Tu solus altissimus iesu chris̃te. Cū sc̃to

spiritu in gloria dei patris. Amen.

In missa de b. & gē in tponunt sex tropi p̃t̃ sex ei⁹ p̃uilegia. p̃m̃:

obūbratiōe sp̃s sc̃i p̃cepit. iō addit/ sp̃s & alme orphanōz padere: q̃re

nus meritis & gēis Marie & ipe nos orphanos obūbrare & solari dignet̃.

Sc̃dm̃: qz illū p̃riogenitū dignissimū filiū genuit sine p̃ze tp̃alr/ quē de⁹

p̃z genuit sine m̃re et̃nalr: cui tāq̃ m̃ri fili⁹ nihil negare potit. Tertiū: q̃a

ad ei⁹ gl̃iaz nos exaudir̃: m̃ illō Berñ. Ch̃s nihil nos h̃ic voluit/ q̃d n̄

p̃man⁹ & gēis trāserit. s. ad ei⁹ gl̃iaz mōstrādā & sp̃ augmētādā. iō addit/

ad marie gl̃iaz. Quartū: qz sc̃rificatā ab oī pctō taz origiali q̃ actuali: nō

q̃dē p purgationē/ cū penit⁹ nullū pctm̃ vnq̃z p̃perit: s̃ p̃seruatiōez/ vt &

nos ei⁹ meritis & p̃cibz purissimis sc̃rificari mereamur. iō addit/ mariā sc̃rifi

cās. Quintū: qz in oībz actibz cogitationū/ locutionū & operū/ & tuose sp̃

gubernata: vt p̃ eaz & nos gubnari possem⁹. iō addit/ mariā gubernāz. s. i.

oī tpe. Sextū: qz in altissimis sup oēs choros āgeloz singulr coronata:

vt eēt celoz regia & n̄ra p̃zona p̃cipua/ Amē. ¶ Finito itaqz hymno āge

lico sc̃dos osculat̃ mediū altaris: qd̃ & facere d̃z q̃t̃es se h̃z & tere ad p̃o

pulū: vt i ordie Ro. ca. xxxiii. ad sc̃andū se eē mediatorē recōciliatiōis &

pac̃ ex p̃sona xp̃i: fm̃ illō. j. ad Theisal. vlt. Salutate fr̃es oēs in osculo

sacro. Et ad Ro. j. Salutate inuicē in osculo sc̃to. Postq̃z autē se p̃terit

Canonis Missae

minister trahit casulā: sc̃ans ec̃ciam ad collū ei⁹ dependere/ & dicere illud
 Can. j. Trabe me post te: currem⁹ & c. dic: Dñs vobiscū. s. sit p̃ incarnatiōis
 sue meritū. R̃ndet chor⁹/ vel mister in p̃sona toti⁹ ppli: Et cū sp̃u tuo. s.
 sit dñs liberādo a malo/ & p̃ferēdo bona mō p̃dicto. Debz em̃ sc̃dos to
 tus in sp̃u q̃dāmō appere tanq̃ stella trīn magoz coruscās & regē reguz
 adesse d̃mōstrās. rēp̃sentat em̃ p̃mā apparitiōez xp̃i q̃ facta est in gētibz i
 stelle app̃itiōe. Sicqz reuersus dic: Q̃rem⁹. s. s̃i in vnū/ vos mecū & ego
 vobiscū: vt qd̃ petim⁹ facili⁹ impetram⁹: dicēs Collectā/ a colligēdo di
 ctā: qz colligit vota & õzōnes ppli ad offerēdū xp̃o nato regi. Vñ coiter
 solū tres dicunt̃ collecte/ & p̃cipue in missa p̃uēntial: p̃t̃ tria munera q̃ ob
 tulerūt magi dño: q̃b & nos p̃formari debem⁹ offerētes aurū ignite eba
 ritatē/ thus deuote õzōnis/ & myrrhā dñice passiōis. Et bec ē forte potissi
 ma rō assignabil q̃re in nūero ip̃ari p̃gruit collectas dici: s̃ nō videat̃ ne
 cesse nisi vbi hoc habz ordinari⁹/ p̃stitutio/ vlt p̃suetudo ec̃ciaz. aut religi
 onū. nā etiā i die inocentū q̃ttuoz legunt̃ collecte sub nūero parī s̃z oz. ro.
 Cōcludunt̃ autē: p̃ dñm n̄m iesū xp̃m & c. qz ipe dixit Jo. xv. Quicq̃d pe
 tieritis patrē in noīe meo hoc faciet. In merito em̃ xp̃i exaudimur/ nō in
 merito n̄ro: p̃t̃ qd̃ & cū fri deuotiōe ac attritiōe dicēdū & audiendū est s̃
 dulcissimū nomē/ iesus/ flexis genubz saltē cordis: dicēte Ap̃lo ad Phil.
 ij. In noīe iesu oē genu flectat/ celestiū/ terrestriū/ & infernoz. Ad qd̃ etiā
 fr̃es indulgētie. s. viginti q̃nq̃ diez sūt date a Joāne papa: flectētibz s̃z
 genua infra missarū solēnia ad hoc nomē iesus/ mariaqz. In hoc em̃ no
 mine oīs salus n̄ra corpis & aīe/ nature/ g̃re & gl̃ie p̃sistit. Dicit/ p̃ oīa secu
 la sc̃loz: s̃ luciferanos: q̃ stolide dixerūt luciferū p̃ xp̃m regnaturū. Jū
 gunē man⁹. qz õzōnes duotio debz eē op̃osa. R̃ndet/ Amē. i. fiat verum.
 Debz autē eleuatio manū nō excedere altitudinē humerū: & extensio esse
 talis/ vt a retro stātibz possit videri euidentē: ad sc̃andū q̃ opatio xp̃i mi
 rabīl in ei⁹ incarnatiōe & h̄ sacri institutiōe nō excedat altitudinē fortitu
 dinis & potētie xp̃i: s̃z t̃m in humerz. vlt q̃ impletū sit illō Esa. ix. Fact⁹ est
 p̃ncipat⁹ sup humerz ei⁹: baiulādo sibi crucē etiā a pueritia in mēte/ vel in
 exiōri p̃uersatiōe: p̃ quā aereas pt̃ates debellauit/ & celū potentē intrauit.
 Alia rō eleuatiōis manū i missa ponit̃ infra añ. qui p̃dicēz paterē. ¶ Sec
 quē epla/ ab epi qd̃ ē supra/ & stolon missio: q̃si sup missio: sc̃at l̄as testio
 moniales sup euāgelii/ & xp̃i aduentū p̃firmātes & xp̃m venisse testifican
 tes. Vñ legi iterdū de p̃p̃his: fr̃eq̃nt autē de actibz ap̃loz/ eplis canonicz
 & p̃cipue sc̃ti Pauli. qz in his oībz testificat xp̃z venisse olim i lege a p̃p̃e
 tis p̃missū: quē sc̃tus paul⁹ p̃cipue & vbiqz p̃dicauit: & ioānes bap. cui⁹ ry
 pū gerit subdiacon⁹/ digito d̃mōstrauit. p̃t̃ qd̃ & subdiacon⁹ legit eplaz

Quadruplex expositio

versus mediū altari. Jo. bap. p̄dicās vidit iesū z dixit: Ecce agn⁹ dei. Et testimoniu sc̄i symeōis z anne factū i tēplo sup aduētū dñi: fcat allegori ce. p̄t qd qdā tūc appodiāt vlnas sup libz: ad f̄cādū se q̄si in vlnas sus cipe p̄ierū iesū. ¶ Graduale a gradieō dictū / fcat q̄ ioseph cū maria z puero iesu gradiebat z fugit i egyptū timore herodis: q̄ q̄rebat puerū ad p̄dendū. vñ z in duplicibz festis a tribz d̄z cātari f̄m oz. ro. lz hoc nō sit in vñ nisi q̄ ad versū: ad designādū dictū t̄nariū p̄sonaz. ¶ Egyptū gradie tiū: qñ z simulacra legunt corruisse egyptioz. Qd at in voce graui cāta ri solet / tristicia signat gradietū. Erat em̄ sat lamētabile / saluatozē mū di tā dulcissimū puez iesū adhuc vbera matr̄ sugentē p̄secutioez pati per longā z aspā viā duci z fugari. vñ z m̄te note cātant sine dictiois exp̄si one: ad f̄cādū ineffabile pene illū fuisse gemitū z lamētū. Versus coiter al ti⁹ ascēdit in cātū: qz fcat reuersioez dñi iesu cū maria m̄re ei⁹ z ioseph de egypto i terrā isrl / defuncto iā herode. vtz Mat. ij. qd fuit aliq̄l̄t p̄solatoz riū. ¶ Alleluia due dictioes s̄t in hebreo: vt dic̄ Hico, de ly. nā allelu idē est qd laudate: ia / deū. lz f̄m alios ē infectio gaudētis / f̄cās gaudiū qd dā ineffabile qd nec sat exp̄m̄ p̄t / nec oīno taceri: qd z alio noie d̄z iubil⁹. z h̄ fcat celeste z ineffabile gaudiū nuptiaz agni. siue canticū epitalamicū / ab angelis in nuptijs xpi cū ecclia sp̄sa ei⁹ modulatū: qñ in iordane ba ptisat⁹ lauit ei⁹ crimina: sic canit ecclia sc̄a: Hodie celesti sp̄so iuncta est ecclia. vñ i festis duplicibz q̄ttuoz cātare debēt illud ad min⁹ f̄m oz. ro. qz tūc q̄ttuoz appuerūt p̄sone. s. p̄z in voce / fili⁹ i carne / sp̄s sc̄s i colūbe sp̄e z iōānes baptisās i iordane. ¶ Versus fcat veterē p̄ris vocē. s. Penitet me fecisse hoiez: versā in nouā / h̄ est fili⁹ me⁹ dilectus in q̄ mibi p̄lacui: ipm̄ audite. Repetit̄ allā: qz angeli repetebāt z dixerunt itez / allā. Apoē. r̄p̄. vñ. s. p̄t malū ablatū: aliud p̄t bonū collatū. In fine subiūgit no tarū multaz p̄tractio sine verbz z vocibz f̄catiuis: ad f̄cādū mai⁹ eē gau diū celeste q̄ possit explicari f̄mōe vñ voce: qd attrigūt q̄ inocētā baptis male cū xpo fuauerūt. Sz t̄pibz luctui deputatis loco allā canit tractus habēs mltas graues notas: qz fcat graue xpi p̄niam quā post baptisma fecit in d̄serto: vbi. 40. diebz z. 40. noctibz ieiunauit / orauit / vigilauit: ha bēs terrā p̄ lecto / celū p̄ tecto. nā sup nudā terrā dormiuit discoopto capi ter z nudis pedibz icessit: cū bestijs humili⁹ p̄uersat⁹: ter a diabolo tētat⁹. ¶ Sequētia fcat sp̄uale exultatioez: vñ accidētia qdā tripudia gaudiuz sup dictū seq̄ntia / secuta z secutura. ¶ Euāgelii fcat p̄dicatioez xpi. ad qd legendū accipit p̄mo b̄ndictio: qz xps p̄dicare nō p̄sūpsit etiā vñ qz ad an nūeratis sue tricesimū / nisi pus accepta b̄ndictioe a p̄re dicēte: Dic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ / ipz audite. Legit at p̄ adlonē plagā frigidā z tenebrosā: a q̄

Canonis Misse.

z f̄m p̄phaz pandet oē malū: ad repellēdū oē malū: frigus i duratoz cor diū: z tenebras demonū ac vicioz: p̄ exp̄sioez charitat⁹ z virtutis xpi in euāgelio p̄tento: p̄t qd z xps p̄dicauit euāgelii. Sacerdos vel diacon⁹ p̄mittit dices: Dñs vobiscū: orās q̄ten⁹ dñs sit cū fidelibz circūstātibz / sal te p̄icipatioe z mētis deuotioez: q̄ ad eos q̄ nō s̄t aut eē p̄nt p̄sentes cor porē: vt reddat eos dignos z attētos ad audiēdū p̄dicatioez xpi: effica cit. Et r̄ndet chor⁹ vñ m̄ster in p̄sone oīm: Et cū sp̄u tuo. s. sit dñs / ad d̄ gne z fructuose p̄ferendū euāgelii. Debet em̄ tot⁹ tūc in sp̄u assistere z in sp̄itu deuote p̄ferre. Deinde alta voce dicit vel canit sacerdos vñ diaco nus: Iniciū / vel sequētia sc̄i euāgelij f̄m Mat. ij. vel Marcū. zc. i. f̄m q̄ matthe⁹ vñ marc⁹ recitat. Et r̄ndet chor⁹: Gloria tibi dñe. s. sit q̄ euāgelij salus: z pacis p̄dicasti: ad magnificādā gl̄iaz regni tui: f̄m illd̄ p̄s. Glo riā regni tui dicet. Et debet fieri tūc q̄ttuor cruces: p̄ma i libro / sc̄da i frō te / tertia i ore / q̄rta i pectore: vt p̄ h̄ doceamur p̄formari xpo: q̄ cruce p̄e ocul⁹ sic in libro habuit. In passioe cruce nō erubuit: publice cruce p̄dica uit ore: z iugit tenuit etiā a p̄ncipio sue p̄ceptiois in pectore. T̄burificat⁹ in signū q̄ odor diuine noticie z bone fame xpi p̄ euāgelii est diffusus z p̄libz coīcat⁹: sic z hodie diffundit z hoibz bone volūtati coīcat⁹. Duo ce referarij cū cādel accēsis rēp̄sentāt lumē legis z p̄phaz: qd euāgelio xpi lucet / z i eo p̄fecti⁹ resplēdet. Et put Anastasi⁹ papa instituit / stare debent vniuersi nudat⁹ capitibz ad duore z reuerent verba euāgelica / i q̄bz nuda veritas patz audiēda. z vt ip̄o facto oīdāt se patos pugnare p̄ euāgelica veritate z fide xpi f̄uāda. Canit i tono maturo / miti z suauī f̄m oz. ro. qz matur⁹ / mitis z suauis fuit f̄mo xpi f̄m illd̄ Mat. xj. Discite a me: qz mi tis sū z hūil corde. Lecto euāgelio subdiacon⁹ libz aptū sac̄doti offere cū diacono sibi digito mōstrāte euāgelii: qd sac̄dos osculat̄ facto sup eo si gno cruce: in signū pac⁹ z charitat⁹ q̄ i euāgelio apte mōstrant z sic de cor de auferant⁹ / sz z forti⁹ ip̄rimant z p̄signent. vñ z tūc cogitare p̄t q̄si oscu let dulcissimū pect⁹: ex q̄ melliflua verba illa euāgelica p̄fluxerūt. Et astā tes oēs muniūt se signo cruce: vñ sup manū factū signū crucis osculatur: ne volucres celi. i. diaboli / auferant de cordibz aut opibz eoz semen verbi dei pacis z charitatis euāgelij lecti. Sz qñ legit passio vel missa pro dea functis euāgelii nō debet osculari: qz t̄pe passiois xps non habuit signū pacis / sed tribulatiois: z de aiab defunctoz incerti lumus an sint in pace vel penis. ¶ Credo dicit in medio altaris eleuatis manibz. vt. s. z signifi cat p̄dicationē aploz: q̄s dñs binos z binos misit ad p̄dicādū euange liū p̄ vniuersū mundū: sacerdos in p̄sone christi incipit: z chorus p̄se quitur alternatim. Cant⁹ aut z legit publice symbolū nicenū in cōcilio ni

uno ex diuersis locis sacre scripture concordat in vno collectu et publicatu: ad declarationem symboli applici: vbi multa non adeo clare ponunt. et hoc pro dogmata hereticorum tunc insurgentium. Pro cuius aliqui breui et in lineali expositione diuidi potest in xij. articulos / sive in xij. articulos fidei: ab artado dictos: eo quod artado nos ad credendum eos non quod de simplicitate / sed sub conditione / si volumus saluari. ¶ Quantu igitur ad primum dicitur:

a Ceterum illud Deut. vi. Audi israel: dominus deus tuus vnus est. contra paganos et illos hereticos qui sunt tres personas tres deos posuerunt: cum christus dicat. Ego et pater vnus sum. s. q. ad unitatem diuine essentie. Differt credere deum. s. esse: quod et demones credunt. Deo est verbis eius credere: quod et mali faciunt. In deum est credendo ire in deum per amorem / et ei adherere: quod soli boni faciunt. Qui ergo dicit se credere in deum / mentitur si non diligat ipsum. b Ceterum quo ad distinctionem personarum: sive illud ps. Omnia quicunq. voluit fecit. contra aliquos philosophos qui dixerunt deum non esse infiniti vigoris: neque ex nihilo posse aliquid

Prims articulus.

Q. credo in vnum deum: patrem omnipotentem quod facere posse. a Ceterum illud ps. Dixit et facta sunt. contra errorem ponentium mundum ab eterno fuisse. Dicit alibi creator: quod primo creauit omnia sive in materia prima et deinde fecit per distinctionem et formationem. Gen. i. b Ceterum contra errorem manicheorum ponentium duo principia: vnum malorum visibilium: aliud bonorum inuisibilium. Ex quo ducimur primum ad considerandum dei maiestatem quantum factori seminet factis. Secundo ad gratiarum actionem: quod quicquid sumus et habemus a deo est. Tertio ad patientiam: quod etiam pene cum aliquid sint: a deo rem factorem celi et terre visibilium omnium sunt et ad bonum nostrum ordinate / si volumus bene vti. a Ceterum contra eos qui posuerunt duas personas in christo. nam sic anima rationabilis et caro vna est homo: ita deus et homo vna est christus. b Ceterum scilicet

ij. arti.

et inuisibilem. Et in vnum dominum vniuersorum. a Ceterum saluatore / oleo leticie per consortium suis vincti. b Ceterum contra Fontanum: qui dicit christum esse filium dei non aliter quam alij viri boni per adoptionem. Et contra Manicheos: qui posuerunt plures filios in diuinis.

Iesum christum filium dei unigenitum.

a Ceterum ab eterno. sicut sive Augustinus vi. d. tri. Si ignis fuisset ab eterno: et splendor de eo natus fuisset ab eterno. Pro arriano arguentes. si genitus ex patre / ergo posterior patre. Et per fontanum: qui dicit christum ante mariam non fuisse. Credere ergo debemus: quod christus est vnigenitus et verus dei filius: et quod fuit cum patre eternam vni nature et substantie: alia tamen persona a patre: et hoc quod ad eius diuinitatem.

Et ex patre natum ante omnia secula.

nitatem. a Ceterum contra Sabellianum: qui dicit christum non esse alium a patre / sed ipsum patrem incarnatum. b Ceterum quia pater generauit filium sibi se totum coicando sine sue substantie diminutione. sicut lumen accendit a lumine sine alterius diminutione. c Ceterum sine alteratione / trans-

Deum de deo: lumen de lumine: Deum verum

mutatione vel fictione. a Ceterum contra arrium. b Ceterum id est vnus substantie seu essentie cum patre: et per consequens equalis patri.

rum de deo vero. Genitum non factum: consub-

a Ceterum Joannis. i. contra illos qui negauerunt eum esse creatorem: et contra Arrium: qui licet concederet mundum sensibilem factum per verbum: non tamen ipsum verbum quod dixit factum. b Ceterum non propter demones saluandos: prout ascribitur ori-

stiale patri: per quem omnia facta sunt. Qui

Tertius articulus.

geni. ecce causa finalis incarnationis Christi.

propter nos homines et propter nostram salutem

a Ceterum Joannis. vi. Descendi de celo. contra Fontanum. Non enim descendisset / nisi prius ibi fuisset. Et hic tangit modus in forma. Ex illo tertio articulo primo fides nostra confirmatur: quod christus de celo descendit: et per consequens ei magis credendum quam alijs hominibus qui ibi personam non fuerunt. Secundo spes eleuat: quod homo factus est nobis si milis: ut fiduciale accessum haberemus ad ipsum. Tertio charitas inflammat: quia propter nos homines et propter nostram salutem descendit de celis. s. Joannis. iij. Sic deus dilexit mundum. Et Augustinus. Si deus peccatores non dilexisset: de celis ad liberandum eos non descendisset. b Ceterum contra manicheum: qui dicit eum assumpsisse solum carnem apparentem. c Ceterum contra iudeos per attributionem: quia incarnatio est opus charitatis et donum largitatis: sed absolute causa efficiens sit tota trinitas.

Descendit de celis. Et incarnatus est de

a Ceterum contra Valentinum: qui dicit christum nihil corporis ex maria sumpsisse: sed de celo lapsum solum per mariam transisse. ecce causa materialis. b Ceterum qui constat ex corpore et anima rationabili: contra Arrium et Apollinarum / dicentes christum non habuisse animam: sed loco anime diuinitatem. Et ergo hic genua flectenda ob reuerentiam et gratiarum actionem dominice incarnationis.

Spiritu sancto. Ex maria virgine et homo factus

a Ceterum contra Manicheum: et hoc primo ut per balneum sui sanguinis peccati macula lauaresset. Apocal. i. Lauit nos. et. Secundo: ut per sacrificium tam magni et efficax offensa patris infinita remitteret. Ro. v. Cum inimici essemus / reconciliati sumus deo per mortem filij eius. Et ut pena debita expiaret: infirmitas nostra roboraret. Ro. vi. Verus noster homo simul crucifixus est. et. ut paradysus aperiret. Tertio: ut exemplum regulam diuitum nostram preberet. s. charitatis. quia maiorem charitatem nemo habet. et. Item patientie / humilitatis / obedientie continendi terrena vsque ad mortem crucis.

b Ceterum a ponto insula dicto: quod ponit ad exprimendum certitudinem rei geste. Item descendit ad inferos: hic presupponit. quia contra hoc heresis non fuit.

est. Crucifixus etiam pro nobis sub pontio

Quartus articulus.

Quadruplex expositio

a ¶ scz in signū q̄ vere passus. b ¶ scz propria virtute ad vitā immortalem: vt
esset causa ⁊ exēplar nostre resurrectionis corporalis ⁊ spūalis.

pilato ^apassus et sepult⁹ est. ^bEt resurre⁹

a ¶ cōtra q̄sdā corinthios: nō citi⁹ nec tardi⁹ et moīs ei⁹ p̄baref: ⁊ resurrectio nō desperaref. **b** ¶ ut patuit. i. Cor. xvi. Sec. vi. Aiuificabit nos post duos dies: ⁊ in die tertia suscitabit nos. Cui⁹ figura ionas trib⁹ dieb⁹ in vētre. ¶ scz empyreū. scz eius sup̄mū locū per ⁊ sup̄ oēs celos p̄pria virtute tanq̄ ad locū propriū a quo descendit ad interpellandū pro nobis ⁊ trahendū sursum.

xit tertia die scdm scripturas. Et ascen-

Sextus articulus contra eos qui dixerunt Christum carnem deposuisse; & in solem posuisse.

Ad in potentibus bonis quiescens a laboribus quos sustinuit: et tanq̃ magnus
dominus ad mittendum dona spiritus sancti. Ephē. iij. Ascendit super omnes ce-
los: vt adimpleret omnia / scilicet donis suis.

dit in celum: *sedet ad dexteram patris.

a ¶ Ad iudiciū qui modo venit in carnem ⁊ quotidie in mentem. **b** ¶ scz iuste qui iudicatus est cū contumelia iniuste. **Luc. xx.** Tunc videbunt filii hominis venientem in nube cum potestate magna ⁊ maiestate. **Contra Origenem;** qui ferrum dixisse passibilem venturū pro demonibus redimendis.

^a Et iterum venturus est ^b iudicare cū glo

Est⁹ iudicis sapia innumerabilis et ineffabilis: potentia inuincibilis: iusticia inflexibilis: facies et ira implacabilis: et ideo si vis non timere peccatorem/benefac. Ro. xlii.

a ¶ Id est bonos vita gratie viuentes ad vitam eternā: et malos in peccatis mortuos ad mortē sempiternā. vel iam aut tempore sui aduentus viuos adhuc et mortuos generaliter. prius tamen moriantur anteq̃ iudicabuntur. **b** ¶ cōtra luciferanos. Daniel. vii. Regnum eius quod non corrumpetur.

ria^a viuos et mortuos: ^b cuius regni non

¶ Id est deum: quia licet multi sint alij spiritus sancti: vt angeli: tamen oēs sunt administratorij spiritus. Heb. i. Iste vere dominus: non minister aut seruus: contra macedoniū negantem deum esse spiritum sanctum.

erit finis. Et in spiritū sanctū dominū

¶ scz corpus z animā: ad differentiā amoris nostri qui non uiuificat: cōtra eo
qui dixerunt spiritūs sanctū solū purgare mentē/ z non uiuificare.

et uiuificantē. Qui ex patre filioq3 pzo

Canonis Mille.

¶ Quia patri & filio coequalis & consubstantialis; contra eos qui dixerunt spiritum sanctum esse nuncium & famulum patris & filij; ut macedonius & donatiste / discipulos cum esse minorem patre & filio.

cedit. **¶** Qui cum patre et filio simul ado-

a^l scōm illud. ij. petri. j. Spiritus sancto inspirati locuti sunt sancti dei homīes. contra prifilianistas ⁊ montanos: qui dixerunt prophetas non per spiritum sanctum, sed quasi amētes ⁊ ebrios locutos fuisse: quod etiā falsum patet ex mirabili eorum concordia diuersis temporibus ⁊ eodem prophetantium.

ratur et conglorificatur. **Qui locut⁹ est**

a ¶ **C**an. vi. Una est columba mea. s. unitate fidei / spei ⁊ charitatis: extra quā non est salus. vtz in arca noe. b ¶ **C**ad differētiā eccie malignantiū. ps. Quidū ecciaz malignantiū. c ¶ **V**niuersalē. Primo rōne loci habens tres partes: mundū vniuersum / cellū purgatoriū. scdo rōne hominū: quia nullus abiicitur / nec seruus nec liber / grecus aut indeus. Tercio rōne temporis: quia semper durabit.

per prophetas. ⁹ Et unam ¹⁰ sanctā ¹¹ catho-

a ¶ Id est firmā/supra fundamentū apostolorū fundatā: et supra firmā petrā/fundamentum primariū quod est christus. **i.** Cor. iij. **b** ¶ Ephes. iijj. Unus de⁹ vnā fides/vnū baptisma. Licer enim sint plures exteri⁹ baptisantes/vn⁹ tamē solus interiorius baptizat. scilicet christus. Jo. i. Hic baptizat. rē. contra donatistas rebaptisantes.

licam ⁊ apostolicam^a ecclesiam. ^bConfite

a Eſc3 oim originaliũ z actualiũ/etiã quo ad penã:Ita vt baptisatus ſtatim euo-
laret.quia p baptiſmũ cõmunicat virtus capitis noſtri chriſti/ qui delet pctã. Et
hic cõprehendunt cetera ſacramenta.quia baptiſmus eſt ianua omniũ aliorum.

or unū baptisma^a in remissionem pecca-

a Propter qđ amicorū mortē patiēter fero. i. Theſ. iij. Non ppter iuſticiam
nō timeo. Bona ſollicitus operor: z a malis retrahor. quia procedēt qui bona fe-
cerūt in reſurrectiōez vite: qđ vero mala egerūt in reſurrectiōez iudicii. Jo. v. con-
tra errorē philoſophorū dicentiu/ idem numero nō reuertit: ſaduceorū/ z aliorum

torum. Et exspecto resurrectionē mor-

hereticorū quorundā. a. ¶ Et in terrā uiuētū eternā: cōtra eos qui putabāt ani-
mas cum corporibus mori/vel nō recipere in futuro s̄m opera sua. Habet nūc vi-
ta eterna in se tria. Prīmū est: quia homo ibi perfecte deo coniungit̄: qui est finis
desideriorū ⁊ laborū nostrorū/merces ⁊ premiū nostrū ultimū. An. Gen. xv.

tuorum. Et vitā futuri seculi. Amen.

Ego merces tua nimis. Consistit at̃ bec vnio. P̃sio in nuda ⁊ apta visio
ne dei. 1. Cor. xij. Videm⁹ nūc p̃ speculū in enigmate/ tūc at̃ facie ad fa-

為真

ciē. Secūdo in feruētissima dilectiōe. Quāto. n. pfecti? aliqđ bonū cōgscit
tur/ tāto ampli? amat; sed ibi pfecte cōgscit summū bonū: g summe amat.
Tertio i plena laudatiōe. Ps. Bti qui habitāt in domo tua dñe: in secu-
la seculorū laudabūt te. Vñ. b. Aug. Ibi vacabim? z videbimus: videbi-
mus z amabim? amabim? z laudabim? ecce qđ erit i fine sine fine. Sen-
cundū est pfecta satietas. Nullū. n. bonū creatū satiare ptaie appetitū/
sed solū bonū increatū/summū/ptinēs oīa bona creata supeminēter: fm
illud. b. Aug. Insatiabile z inquietū est cor meū/donec qđeat i te dñe. Et
Ps. Qui repleti bonis desiderii tui. Quicqđ est desiderabile/ibi ē sup
abundāter. si. n. desideras delectatiōes: ibi erit sūma delectatio de sūmo
bono p oēs sensus: qđ tūc erūt in actu suo. Ps. Delectatiōes in dextera ei?
vsq; in finē. Et iter. Torrete voluptatē tue potab eos. Job. xxij. Tūc su-
per oīporentē delitiae affluēt. Si appeti honores: ibi erit summū honor.
Int laicos maximū honor ē esse regē: int clericos epm: z qlibet horū erit
ibi. Apoc. v. Fecisti nos deo nro regnū z sacerdotes: z regnabim? sup ter-
rā. s. vinctiū. Et. j. Job. iij. Scim? qm cū appareris/siles eierim? Si
desideras scias/ibi erit cognitio oīm rez/naturaz z toti? veritatē. Et bre-
uit quicqđ volueris/totū habeb. nā fm. b. Aug. hoc est d rōne btitudinis.
Tertii est pfectissima securitas de oībus pdictis sp perfructus absq; vllō
defectu. Et q nulla aduersitas eis vnq; nocere poterit/aut moleste qđq;
inferre. Ps. Qui pfortauit seras portaz. z Apoc. xxi. Absterget deus
oēm lachrymā ab ocul eorū: z mors nō erit vltra neq; luct? neq; clamor.

Credo Dominicus omnibus.
dicitur Festiuitatib; oīm ap loz z euāgelistaz.
fm or. Placuitate domini.
Epiphania domini.
Conuersione sancti Pauli.
Oībus festiuitatib; brē virginis Marie.
Eena domini.
Resurrectione: Ascensione.

rum/ si que habent octauas. Vnde in octaua sancti Joannis baptiste
dicitur Credo: eo q infra octauam apostolorum Petri et Pauli venit.
Similiter in octaua sancti Laurentij: quia infra octauā beate virginis
occurrit. Sic z in ordine nostro per octauā sancti Augustini. Et in sanc-
ti Joannis decollatione. In die Felicis z audacis q infra octauam
sancti Augustini veniunt. In alijs autē festis sanctorū: vt martirum/
confessorū z virginū non dicit. Credo. Cuius ratio est fm Innocētiū:
quia solū pdictorū z non illorū sit cōmemoratio in symbolo. quorum

nam tñ obscurē: vt epiphania: qđ est festū baptisimat: ibi/ Cōfiteor vñ
baptisma. Ene dñi quod est solēntas eucharisticā ad quā respicit illud/
Sanctorū cōionē. Angelorū qđ nōie celi itelligunt: ibi/ Factorē celi z tre.
Sed qtuor doctores gaudēt pūlegio ap loz: eo q fidē aplicā declarā
uerūt: z corruptā ab hereticis restaurauerūt pcpue vt ptz ex eorū scptis. Et
tantū de pma pre lralr z allegorice. S; tropologice itroir? pcat itroi tropo
tū xpi in mentē p grām tūc itime z ex toto corde dīderād? Qđ cū factū logice
fuerit: vti z mutat qđ i virū alterz. iō sequit fñs: qđ in nota altiori cōiter
reperit qđ introit? p qđ docemur: vt itroentes corde desideremus grām
subsequētes sine q grā pueniēs nihil pdesset. Ad. n. q cepit/ s; q pseuerauit
rit vsq; i finē: b salu? erit. Vñ z miscdiāz eius petim? p kyrieleyson. nom?
es: q indigem? vt. s. z vt laus nra p societ laudi angelorū p nouē choros
eorū. Sed q vult cū angel in fūto deū laudare: optz in pñti cūz ipis inci-
piat nō querēs q sua s; sed q iesu xpi z q aliorū. iō sequit. Gloria in excelsis
deo. Et in terra pax. Eleuatio manū docet extēsiōem opez: fm illud
Thren. iij. Leuam? corda cū manib; Que būeros nō debēt excedere: qā
fieri dñt nō importabilr z idiscrete. sicut dñt extēdi: vt euident possint a
retrostatib; videri. qz sacdotib; z plat; pcpue dr. Sic luceat lux vīa corā
hoib;: vt videāt opa vīa bona: z glorificēt patrē vīm q in cel est. Matt.
v. Vel pcat q xpo sp pfix? dz esse i cruce cū ap lo Paulo. Finito hymno
angelico osculat altare: qđ z sp facere tenet quotiēs se ad pplm pterit: ad
oīdendā deuotiōē suā ad xpm. ne i deuotior videat illa peccatrice que
postq; intrauit ad puuiū dñi/ nō cessauit osculari pedes eius/ Luc. vii.
Vñ cogitare dz tūc sacdos inclinās se cū oī deuotiōē qsi osculet dulciss-
mos pedes iesu i puuiū residēt: ne sibi dicat tanq; phariseo. Intraui in
domū tuā z osculū nō dedisti mibi. Deinde dr. Dñs vobiscū. Vbi ex to-
to corde dz desiderare z orare qten? p meritū sue incarnatiōis sit cū pplō
Et cōrio pplis rñdens. Et cū spū tuo. s. sit dñs p meritū sue incarnatiōis:
vt ipm istruat/ regat z accēdat: sic q in spū z fītate p nob oībz orare va-
leas. Quem dr: vt se z pplm ad orandū silexerit. Collecta dr hec vel
illa fm petēda. Vñ tūc oēs collecte dñt eē ad itra i deuotiōē z charitate
diuina: z sic petere necāria. Sequit epla f cans sup missaz istructiōē z te-
stificationē: p quā intellecta z bñ pensata i sua snia pbare z cōgscere pos-
sum? an xps venerit i mentē nraz p grām pbabilr: aut quō fuari possit/
ne recedat a nob. Et dz legi disticte z apte ad itelligendū/ Fleemie. viij.
Et deuote ad fructificāduz/ Hierē. ij. Fact? est fimo dei in corde meo qđ
ignis estuās. Vñ ibi lecta z audita dñt: meorū retineri diligēt qntū est
possibilr: p totius ope adimpleri. iō sequit Graduale/ f cans gdnus virtutū

tum p q̄s cū Ioseph/virgine Maria/ z puero Iesu bz gradū viā p̄ntis vt
te: ad destruendū idola Egyptiorū in vita actiua. Qd cū factū fuerit/ver
tū labor in gaudiū/ z gradus in viz alterū: qd fcat x̄sus i altiori nota.
S; alia incipēs ab a/ z tminās in a/ fcat gaudiū celeste/ ineffabile z in
comutabile/ h̄is p̄ncipiū z carēs sine: p qd admonet tā sacdos q̄ ppl̄s:
vt tūc oīa terrena z trāsitoria ab affectu postponat: z ad et̄na gaudia ex
toto corde festinet/ saltē per p̄tēplationē in vita p̄tēplatiua: vt tādē asse
quat p apertā visionē z fruitionē in p̄tia. Versus fcat oīa veta tūc verti
in noua: f̄m illd̄ Ep̄oc. x. Ecce noua facio oīa. T̄p̄ibz autē lucni deputa
tis loco alleluia canit tractū in nota ḡui. q̄a t̄m est pond⁹ iniquitat̄ n̄re z cir
cūstās nos p̄ctm i corpe corruptibili/ vt grauit̄ trahamur ad bonū. Vñ
mlte note cōiter ponunt sub vna dictiōe: ad inuendū q̄si inexplicabilem
esse n̄ram miseriā quā per p̄ctm incurrim⁹: z maius esse desideriū liberati
onis ab eadē miseriā q̄ facile exp̄licari possit. Anteq̄s legat euāgelii sa
cerdos vel diacon⁹ p̄mo orare d; p̄ mediū altar̄/ Mūda cor meū z labia
mea. zc. put in or. ro. q̄a nō est speciosa laus in ore p̄ctōis. Et sine orōne
nec teneri p̄t mediū virtut̄. Deīde accipit b̄ndictionē: in signū q̄ nullus
p̄dicare d; p̄p̄ia auctate. Ro. x. Quomō p̄dicabūt nisi mittant̄: Tercio
dicūt/ Dñs vobiscū: desiderās z orās ex toto corde. zc. vt supra patuit.
Dēs signāt se añ z post euāgelii: vt sine diabolica illusione possint ip̄m
deuote audire: z sine obliuīōe fortit̄ imp̄ssuz retinere. Vñ z p̄ aquilonē le
gīt quasi facto dicat illud Cant. iij. Surge aq̄lo z veni auster. i. recede
diabole z veni sp̄s sancte. Et illud Esa. Dicā aq̄loni/ noli phibere. Si
gnificat autē euāgelii bonū nūciū: ab eu qd est bonū: z angelū qd est nū
ciū: qz per ip̄m nūciat nobis maximū bonū quo p̄fecte instrumur z p̄sola
mur in agēdis/ canēdis z desiderādīs. Et q̄a f̄m h̄ agere debem⁹/ ita vt
ip̄m i corde bono z p̄fecto retinētes/ fructū feram⁹ in patiētia: qd sacrifici
des formata. iō sequit̄. Credo. Corde. n. credit̄ ad iusticiā: ore autē p̄fessio
fit ad salutē. Ro. x. Vñ tūc deuotissime orādū a p̄lo z a sacdote ex cor
de desiderādū: q̄ten⁹ in fide euāgelica p̄firmemur: qz sine fide ip̄sibile
est placere deo. Heb. x. ¶ Sequit̄ scd̄a ps p̄ncipal̄ tot⁹ incipēs ab offer
torio z durās vsqz ad p̄fationē in q̄ fit p̄secrādoz oblatio. Et sub diuidi
tur i tres p̄tulas. In p̄ma nāqz p̄mittit̄ offerētū cū laude p̄tatio i can
tico offertoriū. In scd̄a fit oblatio cū orōibz. Suscipe sc̄tē p̄. zc. In tertia
petit̄ oblatiōis acceptatio in secret̄. Et qz bec exigit̄ eleuationē mentis ad
deū. iō p̄mittit̄. Dñs vobiscū. Et postea orate f̄res. Quātuz igit̄ ad bec
oīa maḡ in sp̄s suo ordie cū allegoria. P̄rio osculato altari i medio rōne
qua. s. f̄rit se ad ppl̄m dicēs orādo/ Dñs vobiscū. s. sit p̄ meritū sue obla

allego
ria.

tōis deo p̄i p nob: vt possit̄ p̄mo vōs ip̄os. deū tantū sacrificiū cor̄pis z
sanguis x̄pi meū digne z fructuose offerre/ z oblato sacrificio icorpari.
Rñ. chor⁹ vel mister i p̄sona ppl̄i. Et cū sp̄s tuo. s. sit dñs mō p̄dicto. D; z
em̄ tūctor⁹ in sp̄s apparere: qz rep̄tat apparitionē dñi iesu i die palma
rū: qñ f̄tebat faciē suā vt iret in Hierusalē offerre seip̄m p nob. vbi cogi
tare poter⁹/ qñ iesus vidēs ciuitatē f̄leuit sup illā: ita vt itumelceret faciē
es ei⁹: z p̄ mltitudine singultuū p̄ctōis sui nō possz ad plenū f̄ba formas
re. Propt̄ qd imp̄fecte dixit. Q; si cognisses/ z tu. Cōsequēt̄ excitat se z
ppl̄m ad orādū sū z deuote dicēs. Q̄rem⁹. Prosequit̄ offertoriū qd can
tat⁹: fcat oblationē laudis quā exhibuerūt x̄po veniētī/ z sp̄s atqz bi
larit̄ nō minus q̄ flebilr se offerētī: recipiētes eū cū hymnis z cantic̄/ flo
ribz z ramis palmarū/ p̄strat̄ vestimēt̄ in via/ atqz dicētes. O sanna filio
David/ b̄ndict⁹ q̄ venit in noīe dñi. Et h̄ forte etiā rep̄tat p̄cellio subdia
coni cū calice solēnter p̄parato: z accolito portāte ampullā aque d̄ sacra
rio in festis duplicibz. Vel rep̄tat Joannē bap. vt sup̄ius patuit: q̄ p̄e
parauit viā dñō ad offerendū seip̄m tādē p nob. z fert oblationē vsqz ad
mediū altar̄: vbi aperit̄ q̄ ipe Joānes t̄minauit oblationē veter⁹ testis
q̄ in velaminibz figurata oblatio x̄pi erat velata. ita vt veniēs ad medi
atorē dei z hoīm aptā mōstraret dicēdo. Ecce agnus dei. s. p̄ p̄ctis imo
lādus: f̄m illd̄ Matth. xj. Lex z p̄phē vsqz ad Joannē p̄phauerūt. Vñ
z subdiacon⁹ offerēdo calicē nihil d;: q̄a oblatio veter⁹ testis veritatē non
exp̄ssit. s; sacdos z diacon⁹ aliqd̄ dicūt: q̄a oblatio noue leḡs veritatē ex
p̄mit. Diaconus autē offert calicē sacdoti: q̄a in p̄mitina eccl̄ia sanguinē
p̄plo mīstrabat: qd h̄z mō nō fiat. p̄t piculū/ manet tñ adhuc mysteriū sal
tē ad sp̄uāl̄ p̄plo cū sacdote mīstrandū tantū sacrificiū. Vel q̄a p̄ ange
lū bec oblatio x̄pi est deo p̄i rep̄tata z oblata/ nō minus q̄ n̄re orōnes
z bona opa. Tob. xij. Vel etiā/ q̄a p̄ diaconū veritas euāgelica nūciat̄:
que deo p̄i per x̄pm est oblata. Sacdos offerēs panē in patena eleuata:
significās latitudinē charitatis x̄pi/ z ppl̄i x̄pm cū gaudio suscipiēti in
qua bec hostia est oblata deo patri/ dicit̄ hāc orationē. Suscipe sc̄tē pa
ter oīp̄otēs eterne de⁹ hāc imaculatā hostiā. s. rōne sui: q̄a imaculata d; z
esse ad literā: z rōne f̄catōis: q̄a imaculatā fcat hāc. Igit̄ suscipe sc̄tē pa
ter. zc. vt eā sc̄rifices mirabilr: cui oīa sunt possibilia: quā ego indign⁹ sa
mul⁹/ rurs tibi offero deo meo p̄spālez cultū z redēptionē vino z f̄oi: ad
differētā idolorū/ mortuorū z deorū fictorū: p̄ innumerabilibz p̄ctis z offen
sionibz z negligētis meis: z p̄ oībus circūstantibz/ sed z p̄ oībus fidelibz
ch̄rianis vniis atqz defunctis. vbi exp̄mit̄ pro q̄bz offert ordie suo. Et cre
dibile est x̄pm sili orōne vsum: tūc i oblatiōe sui ad patrē/ sp̄uat̄ sibi in

nūmerabilia peccata et offensiones, et. gñis humani/cuius naturā assumpserat. Sequitur. Ut mihi et illis perficiat ad salutē in vitā eternā. s. pro q̄ est instituta et ordinata. Amē. S. auctō ozone finiat scđo signo crucis cū patena/ hostiā sup altare ponit/ ad scandū p̄mptā volūtate xpi q̄ obtulit se p̄i offerendū p̄ crucē p nob. Et tūc statī patena sub corpali abscondat. qz lz in latitudīne charitatē honorifice eēt a cōi pplo suscept⁹/ et ad tēplū vbi se obtulit p̄i deduct⁹: itē illa latitudo charitatē statī abscondita fuit/ qñ ipso p̄dicāte qñ tota die a nullo fuit iuitatus: s. m illō Marc. xj. Circūspect⁹ oib⁹. s. an aliq̄s veller ipm iuitare/ cū iā vesp̄a eēt hora exiit i Bethaniā cū duodecim. Et sic postq̄ se obtulit i tēplo/ et latitudo charitatē ei⁹ recedēdo abscondita fuit ab eis: et cū marīa Martha et Lazaro i Bethania nō multū distāte māsit. Et qz et patēs latitudo charitatē. 12. discipulor⁹: q̄ cū Petro dicebāt se patos cū xpo i mortē et in carcerē ire: postea abscondēbant et a xpo fugerūt: iō in festis semiduplicib⁹ et duplicib⁹ diacon⁹ ad h̄ scādū postea qñ incipit canō/ recipit patenā de altari/ et inuolutā tradit subdiacono statī et tenēt eā retro a lōge. Vex tpe eleuatōis discoopit: qz tpe eleuatōis xpi i cruce appuit latitudo charitatē. s. Joānis stā iux cruce cūz Maria et gē. Vel alr et forte meli⁹ p patenā a petēdo dictā/ et rotūdā istar fornic⁹ seu arc⁹ triūphal⁹/ scād patēs triūph⁹ xpi q̄ deduct⁹ et oblat⁹ est ad tēplū: ex q̄ potent eiecit vēdētes et emētes. s. h̄ patēs triūph⁹ xpi statī abscondēbat/ qñ eodē die tāq̄ abiect⁹ a nullo iuitabat et paulo post ad passiōnē ducebat. vex tpe eleuatōis itē i cruce appuit i titulo triūphali scđo. iō tpe eleuatōis discoopit. Deī p̄r sacdos scđo signo crucis sup aquā/ et accepta vna gutta vl duab⁹ mittit i vinū calicē/ cū ozone/ Deus q̄ hūane sube dignitatē. et. put i missali b. p qd̄ scād hūanā nām xpi in aq̄ scādā p assumptionē bñdictā esse et trāsisse i diuitatē qdāmō in vino scādā: et nihilomin⁹ pplm i aq̄ scādū: s. m illō Apoc. xvij. Aque mltē ppli mlti. bñdicendū esse p xpi diuitatē. put sat⁹ expmīt ozo ip̄a. sic et credit bñdixisse pplm qñ intravit tēplū ad se offerendū/ dicēte pplō. Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi. Sicqz calix pparat⁹ offert cū ozo. Offerim⁹ tibi dñe. et. Vbi inuit qd̄ offerim⁹: qz calicē salutē pferentē. Quō: qz tuā depcātes clemētiā. et. pzo q̄ offert: qd̄ p nra et toti⁹ mōi salute. Ascēdit autē i odorē suauitatē/ qñ acceptat et offert in feroze charitatē: et scād qz iesus tūc parat⁹ ad passiōnē se obtulit p̄i p toti⁹ mōi salute. Et sic deponit calicē sup altare cū signo crucis/ pcludēs p xpm dñm nrm. s. p quē scādā est hec oblatio: et itē iā in mīsterio pficiēda. Et tūc calicē operit: qz hec oblatio i abscondito cordis celebrata fuit/ dicēs ozone in spū humilitatē/ et in aīo p̄rito. et q̄ fuit pueroz i camio ignis/ Dan. iij. ad scādū qz in camio ignis ma-

prime charitatē et deuotōis i spū humilitatē et p̄rito cordis xps esse se obtulit: cui nos pformari petim⁹: vt et sic fiat sacrificiū nrm vt placeat sibi domino deo. Quo scđo eleuat⁹ manib⁹ ad celū dicit ozone. Veni sc̄ificator oipotēs etne de⁹/ et bñdic h̄. et. faciēdo signū crucis sup vtrūqz. p qd̄ scād qz cū qdā gentiles rogassent Philippū vt viderēt iesū: et ille vna cū Andrea dixisset iesū/ rñdit. Venit hora vt clarificet fili⁹ hoīs. Et p̄ pauca quib⁹ exp̄sit necitatē et dolorē sue passiōis dixit. P̄ clarifica nomē tuū. Venit et vox de celo dicēs. Et clarificami: et itē clarificabo. Jo. xij. Ponit autē calix a dextris/ et hostia a sinistris: qz sanguis de latere ei⁹ dextro fluxit postq̄ in sinistra hui⁹ mōi passiōē et mortē sustinuit. Et extūc vadit lavare extremitates digitor⁹: nō solū p̄ mūdiciā corpale ad tā mūdiciā mū sacrm mūde tractādū/ sed etiā ad scādū lotionē pedū discipulor⁹ humilra dño iesū i cena factā: vt discipuli eēt mōi etiā a minis affectio nib⁹ ipur⁹ ad tm sacrm digne cōicandū. vt p̄z Joh. xij. Quib⁹ et nos cōformari debem⁹: s. m illō Diony. de ecclē hierar. Ad sc̄issimū cūtes sacrificiū mūdari puenit ab vltimis aīe phārasimarib⁹. Et s. m oz. ro. sūme caeuendū ne cū digit⁹ sic lot⁹ verrat folia/ aut aliqd̄ aliō tāgat: sed vino mūdos custodiat. Qd̄ intelligendū est nō solū ad literā corpāl/ sed etiā spīritualr mō p̄dicto. In lauandū vero d̄ illud de Ps. xxv.

a. mūdabo. b. i. qui nec tibi nec alijs nocēt. c. i. opera. s. cū dñe laueris mihi cum discipulis tuis pedes affectionū meos.

Lauabo inter innocētes man⁹ meas:

a. id est virtutibus et bonis operibus ornabo. b. scz fidei tue et mentis mee: vbi tibi preces et vota offerunt. c. id est discam et intelligā ab eis/ et in tuis a magistrā veritate quomodo te laudem/ non me.

et circūdabo altare tuū dñe: vt audiam

a. i. exponā ceter⁹ postq̄ ego didicero. b. i. p̄cipua et perfecta/ corporalia et spūalia/ visibilia et inuisibilia hoīb⁹ exhibita/ docena et cos te laudare.

voce laudis: et enarrēb uniuersa mirabilia

a. i. bonos act⁹ et p̄tutes: quib⁹ dom⁹ tua. i. ecclēsia et fidelis aīa ornat.

lia tua: dñe dilexi decorē domus tue.

a. i. locū in quo glōse habitēs: vt nō sibi/ s. tibi glā de⁹. vñ greg. Domus qp̄pe dei nō solū. s. angeli/ s. etiā nos sum⁹: quoz mētes inhabitare dignat⁹. Et qz elect⁹ quib⁹ quātūcūqz pficiat ad huc reprobari formidat/ misericordē deus humilit⁹ exorat/ dicēs. Ne perdes. b. i. perdi pmittas in futuro.

et locū habitatiōis glorie tue: ne perdes

a. i. cū male se habentibz erga deū: z eū odientibz/ non colentibz. b. i. que dilexit decorē domus tue. c. in presenti. i. cū hominibz male se habentibz erga proximū z eum odientibz: de quibus dicit. Qui odit fratrem suū/ homicida est. Hi. n. impij z viri sanguinū contra duo precepta charitatē facientes/ quātum in se est deboneſtant z maculant decorē domus tue.

ⁱ cum impijs deus animā meā: ⁱ et cum viris sanguinum vitā meam: in quorū

a. i. operibz. b. scz eorū opera sunt iniqua: z sp parati sunt inique agere. c. qz si qd boni agūt/ p muneribz faciūt pecunie/ vel laudis būane/ vel timoris: quo timēt diuitē vel potentē offendere: sic ditati sunt z repleti muneribz.

ⁱ manibus iniquitates sūt: dextra eorū

a. id est in diuitijs innocentie z spūalibz thesauris.

repleta est muneribus. Ego aut in ino-

a. scz altare ad tibi sacrificandū: z viā presentis vite ad tibi cōplacendum.

b. a peccatorū malis z b. vite pculis/ precipue in tantis miserijs tā pagēdis.

centia mea ingressus suz: redime me et

a. i. misericōdiaz tuā a me nō auferēdo/ q ex meipso miser sum. Et hoc debes qd

b. scz spūalis z affectus qd facile labi solet: z etiā corpallis. c. i. nō recessit

a tua iusticia/ sed immobilis permāsit/ cōtra oīa scandala te diligendo.

ⁱ miserere mei: pes meⁱ stetit in directo:

a. Et subiicit de dilectōe proximī. i. scis congregatōibus. i. de tuis būficijs mibi a te collatjs: non solū lingua z vocibus/ sed etiā vita z moribz: vt cererē ex emplo meo informenē ad benediciendum. b. ergo.

in ecclesijs bñdicā te dñe. Gloria patri.

ⁱ Itaqz scē lotōe digitos egit/ ne aliqd būidi carnalⁱ concupiscētiē qd facile inacle thuntⁱ remaneat: qz z iesus pedes discipulorū suorū postqz lauit libeo terſit. Alij tñ h alias būnt orōes/ imutātqz ordinē dictū: ita vt p mū circa canonē incipiendū lauet digitos. z h forte vt mūdⁱ possint pſuari: qd als in qrēdis secretⁱ z solijs tēdis facile possent cōinānari: vel alia q libz ex cā/ put. j. in rñsis qstionū videret. Putat tñ qd ā mltū incōueniēs differre lotionē vsqz ad finē pfatōis: tñ rōne fcatōis: tñ rōne pūnatōis. pūnat. n. canō ad pcedētia imediate: p lotionē cū ps. Laubō. zc. dī cōtinuat: ergo. zc. In dñicis sō diebz/ festis semiduplicibz z duplicibz facta oblatio incēsat rōne qua sup ad literā in pncipio: z allegorice fcat q maria Magdalena accepit librā vnguētī nardipistici pnciosi/ z effudit su

p caput recubent: z circūiens vnxit z pedes iesu/ ita vt impleret domⁱ odore vnguētī. Mat. xxvj. z Joh. xij. Qd exposuit dñs factū ad figurādā se pulchrū eiⁱ in pñio futurā. s. p. mortē crucē: z p dīcādū i vnūerso mōdo/ qd fscerit i mēoriā. s. laudis/ glie z honorⁱ eiⁱ: z p pñs toriⁱ trinitatē. iō sacdos incēſando ter facit signū crucē sup oblatā z calicē: deide circūdat calicē ter: z tercio eleuata manu incēſat ter fscus crucē. quo scēto vadit ad dextrā incēſando/ deīn ad sinistrā: z itez rediēs ad dextrā/ ad scandū bonū odorē grē z noticie xpī pmo diffusum ad iudeos/ deinde ad gētes/ z postreō itez reditur ad iudeos i dextra fcatos: vt. s. Et tñc sacdos tradit thuribulū sine thurificatōe diacono: q accepta planeta manu sinistra/ incēſat sacdotē manu dextra/ deīn subdiaconⁱ diaconē: z subdiaconⁱ a mīstro thurificatⁱ/ z a mīstro torⁱ chorus: i signū qd a xpo sacdote magno bona cūcta pcedūt mediātibz mīstris: q dñt accipe z tenere reuerentē z patienter planetā charitatē in sinistra aduersitatis: z sic manifestare z cōicare odorē noticie xpī dextra recte itentōis. Hoc n. fecerūt pmi mīstri euāgelici/ i diacono fcatⁱ: fm illud. ij. Cor. ij. Deo aut grās qd sp triūphat nos in xpo iesu: z odorē noticie sue manifestat p nos in oī loco: qd xpi bonus odor sumⁱ deo. zc. vñ z fcs qñ thurificant dñe reuerentē caput inclinare/ i signū grāz actōis: z vt vel sic valeāt offerre odorē deuote orōis. Sacerdos itaqz lotōe facta cū ps. vt. s. iūctⁱ manibz añ peccⁱ vadit fscus mediū altari: z inclinatⁱ pfunde dōt orōnē/ Suscipe scēa trinitas. zc. put in mīstⁱ salū: vbi ptz pmo cui offertⁱ/ qd scē trinitati: qd offertⁱ/ qd hac oblationē: qre/ qd ob mēoriā passiōis/ resurrectōis/ ascensōis iesu xpī dñi nrī: z in honore. b. Marie virgis/ bñ Joānis ba. z scētoz aploz/ scētoz pncipuoꝝ z oīm scētoꝝ: pte qd offertⁱ/ vt illis pficiat ad honore. s. accētalē: put. j. de fructibz huiⁱ sacrificij ptz nob aut ad salutē: z vt illi p nob intercedere dignentⁱ in celis/ quoz mēoriā facimⁱ in terrⁱ. z fcat longā orōnē quā fecit xps post lotionē pedū discipulorū p eis dīcēs: nō rogo vt tollas eos de mōdo/ sed vt fues eos a malo. zc. Joh. xvij. Profunda inclinatio fcat p fundā xpī humilitatē: q exinanuit seipm/ formā serui accipiens/ Phil. ij. Finita orōne osculat altare: z fctit se ad pplm dīcēs. Orate fcs vt meū z vīm sacrificiū acceptabile fiat apud deū oīpotentē. s. ex pte nrā: qd in se sp est acceptissimū. vbi ad supplicādū invitamur/ ibi/ orate: ad nos mutue amādus inflāmur/ qd fcs: ad qd petendū informamur/ qz vt meū ac vīm. zc. Et rñ. mīstri loco ppli: suscipiat dñs sacrificiū meū ad laudē z glīā noīs suī/ vtilitatē qz nrā meccieꝝ sue scē. Syrat at se: qz ad beccēci tates circūqz fcat etiā appitōez qe iudeis z gētilibz sil fctā a dextrⁱ z sinistrⁱ exmibz: vt qñ vox venit d celo/ dī. z clarificauit/ z itez clarificabo

vt. s. **Joh. xvij.** Secreta fecit secretā traditionē/ de q̄ iesus turbat⁹ spū
dixit. **Qz vnus vīm me traditur⁹ est hac nocte i manus pctōz.** Et postea
iude. **Qd fac fac cito.** Judas accepta buccella exiit p̄tinuo vertēs se a
dextra societatis discipuloz xpi: z nūq̄ rediēs/ s; gyrās se ad sinistram p̄ti
de societatis iudeoz/ cui⁹ q̄bō p̄siliū habuit secrete/ quō enī caute traderet: z
spīcaperet s; b signo pacis sine turb. z tūc sacdos secrete dī secretas fīm nu
mez collectaz/ scāns q̄ qñ iudei cū iuda habuerit p̄siliū de traditiōe xpi/
xps orabat: fīm illō. **ps. cvij.** Locuti sē aduersū me ligna dolosa. s. iudei
z iudas tractādo dī traditiōe mea. put exponit **Lyra** ad literā. Et sequit:
p eo vt me diligeret detrahebāt mibi: ego at orabā. ¶ **Tropologicē:** p
oblationē corpālē fecit spūalis oblatio sui p̄siliū: q̄ requirit ex pte offerētis vel
offerētis ad fructuose z digne tīm sacrificiū offerēdū: s; illō **Ro. xij.** **Qb**
secro vos fīes p misericōiā dei/ vt exhibeāt corpa vīa hostiā vinētē/ scām/
deo placētē/ rōnabile obsequiū vīm. **Qz tñ nulla oblatio ē accepta/ nisi**
de⁹ sit cū offerēte p grām: iō p̄mittit orādo dñs vobiscū: vt. s. **Dz p̄mo**
q̄libet seipm dño offerre/ deū munerā: fīm illō Bēn. iij. Respexit de⁹ ad
Abel z ad mūera ei⁹. z b hilaritē/ orās deuote q̄ten⁹ dñs acceptet exēplo
Dauid: q̄ p̄ regiā oblationē p edificāda domo dñi dixit. **j. Paral. vlti.**
Scio de⁹ me⁹ q̄ pbes corda z simplicitatē diligas: vñ z ego i simplici
tate cordis mei let⁹ obtuli vniuersa hec: z p̄p̄m tuū q̄ h rept⁹ est/ vidi cū
ingēti gaudio tibi offerre donaria. **Dñe de⁹ Abrahā/ z Isaac/ z Israel pa**
trū n̄roz custodi i etnū hāc volūtatez cordis eoz: z sp i venerationē tui
mēs ista pmaneat. Et b avaros sacdotes z vanegliosos offerētes: q̄
i oblatōibz finalr nō venerationē dei/ s; q̄ sua se querūt. **Canit etiā offer**
toriū: qz hilarē datorē diligit de⁹. ij. Cor. ix. **Offert aut seipm qñ pponit**
ex toto corde q̄ntū p̄t fūire deo: z p̄t deū offensas oēs remittit p̄rio: fīm
illō Mat. v. Si offers mun⁹ tuū ad altare z ibi re. zc. **Dñt. n. p feruorē**
charitatis z p̄titionē cordis z castigationē corpis xpo p̄formari seipm p
nob offerēt. Per thurificationē iducimur ad orōis deuotionē: fīm illud
ps. **Dirigat orō mea sic incēsum. i.** bon⁹ odor de ara cordis incēsa igne
charitatis/ i p̄spectu tuo. s. acceptabil. **Offert aut p̄mo incēsum sacdoti bñ**
dicendū/ in signū q̄ nec orō nec aliqd aliō est acceptū deo/ nisi bñdictū z
acceptū sit a xpo. **Sacdos p̄o perit q̄ten⁹ p̄ inēssione. b. Michael z ois**
um electoz incēsum istō orōis dignet dñs bñdicere/ z i odorē suauitatis ac
cipe: qz nō nisi mediātibz illis bñdicit z acceptat incēsum orōis. fīm illud
Apoc. viij. **Ascēdit fum⁹ incēsoz de orōibz sc̄toz de manu angeli corā**
deo. **Deū cū thuribulo fac ter signū crucis sup oblationē/ dicēs: incēsum**
istō a te bñdictū. zc. p qd fecit q̄ p̄tute crucis a tota trinitate p̄mo incēsum

orōis bñdicti/ sc̄do ad dñm ascēdere/ z tertio effectū misericōie descēdendo
impetrare. put satis expm̄it orō. **Quo facto circūdat calicē/ ter dicendo/**
dirigat oratio. zc. ad scandū q̄ orō vt sit efficax dz esse trina. i. p̄fecta: si
ue p̄seuerās q̄sqz pueniat ante p̄spectū dei. **Tertio eleuata manu incēso**
sat ter/ dicēs. **Eleuatio manū meaz sacrificiū vesp̄tinū. ad scandū q̄ p̄o**
fecta opatio (q̄ sequi dz orōne) acceptabilior est: sic sacrificiū vesp̄tinū ve
le. acceptabili⁹ erat/ pingui⁹ z olēni⁹. q̄a p̄b p̄formamur xpo: q̄ in labo
ribz fuit a iuuetute sua: z opus qd dedit ei p̄t p̄sumauit. **Joh. xvij.** **Eōse**
quētr vadit ad dextrā z sinistram/ p̄tēs vtrobqz libari a mal: p̄mo oris/
dicēs: pone dñe custodiā ori meo. s. vt nō ociosa/ vana aut nocua loquar
tur. Et ostiū circūstantie labijs meis: vt discrete z oportuno tpe opiant/
sic ostiū camere. **Sc̄do a mal cordis dī: vt nō declinet cor meū. zc. et sic**
p arma iusticie a dextris z sinistris incedēs. **Ultio tradit thuribulū mīstro/**
dicēs. **Accēdat in nob dñs ignē sui amoris/ z flāmā etne charitatis.** **Rūde**
tur amen. **Cetera patēt ex sup dictis.** **Incept⁹ secret⁹ diacon⁹ dz tenere fla**
bellū/ z muscas a sacerdote z sacrificio repellere/ si est necessitū qz ab illo
tpe oportet sacerdotē esse recollectū/ z in cordis secreto oīno quietū: vt sic
ex toto corde tūc possit cōueri in deū: ad qd multū cooperat exterior⁹ in
quietudis remotio z repulsio. **Tuz q̄a demōes per volātes vanas cogi**
tatiōes nitunt tunc maxie impedire sacrificantē z sacrificij effectū quātūz
p̄nt. put figuratū est Bēn. xv. ideo p exteriorē flabellationē docemur et
interius flabello se exercētis z seruētis charitatis has inuisibiles muscas
discrete abigere. ¶ **Tertia pars incipit a p̄fatione: z finit ante oratio**
nem dñicam: in qua fit oblatoz consecratio. Et subdividit in particulas
quinqz: que dño concedēte patebūt locis suis. **Prima p̄mittit: p̄pter qd**
z p̄fatio dicit: in qua p̄p̄s p̄mo ad deuotionē z attentionē excitat per se
crete orōis altā z exp̄ssam p̄clusionē/ per sursum leuandoz cordiū atqz
gratiaz actiōis monitionē. **Sc̄do duplex ratio gratiaz actiōis assignat/**
per approbāde r̄n̄sionis declarationē: ibi/ vere dignū z iustū est. zc. Ter
tio laudes nostras cū laudibz angeloz simul acceptari supplicat: ibi/ cum
quibz. ¶ **Quantū igit ad primū. Alce z exp̄sse concludit vltima ora**
tio secretoz eleuatis manibz: vt supra cū dicitur.

¶ scilicet vinit z regnat: de cuius morte tractanda cōuenit Judas cum iudeis
occulter: per consequēs laudandus z glorificandus manifeste sine fine: qd oībz
expedit scire. vnde cum Judas exisset/ dixit Iesus: nūc clarificatus est filius ho
minis: z continuo clarificabit eum. Ioan. xij. Respondetur Amen.
¶ Id est verū est. Non enī accipit hic amen pro fiat/ fīm Albertum.

Per omnia secula seculorum: Amen.

Quadruplex expositio

a Et sic sit pmanēter in tāti sacramēti psecratōe pficēda: ne cū discipulū tpe ten-
tatiōis ab eo fugiatis. Et tūc incipit dulciter canere pstatōem illā: qz significat
dulcissimū z longū pmonē illū quē tūc pstat⁹ est discipulis an suā passiōē/ dicēs.
Filii adhuc modicū vobiscū sum zc. Jo. xiiij. z. xiiij. **b** Et sic sit modo dicto.

Dominus vobiscū: Et cū spiritu tuo.

a Qua respōsiōe charitatis audita sacerdos ad altiora pficisci volens /
exple adhortat exmō xpī: qui tūc ait: Nō tur. cor. v. zc. dicēs. Sur. cor.

a Et sic levate intellectu veritatis / affectu charitatis / virtute puerfatiōis / z recti-
tudine intentiōis ad altissima pteplanda. ps. Accedat homo ad cor altū: z exal-
tabit deus. i. ad altiora. **b** Quia ad altius aliquid cor exaltari nō pōt: nec. in ali-
quo tutius locari ad tam alta z celestia dona picipēda. sed istud vt dixit quidā / ē
solennī mendaciū mūdī: ideo qlibet videat hic ne mentiatur spūs sancto.

a Sursum corda: **b** Habemus ad dominū.

a Ergo quia ipse nos creavit / redemit / z tanto labore parare nobis locū in glo-
ria disposuit. Jo. xiiij. Ego vado parare vobis locum. Ipse est dominus deus qui
creando dedit naturā: z gubernādo in esse conseruat eam. Hoster / qui redimēdo
dedit gratiā / z saluando confert gloriā. Deus enī noster deus saluos faciendū:

Gratias agamus domino deo nostro.

a Et sic ratioe sui: quia ipse est dominus deus noster tā liberalis z magnificus.
b Cratiōe nostrī: qā nos populus eius z oues pascue eius: ppter quod ad hoc
tenemur receptis tantis beneficijs. **c** Cratiōe sue magnificētie.

Dignum et iustum est. Vere dignum et

c Ex parte nostrī ratione sue beneficētie accepte. **b** Cratiōe accepti. mul-
tum enim placet deo gratitudo: ita etiam vt pro equa z proportionabili rerribu-
tione donozū suozū acceptet qñ hō aliud nō habet. **c** Et. i. pducens ad salutem.

d Non solū in pperis / sed etiā in aduersis in tpe gratie z eternitate glorie.

iustum est: equum et salutare: nos tibi

a Scdm Alberthū simpliciter est equū / quādo gratias agimus per de-
uotam huius sacrificij oblationē: qua tunc equale donum reddim⁹ / quē
in dono summo a patre misericorditer accepimus.

a Et id est in omni loco dominationis eius: cuiusmodi est terrena mundi machina.
per te enim restaurantur z que in cellis sunt z que in terra.

b Et saltem habitualiter / z quando non possumus actualiter.

c Et scilicet omnium rerum per naturam / nos specialiter sanctificans / z filios re-
gū per gratiam generans.

semper et ubiqz gratias agere: dñe san-

Canonis Missæ.

a Cui omnia sunt possibilia / potens z ex nihilo aliquid facere.

b Eternitatem glorie mortalibus conferens.

pte pater omnipotens eterne deus per

a Quia ipse est mediator dei z hoīm homo christus iesus. i. Almo. ij. Ecce prima
ratio gratiarū actionis: que est diuine bonitatis excellentia. sequitur secunda / sci-
licet laus angelica: quozum exemplum sequi debemus: cum dicitur:

b Et scilicet christum mediatorem.

christum dominū nostrum: per quem

a Est autem maiestas fm nominis interpretationē / magnitudo supereminens
stans z nūqz ad paruitatē declinans: que fm Albertū latet z mirabiliter patet in
hoc venerabili sacramēto consecrando: cui testimonium perhibent laudando.

b Et qā per eum facti / restaurati / z beati. **c** Et recognoscentes suam dominatio-
nem subiectam z quasi nihil respectu magnitudinis illius maiestatis.

maiestatem tuā laudant angeli: ado-

a Tremore reuerentie z obedientie / recognoscentes suam potestatem quasi ni-
hil respectu illius maiestatis immense. fm illud Job. xix. Columnne celi contre-
munt z pauent ad nutum eius.

rant dominationes: tremūt potestates.

a Merito ergo a nobis miseris hoīb⁹ est laudāda / adorāda z tremen-
da tanta maiestas in sacramento mirabili pprīa fragilitate recognita / z
superna illa maiestate bene considerata in comparatione angelica.

a Et id est omnes angeli supremi: fm illud ps. cij. Benedicite dño omnes virtutes
eius ministri eius zc. Est enī sic generale nomen angelozū. **b** Et pluralis nume-
ri / neutri generis. i. totū supremi choi siue ordinis angelici agmen: quod antho-
nomasice beatum dicitur: eo qz primus diuine maiestati semp assistat: z pie cete-
ris charitate ardens / ardentissime in deum semper tendat.

a Celi celozūqz virtutes: ac btā seraphim

a Et id est coniuncta z associata. **b** Et sic quādā ineffabili pari voto **c** Et. i. si
mul laudes tuas z hui⁹ sacramēti altitudinē celebrāt: fm Alber. z per cōsequens
incongruū est / vt aliquis homo se huic celebritati subtrahat. vt audiat illud Job.
xxxviij. Ubi eras cū me laudabant astra matutina? **c** Et sic angelis.

a Socia exultatiōe concelebrāt: Cum qui-

a Humiles quidē / sed rationabiles. **b** Et sic cū laudibus suis in hui⁹ sacramē

bus et nostras voces: vt admitti iubeas

ti celebratiōe. **a** **C** o deus: q̄ sine tuo iussu iuuāte a nobis fieri neq̄t/ vt .f. inter angelicas voces nre audiant. **b** **C** id est humili laude/nō supba p̄sumptiōe.

Deprecamur: b Supplici cōfessione dicētes

¶ Et nota hic ordinē pulcherrimū. Nam signāter de infinita hierarchia ponit vn̄ chorū. s. angeloz. Prim⁹ de media/ duo. s. p̄m⁹ et vltim⁹: et de sup̄ma itēz vn̄. s. vltim⁹ seraphin/ cū ceteris s̄tutib⁹. i. angel: celi celoz/ s̄ est sup̄mi celi. s. empyrei: vt p̄ h̄ plane itelligant oēs chori angeloz/ infimū/ mediū et sup̄mū vnanimiter in gemia charitate/dī et p̄mi/laudare summa trinitatē sine fine. Quidā tñ noīe celi celoz dicūt thronos debere itelligi. i. p̄mū choz sup̄me hierarchieo q̄ i eis dñs tanq̄ in cel sedeat: et p̄ s̄tutes sp̄aliē tertiū choz infime hierarchie. Et sic de oib⁹ choz ponit tur solū extremi chori omīssis medijs. s. archangelis/ principatib⁹ et cherubin: q̄ sub extremis includi sat̄ itelligunt. Sed tūc dubiū restat/ q̄re virtutes cū sup̄mis. s. seraphin/ ponunt: cū sint de infimis? Ad qd̄ dici potest: q̄a in h̄ venerabili sacro deus maria sua charitate mltā miracula opat: opari aut̄ miracula huic choro. s. virtutū/ attribuit: ideo merito hic cū seraphin ponit. **¶** Notādum q̄z adhuc esse alias p̄fationes in sp̄ali: in quib⁹ s̄m exigentiā festiuitatū sp̄ales rōnes laudādi et gr̄as agendī deo exp̄munt: que et in missis votiuīs s̄ dicēde vbi p̄p̄ia nō h̄. Sūt aut̄ solū decē ab ecclia approbate. nouē instituit pelagius papa: et habent in canonicū. de p̄le. di. j. et in ca. sanctorū. lxx. di. ponit decima de dñā: quā instituit Urban⁹ papa. si que aut̄ alie inueniant/ de missali sunt delendē nisi ex sp̄ali p̄uilegio sit p̄cessum: vt papa minorib⁹ de brō Francisco per Sixtū quartū. **¶** Sequit̄ secūda pticula: in qua subiungit deuota xpi et totius trinitat̄ laudatio angeloz et hoīm in vnū/ put in fine p̄fationis ppter admitti postulauim⁹/ dicētes p̄mo cū angelis Eia. vj. Sanctus sanctus sc̄tus dñs deus. et secūdo cū trib⁹ pueris. Math. xxj.

Vel et
xp̄ater
pt dici
sc̄tus /
et totius
trinitat̄
laudatio
angeloz
et hoīm
in vnū/
put in
fine p̄fationis
ppter
admitti
postulauim⁹
dicētes
p̄mo cū
angelis
Eia. vj.
Sanctus
sanctus
sc̄tus
dñs deus.
et secūdo
cū trib⁹
pueris.
Math. xxj.

a **C** Dicūt ter sc̄tus et semel dñs deus: vt trinitat̄ et vnitat̄ mysteriū p̄p̄obet. Et aīne et r̄ndet sc̄tus/ quasi sanguine firmat/ vel mūdatus. q̄ in sanguine ch̄usti operatiōe deitat̄ trinitat̄ oīs nra religio fundata et firmata est / ac mūdissima effecta. **b** **C** id est exercitū. s. angeloz et hoīm in ecclia tanq̄ castroz acies ordinatorū.

Sanct⁹ sc̄tus sc̄tus: dñs deus sabaoth:

a **C** sc̄dm illud l̄tere. xxiij. Celum et terram impleo. et quia de plenitudine eius omnes accipiunt/ sc̄licet angeli et homines: et specialiter per huius sacrificij oblationem. **b** **C** id est obsecro salua nos per huius sacramenti gratiam.

Pleni sunt celi et terra glia tua: b olanna

a **C** .i. in celis: excelsa et eterna salute p̄stitutos in excelsis mysterijs. **b** **C** .i. s̄te p̄grazactionē et laudē. **c** **C** p̄ humanitatē assumptā / semeli mūdū et q̄tidie in altar̄ sacro: vt benedictionē suā largiat̄ bonozifice cū suscipientib⁹ in p̄nti et in futuro qñ itēz v̄etur⁹ est ad iudiciū. **d** **C** p̄tra antip̄m: q̄ veniet in noīe suo.

in excelsis: b ūndict⁹ q̄ venit in noīe dñi:

a **C** .i. s̄a miseria pene p̄ gloriā: saluos a miseria culpe p̄ gratiā. **b** **C** .i. bis d̄z osan̄ na in excelsis/ p̄p̄ salutē corp̄is et aīe/ et duplicē stolā quā x̄ps per hoc sac̄m cōfert deuote et reuerentē ip̄m suscipiētib⁹.

olanna in excelsis.

¶ D̄z aut̄ s̄m or. ro. sacerdos cū ministris inclināt mediocriter sup̄ altare dicere hūc hymnū angelicū/ ad rep̄itādā angelicā deuotionē xpi et suorū discipuloz: q̄ hūc hymnū angelicū vel saltē sibi silem dixerūt p̄ vltimā cenā vtiq̄ reuerentē et deuotissimē: s̄m illō Mat. xxvj. Hymno dicto exierūt in mōtez oliueti. Vbi d̄t Lyr. Hymno. i. cāntico diuine laudis dicto p̄ sac̄i iustitōe et nouē vitē denūciatōe: i eodē loco vbi cena erat facta. et Burgē. in additiōe d̄t fuisse illū magnū hymnū a s̄s. Laudate pueri dñm. et c. vsq̄ ad/ B̄ti iūmaculati. exclusiue. q̄ et adhuc hodie d̄t iudeos p̄ eluz agni paschal̄ hūc hymnū solēnt canere: eo q̄ i h̄ hymno sit mētio de redēptiōe egyp̄tiaca: quā ip̄s solū carnalr itelligūt. p̄p̄ quā et tūc cetera: sp̄ualr tñ itelligēda. et s̄m h̄ (si v̄ez est) p̄dict⁹ hymn⁹ hūc saltē est s̄ilis i n̄ia. p̄p̄ qd̄ sac̄dos tūc cū ministris d̄z se p̄formare xpo cū suis discipulis deuotissimē hūc hymnū dicēdo: et q̄ntū p̄t i angelicā deuotionē se trāsformādo. Cū aut̄ d̄t/ b̄ndictus q̄ venit. et c. d̄z se erigere et signo crucē se signare: s̄litr et oēs i choro qñ canūt B̄ndictus: ad p̄candū q̄ x̄ps p̄ crucē triumphauit/ et b̄ndictionē nob̄ dedit: et nō nisi p̄ crucē dare ordinauit: ad quā sustinēdam ext̄tic ad montē oliueti (vt dictū est) exiuit. Jō sequit̄. Tertia pticula: in q̄ pet̄t p̄secrāde matie b̄ndictio et acceptio. Et p̄mo ḡnalr p̄mittit qd̄ petat̄ q̄ntū ad oblationē: que d̄z sacrificiū n̄bi/ Te igit̄. et c. qñ tū ad offerētes/ et eos p̄ q̄b⁹ offerē: quoz sal⁹ postulāt: n̄bi/ in p̄mis q̄ ibi offerim⁹. et c. q̄ntū ad eos q̄z patrociniū ip̄lor: a tñ q̄z etiā reuerentiā offerē: n̄bi/ cōicantes. Sc̄do sp̄aliter et exp̄sile p̄cludit qd̄ p oblationē hostie ipetrandū postulet: n̄bi/ h̄ac igit̄. Quātū igit̄ ad p̄mū: notādū s̄m Innocentiū q̄ h̄ aliud s̄ba/ aliō signa et gestus p̄tendit. Nam s̄ba ad p̄secrationē et effectū ipsius ipetrādū p̄tinet: signa s̄o ad h̄istoriā dñice passionis recolendā. p̄p̄ qd̄ et h̄ canon incipit d̄z. i. regla: q̄ nō solū regulr efficit cōsecrationē per suā s̄ba/ s̄z etiā regulr rep̄ntat passionē xpi amarissimā s̄m ordinē p̄ oīa sua signa. Cui p̄cordat. b. Aug. iij. de trinita. dicēs n̄m sacrificiū esse sac̄m oblatōis iesu i cruce. Et. b. Tho. pt. iij. q. lxxxiij. arti. iij. dicēs b̄ crucē signa q̄b⁹ signat̄ sacrificiū/ nō fieri d̄ntaxat ad p̄secrādum

Quadruplex expositio

hostia: alioquin post consecrationem fieri non deberet: sed principaliter ad modum et ordinem dominice passionis representandum. signat autem prout uenit modus et ordo passionis christi per signa crucis: quia in omnibus articulis passionis et signatim per expressis cruciatibus quedam singularia sustinuit: et tamen passionem omnem in cruce consummat. unde et non sine diuina prouidentia creditur factum: ut canon ipse ab eadem inchoaretur que cruce plus ceteris representat: quod est Iesu. Et ut. l. p. c. i. in inspectione sacerdos statim in memoria dominice passionis reduceret tunc ex ordine pagendam: propter quod et ceterum ibi expressa imago crucifixi laudabiliter depingitur. Et si in hoc textus exponendus est de verbo ad verbum literalem / cum adiecta exhortatione allegorica: passionis christi secundum ordinem insignis. solum tamen breuitate et interlineatim: et ut fastidium plerique vitent: et intellectu eius facilius memorie commendet. Finito itaque hymno angelico sacerdos profundius inclinatur coram altari usque ad / vultu accepta habere: scilicet illam profundam inclinationem vel potius corporis prostrationem quam fecit Christus in morte. Quineti quoniam factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrens in terram. Luc. xxij. Et sic humiliter mittit petitionem ad deum: ut has oblationes acceptet et benedicat: dicens prout uenit ad preedicta.

a C scilicet cum tu sis sanctus dominus deus sabaoth: essentialiter accipiendo hoc prout ut attribuat totam trinitatem et singulis personis prout et diuinitatem: quoniam et Christus est filius totius trinitatis non generatione diuina / sed creatione humana. Et accipiendo prout notionalem est sensus. Et igitur clementissime prout qui clementer admisisti voces nostras cum angelis: ut postulamus ad laudandum maiestatem tuam per filium: igitur. etc.

b C scilicet ratione creationis / gubernationis et adoptionis.

T igitur clementissime pater

a C tanquam mediator. scilicet naturalis. tu enim es infinite clementie et misericordie: nec solum misericordie alicui claudis: maxime si per Iesum Christum obsecratus fueris. **b** C non usurpatium / sed dominum dominantium.

per Iesum Christum filium tuum dominum

a C id est humiles et deuoti / non superbi presumptores de meritis. **b** C scilicet per magnitudinem affectus: ut sic geminata postulatio melius obtineat quod intendit.

nostrum supplices rogamus ac perimus

a C id est ut / sed cum maiori expressione debet acui in fine: ad differentiam verbi infinitiui modi. Et osculatur hic altare / scilicet fraudulenter osculatur iude. **b** C id est gratias.

ut accepta

tunc quisque audiat in facie celebrantis stare / sedere aut prostrare. propter quod et

Canonis Missae

tunc laudabiliter continue trahunt a lateribus altaris ad velandum sacerdotem / ne distrahat: qui tunc intrat maxima secreta pagoda: que ut liber deuote et sine distractionis impedimento possit celebrare / solitudo plerumque est ei necessaria. In cuius figura olim summus sacerdos solus introiit in sancta sanctorum cum igne et sanguine: sic sacerdos euangelicus ad habendum ignem feruentis deuotionis / et sanguinem passionis Christi memorandi et tractandi intra tam sacratissima mysteria celebranda / solus / liber et sine impedimento debet procedere. Sed pro hoc dolor hoc pauci modo suare curant. quia tam viri quam mulieres nimis altaribus propinquat: in facie celebrantium audacter prospiciunt: verius ex presumptione aut curiositate quam ex deuotione: quod est multum reprehensibile. Primo: quia contra statutum ecclesiasticum / de vita et honestate. ca. j. et de consuetudine. di. ij. c. sacerdotum. ubi prohibent non solum femine / sed etiam viri laici stare vel sedere iuxta altare inter clericos quando diuina mysteria celebrant. Et etiam secundo diuine iusticie preceptum. Si enim beelzababite percussit numero septuaginta viri et quinquaginta milia plebis / eo quod arcam domini nudam curiose vidissent: quod sub pena mortis fuit prohibitum. Num. iij. quanto magis puniendi sunt qui mysterium sacrosanctum altaris videre ex curiositate sine reuerentia presumunt: cuius solius figura arca fuit. etc. Et forte non tam facientes quam presumptores. unde et b. Ambrosio. nec illi magni impatores theodorus sui ex deuotione passus est stare infra cancellos: sed exire et cum ceteris expectare diuina mysteria conspici. quod ille grater tanquam pro medicis non accepit: ita ut cum reuerteretur Constantinopolim et a sacerdotibus tanquam honorandus ad interiora loca vocaretur: respondit se inuenisse verum sacerdotem: scilicet Christi qui cum docuisset ubi stare deberet. prout in vitas patrum in bistoria tripertita / et alibi legitur et latius habetur.

a C suscipias. **b** C ut idonea sint tam diuino sacramento. tuum enim est benedicere principaliter / non nostrum. **c** C scilicet panis et vini a te deo nobis desuper donata: et in verum corpus et sanguinem Christi transsubstantianda / que sunt diuersa / et sub diuersis speciebus perfectione omnium donorum continentia.

habeas et bene dicas hec dona: Hec

a C scilicet eadem nobis allata. **b** C scilicet tibi sanctificata / representantia verum corpus et sanguinem Christi que in se sunt sancta et immaculata: et etiam nos sanctificantia / pro peccatis nostris oblata.

inu + nera: Hec sancta et ita sacrificia

immaculata.

illibata. Hic facit tres cruces tribus digitis super utrumque: ad scandum tres traditiones christi omnes ad mortem christi penales. Prima fuit a deo precepta: gratia pro nato magno dono continente in se omnia dona. et bec fuit

Quadruplex expositio

penal: qz ppro filio suo nō pepcit de sed p nob oibz tradidit illū. Rō. 8. Et qz xps ea acceptādo ppiā volūtate vicit: fm illud Luc. xij. Verūm nō mea volūtas sed tua fiat. Scda fuit a Iuda ex auaricia p muneribz. Mat. 26. Quid vultis mibi dare / et ego vob eū tradā. Et pstituerit ei. 30. argēteos. et hec fuit penalior: eo qz tā p vili pco discipulū vēdidit mgtm / et tā magnū dñm ppiū: fm illō ps. 4. Et em hō pacē mee. i. iudas; in quo spau: magnificauit sup me supplātionē. Qd credit ei mltū fuisse pena le: cū eet sumū bonū in qz oēs thesauri sapie. et scie dei absconditi: de qbz et iudas singulr pcepit. Tertia iudeoz ex inuidia i sacrificiū illibatū: in qz ppleta se oia ve. le. sacrificia: qd tñ nō iudei / sz gētes libauerūt: qm ablatū ē ab eis regnū et datū gēti faciēti fructū ei. Mat. xxj. Et hec fuit penalif sima: tñ qz ex inuidia tāta: vt ē: pylatū nō lateret. Mat. 27. Sciebat pylar? qz ex inuidia tradidissent illū. tñ qz crudelr victū adduxerūt eū et tradidērūt pōtio pyla. pldi. Mat. 27. ¶ Expmit aut signū cruci tribz digitis: et pmo a supiori trahit ad inferi? deū a sinistra ad dexterā: qz xps opatiōe trinitas descendit a sinistra pntis seculi: et ad dexterā glie trāsiuit. zc.

a. i. p. incipali: qz charitas ē ordinata: ut bonū cōe. pōnēdū sit singulari. b. i. dona / munerā / sacrificia. c. i. deo patri de. d. sacrificiū in recoz gnitionē supremi dñi. e. i. gregatiōe oīm fidelū vinculo charitatē vnita.

In primis que tibi offerim pro eccle-

a. cōfirmata et sanctificata. b. vniuersali. c. i. ecclesiā. d. pace pre sentis tēporis: vt pacē habeat ab hereticis / scismaticis. zc. et pace eternalitatē.

lia tua sancta catholica: quam pacifica

a. scz a malo iminēte et in bono ad vtrāqz vitam cōferente. b. vt multitu dinis sit cor vñū et anima vna in medio natiōis piauē et peruersē disperse.

c. in pgressu virtutū et tolerātia aduersitatū. d. i. dignū iudices.

re: custodire: adiuuare: et regere digne

a. i. diffusam. b. pariter. aduerbiū cōgregandi: et notat hic adunatiōem

ris toto orbe terrarū una cū famulo tuo

capitis cū corpore. a. patre patrū: et a pape dicto: qz mirabilis dz esse in san ctitate vite et doctrine. b. i. episcopo / sic dicto quasi ante alios stante.

papa nostro. A. et antistite nostro A. et

a. i. romanorū impatore. b. i. recte glīantibz / siue rectā regulā fidei tenēti bz: ab orthos qd est rectis: et dona glia vel regula. vbi excludunt ficti et hipocrit

rege nostro. A. et omnibus orthodoxis

Canonis Missæ.

te sub vera pte. a. i. pap ostolos fundate et firmate b. i. vneras
atq; catholice et apostolice fidei cultori

toribus. ¶ Hic qntū ad offerētes et eos p quibz offert. s. pro tota eccle sia / et oibz qui in sublimitate cōstituti sunt. zc. penit salus fm huius Apm. j. ad Timoth. ij. Debet aut intentio referri ad epm in cui? diocesi qz celebrat / nō a quo est ordinat? / vel de cuius diocesi oriū dus. Dñ antistes celebrans nō debet dicere / p antistite nro: neqz in dio celi romana celebrans: qā illa dioecesis nō habet aliū antistitē pter papā. Et nomē eoz dz exprimi: vt attentior / certior et planior fiat applicatio hui? sacrificij bis qz singulr curā nri hnt: et p nob reddituri sunt rōnē. Se quit? / et rege nro / cōueniēter post orōnē p antistite: qā prās sacdotalis si ue pontificalis excedit regiā potestātē antiq̄tate / dignitate et vtilitate. Et nomie regis intelligit supmus in ptate seculari / hñs pseruare pacē et iusticiā ecclesie: fm illud Lu. xxij. Ecce duo gladij h. Alij tñ volūt intelligi eū regē in cui? regno qz celebrat / sicut illud de antistite.

a. i. miserādo recole. s. per effectū misericordie tue. qui dñes es in oīs vite et mortis habens potestātē. s. te colentiū per verā fidē et deuotionē.

Memento dñe famulorū famularūq;

a. Et sic hic spālē faciat memoriā vinorū quorū voluerit. b. nō circūgira tū et cōfabulantiū. dñc. n. quicū stare intus recollecti / si velint esse participes

tuarū. A. et omnium circūstantiū quo

missæ. a. purificans corda. Act. x. v. et huius sacramēto pcepue necessaria: cui omne cor patet / et oīs volūtas. b. scz ad hoc scim qd tibi offert vniuer saliter virtute charitatis per affectū / sicut veritate fidei per intellectū. hec em duo sunt circūstantiis necessaria ad fructuose audiendā missām.

rum tibi fides cognita est et nota deuotio.

a. loquit? sacerdos in plurali: qz nō tantū in sua / sed et toti? ecclesie psona of fert: que est offerens principale. b. i. circūstātes et fideles spāliter per pso nam sacerdotis / vel spiritualiter voto / sicut nos sacerdotes mysterio.

Pro quibus tibi offerim: vel qui ti

a. in qz pcepue laudat et honorificat. Iter. n. ad salutē per nullū vnqz fuit sacrificiū nisi per illū psal. Sacrificiū laudis honorificabit me: et illic iter quo ostendam illi. et cetera.

bio offerunt hoc sacrificium laudis pro se

Quadruplex expositio

a. C. scz sanguinels/affinibus/familiaribus/amicis z benefactoribus. b. C. id est re missione peccatorum: quibus aia captiua tenet. Prover. v. Iniquitates sue captiui impium: z funibus peccatorum suorum cōstringet: quibus remisissis redimitur.

Insuper omnibus pro redemptione animarum

a. C. scilicet eterne obtinēde. Spe namqz salui facti sumus. Roma. viii.

b. C. id est sanitatis corporis cōseruande vel acquirēde: vt eo melius possint tibi seruire/ z hanc salutem eternam acquirere.

rum suarum pro spe salutis z incolumi

a. C. i. itez tribuit a q̄ acceperit p gratiā. b. C. i. deuotōem suā per desideria/ pmissa z alia bona opera a volūtate libere elicita. c. C. qual tu solus es p essen tiam: z eternā vitam veraciter pferēs: sicut pmissisti Ioan. vi. per huius sacramē

tatis sue tibi reddūt vota sua eterno de

ti gratiā. Non sic dis gētium qui sūt vel manu fabricati/ vel homi nes mortui/ vel solum ficti.

O uiuo et uero.

sp vitādū. Licet aut noīa memorādoz possit vocalr expmre secrete/ sicut z cetera vba canonis: nō tū est nece/ s3 sufficit mēte recitare: tū ppter pluri tatē vitandā: tū qz de b nō inuenit pceptū: tū qz de exauditor ē cordiū plusqz vocū. plerūqz. n. deuoti cogitari pnt qz vocalr recitari. p̄ aut tal mod⁹ seruāri. Ex illo p̄z qz salubre sit missaz solēnijs fidelr z deuote in teresse: cū p his spālitr oret z offerat. Circūgirātes aut z pfabulātes nō solū eaz p̄cipes nō sūt/ sed z grauē peccāt/ scā violātes/ se negligētes z alios ipediētes: nec satisfaciūt pcepto de audiendā missa vsqz ad bñdi ctionē dñicis dieb⁹ z solēnijs. put in ea. missas. z ea. oēs fideles. de cōle. dist. j. Debēt g stare vel sedere aut pstrati esse: z si nō vocalr orādo/ saltē in dēte z silētio adaduertere z p̄siderare q̄ dicunt/ canunt z mystice repen tant in ritib⁹/ vestib⁹ sacz z picturis. Ad qd pulchre hortat Breg. x. in. c. decet. de emu. ecclē. li. vj. pōt tū incētio. etiā referri ad eos qui circūstant mēte z deuotiōe: z corpe nō possint intesse/ iustis z rōnalib⁹ causis aut la borib⁹ prepediti. ¶ Memēto. zc. Primo mei p̄ctōris vel indigni sacerdo tis/ gratiā mibi tribuēdo: vt b sacrificiū laudis digne z fructuose valeā pficere/ tibi sp placere/ pficere in fbo. z opere/ a te nunqz separari: z sic de alijs fm exigentiā illi⁹ vel istius necitatis incubens plus vel min⁹. Se cūdo memēto. zc. parentū meoz carnaliū. A. z spūaliū. A. fratrū/ soroz rñ/ cōsanguineoz. zc. illoz vel illoz adhuc in vīta existentiū. nā defuncti

Canonis Misse.

refuādi se ad mēoriā defunctor. Tertio benefactor a lunētute z amissoz i gnē z i spē isti⁹. A. vel illoz. A. et. A. p qbz tibi iā spālitr offero b sacrificiū: tribue eis dñe fm magnā misericōdiaz tuā sic desiderāt/ z sic tu nosti eis expedire ad salutē aniaz suarū z corporoz necitatē. z cetera bñmōi fm exigē tiā z obligationē: vt quoz elemosynis q̄tidie vtimur: vel q mō spālitr obtulerūt. zc. Quarto: memēto ēz dñe in bonū oīm inimicōz z malefcoz rñ/ infidelīū/ iudeoz z gentiliū: z vt fute hui⁹ sacrificij corda eoz illumi nent/ z ad p̄niam puerant. In hanc celebrāz pformat xpo orāti p su is crucifixorib⁹ nesciētib⁹ qd facerēt. ppter qd z valde meritorij credit z forte magi acceptū sic deū orare p inimic⁹ qz amic⁹. Hic itaqz mod⁹ videt facile mēorie pmedabil z sat bon⁹ z vtilis. Qd aut ali⁹ putat oīno p̄mo loco sp ponēdos eos p qbz hac vice spālitr celebrare est obligatus/ intelligēdi se quo ad intētionē/ s3 nō opreat q̄ ad executionē: qā z sic de acceptat sacrificiū p qbz sacdos a p̄ncipio anteqz ad altare pueniat/ intē dit spālitr celebrare: etiā in casu q̄ forte in casu eoz tpe mēorie obliuiscere tur. De qbz videlati⁹. j. in respon. q̄stionū.

a. C. scz in vītu z oblatiōe hui⁹ sacrificij cū scitis: qut eo mediāte salutē cōsecuti sūt. Et etiā p p̄tinuatiōez: qz ab ipis dñi vīuerēt cōiōnē z vsqz hui⁹ sacrificij accepim⁹. Act. ij. Erāt aut p̄seuerātes in doctrina aploz z cōicatiōe fractiōis panis. z i ea dem fide z spe quā ipsi habuerūt obiectiue. b. C. omi veneratiōe dignā: p̄cipue in hoc sacrificio p eoz patrociniū implorādo.

O mūnicipales z memoria veneran

¶ Hic q̄ntū ad eos in qz reuerētiā z mēoriā offert/ eoz dē petiit auxiliū z patrociniū. Et notādū fm Alex. qz in hac p̄memoratiōe scōz iploz eoz suffragiū: in ea p̄o q̄ fit post p̄secrationē postulat eoz p̄fortiū: qz nō mīz anteqz corp⁹ xpi (qd est vlis ecclē) p̄secrēt. i. anteqz regnū adueniat: necariū est nob in vīa scōz refugij: s3 vbi corp⁹ xpi fuit p̄secratū. i. vbi re gnū aduenerit/ necariū erit i patria scōz p̄fortiū. Solēt etiā qdaz b ad cōicātes man⁹ f sus celū tēdere: s3 nō est de or. ro. Et mgi Gabriel dī se nec potuisse ei⁹ rōnē iuenire digestā: vñ putat ex p̄pria duotōe introductū: vt sic gest⁹ corpis snie p̄corde fmois/ q̄si erigēdo se velūt supno iūgi p̄ a. C. i. p̄ie oibus sanctis: qz sanctor sc̄ssimā: p̄cell. s oēs etiā angelos (sortio. gratia z gloria: per cui⁹ manus mūdissimas hunc panem angelozum accepim⁹: z in templū oblatum legimus: nec nisi per eas dei volūtatem nos aliquid habere aut accipere poterim⁹. b. C. scz anima z corpore gloriosoz residēs post chm: z eumz sublimior in regno glorie. c. C. scz carne/ mēte z p̄fessione: post partū/ in partū z ante: ita singular/ vt nec angelica puritas ei cōparari possit.

tes In primis gloriose semperqz virgi

a C maris stella interpretate/emittēs radīū suū filiū illuminantē vniuersum mun-
dū sine sui lesione micans meritis/illuistrās exēplis: quā sequētes in mare huius
seculi nō sinit errare/sed perducit ad portū salutis eterne. **b** C scz ratiōe vni-
nis dei z hoīs via in persona. Non em̄ hoīem nudū genuit brā virgo/sed deū ye-
rūm;nō nudū/sed incarnatū: z per psequēs nō solū genitrix hoīs christi/ sed etiā
dei in quātum hūc hoīem in vnitatē psonē assumpsit quē vere genuit: z oīa ei que
ad verā matrē alicuius hoīs requirunt/ministrant: videlicet debitā materiā ad
suā pceptionē: z conceptū in vtero naturālī nutriēdo z pseruādo: perductūq; ad
debitū augmentū parturiēdo. Sicq; mater z genitrix dei/ non autē deitatis: qā
ly deus rōne pcretionis supponit p persona/deitatis autē pro natura. **c** C id est
saluatoris: de cuius victionis plenitudine oēs accepimus.

nis^a marie genitricis^b dei et dñi nrī^c iesu

a C quia ipsi tradiderūt nobis ritū z formā offerēti hoc sacrificiū: vt patet. j. ad
Cor. xj. Cuius z pmo vsu sunt in cena z dispensatores ac ministri ordinati.

christi.^a Sed et beatorum apostolorū ac

a C qui simul cū apostolis huius sacrificij testes idonei fuerūt per sui sanguinis
effusionē. **b** C qui factus est caput ecclesie z clauiger celi. **c** C qui rap^t in ter-
tium celū/modū celebrandi z cōicandi hoc sacrificiū didicit/ fm̄ illud. j. Cor. xj.
Ego em̄ accepi a domino quod z tradidi vobis. **d** C qui de veritate huius sa-
crāmēti cum Egea proconsule sublimiter z mirabiliter disputauit.

a^a martyriū tuorū^b Petri: Pauli: Andree

a C scz maioris: qui primus inter apostolos christū per martyriū secutus/ fidem
euāgelicā suo sanguine cōfirmavit. **b** C qui mysterij huius altitudinē z fructū
pre ceteris plus reseruauit: put ex pectore dñi in cenā recubendo suauiter hāsit.
c C qui dubitādo nos certiores de fidei veritate fecit: z locū clauorū digitos infe-
rens/ omne vuln⁹ infidelitatis amputauit. **d** C scz minoris: q̄ christo simillimus
in corporis figuratiōe: z religionis imitatiōe frater domini appellari meruit.

a^a Jacobi: Joannis: Thome: Jacobi:

a C qui specialiter de patris z filij inseparabili deitate instructus/ etiā mysteriū
quinq; panū querēte dño/ Ande enemus panēs vt māducent hīj: intelligere me-
ruit. **b** C qui solus nobilis z philosophus inter apostolos legūt: z teste Diony.
diuine ac mysticē theologie sacramenta nouit: z vera diuina z increata sapien-
tia exornatus vnius testis z doctor factus est idoneus. **c** C qui ex thelonario
vocatus ex publicano factus apostolus z euāgelista/ spiritaliū talentorū distri-
butor/ z cōiunior dei preparator: qui z in huius sacramēti oblatiōe interfectus/
seipm̄ domino obtulit hostiā vinam. **d** C frater Jacobi minoris: alias dictus
chanaanensis: ex zelo christiane religionis: qui articulū/ sanctorum cōmunionē/ ad-
ficiens/ hoc quoq; sacramentum designauit.

a^a Philippi: Bartholomei: Matthei: Si

a C frater terti⁹ Jacobi minoris: sic
dicit⁹ quasi apprehendēs: q; per fi-
dē christū firmissime tenuit: z ptra
veritatis corruptores acerrime scri-
psit: ad cōstantiaz semel acceptate
fidei exēplis relapsoz angelorū z
hoīm terribilib⁹ futuris iudiciis cō-
mēoratiōe fideles alauit. **b** C dicit⁹
z iudas. i. cōfidens vel glīolus.

moīs^a z Thadei:

a C quoniam nūq; fidelū turbatur deuotio z reuerētia sanctorū: que rōnabili
varietate discreta crescit/ confusa vniformitate minuit z tepescit. Et qā
diuisiones gratiarū sunt. j. Cor. xj. et vnusquisq; propriū habet donum:
vnus quidē sic/ alius pō sic. j. Cor. vj. Quod verū est/ ait Berson tra-
ctatu de ozone/ nedū in viatorib⁹/ sed etiā in beatis. Quo respectu cantē
ecclesia. Non est inuētus similis illi. zc. De quib⁹ videre poteris hic late
magistrū Gabrielē in sua lectura sup canone missæ.

a C qui prim⁹ post. b. Petri papa fuit in regimie/ licet nō ex petri ordinatiōe/ sed
clemēs: qui vidēs periculosum h̄ exēplo ceteros sibi successores cōstituere papa
tui renūciauit: z sic lin⁹ electus fuit: q̄ plura tommētoz gña p christo ptulit.

b C qui lino succedēs multis passionibus z signis clarissim⁹ extitit: sicut z pius
vita cū lino. b. Petri in vita coadunior fuit. **c** C qui post clerū iterū in papā ele-
ct⁹. b. Petri discipul⁹ z pedissequ⁹: z oēs act⁹ eius describēs. xij. libris: q̄s itinera-
riū appellauit. **d** C pape z martyris: qui i missaz solēnijs Sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹/
cum Agnus dei/ cōstituit decātari. **e** C pape z martyris successoris. b. Fabiani:
cui⁹ indubitātū apud sc̄tōs patres/ Ambrosiū z Augustinū fuit martyriū.

a^a Lin: Cleti: Clementis: Sixti: Corne-

a C episcopi Carthaginēsi. cui⁹ tanta fuit fides/ vt lata sue pdenatiōis sn̄a pu-
blice clamaret grās deo in p̄stitorio tyrāni: in cui⁹ corde ad testimoniū fidei figura
crucis in spē auri fuisse dicit⁹ depicta. **b** C ecclesie romane archidiaconi: q̄ certa
z indubitata fide rogū sustinuit/ vt viu⁹ in decij impatoz p̄stia assaret. **c** C lar-
ga manu facultates eccleie disperfit/ dedit paupibus. is iusticia ei⁹ manet in secu-
lum seculi. **d** C Cuius z mira fides extitit/ vt sponte gaudēs z let⁹ mort⁹ subi-
ret supplicium. **e** C qui imperiali aula nutriti se nō falsos/ sed veros esse chri-
stianos confessi/ publice Iulianum apostatam cōfuderūt: in quorum laude cantē
ecclesia. Isti sunt due oliue z duo candelabra lucentia ante dñm. zachā. iij. quos
eadem fides z passio vere facit esse germanos.

li: Cypriani: Laurēti: Crislogoni: Jo

Quadruplex expositio

a **C** fratrum: qui in arte medicine clarissimi grati propter deum artis sue officia exhibentes / a vero medico vocati sunt ad sanandum languores grauissimos aiarum.

annis et Pauli: Cosme et Damiani: et

a **C** scz in comuni: quorum nomina nota et vitande plixitatis causa omittunt. nam sicut Eusebium in quolibet die anni plus quam quinquaginta milia sanctorum festa concurrunt: excepto die Calendarum Ianuarii: quo gentiles epulis et solennitatibus occupati / neminem sanctorum martyrizabant. **b** **C** id est operationum meritoriarum / intuitu maxime supererogationis. **c** **C** scilicet sanctorum.

omnium sanctorum tuorum quorum meritis

a **C** siue vocum siue priorum desideriorum tibi oblatis et pro nobis factis. **b** **C** misericorditer largiatis. **c** **C** crededis / intelligedis / appetedis et agedis.

tis precibusque concedas: ut in omnibus

a **C** scz contra omnes inimicorum visibilium et invisibilium machinationes: quibus fragilitas nostra impugnatur semper / etiam in hoc sacratissimo sacrificio celebrando.

protectionis tue muniamur auxilio.

a **C** quia sicut per ipsum omnia facta sunt: sic et omnia per ipsum sunt terminanda.

Per eundem christum dominum nostrum: Amen.

¶ Hic (ut dicitur rationale) non ridentur / Amen: quod intelligendum est a ministris: quia pie credit et indubitater presumit / quod iam assint angeli ipsi sacerdoti ministrantes / et loco ministroz Amen ridentes. Et sacerdos tunc dicit amen sicut in oratione. Et quia sic inuenit in veteribus missalibus et correctis: unde stulte faciunt / neque rationale intelligunt: qui hoc et in sequentibus nituntur missalia corrigere / vel amen delentes.

¶ Quare autem illorum sanctorum et non aliorum nomina inserta sint canonibus / evidenter ratione assignari non potest: neque forte omnino est una ratio: unde picturales assignari possunt multis. Quondam enim forte propter passionis et fidei ipsorum notionem vel precum uocem: quondam propter tormentorum immanitatem: quondam propter constantem in patientia singularitatem: et sic de alijs. Vnde tamen est quod aliqui dicunt canonem propositum ex speciali dei instinctu et ordinatione: in cuius signum referunt quod aliqui presbiteri ex singulari quadam reuerentia et deuotione quam ad certos sanctos habuere ipsorum nomina studuerunt apponere / et quondam iam appositorum remouere: sed transacto die in crastino reppererunt illos deletos / et per litteras aureas scriptos: quod propter nullum de cetero dicitur esse talem audaciam / ut vellet aliquid circa beatorum immutare. **¶** Infra actionem hic proponitur: et quoniam etiam ad concitantes: quia in ceteris diebus quadam forma habet addunt / et dicunt. **¶** actionem. id est canonem: quod alio nomine actio dicitur / propter sacratissima mysteria que in ea aguntur / vel quia in eo causa nostra tantum coram iudice agit.

Canonis Huius

a **C** scilicet donorum / munerum et sanctorum sacrificiorum illudatorum supramemoratorum. **b** **C** id est per quam tibi seruimus in vero cultu tibi soli debito / tantumque speciales serui et ministri ad hoc deputati.

Hanc igitur oblationem seruitutis nostre

a **C** scz tibi militantis sub vexillo sancte crucis et christiane militie quam ad populum concurrere: sed et cuncte familie tue quesumus

rem voto in hac oblatione. **a** **C** deo omnipotens clementissime pater. **b** **C** id est meritis precibus et meritis beatissime virginis marie et omnium sanctorum tuorum.

Donec ut placatus accipias: ¶ Licet autem hec oblatio in se ipso sit placatiua patris: ex quo ibi ille offert / de quo ipse ait. Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacet. **¶** Matth. xvi. tamen non sic ex parte ministroz / maxime in precibus celebratiui. De quibus dicit Hieronimus. Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa: nisi quod carnes sancte auferat a te malicias tuas in quibus gliata es.

a **C** scilicet huic vite peccatos: in quibus multa turbantia occurrunt: quoniam dies mali sunt. **Ephe. v.** **b** **C** scilicet peccatoris et eternitatis: que exuperat omnem sensum / sicut apostolus. **c** **C** cuius soli est mala uidere et precavere: qui attingis a fine usque ad finem fortiter et disponis omnia suaviter. s. per eum qui erat pacificus cum his qui oderunt pacem.

Disque nos in tua pace disponas: atque

a **C** scz eum qui pro nobis ad mortem datus est. **b** **C** id est liberari iubeas. **c** **C** id est sanctorum / scz per eum qui pro nobis deputatus est cum iniquis.

ab eterna damnatione nos eripe: et in electorum tuorum iubeas grege numerari.

a **C** s. per gratiam predestinationis: ut in electorum numero certo inueniamur: cui omnia in eternitate sunt prestatia et possibilia: quod solo iussu maiora potes facere quam nos ualemus intelligere.

¶ **Per christum dominum nostrum: Amen.**

¶ Petiit autem rationale ab eterna damnatione liberatio / propter penarum diuersitatem / acerbitatem et eternitatem: quibus affligentur damnati et in corpore et anima. Corpus quidem de quo ad omnes sensus cruciabitur. Nam quo ad visum est ibi luminis privatio: quod delectabile est oculis videre. **Matth. xxij.** Ligatis manibus et pedibus preceite eum in tenebras exteriores. et **Sap. xviij.** Ignis quidem nulla vis poterat illis lumen prebere: nec si derum limpide flammis illuminare poterat illi.

noctē horrendā. Est et aliud cruciās visum/sum. s. execrabil. Apoc. xiiij. Sum? tormētorū eorū in secula seculorū ascēdet. Erit et ibi existentiū aspe-
ct? horribil. Sap. xvij. Personē tristes illis apparētes pauore illis psta-
bunt. et Esa. xiiij. Unusquisq; ad primū suū stupebit facies? buste facies
eorū. Erit et ibi fletus oculorū lesin? et stridor dentium. Quo ad auditū est
ibisonit? horribilis. Sap. xvij. Sonit? descendēs turbabit illos. Itē
gemit? miserabil. Sap. v. Vidētes turbabunt timore horribili/gemen-
tes p angustia. Itē blasphemā execrabil. Apoc. xvij. Blasphemauerūt
hoīes deū ppter plagā: qm magna scā est vebemēter. Quo ad olfactū erit
pro suauī odore fetor: fm pphetā. Naz q in hac vita florib; elemētorū in
optimis effectib; et fructib; abusi s: vilissimis eorū fecib; et sterq;linijs ius-
te punient. Sed et oīs feditas/squalor et impuritas elemētorū post diē iu-
dicij pgregabit in infernū/fm Basiliū: fm illud Sap. v. Pugnabit p eo-
rib; terrarū p insensatos. Et spālīt fetor sulphur et pids ardētis. Apoc.
xiiij. Cruciabunt igne et sulphure in ppectu angelorū. et Esa. xxxiiij. Co-
uertent torētes ei? in picē et hum? eius i sulphur: et erit tra ei? in picē ar-
dentē nocte et die: et nō extinguet in sempiternū. Quo ad gustū erit fames
et sitis incōprehensibil? perpetua/p repletioe et delitiaz abundātia: vt pty in
diuīte epulone Luc. xvj. Cibus et o erit absinthiū amarū et fel draconū
potus. Hier. ix. Ecce ego cibabo pplm istū absinthio: et potū dabo eis
aquā fellis. De q clar? Deut. xxxij. Una eorū yua fellis et bon? amariss-
simus: fel draconū vinū eorū et venenū aspīdū insanabile. Quo ad actū
est ibi ignis vrens. Matt. xxv. Itē maledicti i ignē eternū: qui parat? est
diabolo et angel? eius. Ad cui? enidētiā et terrorē illoz q hūc ignē nō cre-
dūt aut timēt/ voluit misericors de? etiā in pnti patere qdā loca b? ignia
inferni piculari: vt etbnā et ollā Vulcani in Sicilia: q sē mōtes ardētes
pleni sulphureis flāmis et horribilib; qz ignis (vt dī Guil. Parrisiens.
de vniuerso. par. j. c. lviij.) viuoꝝ intolerabilr cruciat aīas appropinq-
tiū sibi: et tū corpa nō ledit. s; post diē iudicij deuoluedus est h ignis cū
impis i infernū vlem. Vbi et fūmis est corrodēs. Esa. xliij. Detracta est
ad inferos supbia tua: subter te sternet tinea: et opimentū tuū erūt fūmes.
Itē bestia mordēs. Deut. xxxij. Dētes bestiaz mittā in eos. Itē mallei
pcutientes. Prover. xix. Parata sē derisorib; iudicia/ et mallei pcutiētes
stultorū corpa. Itē estus insupabilis et frigiditas intolerabil. Job. xliij.
Trāsbūt ab aq; nīuū ad calorē nīuū. ¶ Ania et o affliget in suis potē-
tīs sensitivis et intellectuīs. Vñ fm Diony. est ibi pterua phantasia/ de-
mēs pcupiscētia/ et furēs tristitia. Torisiones et dolores tenebūt eos/ scri-
bit Esa. xliij. quātū ad pcupiscibile. Pctōz videbit et irascet/ dī ppha. qm

ad irascibile. Est in intellectu pena dānati/ pstantes in carētia visionis diuī-
ne essentia: q est penaz marcia. Vñ Chrys. Si mille mihi gebēnas pon-
nas nō tantū reputo sic ab illi? gloriose societati iocūditate expelli. Et ite-
rūz excludi a bonis frenis/ et alienū effici ab his q parata sē iustis/ tantū
gnat cruciatū et dolorē: vt etiā si nulla pena extrinsecus torq;ret/ bec sola
sufficeret. Et b intelligēdū videt de pena dānati/ q sequit pctm actuale: qdā
illā pcomitat tristitia et pena fūmis. S; in pueri sine baptismo decedēt
bus ē pena micissima/ fm b. Aug. de bap. par. et b formate/ qdā eā tristitia
nō pcomitat. Est et in intellectu pena excecatisōis. Determinat n. intellectus
ab igne detinēte obiectiue ad intēfaz et ppetuā sui pconsiderationē: ita vt nō
possit exire fm imperiū volūtati/ nūc pconsiderationē b? nūc alterius/ sic bica-
saltē inqntū bmoī possent eē matia gaudiū. de q accipi p illud Hierony.
Tanta est i inferno vis doloris/ q mēs ad aliud dirigi nō potest/ nisi ad
qd doloris vis ipellit. Sed inqntū cōgscibilia pnt esse cā merorū et tristi-
cie: sic fm s. Tho. dānati ea lucidissime cōsiderabūt/ vt mala q gesserūt. Tho. i
iii. dī.
vlti.
ppter q et dānati sūt: et bona dilecta q hic amiserūt. Silt pconsiderabūt noti-
ciā speculabiliū hic acquisitā impfectā esse/ et amissile summā eius pfecti-
onē/ quā adipisci poterāt. Et sic de his oībus torq; bunt: et de multis alijs
q possint scire et recordari: vt p; d diuīte Luc. xvj. Nec dānati penis acer-
bissimis torti abstrahent: sic h sit a pconsideratiōe terribiliū: qz i fūto nō ab-
trahet aīa a corpe/ sic h ptingit nec obliuio eē potitex qntacūq; dūturni-
tate tps p iudiciū. Est et in volūtate remorū pntū/ et obliuio i ma-
lo. De q Aug. in de fi. ad pe. In inferno et si spūs erit penitudis/ nō tū erit
correctio volūtati. Sap. v. Pniam agētes/ et p angustia spūs gemētes.
Et sic breuit? nihil erit i dānati/ qd nō sit eis matia et cā tristitie et merorū/
ppter eorū miseriā et dānationē psummatā: sic in bīs nihil erit q nō sit eis
matia leticie et exultatiōis/ ppter eorū bītudinē pfectā: de q. j. lat? dicendū.
Merito igit sacerdos ne xpi sanguine a tant? penis sufficient redēpti per
pctōz recidivā itez ei dē deputent/ petat patrē demētissimū in psona fi-
deliū dānatiōe ppetua liberari: et h in missa vbi passiōis mēoria pcpue-
agit p quā solā ptingit a dānatiōe ppetua liberari. Solēt quidā ad hāc
orionē pfunde incliari/ ad repntandū deductionē xpi ad Pilatū/ et a pi-
lato ad Herodē demisso et verecūdo vultu/ qm vt pie credit nōnunq; in fa-
ciē sup terrā cecidisse. Et qz deuota est bec oīo multū (vt pote qdā pclusio
pdictorū) ideo deuote dicēda. Sed fm ordinariū romanū bec inclinatio
hic fieri nō d; qz sacdos als dūmissio et verecūdo vultu etiā vbiq; i cano-
nē seruādo sag et forte meli? hic pformari p ppo: et maxie qd Jēsus legit
ante presidē sterille. Matth. xxvj. sed et cōstans et erecta mētia deuotio

in dicēdo hāc orōnē sufficit: q̄ ex dispositiōe corpīs p̄grue astruit bñda h̄
z alibi in canōe/ nisi spālīs rō mystica inclinātiōē specialr̄ req̄rat. Qd̄
aut sup̄ p̄bo/eterna dānatiōe/ aliqñ signū crucis q̄ se aliq̄ signāt/ inuenit:
neq̄ est de ordīario rō. neq̄ in missalibz antiq̄s z correct̄ inuenit. vñ etsi
alicubi inuenit nō in ordine suo/ sic cetera signa crucis: s̄ desup̄ q̄si extraor-
dinarie ponit: p̄ qd̄ sat̄ dat̄ intelligi extraordinarie fuisse appositū. ideo
fieri nō d̄z/ sed poti⁹ de missalibz deleri: nisi forte ordinatiōe alicui⁹ eccle-
sie cathedrali fuisset appositū: ad p̄candū forte q̄ p̄ virtutē crucis libera-
mur ab eterna dānatiōe. de quo tñ expositiōe mltōz nihil rep̄ire potui.
Et nota q̄ in aliquibz diebz fit additiō/ ad hāc igit̄ oblationē/ sicut z ad
cōicantes: z h̄ ex p̄uilegio z spālī rōne aliquoz magnoz festoz f̄m exigē-
tiā. put̄ p̄ in missalibz. ¶ Sequitur q̄rta p̄icula: i qua pagit̄ p̄secratio:
vbi p̄mo effectus p̄secratiōis postulā: ibi/ quā oblationē. Sc̄do ipsa cō-
secratio p̄summat quātū ad corpus xp̄i ibi/ qui p̄die. sed q̄ntū ad sangui-
nem christi: ibi/ similitudo. Tercio rei cōsecrate p̄memoratio explicat̄: ibi/
vnde z me. ¶ Quantū ad p̄mū dicitur,

a. scilicet seruitutis nostre z cuncte familie tue.

b. scilicet existens vel in omnibus/ scilicet viribus nostris/ tota cogitatione/ to-
ta mente/ toto intellectu quesumus.

Quā oblationē tu^b deus in oībus que

a. scilicet per cōsecratiōem: vt a te benedicatur: z nos per eam benedicas/ remo-
uendo maledictiōis culpam z penam. b. scilicet per approbatiōem: ita vt per
eam nos ascribas ad t̄pam eternam in celo memoriā/ cōferendo in presenti spi-
tualium bonorum gratiam. c. id est firmam per cōfirmatiōem: ita vt per eam
nos in visceribus christi ratifices z cōfirmes per perseverantiā.

sum^a bene + dictā: b̄ ascri + p̄tā: c̄a + tam

a. id est talem que tue diuine rōni cōueniat: z vt per eam rōnabiles nos efficias
per quam a bestiali sensu exuamur. b. id est talem que tue diuine volūtati sit
accepta: z vt per eam nos acceptos efficias/ tibi placeamus: qui nobis ipsis pro-
pter peccata nostra displicemus.

r̄ationabilē: b̄ acceptabilēq; facere digne

a. id est ad nostram salutem modis predict̄s. b. scilicet per trāsubstantia-
tiōem panis. c. id est per trāsubstantiatiōem vini. d. scilicet tua infinita
virtute z potentia/ ex substantijs tibi oblati/ scilicet panis z vini.

ris: a vt nobis^b cor + pus + et san + guis^c si

a. sc̄z nō per adoptiōem/ sed per naturā: cui totā essentiā tuā indissolubilē indit-
sibiliter ab eterno cōcasti: que est obiectū infinite z summe diligibile cuiuslibet pe-
centi infinite diligere: qualis tu es pater celestis infinitus. b. cuius nō solum
vniuersale/ sed speciale dominii super nos reuerēter recognoscim⁹. c. salua-
toris z mediatoris nostri saluatis populum suū a peccatis eorum.

at^a dilectissimi filij^b dñi nostri iesu christi.

¶ Petimus q̄ q̄tenus de⁹ dignet̄ hāc oblatōē bñdicēdo p̄secrare/ q̄ ad
facim⁹: ascribēdo ī celo approbare/ z ratificare seu p̄firmare/ q̄ ad p̄mū:
rōnabilē z acceptabilē facere/ q̄ ad meritū: ita vt ad nr̄am salutē h̄ mō f̄t
at nob̄ corp⁹ z sanguis dilectissimi filij tui. Et huic expositiōi q̄ntū ad ef-
fectū sacri p̄cordat b. Aug. de p̄se. di. ij. vtrū sub figura. dices. Hāc q̄ ob-
lationē dignet̄ facere bñdictā/ p̄ quā bñdicimur: ascriptā/ p̄ quā hoīes ī
celo ascribunt̄: ratā/ p̄ quā ī visceribz xp̄i cōeamur: rōnabilē/ p̄ quā a be-
stiali sensu exuamur: acceptabilē: vt q̄ nobis ipsis displicem⁹/ p̄ hāc acceptā-
biles ei⁹ filio vnico sim⁹. Et h̄ f̄m Alber. q̄ quinq; q̄ fuerūt ī oblationibz
antiq̄s imperfecti. Fuere. n. a gr̄a vacue: z iō nulla ab ip̄is fluxit bñdictio.
Nec fuerūt ascripte ad eternā memoriā: sed poti⁹ ne idolis hoīes illi⁹ xp̄is
fuerūt ordiate. Nō etiā fuerūt rate z firme/ s̄z figurales mutāde atq; sint
ende. fuerūt et insufficientes/ nec deo accepte q̄ntum ad gr̄e z vite et̄ne me-
ritū. Et f̄iūt hic q̄nq; cruce: q̄bz ad literā f̄m aliq̄s sic ī ceteris mat̄ia p̄-
parat̄ z sc̄rificat̄/ vt fiat idonea sacrali p̄uerfioni. z f̄m Alber. tres cruce
sup̄ vtrūq; ad p̄candū hanc ascriptiōē z ratificatiōē p̄cedere a deo p̄
virtutē crucis ī oblata. Et q̄a meritū eccl̄ie etiā aliqd̄ opat̄: ideo ad ver-
bū rōnabilē z acceptabilē/ nō f̄iūt cruce. Vel ideo f̄m Alber. q̄a hec ob-
latio ex seip̄a est accepta. Due p̄o cruce ad verbū corpus z sanguis/ ad
p̄candū virtutē incorporatiōis z virtutē vniūficatiōis p̄cedere a deo ī
facim⁹. ¶ Sed meli⁹ allegorice cōr̄ndenter ad sup̄dicta: be q̄nq; cruce
f̄cant q̄nq; passionēs multū penales/ q̄s Christus p̄tulit ī domo Pilati
circa horā tertiā. Nam p̄ma ad verbū benedictā/ f̄cat illā crudelē accla-
mationē/ qua iudei clamabāt hunc benedictū Iesum/ vt pote ab oī p̄cō
maledictiōis penitus imūne tolli z crucifigi: z illū maledictū Barrabā
(qui seditionē z homicidiū fecerat) sibi dimitti: qd̄ indubie multū fuit pe-
nale ch̄io. Nā si q̄libet dolet quēis indigniorē sibi p̄ferri: q̄nto magis
aīm ch̄i sauciare potuit/ q̄ tā scelerat⁹ z villis hō p̄ferebat̄ sibi hōi deo/
homicida vite auctori. zc. Sc̄da crux ad verbū ascriptā/ f̄cat inanimatā
flagellatiōē eius/ etiā vlt̄q; ad costas/ f̄m aliq̄s: ita vt a p̄rice capis vlt̄q;
ad plantā pedis nō remaneret ī eo sanitas/ ascripto z ligato ad colūm.
Tercia sup̄ p̄bo ratā/ f̄cat illūsiōē ei⁹ ī vultu et corpore/ corona sp̄i

vñ Be
da. Si
cut ta-
cu mū
dissime
sue car-
nis viz
regna-
tiuā cō-
tulit a-
q̄s: ita
z acce-
ptione
panis i
venera-
biles sa-
ctas q̄s
man⁹ su-
as vim
pāi tri-
buit vt
a C id est
ex eo tā-
q̄s con-
grua
maīa
corp⁹
suū cō-
fici pos-
sit.

nea capiti ipōita / z scepro arūdineo in dextra dato: q̄b⁹ scare voluerūt.
regnū ei⁹ esse iudibrio z pena dignū: z tanq̄s arūdo fragile z infirmū / nō
ratū. cuz tñ ipse dixisset: Regnū meū nō est de hoc mōdo. De q̄ Dani. vii.
p̄tās ei⁹ p̄tās eterna q̄ nō auferet: z regnū eius qd nō corrūpet. Quar-
ta ad corp⁹ / sc̄at penā amarissimā quā sensit p totū corp⁹ qñ flagellat⁹ z
coronat⁹ tanq̄s irrōnabil⁹ z iaceptabil⁹ illusorie a militib⁹ dicentib⁹ Que-
rex iudeoz / fuit adoratz / alapis cesis z facie p̄spuit⁹. Quia ad p̄bū san-
guis / sc̄at illā penā vltimā (z forte porib⁹ oib⁹ maiore) qñ arūdine caput
ei⁹ pcusserūt. z coronā spineā violēte imp̄sērūt vsq̄ ad cerebrū: fm Bern.
ita vt sāguis ex capite tract⁹ vndiq̄s flueret: fronte / genas z collū pfundo-
ret z rubricaret. Cōsequēter dicit. Fiat / de p̄catu: ad sc̄andū q̄ sc̄dos sua
nālī actiua p̄tute nō opat⁹ ad hāc mirabilē p̄uersionē / nisi inq̄ntū miser
aut istrumētuz. vñ nō in p̄p̄ia p̄sona loquit⁹ / facio: s̄z / fiat. s. p̄tute oīpotē-
tis: in cui⁹ p̄tate est facere hūc trāsitiū sube in subam: sic z ei subsunt q̄ntū
ad totū esse z nō esse. Et h̄ p̄formit⁹ ad illud Bern. i. Fiat lux. z ceter Lu. i.
Fiat mihi fm verbū tuū. Qz nimirū eadē potētia req̄rit⁹ in hac trāsliba-
tione q̄ in rez creatiōe z h̄bi dei incarnatiōe. Et ad verbū dilectissimi filiū
tuū. zc. sc̄dos alit⁹ leuat⁹ p̄sus celū man⁹ z iūgit⁹ ad excitandū p̄formiter
ad p̄ba dilectiōis affectū / q̄si dilectissimū filiū amorosis affectionib⁹ bra-
chijs ad se stringere desideret deuotissime z amplecti. Et vt pro p̄lo citi-
us z fructuos⁹ exaudiat⁹ / exēplo Moysi cui man⁹ sursum tendēti dñs libe-
ralit⁹ p̄cessit victoriā quā petiuit Exo. xvij. Dñ z tūc Aaron mōs fortitu-
dinis z hur ignis charitat⁹ / dñt sustētare man⁹ eius: ne lassent⁹ ad ferendū
in fortitudie auxiliū z ex charitate solatiū. Et sic Josue. i. xpo / duce Isra-
el. i. p̄p̄s ch̄ian⁹ / fugat Amalech. i. diaboli: in ore gladij. i. p̄tute oīonis
z h̄bi dei: vsq̄ ad occasū solis. i. finē mūdi.

¶ Sequitur.

Q̄a Bi b pridie quā paceret accepit panes
a C id est sanctificātes: quia deitati vinitas. b C id est a nobis in omni venera-
tione recolendas z habendas: imo summa veneratiōe adorabiles: vt z sic tactu san-
ctarū z diuinaz manū suarū panī materialē vim sacri cōferret.
in sanctas ac venerabiles man⁹ suas: z
a C id est sursum leuat⁹ fm humanitatē. b C sc̄z mētis z corporis. c C a quo
suū cō omne datū optimū z datū p̄fectū est descendēs. Iaco. i. d C fm diuinitatē.
elevatis oculis in celus ad te⁹ deū patrē

b C per creatiōis z transubstātiatiōis potestātē. b C patri oīpotenti. c C sc̄z
de tanto dono / de tam excellenti gratia / de tam efficacī cibo / sacramento dignissī
mo / z mysterio tam profundo.

d C id est consecrant.

suū oīpotētē tibi gratias agēs be + ne

a C sc̄z species panis. b C ad sc̄andū / q̄ nemo hoc sacm̄ digne p̄cipit nisi ip̄s
us fuerit discipul⁹ p fidē charitate formatā. Jo. xij. In hoc cognoscēt oēs q̄ dis-
cipuli mei estis / si dilectionē habuerit⁹ adinuicē. Est em̄ hoc sacm̄ speciatr̄ fidei

Dixit tregit: dedit discipulis suis dicens:

= dilectiōis sacm̄. a C sc̄z de manu mea reuerētē cū deuotiōe / z sacramentaliter
per fidem. b C sc̄z spūaliter cū veneratiōe p charitatē. c C quia p partes mā-
ducat⁹ christ⁹ / z mēner integer totus. de p̄se. dif. ij. qui manducat. referendo partia-
litatem ad sacramentum / z integritatem ad contentum.

Accipite et manducate ex hoc oēs: hoc

a C id est existit. s. tpe p q̄ p̄fert demōstratio: hoc ē orōe cōpleta. qz tūc p̄mū habet⁹
ei⁹ sensus z effect⁹ / demōstrādo ad sensum specie panis / z ad intellectū corp⁹ v̄p̄i.

est em̄ corpus meū. ¶ His em̄ verbis cōtulit dñs vim
cōsecrandi tam mirabilē: vt quoties

cunq̄ plata fuerint / cū intentiōe p̄ficiēdi a sacerdote rite ordinato / super
materiā debitā / statim ab instāti vertat⁹ in verū corp⁹ ch̄i: ex p̄missō ei⁹
diuino z pacto / cui sp̄ assistit absq̄ dubio. put infra in respōsis q̄tionum
lat⁹ patet. Cū itaq̄ puentū fuerit ad Qui p̄die zc. sacerdos ductis pla-
ne digitis. s. pollice z indice vtriusq̄ man⁹ sup pallā altaris tergit eas: nō
p̄pter timorē p̄taminatiōis corp⁹ ch̄i / cū sit sub sacramēto modo inat-
tingibili: sed p̄pter reuerentiā tāti sacramēti: quo in sacrificijs nihil mai⁹
aut digni⁹ esse pōt. de p̄se. dif. ij. nihil. z p̄ dñs nō nisi mūdissime z sūma
reuerētia debet tractari: z sc̄at interiorē puritatē / deuotiōnē / z attētiōez
q̄ p illā exteriorē ductionē siue tersionē excitant⁹: z sūmo studio tūc excita-
ri debēt fm exemplū ch̄i: qui extūc sic excitat⁹ dixit. Desiderio desidera-
ui hoc pascha māducare vobiscū anteq̄s patiar. s. extendendus in cruce.
¶ Sed allegorice sc̄are pōt illā p̄parationē z solutionē a columna / qñ pi-
latus p̄panit se adducere iesum foras: vt ostēderet cū iudeis cū insignijs
illusionū. q̄ puenient⁹ p pollicē sc̄atur: p̄pter pollutē prātē z indicē / rōne
dicta. fm illud Job. xij. Ecce adducā eū vobis foras. s. ad indicādum z
mōstrandū: vt cognoscatis qz i eo nullā cāz inuenio. ¶ Sequitur. Accipit
panē in sc̄as ac venerabiles man⁹ suas. s. rōne supradicta: z sacerdotib⁹
in exm̄. ad sc̄andū / q̄ hic panis celestis / sacrificiū nō nisi sc̄is z venera-
bilib⁹ manib⁹ / nō pollutis sit mūde / sancte / venerabilē ac sūma reuerētia

E

Quadruplex expositio

tractandū: ppter qd̄ z ab ep̄o chrismate vngunt z sc̄ificant. De ḡ illis sā
ecdotibz q̄ man⁹ p̄secratis ad illicitos z inhonestos vsus/ parit̄ z ad tā
tuū mysteriū pagendū indifferent̄ extendūt. De q̄b̄ Bern. ita dicit. In
multis multipliciter regnat fornicatio: q̄ puritas auctori ip̄uro corde mīnī
strātes/nō verent̄ stare aī angelū dñi q̄ secet cos medio z dispdat: sz oī
no audent agni imaculati sacras cōtingere carnes/ z intingere sanguine
saluatoris/ man⁹ suas nepharias z malignas/q̄b̄ paulo aī meretrices ad
trectauerūt: sic z altaria etiā circūire/p̄salmos decātare. cū tñ h̄mōi laus
sit execrabilis: z oīo fiat i p̄ctm̄. Nec ille. ¶ Et eleuatis ocul̄ in celū. Qd̄
licet a nullo euangelistaz sit exp̄ssuz. sic z illd̄: Eñt testi mysteriū. z plura
alia put de cele. mis. c. martha. tñ certissime credit̄ factū. Multa siqd̄ tam
de factis q̄s h̄bis dñicis p̄termiserūt euāgeliste: q̄ tñ apl̄i v̄l sacro supple
uisse/v̄l h̄bo exp̄ssisse legunt. Leuauit aut̄ oculos in celū: Primo in reco
gnitionē q̄ h̄ac p̄tāsē trāsubstātiā di/ sic z cetera oīa accepit a p̄e. put p̄t̄
Matth. xj. z Job. vñ. Secūdo ppter arduitatē facti z dignitatē tāti sacri
ficiuēdū: sic z in suscitatiōe lasari fecisse legit̄ Job. xj. in nullo at̄ alio sa
crāmēto: qz h̄ oībz alijs est mai⁹ z digni⁹. Tercio ppter n̄fāz instructionē fa
ciebat ch̄s: vt z nos oculos cordis nō dep̄mam⁹ in terrā/ sz eleuē⁹ in
celū: si qd̄ petim⁹ velim⁹ ipetrare. Et p̄gruū est: vt sac̄dos ch̄o se p̄for
met/ etiā corporales oculos sursum eleuādo in celū reuerent̄: q̄ten⁹ p̄ h̄ mētis
ocul⁹ excitat̄/ recoḡscat tāti mysteriū angelicis humeris tremēdū a do
mino p̄e celesti accepisse. Sequitur. Tibi ḡras agēs. Vbi Chrys. Ch̄s
accepto pane ḡras egit tā p̄rim⁹ passiōi: vt z nos ḡras agam⁹ in flagel
lis positi. Et qd̄ de marie in celebratiōe tāti sacrificij. vñ z sacrificij laudis
appellat̄. Bñdixit. i. bñdictiōe celesti z virtute p̄secrauit zc. vt. s. Et po
nē hic signū crucis: representās illā passiōē quā ch̄s sustinuit qñ exiuit d̄
p̄torio portās coronā spineā/ z purpureū vesti mētū: vñ dīqz sanguinolē
tus/ facie in terrā demissa/ sanguine p̄ oculos/ genas/ nares z collū copio
se fluente z deformāte. De q̄ pilat⁹ q̄si bñ dīcēs ad eū excusandū z liberā
dum dixit: Ecce hō. Et itē: Ecce rex vester. Et tñ nec sic inuidi iudei
sanguine tā copiose effuso/ tantoqz ei⁹ cruciatu z opprobrio fuerūt satiati:
sz ecōtrario crudelr̄ declamabāt: Tolle tolle/ crucifige eū. Qd̄ multū cre
dit̄ fuisse penale dño iesu tā innocēti z vrecūdo. Quā qd̄ opprobrio
sam offensionē repetit sacerdos in eleuatiōe corpis ch̄i/ ostendens eū oī
pplo: qui representationē huius exteri⁹ ostensionis facili⁹ cape pōt/ q̄ tūc
ampliorē ḡram deuotiōis p̄mereri. Vñ fm̄ oz. ro. non debet fieri eleua
tio/ nisi prius finito cantu Benedict⁹ q̄ venit in noīe dñi. qz ext̄ic cantus
hic siluit: z crucifige crucifige insonuit. Vel ideo: vt in quietudine cordis

Canonis Missæ.

deuotius possit adorari dñs. Vñ z dici debet ext̄ic illud. Tu rex glorię
p̄e: Tu p̄tis sempiternus es fili⁹ zc. vsqz in finē Te deū laudam⁹. fm̄ oz.
ro. Eleuato igit̄ venerabili sacramēto ab oībz z qlibet in fri est dicendū.
Tu rex glie zc. cū suspīrio z intima deuotiōe: Que salus mūdi zc. Deus
p̄pitius esto mihi p̄ctōri. O sāna miserere meē fili dauid zc. h̄mōi put vñ
ctio docebit. Et sic adorare creatorē z saluatori suū cū summa deuotiōe/ re
uerētia z honore/ flexis genibz. de cele. mis. c. sane. Vbi p̄cipit reuerent̄ in
clinari. Glo. flexis genibz. z hoc ad recoḡnoscedū se eē terrā z puluerē re
sp̄cū tāti dei oī hūilitate z reuerētia possibili. qz ext̄iora illa sē meritorū si
gna: z ipe creator a creatura sua p̄ posse z nosse debet honorari z laudari.
ppter qd̄ z in hora eleuatiōis nola z cāpana pulsant̄: vt p̄ hec excitemur ad
laudandū dñm in cymbal̄ bene sonantibz z in cymbal̄ iubilatiōnū p̄ mo
dū supradictū. sic z in veritate tpe sacrificij tubis clangebat̄. sic z candelę
z faces tūc accēdunt. vt p̄ hec circūstantium corda excitata inflāment̄: deo
noti⁹ z feruētī accēdant se p̄parare ad reuerent̄ z deuotissime adorandū
eū q̄ est candor lucis eterne z ignis p̄sumēs q̄ nunq̄ extinguit̄. Cōfundē
tur ḡ hic si forte cōuertant̄ tepidi/ vel poti⁹ tumidi z supbi: q̄ nō verent̄ ere
cta ceruice vix vñū genu curuare creatori suo saluatori z iudici tremēdo.
qz scriptū est: Quicūqz honorificauerit me gl̄ificabo eū. qui aut̄ p̄temnāt
m̄/ erūt ignobiles. j. Reg. ij. Et vt in hoc attēderēt q̄ videri volūt ma
gis ḡesse nobiles. Interim diacon⁹ z subdiacon⁹ extendūt casulā a la
teribz versus venerabile sac̄m̄ eleuatū: nō solū vt sacerdos expediri⁹ pos
sit eleuare sac̄m̄/ sz etiā ad p̄candū tūc maxime charitatē extendendā eē
ad ch̄m in casula. sed tñ patena etiā discos p̄tratiōe supius circa oblatio
nē dicta. Debet z sacerdos cauere multū alte hostiā in manus receptā ele
uare anteqz verba p̄secratiōis p̄ferat: sed qñcū pōt prudēt̄ abscondere ne
pp̄lus adoret panē visum p̄ ch̄o/ z sic idolatriā cōmittat. platis at̄ ver
bis p̄secratiōis distincte/ reuerent̄ z attēte adorabit dñicū corp⁹ medio
cri inclinationē: z deide ip̄m reuerent̄ eleuet/ nō circūferēdo v̄l gyrādo: nec
p̄m eleuatū teneat/ sed statim cū duabz manibz reponat. ne iniuste moriē
tes perdāt suauitatē vnguētī. Dicit etiā notant̄: accipite. s. cū beneuolen
tia: nō rapite scz vi aut violenta extorziōe: sicut faciūt p̄hibiti z indigni: q̄
velut canes imundi hunc panē filiorū rapiūt: magis volētes hac sumptio
ne peccata quē dimittere nolunt palliare/ q̄ per humilē sue indignitatis
recoḡnitionē ad temp⁹ abstinere/ donec a p̄ctis purgati possent de ma
nū donātis humiliter z salubriter accipe. Quia autē hoc sacramentū ad
vsum sp̄ualis refectiōis ordinatur: ideo adiunctū est/ z māducare. s. sp̄is
tualiter. Dicitur aut̄ manducari sp̄ualiter corpus christi dupliciter. Vno

Quadruplex expositio

modo ex parte modi. vt qz manducatur sub modo spūali: quo modo cor-
pus chri est sub sacro. s. modo indiuisibili z insensibili/ ad modū spūit.
z sic māducatio corpis chri vere est spūalis. qz nō corporalis aut carna-
lis: quō iudei intellexerūt manducādū/ dicētes: Durus ē hic fmo. z coi-
ter vocat a doctoribz māducatio sacramentalis/ maxime qñ fit cū intētio
ne sumēdi sacm. Alio mō ex pte effectus: quia. s. ad ipam sequit̃ refectio
spūalis. z sic manducare spūalē extenso vocabulo/ est per fidē formatā in
christū credere: dicēte Aug. li. de re. pñe. Vt qd ventrē z dentē paras-
cede/ z māducasti. Et fz hoc extēdit etia ad puulos baptisatos. z coiter
intelligit illō Jo. 6. Nisi mādu. carnē filij ho zc. Cetera vide infra in R. c. q.

Id est eodē modo quo xps prius accepit z cōsecrauit panē/ quātū ad elus bo-
nitatē/ charitatē/ virtutē/ z gestorū pformitatē: vt sic eisdē ceremoniis pñatis/ idē
effectus sub vtrāqz specie credēz/ z esset. s. vt sic cessantibz veteribz noua institue-
ret sacramēta: z vt ipa in cordibz discipulorū artius fixa remanerent.

Simili modo posteaquā cenatū est: at-
Id est est pre alijs clarum/ tam quo ad vas qz quo ad contētū: maxime ppter pre-
clari ac consueti sanguinis sui puritatē in quē vini liquor est vertēdus/ z sic nō figu-
ralē vmbrosū z nubilū: z ad significandū/ qz nō nisi in decētī vase z vino est cele-
brandū. b Expone vt. s. nam sic tactu suarū diuinarū manuum vino contulit/
vt esset materia consecrandi sui sanguinis debita.

capitēs z hūc preclarū calicem in b scās ac
a Citerum. b Cpatrī. c Cscz hūc
manū generis redemptione per sanguinem suam in proximo stend a.

venerabiles manus suas: itē tibi grās
a Cid est celesti benedictione cōsecrauit. b Cscilicet grās/ non vendidit.

agēs bene dixit z dedit discipulis suis

a C sacramēta: vt. s. z in officiū psecrādi z dispēsandī. s. Cor. iiii. Sic nos existi-
met homo sicut ministros christi zc. b C spūaliter ad incorporandū. c C scz
calice vel sanguine. d C sine acceptiōe personarū. ex quo patet eius liberalitas.
e Cid est existit. s. tempore pro quo pofertur demonstratio zc. vt. s.

dicēs: accipite et bibite ex eo oēs. hic est

a Cid est potus. b C veri z naturalis. i. potus qui est sanguis mens. c Cid ē
ad confirmationē noui z eterni testamēti per grās/ z noua mādata renouātis: z
ad eternā hereditatē perducētis/ nec habētis successiōē alterius testamēti s.

enim calix sanguinis in noui et eterni

Canonis Missæ.

aut veteris testamēti. a Cid est secretū sacramentū fidei: z hoc expmūe/ respici-
tatis/ z obiectiue: put infra in respon. q. b C sanguis. c C presentibus.
testamēti: mysteriū fidei: qui pro nobis
a C absentibus z futuris: nō autē p omnibz efficacit. eo qz plures faciant se indi-
gnos. b Cid est totaliter z penitus ex corpore fundetur. c C put in veteri testa-
mento multipliciter fuit figuratū: vbi pene omnia in sanguine mundant: z sine san-
guinis effusione non fit remissio. l. c. b. i. p.

z pro multis effundetur i remiss. pccōrū.

Ab hoc loco vsqz ad vltimā purificationē manū sacerdotis iungen-
dus est index cū pollice/ pterqz in signatiōibz/ z cū tāgit corp⁹ xpi: tū p-
pter reuerētiā tantū sacri/ ne. s. post tactū ei⁹ immediatū iungant alijs rebz/
nisi pri⁹ bene lotis: maxie cū cōstet qñqz pnculas minutas sacramētales
digitis ex tactu inherere/ que als irreuerentē/ imo sacrilegalitē pderent/ vt
alijs miscerent rebz. Tū ad fēandū z indicandū pollentē virtutē diuine
scz maiestatis esse pñentē z tactis spēbz sacramētalibz iunctā. Qd autē sepa-
ratim fit psecratio corpis z sanguis (cū tñ ex pre cōtenti sit tñ vnū z idē
sacm) est duplex: cā. Prima: ad fēandū qz sanguis xpi tpe passiōis fuit
sepāt a corpe. vt in flagellatōe/ coronatōe/ z crucifixiōe/ tandē oīno. Se-
cūda: ad fēandū hoc sacm pfectam esse refectionē aie. Vnus em hui⁹ sa-
cramēti est refectio q ad sui integritatē cibū z potū requirit: z sic vnitare
integritatis z ordinatiōis dicit vnū sacm/ nō duo sacra. sicut z domus
vna dicitur ex pluribz ptibz pstituat. qd tñ separatim sub duobz spēbz cōse-
crari debuit. Et qm sanguis hūan⁹ in ppa specie sine horrore nō est po-
tabilis: clemētissim⁹ redēptor volens illū tradere in potū/ sapiētissime eū
extranea velauit specie. vt sic fm Aug. sensus foueret in vno/ z fides in
alio edificaret. Et fm Aug. nihil rōnabili⁹ qz vt sanguinis similitudinē su-
mam⁹. vt ita z veritas nō desit: z ridiculū nullū fiat a paganis/ si bibam⁹
crucē occisi hoīs. Itē vt p hoc doceamur gloriā z opa nostra bona oc-
cultare. Signat autē signo crucis ad verbū/ benedixit: ad fēandū fm Al-
ber. hanc bñdictionē a pmo pfectore sc̃ificatiōis patre celesti pfluere i sa-
cramentū: z qz (vt. s. patuit) p crucē oīa sc̃ificant ad literā. Sed allegori-
ce hec cruc⁹ fcat illā passiōē quā xps sustinuit/ qñ crucē suā pprijs hūe-
ris vsqz ad locū crucifixiōis portauit: z maxime qñ eū ante crucē ignomi-
niose nudauerūt: z vestes ei⁹ vulneribz induratas pbabilē/ violenter ab-
straxerunt: ita vt vulnera renouarent/ ac sanguinē copiose funderēt. Ele-
uatio hō calicis elevationē christi fcat cū cruce sine in cruce a terra. Vnde
fm or. ro. eluatio calicis frontē sacerdotis excedere nō debet. s. quo ad ca-

lids pedē. qz sic videt pueniēti⁹ rēpēntari forma xpī in cruce leuati: z forte etiā ppter piculū effusiois sanguinis. Nā ppter eandē cām cartbusiensis nō p̄sueuerūt leuare calicē nisi parū sup altare. qz vt dicit Joh. de indagine cartbus. in hoc ordine sunt ples multū senes z debiles: z p p̄ns imine ret piculū effusiois. corā pplo tamē celebrātes solēt ipsi eleuare calicē / ita vt a pplo retrostāte possit videri. Tūc em̄ tota deuotōe inuocā dus est dñs vt a frenis affectibz subleuemur: z ad ipm p̄fidē z deuotionē trahamur. sic ipē ait Joh. j. Ego si exaltatus fuero traham oīa ad meipm. z vt sanguis ei⁹ effusus mūder corda nostra ab oī iniquitate. ¶ Notādū qz hic calicem accipi q̄drupliciter. Primo p vase receptiuo potus. Secūdo p poculo in calice p̄nto. Matth. ix. Si q̄s dederit calicē aque frigide zc. Et ita videt accepisse xps / dicens: Hic est calix me⁹. Tertio p his sil. z sic dicit. accipies z hūc p̄clarū calicē. i. vas: nō vtiqz vacuū / s; cum vino. qz p̄misit Nō bibā amodo de genimine vitis. Quarto p passionis amaritudine. Matth. xx. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sum. Et hoc idē: qz in p̄ta veterē p̄suetudinē ad mortē p̄denat⁹ pot⁹ in calice offerebat. Amos ij. Vinū damnatorū bibebāt. z p̄rouer. xxxj. Datesicram merētibz / z vinum his qui amaro sunt animo zc. Vnde congrue hic subditur.

¶ **Id est corp⁹ z sanguinē meū p̄secrādo / offerēdo / z sumēdo.** b **Id est recordationem amare passiois z**

¶ **Hec em̄ est vna causa institutiois hui⁹ sacra-**
mortis mee p calicē z sanguinem precipue expressam.

riam facietis. dñs. i. xpo. Ecce (dñs beātis Amb.) vnū est sacrificiū qd obtulit xps z qd nos offerimus / q̄uis nō eodē mō offerat. Ab ipso qdē oblatū est i mortē: a nobis nō in mortē. qz xps resurgēs ex mortuis iā nō morit⁹. Rō. vj. s; in mortis recordationē. z merito quidē. nā ex dei obliuioē z suorū beneficiorū non solū amitti mus gratiā acceptā: s; illud Esa. xvj. Eris deserta: qz oblita es dei creatoris tui. sed etiā tradimur in reprobū sensum. Rō. j. Sic nō p̄bauerūt. i. noluerūt habere deū in noticiā: tradidit illos in reprobū sensū: vt faciāt ea q̄ nō pueniāt. Ponunt autē hec p̄memoratiois verba post p̄secrationē calicis z sanguis magis q̄ post p̄secratiois corporis / licz ad vtrūqz referatur: qz exp̄ssius f̄catur amaritudo passiois ch̄zi p calicē z sanguinē / q̄ p corpus. qz corp⁹ eē pōt line passioē: sanguis f̄o separi nō pōt line corporis lesioē. vñ z in die passionis. i. parascenes / sacerdos non cōsecrat / s; sumit t̄mō sac̄m sub specie panis: ad refectionē pot⁹ totius eccl̄ie / q̄ ad f̄cationē passiois. qz al̄s per totū officiū illi⁹ diei sancta mat̄ eccl̄ia memoriā

facit passiois ch̄zi. Debet autē sacerdos supradicta verba dīce re in reponēdo calicē: z sic deinde discooptū vel cooptum statim / ne aliqd incidat / ad orare p̄ciosū sanguinē xpī cū deuota z reuerētiali inclinatioē. z hoc obf̄ uet q̄tiēscunqz calicē discooperit. vbi z tūc cogitare poterit: O mirabilis p̄cioso z innocēs sanguis ch̄zi / miserere nobis ad abluenda p̄ctā / recordatione illius quo de beatīs vulneribus eius fluxisti.

¶ Consequent rei consecrate cōmemoratio explicat⁹ z p̄soluitur / cū eccl̄ia obediens ch̄zo dicit deo patri.

a **Id est ex q̄ xps fili⁹ tuus hoc fieri p̄cepit in sui memoriā / o pater clemētissime:**
b **Ecce tanq̄ filij obediētes.** c **Sacerdotes ad hoc ministeriū specialiter**

¶ **Unde ei⁹ mēiores dñe nos serui tui: sed**

deputati z ordinati seruire tibi. a **Id est tota cōtras xp̄iana sanguine xpī abluta z sc̄tificata.** b **Cui⁹ nunq̄ habēda est obliuio.** c **Id est tā excellēter beatificanti⁹ / maculas p̄ctōz purgādo / gr̄az p̄ferēdo / charitatē valde iſlāmādo / z regnū celorū**

¶ **plebs tua sc̄ta xpi filij tui dñi dei nri cā**

clausū ab origie mūdi meritorie ap̄iēdo. a **Id est mortuis / q̄i a mortuis resurgens alios de limbo patz / alios de loco purgatorij secū resurgere fecit: z nobis fidē re-**

btē passiois: necnō et ab inferis resurrecti

surgēdi corroborauit. a **Id est q̄i cū glorioso comitatu gl̄iosoz spiritūū angelorū z hoīm / o s celos pp̄ia sua p̄rute penetravit: gl̄ia sua illustrauit: pandēs aū nos iter: vt z ip̄i ascendam⁹ interim spe z tandē re.** b **Ecce simul / non tñ fili mō: quia nos sacerdotes in ministerio z ope / sed plebs tua sancta voto dūtaxat z deuotioē.**

onis: s; z in celos gl̄iose ascensionis⁹ offeri

a **Id est p̄re ceteris clare s; in Immo. Nā si iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eterni: quāto magis p̄fulget diuina maiestas / radiat z coruscat in loco beatorū: vbi deus ip̄e gloriosus sicut est facie ad faciem intruerur:**

b **Ecce spiritualibus.**

¶ **m⁹ preclare maiestati tue de tuis⁹ donis**

a **Id est tp̄alibz.** b **Id est in se q̄ ad deitatē / q̄ est lux purissima: in qua nō sūt tenebre vllē. Jo. j. Et in effectū q̄ ad nos a fomite original̄ p̄cti purificatē.** c **Id est in se q̄ ad aīaz oī gr̄a z sc̄titate plenissimā: de cui⁹ plenitudine oēs accepim⁹. Jo. j. Et quo ad nos sanctificantē.** d **Id est in se quo ad corp⁹ de imaculata v̄gine sp̄s̄cti opatiōe sumptū: z quo ad nos maculas actualiū purgātē / z imaculatos ministrōs saltē a**

ac⁹ datis⁹ hostiā + putā: hostiā + sc̄tāz: ho sc̄tā

mortuorum requirentē. a **C**scz in se: qz panis angelorum in vita eterna: et in effectu
q ad nos ptus viuēdi eternali. Jo. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane uiuet i

Immaculata: panē sanctū vite eterne:

eternum. a **Q**uia totū continet sanguis christi
inebriantē sobria iocunditate salutis ppetue/ quā
pregustare facit et confert. ps. Calix meus inebri
ans qz preclarus est.

et calicē salutis ppetue.

qđ est psecratū in sanguinē. De istis inqz offerim? hostiā purā/ qđ ad co
gitationē: sanctā/ qđ ad locutionē: immaculata qđ ad opationē. qz ipse so
lus est q p ctm nō fecit: nec innēt? est dol? in ore ei? .j. ps. ij. Et qz offerēs
debet hē purā cogitationē/ scām locutionē/ et immaculatā puerlationē/ p
formādo se xpo qđ est possibile. Quinqz sō signa crucis cū duobz seqn
tibus in primo pcat septē passiōes qz xps fm septē sba ptulit in cru
ce. Primū em ad verbū purā/ pcat passiōē exprobratiōis/ qñ ipse puriss
mus tanqz impur? exprobrat? fuit a pterentibz et clamantibz: Vah q de
struis templū dei/ et in triduo reedificas illud. Et a sumis sacerdotibz cū
scribis dicentibz: Alios saluos fecit: seipm nō pōt saluū facere. si fili? dei
est/ descēdat nūc de cruce et credim? ei. ppe qđ iesus cū lachrymis (vt pie
credit) dixit primū verbū: Pat? ignosce illis: qz nesciunt qd faciūt. Si em
regē glie cognouissent/ nunqz em crucifixissent. vt dicē 2 pla. Secūdu ad
verbū sanctā/ pcat passiōē exprobratiōis illi?/ qñ ipse scissim? nō solū fu
it cū iniquis deputat?/ sed etiā ab altero latronū silr exprobrat? et hec fu
it amplioris despect?/ eo q tā vilis et scelerat? bō iā ad mortē damnat? /
et mox p suis sceleribz moritur?/ insultabat vite auctori: quē idcirco cū al
increpasset et dixisset (scitāte ei? pcella) Memēto mei dñe dū veneris in
regnū tuū: chz cū scificans ait. Hodie mecum eris in paradiso. q et fm
Alex. de hales/ asplius pie credit sanguine xpi de manu dextra fluēte vel
saltante/ et sic mundat? Tertiū ad verbū immaculatā/ pcat tormentū p pas
sionis materne: qñ ipse immaculatā matrē suā virginē virginī cōmendauit
dicens: Mulier ecce fili? tu? Deinde discipulo: Ecce mater tua. Quātus
autē fuerit ille dolor cōpassionis christi: vidētes illam singulārē matrem
pre ceteris ab omni macula originali et actuali immunēm/ atrē virginem
Mariā tā humilē: matrē pre omnibz matribz filiū diligentē: vtpote quē
sciebat verum dñū et hoīem/ et per psequens sibi dolorosissime cōpatiē
tem: ita vt gladius doloris iam animā eius transuerberasset/ nullus ho
minū satis explicare potest. Quartū ad verbū/ panem sanctū vite eterne:

pcat tormentū derelictiōis a deo pērita vt nō reficeret pane illo vite eter
ne/ pane q ceteri reficiuntur eternali/ cū dicit: Bely bely lama asabata
ni. hoc est: de? me? deus meus vt qđ me dereliquisti. vt qđ tātis calami
tatis me exposuisti adq me dereliquis. Et etiā: qz veracit? sensualitas de
relicta fuit totalr passionis/ suspēsa vicz diuinitus redundātia gaudiū a su
priori. portiōe rōnis/ vbi xps sp fuit beatus/ in sensualitatē. alioqn abso
ptus fuisset oīs dolor in inferiori portiōe: sic et in plibz martyribz legim?
vt veracit? diceret illō Esa. liij. Vere dolores nros ipe tulit. Quintū ad
verbū calicem vite eterne/ significat tormentū et afflictionē sitis naturalis
et nō minus/ sed magis (vt pie credit) spūalis: qñ dicit quintū verbum/ sit
tio. Vbi Bern. Q bone Iesu/ coronā spineā sustines: de tua cruce ex vul
neribz taces: et pro sola siti clamas dicēs/ sitio. Quid ergo sitis bone Je
su? Certe redemptionē hoīs et gaudiū humane salutis. Et illi dederunt el
acetum cū felle mixtū/ ad complendū amaritudinē passiōis. q iam in oibz
mēbris pteret? in gula descēdit. Spūalr vero hec sitis ad huc durat: s; a
pluribz impis hoībz non solū non extinguit?/ s; etiā aceto et felle pctōz in
sup amargatur. sed ve illis: qz domino p pphetā pquerente et dicēte. De
derunt in escam meā fel: et in siti mea potauerūt me aceto. statim seqtur. fi
at mensa eoz coram ipis in laqueū et in retributionē et in scandalū: obscu
remur oculi eoz ne videant. et. Horreda que sequunt? ps. lxviii. Propo
nuntur autē hic tria memoranda/ pāpue a sancta matre ecclia: scz passio
christi/ resurrectio/ et ascensio. quia fm Inno. et Alex. Primum vulnerat
et accendit charitatem. Secundū corroborat fidem. Tertium letificat et
amplificat spem. que sunt huic sacrificio accomoda. ¶ Sed diceret. Cū
hoc sacrificiū sit pceptū fieri in memoriā passionis: quare additur me
morā resurrectiōis et ascensiois? Rñdetur scdm Alex. xpm pcepisse me
morā sue passionis fieri ad assequendū fructum eiusdē passionis: ad qđ xxxviij.
maxime promouet fides resurrectiōis et spes ascensiois. Vel etiā scdm ali
os: quia illa que sequunt? passionem/ sicut est resurrectio et ascensio/ faciūt
ad memoriā eius.

¶ Sequit quinta particula. In qua exprimit virtutis psecrati sacramētī
postulatio: vbi pzo premittit qđ petat: et hoc quo ad grām et qđ ad glori
am. Quo ad gratiam petit? primo acceptari sacm: abisupra q. scdo dari
gratie donū: ibi/ supplices. Quo ad glām petit? p mortuis: ibi/ memēto
etiā. Et pro viuīs: ibi/ nobis quoqz. Scda petitio finit? et inducit medita
tor per quē petita obtineri sperant/ cū cōcludit: per christū dominū no
strū. Tertio totus canon concludit: et oia circa perfectionem huius sacra
mētī peracta in christū patris filiū reducunt: et pmo ea que sunt ex par

te sacramenti: ubi per quē secūdo ex parte personarū in sacramēto operā-
tium ubi per ipsum. ¶ Quantū ad primū dicitur.

a **E**scz dona z data/panē. s. sanctum vite eterne/z calicem salutis perpetue.
b **E**id est placabili/benigno z illuminato vultu. s. per effectū/misericordiā tuam z
lumen gratie per hec pferēdo: quo cognoscam⁹ tibi placere more humano: sicut co-
gnoscimus alicui placere quod sibi offertur si sereno vultu respiciat.

Supra quē propitio ac sereno vultu re-

a **E**id est grata. s. quo ad nos offerētes. in se em̄ semper accepta esse nō dubitam⁹.

Ipicere digneris i c accepta habere: sicuti

a **E**id est grata. b **E**scilicet ex fide z deuotione offerentiū.

a accepta **b** habere dignatus es munera

a **E**scz dicti a puritate z obediētia/non sensu z intellectu: qui seipm̄ primo obtu-
lit. prop̄ quod ad seipm̄ pmo respexit/deinde ad munera eius. Gen. iiii.

b **E**id est holocaustū tibi oblatū super vnū montū. c **E**id est summi z primi pa-
tris nostri fide/z nō carne: sicut plebis israelitice.

pueri tui iusti abel: b et sacrificiū patriar-

a **E**scz ut nos offerentes eis similes efficias fide z deuotione in offerendo.

ch nostr abrae: et quod tibi obtulit

a **E**id est magis figuratiue q̄ in se formāl. exp̄sse nāq̄ figurabat nostrz sacrificiū
q̄d in se est sanctū z imaculatū/z in effectū sc̄ificans imaculatōsq̄ requirens.

mus sacerdos tuus melchisedech: a san-
ctum sacrificium immaculatam hostiā.

¶ Dicit/sereno vultu: nō q̄ deus in se habeat aliquando nubilū aut tur-
bidū vultū/sed per metaphorā. vt. s. Vnde Inno. Non est estimanduz/
q̄ vultus dei quādoq̄ imutetur: quasi sit quādoq̄ serenus/q̄nq̄ nō sere-
nus: sed tūc vultū serenat z sup nos illuminat/cū misericordiā suā super
nos exhibet z declarat: sicq̄ vultus dei serenatio singularis doni z bene-
ficij est collatio: quo pcepto humano modo de deo iudicam⁹ ipm̄ ad nos
vultū habere propitiū z serenū. Itē sicuti/ aduerbiū nō notat equalitatē in
similitudine q̄stū ad ipsa sacrificia in se/ sed aliquale q̄stum ad offerētes.
Nostrū em̄ sacrificiū acceptum est ex seipso/ z ppter se ex opere operato:
illa autē tm̄ ex fide z deuotione offerentiū. Cōmemorant autē sacrificia
horum triū pze alijs: quia non solū ipsoz sacrificia expressius fuere typi
z figure sacrificij nostri/sed z ipi patres sp̄calit̄ fuere figura christi. Abel

em̄ innocēs z iustus offerēs de p̄mogenitis z adipib⁹ gregis sui. Gen. 4.
a fratre suo ex inuidia occisus est/ sc̄at ep̄m: qui offerēs seipm̄ p̄mogeni-
tū ex multis fratrib⁹ in hoc sacramēto dignissimo. de q̄ canit ecclia: P̄m
quis est panis xpi: z p̄bebit delicias regib⁹. occisus est a fratrib⁹ suis in
deis ex inuidia innocens. p̄t q̄d dicit agnus ab origine mūdi occisus. s.
in abel z figuris. Apoc. xii. Abraā q̄z in magna sua obediētia qua para-
tus fuit offerre p̄mā suā substantiā in filio suo vnigenito: z offerēdo arie
tem in holocaustū sup vnū montū/figurabat xpm̄ p̄rie: qui obediēs fuit
patri/dando seipm̄ cibū in hoc eminētissimo sacramēto: z offerēdo ad
mortē in holocaustū ducē gregis sui. i. humanitatē suam in arietē signifi-
catā/sup vno montij. s. caluarie/illesa manēre sicut isaac sua deitate. Sz
z melchisedech rex salem/interpretatus rex iusticie/offereb⁹ panem z vinum.
Gen. xiiii. tā p̄rie rēp̄sentat xpm̄ cū nostro sacrificio/vt de eo dicat: Tu
es sacerdos in eternū fm̄ ordinē melchisedech. Et itez. Quies in diebus
eius iusticia z abundātia pacis donec auferet luna. Cōgruit autē hoc sa-
crificiū figurari triplici ratioe fm̄ Alexā. Primo ppter ei⁹ difficultatē. qz
cū ipm̄ int̄ oia fact⁹/imo int̄ oia credibilia sit difficilissimū ad credēdū: de
buerūt hoies q̄dā manu ductiōe figuraz assuefieri: z sic ad ei⁹ credulitā
tē p̄gredi. Secūdo ppter ei⁹ sc̄atōez. sc̄at em̄ xpm̄ passū: q̄ eadē rōne qua cō-
gruebat xpm̄ passū/p̄figurari cōgruebat z hoc sac̄m. Tercio ppter ei⁹ di-
gnitatē. inter oia autē sacramēta noue legis ipm̄ est dignissimū: eo q̄
non solū gratiā accidentalē efficaciter significat/sicut cetera sacramēta/sz
etiā gratiā substantialē vere z realit̄ p̄tinet xpm̄. s. fontē oim̄ gratiarū.

¶ Consequent̄ petitur gratie donum z benedictio ex hac
altarīs participatōe/cū dicitur.

a **E**id est hūiles z deuoti nihil de nobis/ sed solst de tuā misericordiā p̄sumentes.
b **E**q̄ solus potes p̄stare q̄d petim⁹. s. angelis impare/z gratia replere.

Supplices b te rogam⁹ oipotēs deus:

a **E**scz vota fidelij supplicatiōes z p̄ces. i. fac vel impera. b **E**id est rēp̄sentari.
c **E**p̄ ministeriū angeloz/vel specialr̄ sancti michaelis: q̄ princeps ecclie dicit. vel
xpi summi sacerdotis: q̄ z angel⁹ magni cōsiliij dicit. Esa. ix. Et hoc fm̄ illud Apoc.
viii. Et ascendit fumus aromatū in conspectu dñi de manu angeli.

iube hec b perferri per man⁹ sac̄ti angeli

a **E**id est eccliam triumphantē/fm̄ illud Leuit. vi. Ignis in altari mco semp ar-
debit. i. seruo ch̄ritatis in ecclia triumphāte: vbi sacrificat sacrificium laudis.

tui in iublime altare tuum: in conspectu

a **C**id est magnifice et eminetis glorie tue. **b** **C**onsecrante et vel voto populi.

o **d**ivine maiestatis tue: **u**t quocumque ex

a **C**omunione. **b** **C**onsecratis sanctis: quod operatio spiritus sancti de purissimis sanguinibus virginis formatur: in plenitudine gratiarum divinitati inseparabili modo ineffabili unitum.

hac altaris **p**articipatioe **s**acrosancti filii

a **C**onsecrati naturaliter pro nobis effusum. **b** **C**onsecrati sacramentaliter / ut celebrantes et alii communicantes: vel spiritualiter tamen: ut populi circumstantes. **c** **C**id est omnium spiritualium charismatum / donorum et virtutum superne gratie imbre.

tui cor et **p**ater et **s**anctus **g**uine **s**uperferimus **o**mnia

a **C**onsecrati secundum mentem a te patre luminis: sine quibus omne opus nostrum est invalidum.

bene **d**ictione celesti et **g**ratia **r**epleamur.

a **C**quem constituisti mediatorem inter te et nos miseros: ut eius meritis et interpellatione fiat quod nos non meremur.

Per eundem **c**hristum dominum nostrum: **A**men.

Hanc orationem sacerdos dicens humiliter et profunde se inclinat iunctis manibus donec dicat: **E**x hac altaris participatione. tum ut per hanc exteriori internam humilitatem et devotionem ostendat aut excitet. tum ad scandalum quod iesus morti appropinquans non habes ubi caput suum reclinaret / ita doloribus festum cepit ipsum caput super pectus suum inclinare / et seipsum patri totaliter offerre. propter quod et Ioh. xix. legitur inclinatio capite tradidisse spiritum. Junctis quoque manibus ad altare / fecit devotionem debere esse oppositam / vel declarationem manuum christi ad crucem. Quod autem quidam cancellant manus ante pectus / quidam non super altare: putat declarare humilitatem. Et post pauca subdit: **S**alvo tamen occulto celestis oraculi sacro. Prout hec verba simpliciter / tamen securus intelligi sic tripliciter. Quidam secundum quod pro nomen beatus per demonstrat vel fidelium vota / vel corporis et sanguinis sacra vel per ea mystice fecata. Prout modo sic: **J**ube hec. id est vota fidelium etc. ut. s. expositum est. Secundo: **J**ube hec / id est corpus et sanguinem filii tui in sublime altare. id est in celum perferri: non secundum realem loci translationem: quia iam ibi residet in forma gloriosa: sed secundum acceptationem gratiam / inquantum tibi hec corpus et sanguinem offerimus: petentes ut ex eorum participatione celesti gratia repleamur. Videtur nihilominus hoc etiam posse intelligi secundum mirabile quoddam representationem in celo / quando offertur christus in sacramento: prout revelatum legitur beate Brigitte lib. viij. celestium suarum revelationum: quando

sacerdote celebrante in altari / vidit representationem conformem celebrationis fieri in celo: et facta consecratione sacrum transformari in agnum vivum. Et secundum hoc potest intelligi illud beati Gregorii de psalmo. dicitur. si quid sit sanguis. ubi inter cetera dicit. **U**no eodemque tempore et momento et in celum rapit ministerio angelorum sociandum corpori christi / et ante oculos sacerdotis videtur in altari. Unde et lesigitur: quod in monasterio sancti sub venerabili patre eiusdem monasterii seriosum cogit: ut quidam die cum fratres quidam divino fungeret officio / veniens ad illa verba / **S**upplices te rogamus omnipotens deus / iube hec perferri per manus sancti angelorum tui in sublime altare tuum: inclinans se iuxta morem et supplicans / vidit angelicos ciues in circuitu altaris astantes hilares et iocundos / et stolis mire pulchritudinis indutos: inter quos unus supereminens apparebat forma sublimior et vultu venustior: qui et pre ceteris solus de altari sacra hostia accipiebat: solus sursum deferrebat: et solus divinis conspectibus presentabat. **E**cce vero quod astabat intantum illi angelo congratulabantur ac si quod hostia acciperet / si deferret / si presentaret. Reflexis oculis sacerdos ad altare reposta reperit missam / sumpsit sacrificium se et sacrificata: et sic plenius gaudium agenda implevit. **U**el tertio iube hec perferri. id est signatum per hec sacra: quod est ecclesia militans: in sublime altare. id est in ecclesiam triumphantem. de quo latius infra domino procedente cum de sensu analogico dicitur. **E**cce autem dicitur / ex hac altaris participatione: ostendit altare iuxta hostiam secundum orationem. ut secundum Albericum. se participare fieri altaris sacrificio cum alijs ostendat: et fecit reconciliationem nostram cum deo factam in morte christi que tunc appropinquasset memorat. **E**t sunt tres cruce. **P**rima ad verbum corpus / fecit passionem totius sui corporis: quoniam omnia premissa in toto suo corpore rememorans / collegit simul in unam summam tanquam in fasciculum: myrris: et obtulit deo patri / dicens sextum verbum: **C**onsummatum est. id est quicquid prophete dixerunt de me: operum obsequio et totius passionis mee: quod tibi patri offero per sanguinem gentis humani. **E**t hoc credit fuisse non sine notabili pena: sicut quod pertransiuit multa pericula vel gravia supplicia / non sine magno horrore potest ea recordari: et ex alia parte gaudeat se ea pertransisse. **S**ecunda ad verbum sanguinem / significat penam acerbissimam omnium peccatorum christi effuso iam toto suo sanguine ita ut corpus suum in ara crucis esset pene torridum: cepit clamare voce magna et cum lacrymis secundum apostolum ad Hebr. v. dicere septimum et ultimum verbum. **P**ater in manus tuas commendo spiritum meum. et sic inclinatio capite tradidit spiritum. que quidem pena fuit acerbissima: quoniam inter omnia terribilia terribilissimum est mori. **E**t hic. et hoc propter naturalem inclinationem anime ad corpus: secundum Damascenum. precipue cum tam nobilissima anima a suo terrissimo ac amantissimo corpore separaretur: cuius trique divinitas unita fuit in unitate suppositi. **T**ertia ad verbum omni benedictione celebrata / fecit eundem sacerdotem / fecit fructum passionis tantum.

Quadruplex expositio

factū: vt etiā signo crucis in quo xps passus est sit collatū: quo p ipm oīs
benedictio celestis ⁊ gratia in nos profluat: ⁊ contra demones terribile
factum/efficaciter nos muniat.

¶ Consequentē quo ad gloriā petit̃ p̃mo pro mortuis/cũ dicit̃

a **C**id est recole per effectū misericordie tue; ne sint de numero illorū de quib⁹ dī-
pisti: Nominū eorū nō recordabor amplius. b **Q**ui tibi in obediētia manda-
torū tuorū famulari sunt: rōne cui⁹ debes nos exaudire/ & eorū memor eē: misericō-
dia eis imponēdo per hoc sacrificiū: qđ credimus nō solū nobis uiuis prodesse/ sed
etiam ipsis defunctis.

N^o Emento etiã^b dñe famuloꝝũ famula

a Cid est qui dū vixerunt apparuerūt eis signa q̄ fuere fideles ⁊ vere christiani / sacramēta fidei venerabiliter ⁊ reuerēter suscipiēdo ⁊ sancte cōuerſando: de quib⁹ est spes apud ecclesiam: ⁊ pro eis orat. *ſ. Loz. v. Quid mihi de his qui foris sunt?*
b Cid est cum charactere baptisimali.

rūq; tñarū^a n. qui nos p̄cesserūt^b cū signo

a Equi liberati ab omni mutabilitate ⁊ strepitu mundi ⁊ iter ⁊ resuscitati tanq̃ a somno ⁊ securi sunt de sua finali liberatiōe a penis ⁊ penarū locis ⁊ quod eis prestat multā pacem cordis.

fide: et ^a dormiūt in somno pacis. ^b ipsis

a **C**i. in fide ⁊ p̄fessōe xp̄i modo p̄dicto defunctis. b **C**i. gaudij/ ab ardore pe-
narū p̄ p̄ctis nōdū satis factiōe ablūt; vt ipl̄eat illis zach. ix. Tu in sanguīe testa-
menti tui emisisti vinctos de lacu in q̄ nō est aqua refrigerij. s. ab afflictōe penarū.

dn̄e et oib⁹ in x̄p̄sto quiescētib⁹ locū^b re

a ¶ Id est glorie refulgētis. b ¶ Coimode britudinis: vbi nō est vlla obscuritas tenebrarū: nec afflictio penarū: aut turbationū aliquarū: sed lux glorie maxima et pulchritudinis infinite. c ¶ Id est cedas ex tua misericordia: que superaltat iudicium. Iaco. ij. d ¶ Ecce nos sacerdotes et ppli circumstantes vel voto offerentes.

frigerij⁹ lucis et⁹ pacis ut idulgeas⁹ depre

a. Et qui ad inferos descendens defunctos liberavit a locis penarum/inducens
ad locum refrigerij/lucis/et pacis eterne.

camur. Per eūdē christū do. no. Amen.

¶ Dē notant famuloꝝ famularūꝝ tuarūꝝ: qꝫ more hūano famulatꝫ ⁊ hū
mil fuit? aīū ad exauditiōē īclīnare ꝑsuevit efficacꝫ. Dñ Salomon
eū dixit: Da mibi sedū tꝑarū aīstꝛicē sapiam ⁊c. subdit: qm̃ fuus tu?
ego sū. Et ꝑꝑha: In mīscdīa tꝑa dispꝑdes īnīmicos meos: ⁊ ꝑdes oēs qꝫ
tribulāt aīam meā: qm̃ ego fuus tu? sū. Et fiat hec memoria defunctoꝝ

Canonis Mite.

mo ⁊ ordine vrs. viiioꝝ. Sꝓm tñ Ino. Alexā. ⁊ Alber. sacerdos qꝫ me-
morā hꝛe voluerit nō dꝫ vocali ⁊ noiatiū expmire/sꝫ tñ psonas ipas
mētalr cogitare: ne. s. astantiū duotio tumber: aut in vanā laudē missas di-
cipulr cūratēs extollant. Sꝫ hec rō nō videt negare nisi: xꝫsā ⁊ altā noiā-
tionē vocalē q̄ a circūstātibꝫ audiri possꝫ: iō alia rō hꝫ silētiꝫ pꝫ assigna-
ri mystica. nā hoc silētiū repñtat xꝫm mortuū in cruce pēdētē: ⁊ aīam eiꝫ
cū silētio ad limbū patrū descēdentē. iō extunc in silētio oīmodo ex toto
corde oīadū q̄tenꝫ recordatiōe hꝫ descēsus dignet iꝫ libare aīas dꝫ pur-
gatorio/ sic illo tꝫ aīas patrū de limbo. Et hoc etiā xꝫ bo dormiūt in sō-
no pacis/ videt inui sꝫm Alb. aīas in purgatorio nō affligi ministerio de-
monū: qꝫ cū demonibꝫ somnū pacis nō haberēt: sꝫ purgari p seīpas/ sic
aurū purgat ⁊ rutilat in igne. j. Cor. iij. Vniuscuiꝫqꝫ q̄le sit opꝫ ignis
pꝫabit ⁊ c. iꝫ tñ saluꝫ crit/ sic tñ q̄si p ignē. Et qꝫ aīe ille sancte sunt. Di-
cit aut David: Non tradas bestiis animas confitentes tibi.

¶ Sequitur petitio pro ad gloriā pro vivis cū dicitur:

a ¶ Qui p̄ alijs intercessim⁹ ⁊ misericordia hac tua magis indigem⁹: vtpote quia pctōres culpa ⁊ pena in incerto hui⁹ mūdi positi. Si em̄ dixerim⁹ qz pctm̄ nō habemus/ nos̄ ip̄os seducim⁹. **b** ¶ Scz per verā ⁊ humilē obediētiā humiliter nos pctōres ⁊ seruos inutiles/ recognoscētib⁹ etiā oībus benefactorib⁹.

Nobis quoq; pctōib^{us} famulātis de

a Et q̃ nō ē nūc⁹ i effectū. b Sciētes qm̃ null⁹ vnōs sperauit in te ⁊ dereli-
mūcū dīnē⁹ mīserationū tuarū^b sperāci

et 2. Eccl. ij. a. C. i. p. ticipatiōez fm itellectu nri capacitat in bñtudinē. b. C. i.

psortitū/ in q̄ est sum̄a iocūditas: q̄ oēs p̄tinue vidēt te deū gl̄iosum; ⁊ lona vniūf
cuiusq̄ sectōz p̄ charitatē efficiunt cōmunia in simūl omnia.

bus^a partē aliquā et^b societate donare di

¶ Qui hoc cōsortiū regni p̄dicauerūt: p̄ eo mox testes idonei oīd timuerunt.

a. C. f. euāgelista: q̄ pus cū aplīs memorat⁹ pp̄t aplatū. hic cū stephano reperit p-
nē virginitatē p̄uilegiū ambo em̄ virgines s̄z s̄coun̄t agnū d̄cūm̄ ierit. 28. 2. iōānē

p̄t virgītat̄ p̄uilegiū. ambo em̄ virgīnes s̄t: z sequunt̄ agnū q̄cuq̄s lerit. Et̄ z iōān̄
virgini virgīnē matrē xp̄s i cruce p̄mēdanit: z ap̄l̄ stephano mīseriū viduaz z p̄-
gīnū/ ad suā xc̄anitātē p̄robādē: p̄t q̄b̄ eor̄ p̄sortio merito cetis p̄ponit. xc̄itas

ginu/ad sua pginitate pproba da: ppr qv eor ploxio merito cetis pponit. pginas
etiā martyriū qddā est in iuuenib⁹: qd pthomartyri merito iūgīf. Johānis aut ba
ptiste pmo: qmo fit añ canone s. in o: one: Susci. scā tri. zc. fm o: ro. b ¶ forte i

locu unde electo: q̄ fors fm̄ Dion. i. petra tio signi fuit a spūs sancto dati.

tyrib²:cu^a iohanne:stephano:mathia:

Quadruplex expositio

a Qui etiā signo quod dedit spūsanctus / segregatus est in apostolatus officii cū paulo. **Act. xiiij. id ad eorū p̄sortiū** vident pertinere prelati boni spūsancto electi. **b** Qui gloriosissimus fuit martyr / ap̄lorū p̄temporeus / gloriosissime virginis pedissequ⁹ / et capellanus / beati Joānis euāgeliste discipulus / sub Traiano gloriosissime passus. qui vt scribit Dionys. aliud in ore nō habuit nisi / amor meus crucifixus est. in cuius de corde / iesus ch̄st⁹ / aureis literis scriptū inuentum est.

c Qui papa fuit vrbis / et orbis / post mirabilem cōuersionē hermetis p̄fecti / et qui rini tribuni etiā glorioso martyrio coronat⁹ est. Et sic hic notat cōsortiū gloriosorū martyriū. **d** Quorū primus p̄byter / secundus exorcista / cum arthemio et domo sua martyrio coronari meruerūt / quorū animas dorotheus qui eos decollauerat / vestibus splendidis et gemmis indutas / vidit angelorū manib⁹ in celum deferri. Et hic videtur notari consortium bonorum clericorum.

barnaba: ignatio: Alexandro. mar:

a Illustri femina vidua / matre septē filiorū christianissimorū / quos cū oēs salutaribus monitis in passiōe roborasset / et ip̄a martyriū p̄stātissime cōsumauit sub antonio. **b** Cuius privilegio castitatis et fidei etiā martyrio coronata. Nisi autē hic esset ordo p̄posterus / posset congrue credi illa perpetua et felicitas hic notari que simul passe sunt sub seuerio principe. Quarū prima perpetua cū aū p̄fectū staret / et parens et mater ac maritus adducētes infante filium eius adhuc lactante / p̄cantes vt eorū misereret / et viueret. illa parulū p̄iciens et eos repellens / ait: Discedite a me inimici dei: quia non noui vos. Altera vero. f. felicitas cū in carcere dolo = res partus sub iō pateret / interrogata ab vno custodiū / quid faceret cū ante p̄fectum duceret si nunc tantū pateret / respondit. Hoc ego p̄ me patior: hic vero pro me deus patiet. Et hic videtur notari cōsortium sanctarū viduarū: que et virginibus p̄ponunt / siue p̄pter temporis p̄sinitatē / siue ad significandū seruētes viduas et mulieres tepidis virginibus p̄ponēdas / fm̄ beatū Aug⁹. virgines tamē viri liter agentes merito omnib⁹ p̄ponunt: ad quod forte significandū virgines i virili sexu hic omnibus p̄ponunt. vt sup̄ a Joannes et Stephanus.

cellino: Petro: felicitate. Perpetua.

a Que a beato petro māmillas amputatas curari et sibi restitui meruit: et ab angelorū comitatu in sepultura honorari. qui tabulā ita inscriptā in capite eius posuerūt. Absentē sanctā spontaneā honorem deo et patrie liberationē. **b** Cui b̄tā agatha ad ei⁹ sepulchrū orātī apparuit / dicens: Quid a me petis soror mea lucia qd̄ ip̄a cōtinuo poteris p̄stare matri tue: asserens: qm̄ sicut per me ciuitas cathacenitiū / ita p̄te ciuitas syracusanorū exaltāda. Hic notat p̄sortiū et stat⁹ sc̄tā. vii. **c** Siue agna corpe iuencula / sed mente cana: q̄ etatis anno. xiiij. morte pro xp̄o moriēdo p̄didit / et vitā inuenit. q̄ et mundi diuitiis carnisq̄ delitijs inest mabiles anime margaritas et ciclades auro charitatis textas sibi a xp̄o ip̄so traditas p̄posuit: et parētib⁹ octauo die passiōis in choro sc̄tarū virginū apparēs dixit. cū his oib⁹ lucidas sedes accepi. Et sic hic videt notari cōsortiū eorū q̄ continent p̄sens seculū: et solo vno sponso xp̄o inheserūt / cū virginibus deputandi. **e** Que euāgeliū xp̄i semp in pectore gerebat: nō dieb⁹ neq̄ noctib⁹ a colloquijs

Canonis Misse

diuinis et oratiōe cessabat: stus cillitio / foris vestib⁹ auro textis ornata: cantantib⁹ organis soli deo dsc̄tabat: Fiat vñe cor meū et corp⁹ meū immaculatū / vt nō p̄fundar. Que et pauperū curā semp habens / sponsum suū valerianū / cum suo fratre ti burtio cōuertit tanq̄ ap̄is argumētosa: et almachiū tyrannū supauit. **c** In fide li pub̄lo nupta: que cū de facultatib⁹ suis paupib⁹ et sanctis largissime mīstrass / et ob id a marito obstinato carceri artissimo m̄cipata / ep̄stolas cōsolatorias a sancto crisogono martyre accepit: et tandē ignis incendio triumphauit. Et hic videtur notari consortium bonorum coniugatorum.

Agatha: lucia: Agnere: Cecilia: ana:

a Tibi cognit⁹. de q̄b⁹ et Job. xxy. Aliqd̄ est n̄ser⁹ militū ei⁹? **b** C̄sactorū tuorū. **Italia: et oib⁹ sanctis tuis intra quorū**

a Cofferētes ministerio et voto. **b** Cid est societate / sine sortis sue participatio = nem. **c** Cid est ponderator existēs in h̄mōi respectu meriti sanctorū tuorū. cū oēs iusticie nostre sint tanq̄ pannus menstruatus. Esa. lxiiij.

nos b̄ cōsortiū nō estimatoz meriti: sed

a Cid est misericordie. **b** Cid est existēs in h̄mōi: hoc est nō fm̄ exigentiā nostri meriti / sed fm̄ exigentiā tue misericordie. **c** Qui veniā nobis a te patre celesti largiri meruit: et ianuam celi vbi est cōsortiū sanctorū / primo aperuit: in quo et ip̄e residet speciosus forma p̄ filijs hominum.

venie quesum b̄ largitor ad mitte: p̄ p̄p̄s

a Hic nō respondet amen / p̄pter p̄merionē et condependentiā sequentiū / relati ui sc̄z et sui antecedentis. **b** C̄s̄z ch̄ristum. **c** C̄s̄z dona data / oblata.

dñm nostrū. Per b̄ quē hec oīa domine

a C̄m̄ Alberthū. f. per nature constitutionē. **b** C̄s̄z per verbū et orationem. **c** C̄s̄z per talem conuersionem.

semper bona creas: sancti + ficas: uiui +

a C̄s̄z p̄ gratie exuberantiā. **b** C̄s̄z p̄ liberalissimā larditionē. **c** C̄s̄z p̄ quē ficas: bene + dicis: et prestas nobis Per

oīa creas. **a** Cid est cū quo tibi equali creata administras et gubernas. **b** Cū quo tanq̄ in fine oīa p̄sumas: et tanq̄ in speculo lūpidissimo cū oib⁹ reluces.

i + plūm: et a cum ipso: et b̄ in i + plo est tibi

a C̄per naturam. **b** C̄s̄z essentiali et cōmunionē

deo patri omni + potenti in b̄ uni + tate ip̄i

Quadruplex expositio

a **Id est perfectus honor et gloria perfecta.**

ritu sancti omnis honor et gloria. Per

a **Id est eternaliter:** cui nihil honoris et glorie ex creatura accendit/saltem intrinsece: ubi a te et in te omnis honor et gloria semper fuit/est/et erit: cum tu ipse se prestantissime sis virtutis: imo ipsa virtus et gloria in tribus personis summa partitate sibi communi gaudentibus: ubi honorat et glorificat patrem filium/utrumque spiritum sanctum/et vicinera quilibet personam divinam reliquam. quia quilibet clarissima virtutis et perfectio cuiuslibet infinite infinitam habet cum laude noticiam. a nobis vero peccatoribus non nisi valde imperfecte honoraris et glorificaris propter magnam imperfectionem nostram/tam cognitionis quam virtutis: ita etiam ut eodignus a nobis glorificari non possis: cum tamen spiritus maxime honorandus et glorificandus sis et fueris per omnia secula seculorum. b **Id est:** verum est: scilicet quod per ipsum christum est tibi patri omnis honor et gloria. Et sic amen est ibi adverbium affirmandi/non verbum defectuum pro fiat.

omnia secula seculorum. Amen.

¶ Alio modo exponitur: per omnia secula seculorum. id est omni tempore. Siquidem omni tempore a constitutione mundi usque nunc omnis honor et gloria fuit et est tibi patri per filium tanquam per mediatorem. ut patet per descensum sanctorum patrum/patriarum/charum/prophetarum/apostolorum/martyrum/confessorum et virginum: quibus christus ipse fuit promissus vel exhibitus. patet et in operatione miraculorum ipsius/in quibus spiritus honor et gloria quasiuit: sed et nunc patet precipue in hoc venerabili sacramento et sacrificio: martire autem patebit in fine seculorum/quando tradiderit regnum deo patri. Tunc enim omnis honor et gloria patris manifestabitur per filium: et subiectus erit illi: qui subiecit omnia: ut sit deus omnia in omnibus: id est ut appareat omnem gloriam et honorem inesse a deo/in quo est ratio ultime beatitudinis. j. Cor. xv. Debet autem sacerdos dicere: Nobis quoque peccatoribus/exaltare vocem: et tribus ultimis digitis leniter tundere pectus: fecans quod ceteris et qui cum ipso erant visis his qui fiebant per miracula in morte christi/timuerunt valde dicentes: De re filii dei erat iste. Et omnis turba que simul aderat ad spectaculum istud/et videbat que fiebant/percussiones pectora sua reuertebat. Matth. xxvii. et Luc. xxiii. ¶ Sed diceret: cum scriptum sit: Petores deus non exaudiri: Joh. ix. que in hac petitione sacerdos allegat peccatum suum et aliorum: videlicet petitioni sue prestare obstaculum ne exaudiat. Respondet quod peccator ut peccator petens nociva et saluti contraria/non exaudiri a deo saltem placato: licet ad sui donationem exaudiri posset a deo irato. Deus enim quandoque pcedit iratus quod negat placatus: ut dicit b. Aug. et Grego. Peccator etiam petens aliquid que si in signum aut testimonium sue probitatis non exaudiri. quod de falsitatis testis esse nequit. Et ad hoc videtur inductum verbum cecum: Scimus quoniam deus peccatores non exaudiri in approbatione. id est sue probitatis. peccator tamen petens aliquid cum bu-

Canonis Mist.

mili sui cognitione ad salutem penitus exaudiri eo amplius quo se magis humiliat/et vera confessio peccata sua donat. ex quo illi? que ait: Deus propter esto mihi peccatori. Luc. xviii. ps. Resperit in orationem humilium/et non spernit preces eorum. ¶ Dicitur parte aliqua. quod licet omnino sit una beatitudo obiectiva/tamen alia et alia beatitudo formalis uniuscuiusque per capacitatem et merito suo. Dicitur: dona re digneris. id est tua gratia et benignitate. contra errorem pelagiorum asserentium hominem ex puris naturalibus posse assequi beatitudinem absque specialis gratie dono: quod est falsissimum. Unde ponit Alber. hic metra a b. Aug. sumpta in quadam homilia. Quicquid habes meriti puenit gratia donat. Nil deus in nobis/preter sua dona coronat. Dicitur. non estimator meriti: non quod de simplicitate sed quod spiritus promiat et punit ultra condignum. Et quod de merito hic non presumimus/ sed longe impar cognoscimus respectu meriti sanctorum. hic promemoratur. Dicitur: per quem et ubi spiritus per non dicit principium cause instrumentum: sic sector lignorum secat securum. nec dicit principium formale producenti: quod ignis calefacit per calorem: et arripit creaturam operatur partem. Nam licet filius dicatur ars patris plena ratione omnino vivit: secundum illud Joh. j. Quod est in ipso vita erat. per quam tanquam per artem aut imaginem in qua omnia perfectissime refulcet/operatur rationabiliter ad modum artificis: tamen hec ars non est quod formale/ sed substantiale. et sic per hic primo dicit principium substantiale/in quantum per creaturam per filium tanquam per unum seculum substantiale principium. licet autem sic etiam verissime per creaturam per spiritum sanctum: tamen ordine beatitudo ad intellectum specialiter attribuitur filio: quod pcedit a patre per modum intellectus ut verbis. sic habetia ordine ad voluntatem attribuitur spiritui sancto: quod pcedit ab utroque per modum voluntatis: ut amor et donum. Et secundum hoc per de sanctificare/vivificare/et benedicere per spiritum sanctum. et illa sint dona beatitudo ordine ad voluntatem/sic creare per filium: tamen ex alia causa id attribuitur filio. Nam christus in humana assumpta natura meruit/ut nobis a patre sanctitas spiritualis visa/et benedictio offeratur: non spiritui sancto. Et sic per hic secundo non dicit identitatem principii substantiale/ sed circumstantiam cause meritoque. quod etiam dicimus patrem aliquid dare per sanctos. id est per merita sanctorum. Dicitur: hec omnia spiritus bona. ubi pronomen hec potest demonstrare. Primum materiam sacramenti: ut panis et vinum substantias/sive eorum spiritus modum sube habentes: et hec sunt spiritus bona creata. Beati. j. Erant valde bona. Secundo re sacre prentia. et tunc sic exponitur. per quez becoia. id est carne et sanguine christi spiritus bona que ad omnes spiritum boni. Et quippe bona utitur ad reformationem vite spiritualis labentis: honesta ad rememorandum opera salutis: delectabilia ad promotionem summe et intime dilectionis. Creas ipsa in sacramentum adducendo: sanctificas sacris velamentis obtegendo: vivificas increando: vite vivendo: benedicens spiritualibus donis et beneficiis implendo: prestat nobis misericorditer largiendo. Tertio per demonstrare fecit. ut patebit domino vultu in angustia. Et sunt hic tres cruce super utrumque: fecantes quasi per epilogum omnia

Quadruplex expositio

cruciamēta q̄ x̄ps est passus tribz t̄pibz .s. hora tertia/sexta et nona: q̄ oīa x̄po iā mortuo. b. virgo Maria cū ceteris mulieribz sc̄tis et Joāne stantibz sub cruce remēorabant et reuoluebāt in aīo nō sine magno p̄passiōis dolore. q̄b debem⁹ nos p̄formare. Vñ p̄mū signū crucis ad verbū sc̄tis: casificat oīa q̄ passus est x̄ps hora tertia: q̄n reprobat⁹ est et tanq̄ iniqu⁹ linguis iudeoz crucifixus: flagellat⁹: corona spinea coronat⁹: arūdine capite p̄cussus: et illusus tanq̄ oī sc̄titate vacuus: q̄ quidē l̄z in se eēnt bona creata: tñ ex p̄te iudeoz erāt iniqua: et ad denigrādū x̄pi sc̄titatē p̄curata: l̄z a p̄te celesti oīa per x̄pm sc̄tificata: ita vt p̄te recolētibz sint sc̄titate p̄ferētia. Sc̄dm ad x̄bū viuificas: fcat oīa passa hora sexta: vt q̄ ad mortē est iudicat⁹: cruce p̄p̄is hūer⁹ baiulauit: aī cruce vestibz nudat⁹: in cruce atrocit̄ extēsus: et manibz gētiliū crucifix⁹: q̄ oīa ad mortē oīmode obliuionis ei⁹ erāt ordīata: s̄m illud Prop̄h. Eradam⁹ eū de t̄ra: et nomē eius nō mēoret ampli⁹. S̄z a deo i cordibz fidelium viuificata s̄ spūalē vitā p̄stātia. Tertiū ad x̄bū b̄ndict⁹: fcat oīa passa hora nona: vt q̄ derelict⁹ a p̄te: aceto et vino myrrhato ac felle potat⁹: et tādē mortu⁹: q̄ visa s̄t male dicta: s̄m illd. Maledict⁹ oīs q̄ p̄det i ligno: s̄z a deo p̄te p̄ x̄pm b̄ndicta s̄t: oēm b̄ndictionē cōferētia et p̄ficiētia. Dicto autē: Prestas nob. sac̄dos discoopit calicē remouēdo opturā/ fcas velū tēpli sc̄issū a sūmo vsq̄ deorsū. Mar. 27. vt oīderet in mortē x̄pi reuelatū esse qd mltis figur⁹ erat velatū. deinde cū oī hūilitate et reuerētia d̄z accipe corp⁹ x̄pi: et cū co ter sis gnare sup calicē: labio vsq̄ ad labiū ducēdo/ et dicēdo. Per ip̄m/ et cum ip̄o/ et in ip̄o: flexis saltē genubz cordis. Nā si Joānes ba. (q̄ nō surrexit maior inf̄natos mltiez) p̄tremuit tāgere sc̄m ei⁹ verticē: q̄nto mag⁹ q̄libz sac̄dos reuereri d̄z totū corp⁹ eius p̄trectat⁹. Significat at̄ hec tria signa cruc⁹ tres cruciat⁹ hūer⁹ remēoratos: q̄s x̄ps sustinuit i tribz horz grauiter itas exaltat⁹ i cruce. s. passionē/ p̄passionē/ et p̄passionē. Passionē in corpe q̄n illis tribz horz p̄tinuis nō sine max̄io cruciatu totū ei⁹ corpus initebat⁹ diris et dur⁹ clauis manū et pedū: ita vt p̄tinuo lederent⁹ et dilacerarent⁹ grauit̄ vulnez foramīa. P̄passionē in mēte q̄ ad mesticiā et tristiciā: q̄ tñ mēte ei⁹ nō deordinabāt neq̄ aīo dñabant. Cōpassionē in corde reospectu crucifigētū et m̄ris. Cum autē d̄t. Est tibi p̄zi oī potētī in vnitatē spūssanctificat̄ duas cruces inf̄ se et calicē/ a labio incipiēdo: ad f̄candū duo sac̄ra: q̄ de latere x̄pi fluxerūt ad nos lambēda. s. aqua regnatiōis et sanguis redēptōis. Joh. xix. Vñ militū lancea lat⁹: cuius apuit⁹: et p̄tinuo exiuit sanguis et aq̄. Propt̄ qd et h̄ quidā solēt tāgere calicē cū hostia: ad f̄candū p̄cussione lateris x̄pi cū lancea: l̄z h̄ nō sit de ordinario ro. Cōsc̄q̄ ter sac̄dos tenēs corp⁹ x̄pi sup calicē/ et parū eluato calice cū duobz ma

Canonis Missæ.

nibz dicit exaltādo vocē/ p̄ oīa secula seculoz. et fcat corp⁹ x̄pi tentū et leuati i cruce a ioseph et nicodemo ascēdentibz a terra p̄ scalā ad d̄ponēdū et honorifice sepeliendū. vt ipleret illd̄ Eia. xj. Et erit sepulch⁹ ei⁹ gl̄io et sum. Exaltatio vocis fcat exaltatiōez deuotiōis eoz/ q̄ est magnus clamor i auribz dei. s̄m illud Exo. xiiij. Quid clamas ad me. s. p̄ oīis deuotionē nimīa. Nā si tantā hūerunt deuorōez/ vt deposito timore humano pus habito/ ioseph audacē intraret ad pilatū/ petēs corp⁹ iesu: et nicodemus veniret ferens mixturā myrrhe et aloes q̄si libras centū: put scribit⁹ Mar. xv. et Joh. xix. quāto mag⁹ putādi sunt hūisse deuotiōez q̄n illud sc̄tissimū corp⁹ p̄trectabāt et amplexabant⁹ in deponēdo de cruce: a q̄ diuinitas nūq̄ recessit. vbi et pie credēdū est/ eos etiā oīten⁹ p̄rupisse i laudes diuinas. tñ qz ambo erāt discip̄li x̄pi pus occulti/ l̄z iā volebāt eē manifesti. tñ qz et ip̄e ioseph erat expectās regnū dei. Mar. xv. et a fortiori nicodem⁹: cū eēt m̄ḡr in israhel. Chorus r̄ndens amē/ rep̄ntat deuotiōez p̄ter et lamentū muliez/ et p̄cipue b. v̄ginis cū iohāne sub cruce: q̄bus erat lamētabile qdē videre tā nobile corp⁹ immobile factū/ sic mortuū tractari: s̄z deuotiōis augmētū posse ip̄z amplecti/ vulnera ei⁹ extergere et de oscula r̄ri. Interim sac̄dos reponit corp⁹ x̄pi sup corpale manu dextra: f̄cans q̄ ioseph deponēs eū inuoluit syndone/ quā ad f̄mercat⁹ est. Mar. xv. Et qz tūc credit̄ brām virginē p̄cipue ip̄m deuotissime adorasse/ sc̄is ip̄m diuinitatē vnitū: iō sacerdos se ei⁹ p̄formādo/ depositum reuerēter et deuote debet adorare s̄ flexis corde et genubz/ similr et p̄plus circumstans.

¶ Sequit̄ q̄tra ps p̄ncipalis toti⁹ officij missæ/ incipiens ab oīone dñica/ et finies ante antiphonā p̄ coīonē: in q̄ sit p̄secratorū sumptio. Et subdiuidit̄ in duas p̄tcl̄as. In p̄ma p̄ponit ad sumptionē sac̄ri p̄paratio duplex. s. cois et sp̄eal. Cois p̄mo p̄ oīonē dñicā cui p̄mittit̄ exhortatio: ibi Qrem⁹. et p̄sūptiōis ex̄cusiō: ibi/ p̄ceptis. Sc̄do p̄ deprecatiōez sac̄dotis p̄natā: ibi/ libera nos q̄m̄s r̄c. Tertiū p̄ pacis p̄cupiscētiā: q̄ a sac̄dote populo optat̄: ibi/ par dñi. et a p̄plo optat̄: ibi/ par dñi. et a p̄plo postulat̄: ibi/ agn⁹ dei. s̄m a sac̄dote subiūgēte oīonē: ibi/ dñe iesu x̄pe q̄ dixisti r̄c. In missis eñ defunctorū vbi sacrificiū nō p̄ pace p̄nti/ s̄z p̄ futura rege off̄fert: par tūc nō postulat̄. Sp̄eal q̄ sit p̄ aliq̄s oīoes sp̄eales sac̄dotis. vt cū d̄r/ dñe iesu x̄p̄e fi. dei vi. r̄c. et seq̄ntē: vt p̄cepto cor. tui. r̄c. s̄m or. ro. l̄z aliq̄ alias oīoes habeāt. ¶ Quātū igit̄ ad p̄mū/ pane celesti iā p̄fecto sacerdos alta voce horat̄ oēs ad petēdū hūc panē: desiderii excitādo et p̄sūptionē excludēdo: vs̄ sic pet̄itum digne possit accipi/ dicens:

a C̄sc̄z oēs parit̄: me cib⁹ salutarē p̄p̄t n̄rām indispositiōez fiat nobis ex̄tialis.

b C̄. v̄triusq̄ testis: et p̄cipue angelic⁹ et ap̄licis ad salutaria dirigētibz. Lu. xviii.

oportet sp. orare et non deficere. Item si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Jo. xvij. Item petite et accipietis. et. i. Theſ. vi. Sine intermissione orate. etc.

Oremus preceptis salutaribus moniti-

a C petentibus discipulis: Dñe doce nos orare. hoc enim nescit mortalium imbecillitas nisi doceat. Ro. viij. Quid oremus? sic optet nescimus. et. i. Jaco. iij. Petitis et non accipitis / eo quod male petatis. b C. i. firmis eruditi. c C. sciētes a quod / quod / et quod orare deamur.

ci: et divina institutione formati aude

¶ Si diceretis: cum preceptum beatissimi obligativum / monitio et tamen inductiva et exhortativa: cur hec filii iungunt? Rñ. Alex. q. doctrina orandi et preceptum boni ad quam inducimur / christi est: quod est magis et dominus: Jo. xij. Dominus autem est precipere et instituere. preterea et monitio domini non imprætat obligationem necessitatis simpliciter / imprætat tamen obligationem reverentie. Vel breviter possit dici: preceptum accipi per doctrinam: dictum a preceptore. i. doctore / et non a precipiendo: sic contra preceptum apostolorum oratores accipi per doctrinam. Dñi formati / et non informati (sic per eodem) ad faciendum quod divina institutio nobis firmis inherere debet: sic forma ei est forma. Vel quod formatio est institutio proprie ab intra. scilicet informatio solum ab extrinsecis autem principaliter ab intra sumus instituti.

a C. s. oī creatiōe nī / adoptiōe ad etnā hereditatē: quod ex pñali amore nobis filiis nihil negare poteris ad salutē pñēs: accēdes finā charitatē: et excludēs oēs supbie occasiōē. b C. s. p nouē choros distinctis spēalissime. s. p tue glie aptā vīsiōē: et coīōē / excelsus et magnificus in maiestate: docēs nos ad te sursum redere et celestia querere: et etiā spēali mō sis in iustis per grām / quod et celi dicunt: et gñat in oib⁹ reb⁹

mus dicere. Pater noster qui es in celis

p eēntiā / potentiā / pñentiā. a C. s. nō in se: quod sic scitissimū ampli⁹ scitificari nō pñ: sed in nobis et oib⁹ hoīb⁹ i toto mūdo: p scititaz aduentū quod ad incipiētes: p scititaz augmētū quod ad pñiētes: p scititaz pplementū quod ad pfectos: ut nos filij patris nomen tuū scitū vīta et morib⁹ ostēdam⁹ et teneam⁹: ut oib⁹ hoīb⁹ innotescat: moīe. s. actio: quod cuiuspe es: nihil eē sancti⁹: et magis ab oib⁹ offendi timeat / honorificet / laudet: glificet: et sit mel in ore / melos in aure / inbilus in corde. b C. s. bñtudinis et ne / iocundū / tranquillū / securū: et ibi pfecte scitificet et bñdicat nomē tuū / destructo regno pñentis miserie. adueniat inq⁹ ex tua bonitate et misericordia: quod ad illud venire non possumus nostra ex natura: nisi pñ⁹ veniat ad nos per collationē gratie: que est ara glorie: faciens ne peccatū regnet in nostro mortali corpore.

Sanctificetur nomē tuum. Adveniat

a C. ut que odis odiamus / que diligis diligamus / et que cōsultis ac precipis impleatur. hec enim sola directa est via ad regnū que pceptis et pñilijs innotescit clare.

regnum tuum. fiat voluntas tua sicut

a C. id est in his quod sunt in celo: ut angelis in colis celi. b C. id est in hominibus quod sunt in terra. Magna res petiti / terrēna. s. celestib⁹ coequari. Verū sicut nō dicit oīmo dā similitudinē / sed aliquale: put possibile est viatorib⁹ et pegrinis: pformādo. s. suaz volūtate diuine / sicut celi ciues. Posset etiā hic celi accipi per celo materiali / vīcelestibus hoīb⁹ / et terra per terrenis et animalib⁹. c C. s. spūalem. s. sacramētū / gratie / doctrine / pñie / celestis patrie. Et corpale: cui⁹ noīe intelligunt oīa fragilitati humani corporis ad sui sanitatē et cōseruationē necessaria: ut victus puentens / vestitus / habitatio etc. nō aut sup̄flua et delicata. Chrys. h. C. s. solum panē petēdo do-

in celo et in terra. Panem nostrū quoti-

cuit: ut habētes alimēta et quib⁹ tegamur his cōtēti sim⁹. a C. scilicet culpaz quod cōmissus propter te deū / nosmetipsos / et pñios: quibus tenemur ad etnā penā / ad iram

dianūz da nobis hodie. Et dimitte no-

tuā / et ad multa mala sustinēda. a C. s. iniuriā pñoz / pñerū / et rex. Et hic nobis regulā pñituit quod velim⁹ nobis dimitti peccā. Aug. Si debitorib⁹ nris qui i nos peccāt nō dimittim⁹ / ipsi nra oīone inculpamur: deū aduersus nos in iracundiā excitam⁹ / inducim⁹ supra nos maledictionē pot⁹ quod bñdictionē: et peccā nra que mi-

bis debita vōstra: sicut et nos dimittim⁹

nuere de vīm⁹ / orādo augem⁹. a C. scilicet carnis / mūdi / diaboli. i. induci siue itus ducl pmittas in pñdū. s. tentatiōis per pñsum: ita ut a voluptate carnis absorbeamur: a cupiditate mūdi pñertamur: et ab iniquitate diaboli seducamur et perda-

debitorib⁹ nris. Et ne nos inducas i tē-

mur: quod pñgit subtracta tua grā. a C. scilicet in pñerito / pñesenti et futuro pñe: et ab oīi quod pñt impedire seruitiū tuū. b C. id est fiat quod optam⁹ pñeneranter.

tationē: sed libera nos a malo. Amen.

¶ Hec oīo dñica dignior et excellētor est cētis oīoib⁹ oīb⁹ / et exaudibilior or per pñis rōne author / breuitas verbor⁹ et pñectiōis sniaz. Autor enim est xps mediator dei et hoīm: in quod pñi sp pñlacet: cui⁹ oīone pñpo ore edoctras refutare nō pñt. Brevis est in verbis: ut absq⁹ excusatiōe ab oīb⁹ facile possit disci / meli⁹ teneri / frequēti⁹ iterari sine fastidio / et sic cito exaudiri. Est et pñectissima in sentētijs. Dñ b. Aug. Dñō illa paucis verbis res mltiplices cōprehēdit: ut sic cito simplices fidei sufficiētiā sue salutis discerēt: et prudētia ingeniosoz pñfunditate mysterioz obscuras pñceret. Et iterū ad pbā: Si recte inq⁹ oramus / nihil aliud dicere possum⁹ quod quod in oīone dñica positū est. s. quod ad substantiā. In qua quod dē oīone primo pñmittit mod⁹ orandi cū dicit: Pater nī. ut nihil diffidam⁹. Jaco. i. Postulet autem in fide nihil hesitans. Addit / in celis: ut cor sursum habeam⁹. Deinde docent scripte per ordinē perēda: int⁹ que sic est ordo / ita et dignitas septē bonoz. Pñ

Quadruplex expositio

mū qđ pncipalr petere z intēdere debem? in cūctis opibz/est gl'ia p'is : si
salte sum? boni filij. nō pmo ponit/ scilicet nomē tuū. Sz qz p'fecit in nō
bis/ scilicet in nō pōt nomē p'is nisi in patrie tuto z tranq'lo loco: iō scđo
dicim? adueniat regnū tuū. Ad qđ debita via est/ vt volūtas dei adiple
atur: iō tertio sequit' fiat volūtas tua. s. p'implētiōem p'ceptoz. vt. s. Ad
bec aut p'cepta p'cinuāda meritoz/ necessariū est subsidū tā corpis z aie:
qđ q'rto petim? cū dicim? panē n'rū zc. Et bec q'ttuor s't bona positūa pe
tenda. Residua sunt liberatiōis a malis: q' sūt tria. Primū pessimū est cul
pa p'ccata. p'tra quā dicim? dimitte nobis debita zc. Secundū est futurū
malū qđ incidere possum? p' tentatiōez. p'tra qđ dicim? z ne nos inducas
in tētatōez. Dñ bt'is Eypān? Nō petim? ne ducamur in tētatōez: qz
hoc in p'nti nō est bene possibile: neqz foret nobis vtile s'm b. Aug'. sed ne
inducāur. Aliud quidē est in tētatōez duci: aliud induci. In tētatōem du
citur q' tentatiōe pullat: in tētatōem inducit q' tentatiōi succūbit z ab ea
superat. Induci em est intus duci z succūbere/ tentatiōi p'bedō p'sensuz:
vt. s. Ultimo petim? libera nos a malo/ pene. vt. s. patuit. Debz aut dici
bec o'zo eleuat' manibz: qđ p'tz p' rōnes sup' positas: vt moysi orātis cōtra
amalechitas. Et vt deuotio sit op'osa/ pōt h' sp' ealr p'care bt'z virginē ele
uatis manibz aū corp? filij a cruce depositū adorasses in q' sola fides ecclie
remāserat. Exaltatio z melodia vocis in cantādo z legēdo nō solū fit ad
excitādū desiderij/ q' fructuose possz sumi z p'icipari sacrm: sz etiā ad si
gnificādū iubilatiōez z exaltatiōez scōz patrū in limbo xpm in aīa deita
te sibi vnita descēdentē suscipi. n'rū. Cū aū d'r/ sz libera nos a malo: sub
diaconus tradit discoopertā patenā diacono: q' recipit eā nuda manu: si
gnificās tūc patuīse triūphū xpi splendide: z vsqz ad angelicā naturā
atqz ad scōs p'ies in limbo puenisse nude z clare. Per quē triūphū libe
ramur a malo pene sic z ipi tūc liberati s't. Dñ sequit' puata o'zo: in q' peti
tur liberatio a malo/ pacē z tranq'llitatē ipeditiūoz: s' in tēcessiōe bt'ē z gl'io
se virgis marie/ scōz ap'loz/ q' tūc in magna tribulatiōe p' tridū fuerūt:
z ideo nobis tribulatis eo melius compati possunt.

a Cscz hoies in laude tua existētes: qz tu dñaris potestati maris: z motū fluctuū
eius tu mitigas. b Cscz penalibz: ne rursus eadē aut similia incidamus.

Libera nos quesum? dñe ab omnibz

a Cscz angustijs z tribulatiōibz: a mūdo/ carne z diabolo insurgentibus
b Cscilicet que incidere possemus.

malis preteritis presentibus et futuris:

Canonis Misse.

a Cque credidit christū victorē mortis/ z suo ventre portanti: z fidem veram sola
mortuo xpo seruauit. b Cscz mēte z corpore/ residens a dextris regis glorie.
c Cscz ante partū/ in partu/ z post partū mente z corpore. d Cscz filij.

intercedere btā z gl'iosa sēper 'virgie dei

a Cmatre. b Cscz amarū mare p' tridū/ sed nūc celū z terrā illumināte p' omē
seculū. c Cq' z tūc i magna tribulatiōe fuit. d C tādē crucifixo corpe trāsuerio.

genitrice maria et bt'is apl'is cuius petro

a Cq' signata xpi portauit in corpe suo. b Cq' crucē a lōge vidēs salutauit/ cru
cifixus in ea. c Capl'is z alijs: q' oēs p' multas tribulationes transierunt.

paulo: atqz andrea cū omibz sacris tu

a Cscz pectoris z etiā temporis: nobis adhuc infirmis quibz perturbatio nocet.
b Cnon tūc iusticie. quia a iusticia declinantes potius puniri meruimus/ q' tran

is da p'piti patē in diebz nostris: ut ope

quillitate pacis foveri. a Cscz per pacē pecto
ris: que in hoc consistit/ vt a peccato simus sinceri z liberi.

misericordie tue adiuti: et a pctō simus sēper

a Cscz per pacē tēpis tumultu z inquietudine seculi mitigato: quo puenire mere
liberiet ab omi perturbatiōe securi. Per

amur ad pacē eternitatis. a Cex beata z gloriosa virgine genitū/ vt saluaret po
pulum suū a peccatis eoz. b Csaluatorē. c Cscz vnctū p' p'forti
bus suis. d Cscz naturalē. e Cscz in eternitate indefectibiliter.

p'udē do. no. iesū chz. filiū tuū: qui tecū

a Cscz potenter. b Cidentitate essentiali. c Cterte in diuinis.

perone: qui amor z nexus est amorum.

viuit z regnat in unitate spūs sancti deus.

¶ Hec oratio s'm Alex. z Guil. in rōnali dicit' embolus malis/ siue embo
lismus. i. supercrelscens: quia in ea nihil petit qđ supra petum nō sit. nec
tamē supfluit: qz tres vltimas petitiones magis specificat z explanat: sz
z petentiū desiderij magis excitat. Sed potior ratio mystica videt: qz
scz significat exerecscētiā o'zonis beate virginis z sanctorz ap'loz supra
o'zonē dñicā p' tridū. p'p' qđ z sub silētio legif: qz licet apli orauerint/ tū
solum in silentio/ nō audentes publice loqui z confiteri christū. Cūz autē
dicit' da propitiū pacē: sacerdos accipit patenā a diacone osculante sibi.

Quadruplex expositio

manū: ficans xpm cū magno triūpho accepisse scōs ptes ad pacē sue de-
 ptere felicitatis eterne. Sicut et deuotionē scōz patrū ad chm venientū:
 fm illō: Aduenisti quē expectabamus in tene. zc. Interim subdiacon⁹ et
 acolyth⁹ inuoluūt decentē mapulā patene/z reponūt: ad fcaudū ablatus
 ipm limbū patrū. In simplicib⁹ xpo et qñ sacerdos sine diacono celebrat/
 accipit patenā sub corpali absconditā/ipaz eleuādo: ficans scōs patres cū
 triūpho de tenebris inferni siue limbi eductos. Et signat se cū ea in facie
 ficans tūc vīssū esse / quōd p sanguinē et triūphū crucis pacificata sint et quē
 in terris et q̄ in celis sūt. Alij xpo clausos oculos cū patena tangūt: fcaes
 illūinatos in tenebris sedētes. Alij autē tāgūt summitatē et pedē calicis: ad
 fcaudā deuotōez mulierū sepulchrū dñi tangētū et amplexatū. Propriū
 em̄ est amantū res dilecti p̄rectare. Sz bec nō sūt de oz. ro. sic et alia mul-
 ta hic et alibi ritozū gesta. Nec mirū: qz tot et tāta sūt? sacrificij mysteria
 vt paucis exprimi nō possint. nri autē ppositi est/solū pseq oz. ro. fm quē
 ordo noster. s. eremitarū b. Aug. celebrat. Et sic cū sacerdos dicit/ab oī
 pturbatiōe securi: mittit patenā sub hostia: fcaas cū patēti latitudine cha-
 ritatis corp⁹ xpi portatū eē ad sepulchrū. Deinde remoto calicis optorio
 reuerēter accipit corp⁹ xpi/portās ipm sup calicē qñ ad sepulchrū sepeliē-
 dū/remoto lapide ab ostio monumēti. Et dicēdo: Per eundē dñm nrm
 zc. frangit hostiā p mediū: et pte q̄ remanet in sinistra ponit sup patenā.
 Et dicēdo: Qui tecū viuit et regnat: frāgit pte in dextra in duas ptes: et
 pte remanentē in sinistra p̄iungit p̄iori in patena posite supponēdo/alīa
 tenēdo in dextra. Vbi aliud fractio fcat/z aliud ptes fractiōis. Fractio
 em̄ fcat corp⁹ xpi nō nīl vulneratū vndiqz positū ad sepulchrū. Partes
 autē fractiōis fcaant tres ptes corpis mystici: q̄ oēs tres reficiunt corpore
 xpi vero: ex magna ei⁹ liberalitate hic bñ notāda. fm illō. j. Cor. x. Vñ
 panis et vinū corp⁹ multū sum⁹ oēs/q̄ de vno pane et de vno calice p̄ici-
 pam⁹. Prima ps in sinistra posita sup patenā/fcat pte militantē/ adhuc
 remanentē in sinistra p̄sentī seculi magnā nūero/ tñ nō oīm merito: q̄ tñ i-
 nitū triūpho xpi patēti p patenā fcat. Scda ps sicut in sinistra supposi-
 ta/fcat pte in purgatorio expectatē: q̄ initū suffragijs militātis ecclie. qz
 adhuc est in sinistra doloris et miserie. Tercio in dextra manēte fcat ptes
 in celo triūphantē: q̄ sūt in portiorib⁹ bonis dextra fcat. vñ et illa pars
 mittit in sanguinē: qz beati inebriātur ab vberitate dom⁹ dei: qm̄ calix in-
 ebriās q̄ p̄clar⁹ est. Et fm hoc triplicam⁹ agnus dei: vt patebit. Hinc et
 xps has tres ptes siue loca ecclie fm suā bñanitatē/fm quā est caput ec-
 clie pagrauit: pmo nobiscū. xxxiij. ānis puerlando: scdo limbū patrum
 eos liberādo: tertio celū ascēdēdo et oēs brōs letificādo. Quic et canon

Canonis Misse.

Sergij pcor dat. de p̄se. dis. ij. triforme. nā licet p̄tula vsqz ad finē misse
 bodie nō refuer in altari p̄t rōnes q̄s assignat glo. ibi. manet tñ adhuc
 fcatio. Et eadē est snia m̄grī in. iij. dis. xij. adduēt. c. sergij. Alij xpo at-
 tendentes et p calicē fcart passionē huius mundi/fuāt alīū modū in frā-
 gēdo: ita vt p pmas duas p̄tulas extra calicē positas fcat brōs et in pur-
 gatorio d̄ b̄itudine finali securatos: q̄ sūt extra passionē h⁹ mūdi. et p ter-
 tiā p̄tula calici imittendā/adhuc in mūdo viuētes tribulādi et sanguine
 xpi abluēdi fcaant. Et sic bec diuersitas nō est aduersitas. nihil em̄ p̄hibet
 idē pla mystica fcare. vñ p̄m⁹ modus videt rōnabilior: est et maior aū-
 thoritat. Vltio sacerdos erect⁹ et tenēs p̄tula manu dextra sup calicem
 parū eleuato calice. cludit oōnē alta voce/req̄rens ppli p̄sensū in p̄ti-
 tis: vt ipse pplis vñ alijs ei⁹ noīe dicat (vt dicit Alber.) dicens:

a Commū tempoz successiones veras vel imaginarias. b Cid est eternaliter.
 c Cid est fiat nobis quod petisti.

Per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Szcat aut erectio corpis erectiōez mētis/z regressū xpi ab inferis: ex-
 altatio vocis deuotiōez mulierū veniētū valde mane vna sabbatoz vñ
 gere iesū. Mat. 28. Vel poti⁹ fcat manifestationē resurrectionis xpi p̄ tres
 motū magnū factū in xpi resurrectione ibidē. Cōscq̄nt deposito calice coi-
 caturis pacē optat eis multū necessariā. cū in pace fac⁹ sit loc⁹ ei⁹: et sic
 ipse deus pacis et dilectionis. ij. Cor. xij. alta voce dicens:

a Cid est pax eternitatis/tēporis et pectoris: vt participatiōe hui⁹ sacramēti p̄i-
 mā cum beatis consequamī per secundā: ab ipsa participatiōe non impediāminī
 et per tertiā ad tante cōmunionis participatiōē digni iudicemini.

Pax domini sit semper vobiscum.

¶ Signat at ter cū p̄tula in manu dextra sup sanguinē xpi faciēdo tres
 cruces: p̄mā ad pax oīni/scōaz ad sit sp/z tertiā ad vobiscū. ad fcaudū tri-
 plice pacē dictā fm Alber. ad l̄raz: q̄ p̄tute cruci acq̄rit. Est at pax c̄nita-
 tis ab oī penalitate liberari/z sumo bono p̄petuo satiari. pax tpis/ab ad-
 uers⁹ nō opp̄mī: p̄spis tpate frui et delectari. pax pector/z a volūtate dī nō
 diuidi: et ab his q̄ deist vitiose nō ip̄ediri. q̄ q̄dē pax pector/z. s. et tpis a p̄-
 ma pace tāqz cā descēdit c̄nitas. Hāc pacē xps veniēs i mūdū p̄ āgelos
 nuciavit/i mōdo puerfari⁹ p̄dicauit: mūdū exiēs reliq̄t: moriēs p̄ditā refor-
 manit: et resurgēs disciplis dedit. Nec mir⁹: qm̄ tātū ē pacis bonū/vt ī re-
 b⁹ t̄renis atqz mortalib⁹ nihil grī⁹ soleat audiri / nihil d̄siderabili⁹ p̄cupis-
 ci: nihil post̄eo possit meli⁹ iueniri. et sic nemo ē q̄ gaudere noluit: ita nemo
 est q̄ pacē b̄re nolit. nā et pax int̄t̄iōe gerit bella: et pacē p̄stat belli op̄as
 bile esse finē: ait b. Aug. xij. de ciui. dī ca.

Quadruplex expositio

¶ 1. r. xij. r. ca. xij. describēs eā ait: Pax est trāquillitas ordinis. i. quies et suavis concordia debitū ordinē suans. Vbi em̄ nō est ordo/ibi cōfusio/ibi pacis p̄turbatio. Est autē ordo parit̄ disparit̄q; rerū/sua cuiq; loca distri-
buens disp̄ositio. Et qm̄ int̄ malos ordo qd̄ dē licz p̄uersus/ est quedā pax
maloz q̄ opponit̄ paci dñi r bonoz: vt ergo illa destruat̄ r hec p̄fecte ac-
quiratur virtute crucifixi/ merito hic optat̄ r signādo exprimitur. Sz al-
legorice hec trīna signatura significat: q̄ virtute trinitatis anima crucifi-
xi redacta sit ad corp⁹ tertio die/ qm̄ ch̄us resurrexit ad dandū pacē tripli-
cem supradictā p̄ sue resurrectionis gloriā discipulis. Vñ sacerdos voces
exaltat: vt non solū per verba/ sed etiā vocis sonoritate resurrectionis leti-
ciam designet. Et responder chor⁹:

a C. i. pax dñi hec triplex: ita vt pacific⁹/ r totus in spū hui⁹ mysterio assistas: sic
deo acceptū sacrificiū p̄ficiat̄. Et sacerdos mittēs p̄tūcū i calicē dicit p̄m oz. ro.
b C. i. quo ad spēs sacramētales. nā ad reales/ essentias. s. nō pōt fieri p̄mixtio: cū
sanguis sit in venis semp̄ simul cū corpore nō separatus. c C. q̄ ad suū effectum:

Et cū spiritu tuo. fiat cōmixtio et cōse-
cratio corporis et sanguinis do. no. iesu

a C. i. p̄ collationē gratie: que in hoc sacramento pignus dicit̄ future glorie.
b C. i. p̄ collationē gratie: que in hoc sacramento pignus dicit̄ future glorie.

christi accipiētibus nobis in vitā eternā.

¶ Alij vero nō celebrātes p̄m oz. ro. habēt hic aliā oñē in verb: non tñ
discrepantē in snia. Et significat hec p̄mixtio vnionē corpis r aīe christi
factā in resurrectione. p̄m Inno. r fiendā vnionē corpis r sanguinis ch̄i
mystici. i. corpis r aīaz beatorū in resurrectione futura: que accipiet eos in
vitā eternā p̄ inenarrabilē suauitatem redūdantis glorie aīe in corp⁹. Si-
gnificat autē p̄ sanguinē aīa: qz aīa in sanguine est: vt scripsit moyses i le-
ge. Deinde coop̄to calice ministri accedūt: r vna cū sacerdote parū indi-
nato capite/ manibusq; demissis sup̄ altare dicūt: Agnus dei. qd̄ r a cho-
ro cantat̄. ad significandū/ sine remissionē p̄ctōz non dari optatam pacem
eternitatis/ temporis/ r pectoris. Dicitur ergo:

a C. i. p̄te r innocēs: figurate in imolatione agni typici. Exo. xxi. b C. i. sanguis

Agnus dei qui tollis peccata mūdi: mi-
tui effusio: ip̄a delēdo q̄ ad culpas: a C. scz ad te p̄fugietib⁹ remittēdo culpas.
b C. agnosces patrē p̄ obediētiā/ r matrē sub cruce p̄ curā. c C. q̄ ad penas ip̄as
serere nobis. **Agnus dei qui tollis pec-**

Canonis Missæ

peccatis debitas exoluendo. a C. non solū in presentī miseria/ sed etiam in pur-
gatorio ad te suspirantibus liberando nos a penis. b C. agnosces tuos.

c C. regnum celozū nostris peccatis oblatum aperiendo.

cata mūdi miserere nobis. Agn⁹ dei qui

a C. scz eternitatis tandē perfectā cum b̄tis: interim vero pacē t̄pis r pectoris.

tollis p̄ctā mundi: dona nobis pacem.

¶ Dicit̄ em̄ ch̄s agnus p̄m Inno. r Alexā. ab agnon grece/ qd̄ est piū:
vt ab innocētia. est em̄ aīal innocēs/ nēminē ledēs/ sed mult⁹ p̄ficiēs. Del
ab agnoscedo: eo q̄ solo balatu cognoscit matrē. Et d̄: ter/ p̄m hoc: vt p̄
pter tres p̄tes corpis xpi mystici. Et petim⁹ bis miscōiā/ p̄t̄ amotionē
mali: qd̄ est duplex. i. culpe r pene. Et sel pacē/ p̄t̄ afflictionē oīs boni/
hac pace sola p̄clusi. Sed p̄ defūctis celebrādo petim⁹ p̄mo eis requiez
ab afflictioe penaz. scdo requiē b̄itudinis aīaz. tertio requiē sempiternaz
corp⁹ r aīaz. quā nulla alia seq̄tur. Primā em̄ sequit̄ secūda/ r secundaz
tertia: s. tertia nulla alia sequit̄ requies: ideo addit̄/ requiē sempiternam.
¶ Cōsequēter sacerdos q̄ habz ex officio orare p̄ p̄lo sp̄ealit̄ post oñē
cōem/ inst̄itius h̄ac pacē postulat r explanat inclinatus dicens:

a C. id est saluator benignissime. b C. ex hoc mundo ad patrem per passionē
iturus.

c C. scz a te vocatis ad fidei cognitionē: a te missis ad
fidelē predicationē: pio te passis ad fidei corroborationē.

Dñe iesu xpe qui dixisti apl̄is tuis pacē

¶ In hac oñe p̄mo capat̄ benivolētiā ei⁹ q̄ orat̄: scdo impedimētū ex-
auditiōis remouet̄: ibi/ ne respicias. tertio petitionē fundit̄: ibi/ eamq;

a C. p̄m. b. Aug. sup̄ Jo. i. in futuro se ulō: vt possitis sine hoste regnare/ nec vnq̄
dissentire. b C. scz in hoc seculo: in q̄ manētes potestis hostē deūncere/ r inuicē
diligere: ne sit⁹ de nūero illoz qui loquunt̄ pacē cum p̄mo suo/ mala aut̄ in cor-

meam do vobis: pacem meam relin-

dibus eozū. a C. scz personalia: p̄p̄ter que indignus sum pacem ecclesie im-
petrare/ corpus tuum sanctissimū offerre/ r peccatores reconciliare.

quo vobis n̄ respicias peccata mea: sed

a C. i. quā tibi in fide d̄see. ij. teste: despōlasti: sc̄tificasti p̄m ap̄lm: r ne fides eius
deficeret p̄firmasti: p̄m enā āgelū: que te p̄m sui partē vnā amplectit̄ in patria bea-
tifice. b C. p̄m sui alterā partē adhuc in hac valle lachrymaz peregrinantē: r va-
rias p̄secutiōes ab infidelib⁹ hereticis r falsis fratribus sustinentē. c C. scz p̄i-

fidem ecclesie tue: eamq; s̄m volūtatē

Quadruplex expositio

Quia qua dignatus es carne fragile assumere amarissimam/qui dignatus es p ipsa morte tolerare magnificētissimā dignatus es teipm in cibū sub hoc venerabili sacro pdonare: ac sic tanq̃ p viaticū vt te in celū ascendente sequi valeat roborare.

a C. s. ab infidelibus dictis 2 malis moribus. b C. s. dispersam aut dissolutā in vnum vinculis fidei 2 charitatis.

tuam pacificare: et coadunare. Qui vi-

a C. s. sapienter.

b C. s. eternāliter.

**uis et regnas cum deo patre in unitate
spūscī de per oīa secula seculorū Amē.**

¶ Et tūc sacerdos osculat̃ altar. deinde dat pacē diacono osculato pacifi-
cali qd̃ manibz tenet dicens: par tecū. s. sit q̃ a me osculū q̃si pacis signū ac-
cipis: 2 diacon⁹ subdiacono/subdiacon⁹ acolytho/acolythi sibi inuicē: 2
sic p̃nr choro toto: exceptis festis simplicibz/qñ solū mīstri pacē accipiūt: 2
h vt se p̃fectos eē p̃fiteant̃ in unitate fidei/pacē/2 charitatē xpi p xpm in
ara fcatū: a q̃ pmo tāq̃ capite accipit 2 p mēbra distribuit. In cō signū
xps resurgēs 2 appens discipul⁹ dixit: par vob. qd̃ 2 h representat ac fcat̃
tur. Sz videāt ne iniquitas mētiat̃ sibi: vt dū foris pacē simulāt/int⁹ p̃di-
tōis osculo dñm cū iuda tradāt. Est em̃ h pacē osculū istitūtū ppter duo.
p̃rio vt coīcatur p h admonerent̃ oēm rancorē 2 amaritudinē cordis p̃
p̃rios q̃scūq̃ debere extinguerē: 2 se mutuo vinclō pacē vnire/q̃ mutuo p
ponūt xpm pacē donatorē māducare. sz illd̃: Si offers mun⁹ tuū ad al-
tare 2c. est em̃ h sacm unitatē 2 pacē. Scdo vt haberem⁹ remediū nre te-
piditatē. In p̃mitina em̃ ecclia cū eēt magna fidelīū deuotio/statuit Ana-
clet⁹ papa: vt singlī pacta p̃secratōe corp⁹ xpi māducaret. de p̃se. di. j. eps
2 di. ij. pacta. Sz decrescēte deuotiōe idicū fuit: vt saltē singulis diebz
dñicis coīcaret. ad qd̃ Aug. hortat̃ i. c. q̃tidie. de p̃se. di. ij. Et itez mag⁹
frigesceēte charitate/vt saltē ter i āno: vt in pascha/p̃etecoste 2 natali dñi
p papā fabianū i. c. 2 si nō frēquēti⁹. Extincto at̃ pene charitatē feruore/p̃ce-
ptū ē in p̃ilio laterali. vt ad min⁹ sel in āno q̃libz fidel⁹ discretiōe vtens/
coīcaret. vt in. coīs. de pe. 2 re. Tepiditati g̃ nre h̃inuentū ē remediū (vt
ait Inno.) vt oī die osculū dare pacis p mysterio unitatē: vt q̃ sacm nō
p̃cipiat sacrālit̃/saltē in vna fide sacri unitatē 2 pacē se coīcare oīdāt spi-
ritualr. Flec dubiū q̃n ad h⁹ pacē p̃secutiōez deuota osculatio multū p̃e-
rat 2 g̃fāz obtineat: sic vniuersa alia q̃ fm ecclie ritū ecclie filiū deuotiōe de-
bita exequuntur. Licz at̃ olīm sic 2 hodiē in plerīq̃ locis h osculū pacis

Canonis Mist.

a sacerdote p ministrū porrectū fideles sibi mutuo sp̃rimāt: tū honestior
est cautela/vt p pacificale sine tabulā imaginē xpi aut scōz reliq̃as p̃ci-
nētē fiat. ne sub sp̃e boni aliquid carnalitatis diabolico afflatu surripiat.
Qd̃ at̃ sacerdos cācellat̃ manibz solet se vertere ad mīstrū 2 dare pacē/
fcat q̃ xps postq̃ dedit discipul⁹ pacē oīdāt eis man⁹ 2 lat⁹: 2 hoc nō sit
de or. ro. Sequitur p̃paratio sacerdotē sp̃ālī/q̃ nō sine grādi piculo idigne
sumptiōis/ sz aplī p̃silū hz seipz phareis nō inueniēs ex se vnde tāto my-
sterio dign⁹ habeat a dño pietatē 2 miscēie nitē sui dignificatiōez impe-
trare: aliq̃s oīones p̃muntōi siue sumptiōi p̃mittē op̃: aliq̃s inferendo:
aliq̃s subiūgēdo. vt. s. patuit. In p̃ma itaq̃ oīone p̃missa p̃mo capiat be-
niuelentiā xpi p mortis 2 passiōis sue rememorationē. scdo petit liberari
a malis/ibi libera. tercio itabiliri in bonis/ibi: 2 fac me.

Quantū ad primum dicit:

a C. s. dñator totius vniuersitatis. b C. saluator hūan⁹ generis. c Vincte a pa-
tre spūsancti plenitudine. d C. patris naturalis 2 substantialis diuinā tibi na-
tura eterna generatione cōmunicātis. e C. s. liberali 2 misericordissima.

Dñe iesu xpe fili⁹ dei viui qui ex volūta-

a C. s. sicut cū patre tecū vna est essentia/ ita 2 volūtas atq̃ operatio indiuisa.

b Quā patiendo fact⁹ es obediēs vīq̃ ad mortē.

te p̃ris cooperāte spūscō per mortē tuā

a C. s. spūalit̃: q̃ ex pctō p̃ior pentū vitā pdidit. b C. hoc sacrificiū offerentem.

c C. i. p̃ oībz sc̃tm: q̃ p sumū artificē spūscī sacratissime i p̃gine fabricatū/ sacra-
tissime p̃bo dei copulatū/ 2 tādē sacratissime in hoc sacro donatū ad sumendum.

mūdū vniuificalti: libera me per hoc ia-

a C. i. pctis/q̃ aīaz ad sumē trinitatis imaginē factā inq̃nat̃/maculat̃ 2 deturpāt.

croscm corp⁹ et sāguinē tuū ab omnibz

a C. corpōis 2 anime presentibus 2 futuris.

iniquitatibus meis 2 vniuersis malis: et

a C. oī tpe 2 vniuersalr: ne offendēs in vno efficiar oīm reus. Jac. ij. b C. i. neq̃

fac me tuis lēper inherere mādati: et a

hic p pctm neq̃ i futo p hōrēdā reppoz sniam: Bre. 2c. a C. vt sic fm aplm/ qui
adheret tibi deo efficiat vnus spūs cū eo. b C. s. p diuinā tuā essentia. c C. s. q̃

te nūquā separari permittas qui cū eo.

Quadruplex expositio

dis pñitas in celo z i terra noiat. a C substantiali. b C charitatis nex. c C vis
Deo patre i unitate eiusdē spūscū uiuīs
 tam habēs in temetipso. a C in celo z in terra. b C uerus z naturalis: uerus
 z indiuisus. c C sine fine. d C id est uere indefectibiliter.

1° regnas de p oia secula seculorū Amē.

¶ Facta oratiōe p sua iustificatiōe ut digne possittāto māssterio partici-
 pari: psequēter orat p salute psequēda ex sacramēti pceptiōe/dicens:

Perceptio corporis tui dñe iesu chrisite

a C propter plima pmissa pctā/ ppterqz deuotiōis ac feruorū neglecta exercitia.
 b C nō utiqz pfidēs in mea iusticia/ sed de tua benignitate z misericōdia mltā: q linū

quod ego indign^{us} sumere presumo: nō

sumigans nō eringuis: nec quassatū calamū confringis. a C scz cōminata per
 tuū apostolum oibus indigne z sine discretiōis iudicio māducantibus.

mihī pueniat ad iudiciū z cōdēnatio nē:

a C ineffabili: q me sola nullis meis meritis ad hūc sacerdotij gradū vocasti: z
 sed p tua pietate proliit mihī ad iuta mē

hactenus sustinuit/ misericorditer penitentiā expectans. a C scz ne vnqz pcrō
 cōsentiat: sed tuā dulcedinē sentiat: z fortiter pctā repellat. b C scz ne pro eius

sensus mortē ante intromittat: sed magis fortificatū sine lassitudine tibi seruiat.
 c C scz contra infirmitates peccatorū varias contractas ut sanentur.

tum^{us} mētis et corporis: et ad medelam

percipiendam. Qui uiuis et regnas.

¶ Sequitur secūda particula quarte partis: in qua fit sacramenti sum-

prio a sacerdote: q post pmissas orōnes priuat^{us} sacramentū sumit primo
 ad manus cum patena/dicens spē diuini adiutorij roboratus:

a C angelos reficientē in bñtū dñe: de celo descēdente/ passū in utero uirgineo
 spūscū opatē: ad saturādū paupes/ esuriētes/ ad celos aspirātes: uere cor hoīs

firmantē: quē q gustauerit uiuet in eternū. b C scz ego paup z famelicus/ debi-
 lis z infirmus. c C scz de me nihil cōfissus: ut misericōdiam mihī exhibeat nūc habi-

tans in celis: quēadmodū exhibuit secū cenātibus habitans in terris.

P^{ater} Amē celestē accipia: z nomē dñi iuo-

cabo. ¶ Dñi subiūgit ter percutiens pectus: ut z corde/ ore/ z opere
 inuocet nomen domini pro sua dignificatiōe: cōtra quē z bis

Quadruplex expositio

tribus se sepius peccasse meminit: ac p terea indignū plane/ nisi dignifi-
 cetur sua inuocata dignatione/dicens:

a C scz ex me: cū tu sis creator z saluator dñs z deus meus/ ego uero pauper crea-
 tura tua tanqz luteum vas figuli/ seruus inutilis: z multis peccatis cordis/ oris z
 operis languidus factus: nec virtutib^{us} ut debeo adornatus. b C scz corpis z
 cordis peccatis obtenebratū: virtutū carentia ruinofum: nec virtutū florib^{us} cōde-

Dñe non sū dignus ut intres sub^{us} rectū

center adornatū. a C scz virtutis tue vel teipso: qui es patris verbū coeternū: q
 solo verbo curas vniuersa. b C scz a morbis vitiōis. tuū est dicere est facere.

meū: s^{ed} cū dic verbo z sanabi. aia mea.

¶ Et tunc non statim sumat corpus dñi/ nisi breuiter recollectus z ad al-

qualē deuotionē excitatus: cogitans qz z qualis ipse est/ z qntus quē sū-

pturus est: orās mēte/ qten^{us} p amarissimā passiōez suā in toto pene offi-

cio repletatā z p memoratā dignet ipm facere dignū/ ex seipso plane in-

dignū. q facto cū tremore z amore facit signū crucis/ an se cū corpe xpi i pa-

tena tento: in q sig^{nus} crucis oia sacra dñt accipi z dari. de pse. di. v. nūqz. di:

a C scz p expiatiōe peccatorū totius mūdi in ara crucis immolatū: z nūc p spūa-
 li fortitudine z eterna beatitudine sumendum. b C scz ab

infidelitate/ ingratitude/ a malignorū spūitū incurisione/ in spirituali

C^{orpus} domini nostri iesu chrisi^{ti} cu-

fortitudine perducendo vsqz.

stodiat animā meam in uitam eternāz.

¶ Et tunc cū lingua sumat in patena patētis charitatis: nō terendo den-

tibus/ ppter irreuerētiāz z periculū inhesiōis vitandū: s^{ed} humectatis in ore

speciebz reuerēter intra se trañciat. Vbi cogitare poterit: ueniat dñs me^{us}

z de^{us} me^{us} saluator z redēptor in cor meū: purget/ illuminet/ uiuificet/ be-

nedicat. vel alit^{er} pur vinctio docebit. Est em̄ cib^{us} ille cordis/ nō ventris. ut

dicit bñs Aug^{ustinus}. sup illō ps. xxi. Edent paupes z saturabunt^{ur}: z lauda-

būt dñm qui requirūt eū: vinēt corda eorū in seculū seculi. Et fuabit spū

alit^{er} modū in esu agni paschal^{is} fuatū figurat^{us} Exo. xii. ut videlz sit accin-

ctus renib^{us} p castitatē mētis z corpis: calciat^{us} p pedib^{us} affectionū ad am-

bulandū in via morū s^{ecundum} exēpla scōz patrū: parat^{us} tenens baculū spei/

crucis xpi/ in manib^{us} operationū: nō comedēs ex eo crudū qd / dubitan-

do in fide: nec corū aqua. s^{ed} flūide carnalitatis sine deuotiōis feruore: sed

allum tū/ igne charitat^{is} spūscū: cū lactucis agrestib^{us}. i. punctionū ama-

Quadruplex expositio

ritudinibz/p pctis commissis z omissis bonis: caput cū pedibz z intestinis vorans. i. deitate cū humanitate in plenitudine gratiaz. os nō pfringēs. i. robur deitatis frangi vel dentibz atteri nō credēs (qđ solū speciebz cōuenit) comedetqz festināter: ne misce moriētes cogitationū euagantiū p dant suauitate vnguēti. Et si quid residuū fuerit qđ capere aut intelligere nō pōt/zburet igne charitatē spūscū. Sumit autē corp⁹ xpi de patena ad fēandū q in patēti latitudine charitatis sit sumendū/ z qđ amplian dū in triūpho sue gl'ie iam positū. Alij vero sumūt cū manu sinistra/ alij cū dextra: habētes z rōnes suas. Sed q nitunt calūniare modū dictuz qz. ro. grauit errāt. tū qz nō minus reuerentē z mūde pōt sumi de patena si ne ei⁹ madefactiōe aut sacri adhesiōe cū lingua qđ cū manu. tū qz. ro. vi de rōnabiliōz: vt. s. patuit: estqz maiōri auctoritatē. Deinde seposita patena ad dextrā iuxta corpale/ ad fēandū patentē charitatē/ aut triūphū christi: quo gloriāmur debere poni in dextra recte intentiōis: cum reuerētia calicem accipit discoopertum/ dicens:

a Cego cinis z puluis/plasma z figmentū p ditoris/ nihil ppriū nisi defect⁹ hīs/ ce teris oib⁹ acceptis. s. bonis. b C. s. bonis. c C. i. l'itex tribuit grām. p grā. z dagna em̄ sunt que tribuit sustētando corp⁹: sed multo maiora saluāde aīe quā redemit: quā z pprio suo corpore cibauit/ z sanguinem ad potandum tr ibuit.

Quid retribuā dñō pro oib⁹ que retri

a C. i. sanguinē xpi salutē opantis in medio terre. b C. s. grat⁹: ne tāto benefici cio pēipuo ingrat⁹ fiam. c C. vt sanguis ille i se salutaris/ fiat mihi salutaris ab

buit mihi. **Calicē salutaris accipia: i no**

luēdo pctā: q p multis effusus est in remissionē pctōz. a C. i. laudādo de tāra bñ ficētia exhibita: qua neqz hūc sanguinē sudat/ s. ipm in potū tr ibuit. b C. s. ad tā

mē dñi iuocabo. **laudās iuocabo do**

magnificū bñficiū digne sumēdū. a C. s. carnis/ mūdi z diaboli. s. p tute tāti bñfi cij: qđ fomite extinguit: q mūdu q p vana dñideria dispōit venit: z q demōes munit

minum: et ab inimicis meis saluus ero.

¶ Et tūc faciat signū crucis ante se cum calice in manu tento/ dicens:

a C id est fons z lauactū nostre emendatiōis z sanctificatiōis / preciiū nostre redē ptionis z reparatiōis existens. b C. s. in innocētia z puritate: ne ingratus cum iudā tradam sanguinē iustum: custodiat ab angelo percutiēte p mōgenita. i. p pio ra bona opa in fortitudine z robore spūali ad pugnandū cōtra vicia z diaboli ant

Sanguis dñi nostri iesu xpi custodiat

mat⁹. j. z pacha. vi. vt qm vitam eternam.

(aīaz meā i vitā etnāz)

Quadruplex expositio

Quo dicto cū omī reuerētia z deuotiōe qua pōt sumat sanguinē xpi/ nō tū pstrat⁹: nec totū calicē simul aut cū impetu/ pp effusionis piculū. vñ qđ dam ter bauriūt ob reuerētiā scrīssime trinitatis: qđā qnquies/ ad fēandū xpi sanguinē quinqz effusuz. Est autē cantū supponere patenā calicē: vt si qua gutta caderet in patenā recipeť cū minori piculo. Quo facto/ ac cepto calice vtraz manu vadat ad dextrū cornu altaris: accipies vinū p ablutiōe calicis: fēans ablutionē oīm defectuū z penalitatū/ a corpore xpi sumpto a iudaismo in dextro cornu fēato p gl'iaz resurrectionis. z dicens: a C. s. sacralit in psona tot⁹ ecciē: vel nos oēs de corpore chīi mystico: cui⁹ ps z ve lut os est sacerdos. b C. s. ab oī inqnamēto viciōz p fidē z amorē. c C. i. intelli

Quod ore supsum dñe pura mēte capi

gam⁹/ sentiam⁹. a C. largit a te nobis pfito in tpe/ z mutabit⁹ quo ad species. b C. ne in nro euo moribz pctōz pstrnamur/ sed ad bene opandū roborati vñqz i finē vite nre psumam⁹: atqz tanqz viatico ad sempiternitatem perducamur.

am⁹: i de munere tpali fiat nobis reme

diū sempiternū. ¶ Hāc ablutiōe sumpta diligēter qrit cum

porali remāssissent/ cū ablutiōe sumerent⁹: fēans nihilominus petrū z iō

annē dñm in monumēto qñsse post annūciatā resurrectionē: s. non nūc lūtheamina inuenisse. Joh. x. Et postea abluīt digito sup calicēz posito

cū vino: fēans ablutionē dubietat⁹ discipuloz/ xpo eis apparēte z eorū incredulitatē increpāte. Ultimo abluīt eosdem digitos cū aqua ad aliqđ

vas mūdū ad spēalitē deputatū: z pñciē aqua ad piscinā si mūda fue rit. alioqn recipit in calicē. z p fēcare ablutionē baptismi: cui⁹ formā xps

post resurrectionē instituit dicens: Ite in mūdū vnuer. z c. q cūqz credi

derit z baptizat⁹ fuerit z c. Mat. vlt. Ad literā vō fit hec oblatio pp re

uerentiā tantī sacri: vt si q picule in calice ore vel digiti remāssissent/ sume

rent⁹: z alijs rebz post dignissimī sacri tactū indigne ante eorū ablutionē

nō cōmiscerent⁹. Et tropologice ad significādū q sacerdos deinceps ma nere debet mūdus/ suans sapore z odore vini punctionis z tristicie i cor

de gāzactōis z leticie in ore recte puerlatiōis z iusticie i vita z ope. Qđ

vlīmū expūsius pōt fēari p mūdiciā aque: s. hāc ablutiōez aque non oēs

sumūt. Deinde tergat digitos palla ad hoc deputatā: q p suari dñ mū da z nūda fēm oz. ro. z de custo. eu. c. ij. p cipit. sicut z de corporali sup di

ctum est. Et tunc sumendo ablutionē in medio altaris dicat:

a C. s. verū z naturale. b C. sub speciebus panis. c C. verus z propius.

Quod ore tuū dñe qđ supli: sanguis quez

a Sub spēs vini de tua benignitate/clementia. s. non corporalib⁹: q̄ sunt vie super-
finitatū: s. spūalib⁹. s. intellect⁹ z voluntatis z mēorie: q̄ sunt vie vite aīe: p̄ q̄s z cibis
ille sacralis aīam itrat. nā p̄ intellectū itrat fm̄ fidē z cognitionē: p̄ voluntatē fm̄ di-
lectionē z deuotionē: p̄ memoriā fm̄ nutritiōē z vegetatiōē. his ergo viscerib⁹
adhereat nō p̄ substantiā sed p̄ puritē z efficaciam/causādo z relinquēdo in eis spū-
tualē quādā leticiā z iocūditatē q̄ nō celeriter trāseat: sed illā diuinā dulcedinē
in patria diligētib⁹ te ppatū ita p̄gustare faciat vt ad eā efficacit z finalitē trahat.
b Quia nisi tu presbiteris illud ex me effici non poterit.

***potavi adhereat viscerib⁹ meis i⁹ presta**

a Cēz q̄ ad penas z pctōz reliquias q̄ maculat ita vt aī purgatiōē ad pulchritu-
dinē regni celoz nō admittāt. **a** C. s. nedū in se/sz etiā causā q̄ ad nos. quā
pctis purificāt z in p̄utib⁹ sc̄tificāt. **b** C. s. q̄ndā suauitatē z leticiā spūalem.
c C. s. p̄ p̄t diuersitatē sign⁹ p̄tōz z sc̄tōz: s. sit vnū sac̄z vnitate itegritatē.

***pura i⁹ sc̄tā refecerūt sacramēta. Qui v.**

¶ Sic i⁹ p̄cedēti oīoe petitiū ē remediū ad p̄secutiōē gaudiū sempiternū
ita in hac oīoe petitiū purgari macula q̄ impedimur ab īgressu regni: fm̄
illud Apoc. xx. Nihil cōiūgnatū itrabit in illud. Alie s. oīoes q̄s q̄daz
h̄ dicunt vt O sac̄rū cōiūgnatū itrabit in illud. Alie s. oīoes q̄s q̄daz
zē. q̄ in missalib⁹ nō habent nullo modo se vocalitē exprimende. ne p̄ h̄mōi
discōuenient p̄misceant z deordinent q̄ ex institutiōe ecclie sūt dicēda. Si
q̄s tñ haberet affectū ad h̄mōi dicēda/dicāt in corde p̄ cogitatiōē z de-
uotā meditationē/fm̄ b̄m Bonauē. Sic em̄ z talis discōtinuatiō z p̄-
mixtiō vitabit: z affectus desiderio suo nō frustrabit. **¶** Sequit⁹ quinta
z vltima pars toti⁹ officiū missē: in qua reddit⁹ gr̄atiā actiō p̄ sumptoz p̄-
ceptiōē. Et subdividit⁹ in tres p̄tulas. In p̄ma sit accepti beneficii cōme-
moratiō/z p̄ eo gr̄atiā actiō p̄ antiphonā vel post cōmunionē: q̄ cū leticia
canit. In sc̄da petitiū cōionis p̄fectiō p̄ orationē sacerdotis: q̄ cōplendā di-
cit. In tertia cōcludit⁹ toti⁹ missē p̄summatiō/p̄ bec verba: Te missa ē. Be-
chorus incipit cātare cū iubilo z leticia: qd̄ fm̄ Alber. antiphona diceba-
tur: ab anti qd̄ est cōtra: z phonos sonus: q̄ si son⁹ p̄tra sonū alternatim
sonans: ad cōmemorandū susceptū beneficiū dei. s. sacramēti susceptū itra
viscera saltē spūalitē/linō ab oībus sacramētālī: sicut olim cū leticia. sc̄dm̄
illud p̄beticiū: In voce exultatiōis z p̄fessiōis son⁹ epulātis. Sed mo-
do dicit cōio/vel post cōio: eo q̄ modicū post cōionē dicat. z quia spūale
gaudiū p̄p̄iū est cōicantiū hoc venerabile sacramētū/maxime spūaliter.

¶ Sz allegorice fm̄ Inno. z Alexā. sc̄at gaudiū discipuloz de resurre-
ctiōe habitū: Joh. xx. Hausi sunt discipuli viso dño. Et olim reiterabat
sicut introit⁹: ad sc̄andū resurrectiōis gaudiū sibi mutuo nūciasse. vt. s. p̄-
patz de veniētib⁹ ab emans ad. x. p̄gregatos. Mō vero nō reiterat: ne
p̄pls p̄lixitate grauet/charitate gemina refrigeret. excepto officio p̄ de
functis: in q̄ mos adhuc h̄ suat: maxie p̄ duplicē stolā aīaz z corporuz.
Alber. s. o n̄rit has mysticas rōnes reprobare: sed male z satis puerilī
ratiōe. cui satis r̄sum est a mḡro Gabriele in sua lectura hic. Possz tñ sal-
uari Alber. aliq̄lī in eo/q̄ solū habuit respectū ad sensuz literalē. Sacer-
dos itaqz spūali gaudio p̄pli secū spūalī cōicantis p̄cepto/let⁹ z hilaris
tanqz xps in gl̄ia sue resurrectiōis ad p̄plm se vertit/īpm salutans z di-
cens: Dñs vobiscū. s. sit p̄ resurrectiōis sue gr̄am. supplēdo s. Alber. z
maneat in eternū viscerib⁹ vestris infusus. Et r̄ndet p̄pls ac vicē eius te-
nens: Et cū spū tuo. sc̄ies parū valere dñm sacramētālī accipe/ nisi rema-
neat in intima spūs deuotiōe. Deinde sac̄dos reuersus monet p̄plm ad s̄-
mul orandū in vnū dicēs Orem⁹. z rediēs ad dextrū cornu altaris p̄sequi-
tur cōplendas fm̄ numerū z ordinē collectarū in p̄ncipio missē dictarū.
sic dictas: eo q̄ p̄ eas officiū missē p̄pleat/z cōionis p̄fectiō p̄pleta petat.
in quib⁹ eleuatis manib⁹ petitiū cōionis p̄fectiōē. vt. s. patz pene in oībus
cōplendis p̄ totū anni circulū. vt eā ab alto dñs misericordit largiat: Que
quidē perfectiō cōmunionis est duplex. vna gr̄atie in via. alia glorie iam
in beatitudine celesti. vt sicut nunc sub specie panis z vini abscondite acci-
pitur: ita in patria clara diuinitatis visione p̄ficiatur. **¶** Sed allegorice
salutat p̄plm: z deinde eleuatis manib⁹ petitiū ad sc̄andū p̄ter rōnes supra
dictas fm̄ Inno. q̄ iesus postqz apparuit discipulis/dicens: pax vobis:
eduxit eos foras in bethaniā/z eleuatis manib⁹ benedixit eis. put Luce
vl̄. habet. cui se debet cōformare sacerdos: vt z ip̄e eleuatis manib⁹ bene-
dicat sine benedictionē petat. In cui⁹ figura dicit Luce. ix. Quis crema-
ti essent adipēs in altari/extendens moyses manū ad populū b̄ndixit eis.
Interim diaconus inuoluit corpale: qd̄ s̄ care pōt inuolutiōē lintbeamī
nū in q̄b⁹ xps positus in sepulchro erat: q̄ post resurrectiōē tandē sūt sub-
lata: z pie credendū est/p̄ magnis reliquijs a sibi deuotis diligētē refu-
ta: s. q̄s inuoluerit/tulerit/aut refuauerit nō sit scriptū. nō em̄ oīa scripta
sunt: vt. s. patz Joh. vl̄. Rediēs s. o ad dextrū cornu cū libro z lumine/
fm̄ Inno. in rōnali/sc̄at p̄dicatiōē xpi rediturā ad indeos in fine mūdi.
z ibi finitis cōplendis vadit ad mediū altaris: vt p̄ mediatorē xpm q̄ facit
vtrāqz vnū cōcludat. post quarū cōclusiōē vertit se iterū ad p̄plm: vt. s. di-
cens: dñs vobiscū. ad istam fm̄ Alber. optās/vt recedētes tēplo nō rece-
d v

Quadruplex expositio

dat a dño: s; fatigant quaten? dñs sp cū eis in oib; agēdis malleat: nec ab eis vnq; recedat: qd̄ z facit s; p cū eo mētis deuotiōe pmāserit. Rñdet aut ppls: Et cū spū tuo. s. sit tali mō: vt post missam nō carnalib; s; spūa lib; opib; intēdas. Allegorice fcat pteplationē vite etne: quā xps ascen- des ingressus est in scōa ei? appitiōe. appuit em̄ bis in die ascēsiōis: vt di- cit **L. y. Luc. vi.** Prio in ciuitate recubētib; discipul;: z ibi iussis vt irent foras in bethaniā. i. s; sus bethaniā i mōie oliueti: disparuit ab eis z veni- entib; ad montē oliueti itez appuit eis scōo. z factū est cū bñdiceret eis. s. eleuat; manib; (vt. s. p atur) recessit ab eis. s. pntia corpali/ z ferebat i celū **L. u. vl. z Act. j.** Vidētib; ill. s. pculdublo in magna qdā z ineffabili cōte- platiōis dulcedine z vite etne p̄gustatiōe. tū ex bñdictiōe dñi iā ascēder;: tū qz corpali b; oculis in glorio corpore gloriose viderūt eū ascēdere in celū cū magna reuerētia susceptū: qb; ppls d; se tunc pformare qntū pē. iō d; ei f; hoptādo/ dñs vobiscū. s. sit p ptemplatiōez z collatiōez vite etne: quā xps gloriose ascēdes itrauit. Vl dñs vobiscū. s. sit p glorioz suā ascēsiōez pteplatā. Rñ. ppls: Et cū spū tuo. s. sit tali mō vt in eū trāfformat; ei? p- sonā digne repntās. Altio pcludit totū mīlle psumatio triplr. Prio p- ite missa est. z h in festis gñalr qñ dictū ē/ glia i excels. q. d. diacon? ad po- pulū s; sus/ vt sacdos dñ sine diacono celebrat; ite. s. ad ppa p vīa z fra- trū corpali necitate pcurāda: qz missa est. s. psumata. Hoc em̄ magis pue- nit dieb; festiuis: in qb; diligēt; diuinis ē laudib; insisterē: ita vt añ si- nē mīlle nō recedat. q̄ finita z spūali refectiōe accepta pgrue pcedit vt re- deat ad ppa p corpali refectiōe z necitate pcurāda: vt sic fm vtrūq; hoīez reficiant; z deo āpliores grās agāt. Vl ite missa est. s. vīa oīo ac deuotio añ p̄pectū diuine maiestatis mīsterio angeloz/ q̄ hūic sacrificio astiterunt. Vl ite de fute in fute p? xps/ eū scq̄ndo in sua vita/ charitate/ patiētia vt tandē eū scq̄ mereāur ad etnā gliaz: qz missa est. s. hostia salutaris xps ad dextrā p̄is spēb; sacrālib; iā psumpt;. Et fcat illd̄ qd̄ dictū est aplis **Act. j.** Viri galilei qd̄ statis aspiciētes i celū: h̄ iesus q̄ assūpt; est a vob; sic veniet quēadmodū vidistis eū in celū. s. ad reddendū vnicuiq; fm opa sua. Nolite ḡ stare ociosi: s; ite adimplere q̄ docuit z pcepit solliciti. Et chor? siue ppls qst pgratulādo rñdet: Deo grās. s. de tātis miseris pple- tis z bñficiis acceptis. z in h̄imitat; aplos: q̄ adorātes regressi s; in hierl; cū gaudio mag; **L. u. vl.** qz viderūt oīa mysteria ppleta ēē in xpo. Sui- deat ḡ tūc oēs z singl; se eis cōformare nō solū ore/ s; z toto corde grās agētes: ne ipis aut alicui eoz dicat;: Nō est inuēt; q̄ rediret z daret gliaz deo. **L. u. xvij.** Scōo pcludit missa p/ Bñdicam? dño. vt in dieb; ieiū- mior z ferialib; qz z si oī tpe bñdicendū sit dño: tñ his tpeb; maxie tene-

Canonis Misse.

mur bñdicere dño. vl qz his tpeb; ppl's frēq̄nt nō adest: sic nec tenet; s; so- lū clerici z religiosi/ qb; nō pgruit se statim ad seclaria negocia cōvertere/ s; in dei laudib; sp manere: s; Inno. idcirco neq; eis licētia redeūdi p/ ite missa ē intīmat; s; p/ bñdicam? dño: qd̄ ē cois horaz p̄clo. Et tūc nō ver- tit se ad ppl'm/ s; ad orientē. qz tūc nō loquit; distincte ad ppl'm/ s; se cum ppl'o hortat; ad grās agēdas vero orienti/ a q̄ oēs illūinant;. Et fcat; qz apli regressi erāt oēs vnanimite p̄seuerātes in ieiunio z oīoe. **Act. j.** Ter- tio claudit missa p defūctis p/ Redescāt in pace. qz totū istud officiū p̄ter- ordinat; p rege defuncti impetrāda. Iō eis req̄es petiū pncipio/ medio z fine: triplex. s. req̄es a penis/ req̄es b̄itudis aīe/ z requies corpis z aīe: quā accipiet in fine seculi. Mīssa finita ppl's bñdicat;: sic in fine officioz fi- eri debere ex p̄ci. agathēsi p̄cipit de p̄se. dif. v. puenit. z ex p̄ci. aurelianē. de p̄se. j. cū ad celebrādas. z ibidē missas. Vex in pntia epī sine ei? man- dato aut pmissiōe sacdos bñdicere nō d; vt in c. demq; xxj. dñf. nec solē- nē etiā absente epō dare pōt. xxvj. q. vj. mīstrare. S; q̄ sit solēnis bñdi- ctiō dubiū est: vide glo. ibi. z cū ad celebrādos. vbi. s. Et fcat fm Inno. mīssiōez spūscī sup discipulos in die p̄tecostes. Fit em̄ hec bñdictio per x̄bū oris z signū crucis. qz illa mīssiō p sonū aeris z lingua ignis innotuit. **Act. ij.** Fact; ē repēte zc. z apparuerūt illis disparte lingue tanq; ignis. vl etiā ad scandā illā mīssiōez ēē factā merito crucis xpi. Vñ z s; ordinem n̄m eremitaz. s. Augl. sacdos facit solū vñū signū crucis sup ppl'm: qz solū spūscīus spēalr est missus a p̄ze z filio: iō z pueniētissime bñdicēdo dicim;. In vnitare sc̄is p̄is bñdicat vos p̄z z fili;. Qd̄ sic intelligi pōt; in vnitare sc̄is p̄is. s. q̄ ad operādū fidei z charitatis vnitare specialit; z p- sonalit; est missus: bñdicat vos p̄z z fili;. s. p mīssiōe eiusdē spirit; / salte; inuisibilr si nō vt tunc visibilr: ita vt pmo a p̄cis z vtrūq; crpurgem;: qd̄ donū est bñdictionis. fm illd̄ **Jobel. ij.** Quis scit si conuertat; z ignoscat deus/ z relinquat post se bñdictionē? Scōo vt a picul; s maloz p̄muni- ti f̄rutib; z spūalib; donis repleam; fm illud **p̄s.** Et em̄ bñdictiōez da- bit legislator: ibūt de fute in virtutē. Et hec etiā est vna cā q̄re vtimur solū vno lumine in missis p̄uatis. s. ad repntādū vnitare fidei z spūscīi in igne missi. Alij x̄o alijs f̄ bis faciūt bñdictionē hāc in noīe trinitatis: ad significādū mīssiōe illā factā a tota trinitate: cui? opa ad extra sunt diuisa. Qd̄ aut faciunt q̄ttuor signa crucis fm q̄ttuor partes mundi/ ex p̄ssam cām inuenire nō potuit: videt; tñ posse significare/ qz p p̄dicationem z ipositionē man? aploz spūscīus sit dat; in q̄ttuor partib; mūdi: scōz illud **p̄s.** In oēm terraz xpi. so. coz. z fm h̄ec bñdictio videtur magis pgruere ep̄is tanq; solēnis: pmissio/ Sit nomē dñi be. zc. qz epī repntāt

Quadruplex expositio

i trac.
d negl.
misse.

statu aploz. Carthusienses aut nullā solēt dare bñdictiones sup pplm. cā assignat Jo. de idaginc carth. qz sacerdotes nō hñtes pplm nō obli-
gant ad hmōi bñdictionē dandā. vt lat piz p iura supdicta. carthusienses
pō nō hñt pplm subiectū: qz rē. Et si quāq aliq ex deuotionē apō eos mis-
sas audiat: tñ ppe tales nolūt mutare statutū suū. vñ in itinere pstituti/
z in parochiis alioz celebrātes/bñdictionē more cetoz dāt: ne scādalisē-
tur. Hec ille snialr. Viderē nīlomin⁹ b⁹ ordinatōis posse assignari alia
cā: vt. s. p bñlitate eoz pfinderet supbia illoz hereticoz/ qz asserbant se //
spōs bñdicere z spm̄ sc̄m dare. vt q eoz error pfinderet/ z soli deo pñci //
palis bñdictio ac spm̄ sc̄i datio attribueret/ hi venerabiles p̄res nō bene //
dicūt/ s. dñō hāc bñdictionē pmittūt: qten⁹ sic tūc ita z nūc p seipm pplō
suo presenti vel absenti benedicat/ ac eis spm̄ sc̄m mittat. Data itaqz be-
nedictioe sacerdos se vertit/ z inclinatus ad altare humiliter petit oblātī sa-
crificiū finalē acceptatōez z p̄tiationē/ dirīgēdo sermonēz nō ad chm
solū/ sed ad totā trinitatē ad significandū xpm̄ assumptū iā sedere ad de-
xtram patris z cū eodē patre misisse spm̄ sc̄m/ dicens:

a Quia nisi tu illud acceptaueris/ ex me ipso acceptū esse nō poterit. b Cū p-
sonis: nō p participationē/ sed p essentia z causationē sanctā. c Cū est mei gra-
dus sacerdotalis: ratioe cui⁹ debitor effectus sum tibi sacrificare.

Q'lacear tibi scā trinitas obsequium

a Cū pte z misericorditer. b Cū in quo tu p̄cipue laudaris.

seruitutis mee: r̄ presta ut hoc sacrificiūz

a Cū quib⁹ omnia nuda z aperta sunt: quibus humilla respicis z alta a
longe cognoscis. b Cū id est nullis meritis meis/ sed solum beneficijs tuis.

laudis qd ocul' tue maiestatis b indign⁹

a Cū ratioe offerentū/ sicut olim sacrificia sanctorū patrū. nā
ex se tibi semper est acceptabile. b Cū uiuis z defunctis.

obculi tibi sit acceptabile: mihiqz et omni

a Cū pmo p me/ deinde p alijs: vt charitatis ordo seruare. b Cū i. misericordie
pcedere. c Cū p diluēdis p̄ctis/ p redimēdis penīs/ z pferēdis spūalib⁹ donis.

b p quib⁹ illd obculi sit te miserate ppi

a Cū potenter. b Cū sc̄nter. c Cū eternaliter.

**tiabile. qui uiuis et regnas deus per o-
mnia secula seculorum: Amen.**

Canonis Missæ

¶ Et tūc se erigēs sacdos osculat altare sic a pñcipio suā deuotionē oñe
dens/ z osculo summe trinitati p̄iūgi desiderās: vbi videbit facie ad facie
sicut est. S. qz aduersari⁹ nī diabol⁹ nīc nos ab hmōi ipedire qntum
poterit z accepta grā p̄uare: aīab/ corpib⁹ z reb⁹ nocere/ p̄dere z macta //
re: iō ex laudabili p̄suetudine p lege fūada sacdos solet extūc dīcere: dñs
vobiscū. z rñdere mīstri/ z cū spū tuo. deū/ mītrū sc̄i euāgelij. z se signa-
re z circūstātes sūt ex mō ei⁹: z legere p̄ adlonēia q̄ (fm p̄haz) p̄adet oē
malū. Euāgelij iohis: qd lectū vñ auditū eodē die crebro/ exptū est a ml⁹
tis malis p̄uasse. Cū aut ventū fuerit ad/ verbū caro factū est: p̄sternit se
osculās altare p grāz actioe incarnatōis xpi. vt sic ab ea icipim⁹/ ita fina-
lit ad eā redeam⁹ cū abūdantia bonoz operū. p̄ qd z collecta dī: Qia
potēs tempitne de⁹ dirige act⁹ nros in bñplacito tuo: vt i noīe dilecti fia-
lī tui merēaur bonis opib⁹ abūdare: p eum x̄p̄z do. no. Interim chor⁹ ca-
nit anti. Recordare virgo mater zc. versus: In oī tribula. collecta: Intue-
niat p nob zc. qz fm Bern. de⁹ nīl nos habere voluit nisi qd p manus
virginis trāfierit. Sacerdos vero instar iā triū pueroz in camino ignis
ardētis summe deuotionis icipit anti. Trium puerozū cantem⁹ hymnū zc.
P̄s. Bñdicite oīa opa zc. Laudate do. de cel zc. z sic vna. cū mīstris res-
dit ad sacrificiū eo ordine qz venerūt. ad scandū regressū xpi ad patrē vñ
de exiuit: necnō p̄fectioez officij misse redeūtis ad suū pñcipiū. Et repetit
anti. Triū pueroz. versus: Cōfiteant tibi dñe oīa opa tua. Rñ. Et sacri-
tū bñdicat tibi. f. sus: Exultabūt sc̄i in glia. Rñ. Letabunt zc. ver. Nō
nobis dñe nō nob zc. Rñ. S. z nōi tuo da glo. Dñe exaudi zc. Dñs vos
biscū zc. Dñm⁹. De⁹ qz trib⁹ pueris zc. Bñctioes nras zc. Exuendo ves-
tes mīstri iuuent se mutuo z ambo sacerdotē: ad scandū reuerētiā xpo ex-
hibitā a nube z angelis post celebratiōez totū sue vite: qsi vñ misse ipo
in celū ascēdere. Caueat sacdos sputū p̄icere/ nisi forte in locū honestū q
pedib⁹ calcari nō possit: ne fiat irreuerētia tāto sacro. vt si qd in ore remā-
lisset/ nec post missā est comedendū de iure. vt in c. trib⁹. de p̄s. dī. q. Et lz
de p̄suetudine iā tantū tps vt olim nō fuit: tñ tā diu est stādū donec reli-
quie sacri vere sūt p̄supte: z donec aliqz grāz actioes p̄uatim dīce-
rit. Sic em bona p̄paratio añ actessū altar⁹ p oīones p̄uatas mltū valz
ad deuote celebrādū: ita dñota grāz actio p hmōi multū valet ad grām
p̄seruandā z augmētandā. imo dīc Bonauē. f. mōe de corpe xpi: Si p
colonē nō sentis aliquā spūalē refectionē: signū est infirmitatē spūalē vel
mortis: signē posuisti in sinū z nō sentis calorē: mel in ore z nō sentis dul-
cedinē. Si rō p̄solatiōez aliquā sentis: nō tibi/ s. dñi tribue bonitatē.
Abstineat etiā a vanis z verbis inutilib⁹: quib⁹ z grā facile p̄dit/ z diffi-

Quadruplex expositio

culter reparat. Potest aut explegra dicere has orationes.

Ante Missam oratio Alberthi magni.

Quod dulcissime et amantissime domine iesu xpe/ que nunc deuote suscipe desidero: rotu scis infirmitate mea et necessitate quam patior: et in quantis malis et viciis iaceo. quoniam sepe sum grauatus/ tectus/ turbatus/ ac inquietus. per remedio ad te venio: per consolationem et subleuamiam deprecor te. ad omnia scientem loquor: cui manus festa sunt omnia interiora mea: et solus potes me perfecte consolari et adiuuare. in scis quod bonis indigeo per omnes: et quod pauper sum in futuris. Ecce sto ante te pauper et nudus/ gratias postulas et misericordiam imploras: refice esuriem medicum tuum accede de frigiditate mea igne amoris/ illumina cecitatem meam claritate presentie tue. verte mihi omnia frenata amaritudinem: omnia graua et onera in penam: omnia infirma et creata in preceptum et obliuionem. erige cor meum ad te in celum: et ne dimittas me vagari super terram: nec patiaris me ieiunium et aridum a te recedere: sed opare mecum misericorditer/ sic sicut opatus es cum sanctis tuis mirabiliter. Amen.

Post Missam oratio eiusdem.

Expecta deus meus/ misericordia mea/ parce mihi miserrimo peccatori et indigno sacerdoti. Eya nunc specialiter parce piissime deus/ quod celebrando tam sacratissima oblationis mysteria accessi tam indigne et imprudenter. parce mihi sanctissime deus/ quod sacratissimum corpus et sanguinem tuum tractavi et sumpsi tam iduote et irreuerent. dimitte mihi clementissime deus quicquid in hac sacratissima missa tam indecens et agendis transiui incaute et negligenter. Remitte mihi piissime deus omnem indignitatem et imprudentiam/ omnem iduotionem et irreuerentiam/ omnem incuriam et negligentiam/ omnes ingratitude et indecentiam meam circa tam reuerendissimum sacramentum. Et omnia peccata mea dimitte mihi per misericordiam: et prede benignissime per/ ut istud celeste sacrificium quod ego indignus obtuli/ tibi et omnibus sanctis tuis sit ad honorem et nobis fidelibus vivis et defunctis ad salutem. Amen.

Et illam ante Missam.

Omnipotens eterne deus/ ecce accedo ad sacramentum corporis et sanguinis domini nostri iesu christi accedo tanquam infirmus ad medicum vite et eterne. put coeter habetur.

Post Missam.

Gratias ago tibi sancte pater omnipotens eterne deus/ quod me satiare dignatus es corpore et sanguine domini nostri iesu et eterne. put coeter inuenitur.

Ad beatam virginem Mariam.

Serenissima et inclita mater domini nostri iesu christi/ que es deus creator in tu sacratissimo utero digna fuisti portare: cuius idem veracissimum corpus et sanguinem indignus sumere presumpsit: rogo te ut ad ipsum intedere digneris: ut quicquid in eo ineffabili sacrificio ignoranter et negligenter commisi/ tuis sanctissimis precibus mihi dignetur indulgere. An. Q. sacrum primum et verum panem de celo

Canonis Missae.

et Collecta. Deus qui nobis sub sacramento mira. et. Sed officis diebus/ festiuitatibus/ vel quando alius amplius vacat dicat orationem sancti Ambrosii: Summe sacerdos et vere pontifex et. Vel alius put dominus inspirauerit: cui soli omnis honor et gloria in secula seculorum et ultra. Amen.

Tropologia. **Q**uoniam autem persequens persequendo superius circa oblationem omnium. ubi dictum fuit/ per oblationem corporalem scari oblationem spirituale suum pius et suorum: quod oblatio cum facta fuerit in cordis secreto/ quod ad possessionem/ ut ibi dictum est/ non debet esse ingratus inspiratio diuine/ sed seipsum excitare ad ampliore deuotionem/ corde patet et ore gratias agendo: et diuinam maiestatem cum sanctis angelis laudando: quatenus mereatur perficere et digne in corpore christi mysticum etiam consecrari per spirituale cultum et dedicationem. quod scaturit per secretorum expressam peroblationem et perorationem. Deinde huiusmodi idinarum incipit canonem dei. Te igitur et. ad secundum reglarum esse orandum/ quatenus dominus accipiat et benedicat benedictionem quam ad perperam voluntatem renunciationem et mortificationem in anima: hec munera quam ad temporalia relicta et oblata: hec sancta sacrificia illibata/ quod ad corpus per plima castigationis ieiuniorum et vigiliarum et disciplina exercitia. Et sunt tres cruce. scilicet penalitatem ad quod in his tractat performit ad christum. Per primo a deo patet: quod flagellat omnes filium quem recipit. hebraei. Secundo ab insidiatoribus occultis per iudam traditorem scaturit. Tertio a persecutoribus manifestis per iudeos et eorum ministros scaturit. Et illud. i. Timothei. i. i. Deus qui pie voluit vivere in christo persequentes patient. et quod non per se in/ sed per salute aliorum/ non debet dictam oblationem facere: atque pro tota ecclesia catholica frequenter orare: quod scaturit per sequentia: et memeto et. quod cum fecerit/ coicatur cum omnibus sanctis/ quod taliter se domino obtulerunt omnes et per multas tribulationes transierunt. quod per perocinia frequenter in hominibus se imploranda: et aliquid spiritualiter ad quod maiorem deuotionem habuerit: Et illud Job. v. Ad aliquem secretorum te pervertere. Quid autem per hac oblationem intendere debeat expressum percludit cum dicitur: Hanc igitur oblationem. et. et effectus persecutionis sepe est postulandus: ita ut transformetur in corpus et sanguinem christi mystice: secundum illud. i. Cor. v. i. Qui adheret deo vult spiritus effici cum eo. id sequitur: quam oblationem tu deus in omnibus quoniam benedicta. s. per votum paupertatis. Mat. v. Beati pauperes spiritu. Et scripsit. s. per votum castitatis/ per quam acrimur in celis: secundum illud Sap. v. i. Incorruptio primum facit deo. Ratam. s. per votum obedientie: quod ratificamur in bono. Que quod penalia: id tribus signis crucis signata: rationabile acceptabilemque facere digneris: ut corpus et sanguis fiat. s. mystice: ut. s. dilectissimi filii et. quod nos in gemina charitate patiendo per nobis in corpore et anima precessit: ut nos sequentes ei assimilaremur. Et quod christus per predicem patet accipit panem et. deus ut pulchrum patiat quod hac persecutionem dictam ac persequentes accipiedum panem et huiusmodi dei in manus sanctas sancte operationis/ et venerabiles bonefite peruersationis. Eleuatis oculis in celum docens oculos in celum leuandos/

Quadruplex expositio

ad credū et sapiētiā q̄ sursum sūt. Ad qd̄ pducit etiā qn̄q̄ corpaliū ocl̄oz eleuatio. S̄as agēs. Dñi Bed.. Sic de vcl̄ibz t̄minādis/sic de nouis inci p̄edis gr̄as agit x̄ps: nob̄ parit̄ exm̄ tribuēs/in oī boni opis inchoatiōe v̄l p̄fectiōe p̄ez q̄ i cel̄ est e ē gl̄ificādiū. ad Eph. v. S̄as agēs sp̄ p oībz in noīe dñi n̄f̄iesu x̄pi deo p̄zi. Qd̄ cū sc̄m fuerit b̄ndice t̄h panis verbi dei: et fr̄agep̄ it̄lectū vt possit accip̄i: et dabit̄ discipul̄/aie viribz īferioribz ad māducādi suauissimū p̄tēplatiōis gustū. Ac p̄h̄p̄z verbū diuinū h̄ ordie fit p̄secratio suūp̄i i corp̄ x̄pi mystice p̄t̄sformatōez q̄dāmō diuinā et mirabilē vniōez. s̄z illō Heb. 4. Dñs ē f̄mo dei et efficax et pene trābilior oī gladio ancipiti/p̄tingēs vsq̄ ad diuisiōez aīe ac sp̄s/p̄pagū q̄z ac medullarū. Fit et p̄h̄cpanē s̄bi dei dicto mō acceptū tolerabilior s̄q̄ns passio atq̄ victoriosa. In c̄ signū x̄ps vicit sathanā cū oībz tēta tiōibz suis h̄ pane s̄bi dei in man̄ accepto: vt Mat. 4. Silli mo postq̄. et ad sc̄adū p̄secratiōez h̄mōi debere fieri gemina charitate i corpe et aīa q̄ sc̄at̄p sanguinē. qz aīaz eē in sanguie sc̄psit moyses i lege. Et qz h̄mōi excellētes p̄tēpiatiōes plerūq̄ sequunt̄ grauissime tētatiōes et p̄secutiōes s̄z Rich. i de p̄tēplatiōe exponētē illō Ps. lv. Ab altitudine diei timebo. qn̄ to em̄ sol alti⁹ ascēderit i estatē: tāto ḡuiōres generant̄ et sequunt̄ tēp̄stares. Sici p̄tēplatiō hoīe q̄nto rō āpli⁹ ascēderit: tāto ḡuiōres sequunt̄ tētatiōes et p̄secutiōes. Iō x̄ps p̄cepit h̄ fieri sp̄ i sui memoriā: vt m̄cores sue passiōis/resurrectiōis et ascēsiōis ad exm̄ ei⁹ et nos pateremur/resur gerem⁹ sp̄ualit̄: et i celū ascēderem⁹/offerētes p̄clare maiestati dei patris de suis donis et datis hostiā purā/hostiā sc̄tāz et. Sūt em̄ h̄mōi tribula tiōes septē p̄formit̄ ad x̄p̄z: q̄s et ipe passus ē/f̄m septē verba i cruce: vbi erat i maxia p̄tēplatiōe s̄z sup̄iorē portioez rōnis: et maxia pena s̄z infe riores p̄tes rōnis et s̄sualitat̄ ipediās ab h̄mōi p̄tēplatiōe. et sc̄ant̄ per septē crucez h̄ signatas. P̄zia em̄ tribulatio ē a mūdo. i. mūdanis hoībz q̄ sua īpuritate puritate talū excellēter bonoz exp̄obzāt et p̄sequūt̄/salte s̄bo vbi nō p̄nt factoz: p̄ q̄bz erim⁹ x̄pi ē orādū: qz nesciūt qd̄ faciūt. s̄z illō Jo. i. mūd⁹ eū nō cognit. Sc̄da tribulatio ē a p̄pa carne sc̄ritati s̄ia/sed tñ h̄iliata: et sc̄ritatē x̄pi p̄fessa meret̄ cū latrōe dextro saluari. Tertia est a parētibz/amicis et p̄p̄imis affligētibz v̄l p̄passiōez et curā/v̄l p̄ fugā/de relictioez aut d̄tractioez: vt s̄t falsi et ficti. Primi s̄t gr̄e dei p̄mēdādi. sic et x̄ps p̄paties m̄f̄i eā p̄mēdauit iohi. p̄ quē sc̄at̄ gr̄a dei ex interpretatione. Sc̄oi nō s̄t curādū sic x̄ps nō legit̄ curasse amicos et p̄rios fugientes ab eo tpe passiōis: et p̄ eo q̄ diligerēt d̄tractētes ei. Quarta ē d̄relictio a deo p̄ze p̄ riditate diuine gr̄e: q̄ p̄tēplatiōes plerūq̄ ḡuit affligit. s̄z s̄cā cū x̄po ē clamādū: hely hely lama. asabarbani: h̄ ē: de⁹ me⁹ de. me. vt qd̄ de. me:

Canonis Misti.

Quita est acerbitas pene ex siti t̄pal̄ necat̄ et sp̄ualis salut̄ pl̄imoz: q̄ sit nō satiat̄ plerūq̄ i talibz: s̄z pot̄ amaritudie īplect̄ sic et x̄ps sities potat⁹ est aceto et felle: ad exēplū ei⁹ tolerādū. Sexta īfirmitas corpis p̄formit̄ ad x̄p̄m: de q̄ sc̄ptū est Esa. liij. Et dñs voluit p̄terere eū in īfirmitate. Sep̄tia est ḡuissima p̄secutio d̄mōis sanguinē aīaz sitiet̄/p̄cipue i hora mor̄tis: qn̄ cruce x̄pi nō defuisse legit̄. S̄z s̄ h̄ac voce magna cordis clamādū: Pat̄ in man⁹ tuas p̄mēdo sp̄m meū. Qd̄ si fecerim⁹ p̄formati x̄po oī b̄n̄ dictionē et gr̄a replebimur cruce et tute. liberabimur. n. ab his oībz ita vt nō noceāt: s̄z ampliorē gr̄am i p̄nti et gl̄iam i fuō p̄ficiāt: f̄m illō Job. v. In crepatiōez dñi ne repbes: q̄a ipe vulnerat et medet̄/p̄cutit et man⁹ eius sana b̄nt. In sex tribulatiōibz liberabit te: et i septia nō tāget te malū. In fame eruet te d̄ morte: q̄ ad p̄mā. q̄a in m̄do est panis diuine gr̄e: ex q̄ mlti mor̄ riunt̄: f̄m illō: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et i bello d̄ manu gladij: q̄ ad s̄b̄b̄antia. est. n. int̄ carnē et sp̄m frequēs bellū. Et i flagello lin gue abscondet̄: et nō timeb̄ calamitatē cū venerit: q̄ ad tertiā tribulationē. in fastidate et fame rideb̄: q̄ ad q̄rtā et q̄ntā: et bestias t̄re nō timeb̄: q̄ ad se p̄tā et septimā: et hoc p̄ eūdē x̄pm dñm n̄m. put̄ oībz p̄cludit et man⁹ iūgūt̄. Vbi p̄ reglā ē notādū: vt q̄t̄scūq̄ man⁹ iūgunt̄ in p̄cludiōe oībz cogi tet sac̄dos se q̄si āplexari x̄pm aut i vlnas suscipe ip̄m clauis manibz p̄for ratū: p̄formit̄ ad x̄pm dicēs illud Can. iij. Tenui eū nec dimittā. Et q̄a ta les offerētes seip̄os et sua x̄po/dñt̄ sepi⁹ orare et p̄ aliis vniis et mortuis: q̄si elēos ynas sp̄uales distribuētes: maxie si vñt̄ eoz t̄palibz: qd̄ sc̄at̄ in/De mēto dñe famuloz. et. per s̄. n. p̄mū bonū sibi thesaurizat̄ i die necatis. qm̄ elemosyna ab oī p̄ctō et a morte liberat̄: et nō patiet̄ aīaz ire i tenebras: Tob. iij. s̄z et ip̄a fac̄ iuenire vitā etnā/eiusdē. x̄ij. Qd̄ si vez ē de elemosy na corpali/ml̄tomagi vez est de elemosyna sp̄uali: quā simplr loq̄ndo cō stat corpali esse meliorē. Non tñ dñt̄ suūp̄oz obliuisci/s̄z et acrit̄ penitere vbi d̄liq̄runt: iō seq̄r̄ nob̄ q̄z p̄ctōibz. et. Vbi sit t̄sio p̄ctōis h̄ns ictū/so nū et gemitū. Ict⁹ afflictionē inferēs sc̄at̄ latissactiōis labor et son⁹ p̄fessio nē eoz q̄ in pectore latet̄: gemit⁹ p̄tritiōis p̄p̄uctionē: q̄ oīa necaria s̄t: vt cōsortiū et p̄ticipatio cū sc̄tis ip̄etret. Sc̄dm̄ Alb. q̄cqd̄ aut̄ ex nob̄ nō ba bem⁹: p̄ x̄pm sp̄are et ip̄etrare poterim⁹: p̄ quē sup̄ dicta bona oīa creat̄/sc̄ti fican̄/vinifican̄/b̄ndicūt̄: et nob̄ p̄stant̄ merito sue passiōis: quā tribz t̄pibz et tribz hoībz i cruce sc̄as ptulit̄: vt. s̄. patuit̄ cui p̄formari debem⁹ p̄ tria t̄pa i. p̄ncipiū/mediū et finē: sic vt d̄ cruce passiōis et p̄nie nō descēdam⁹: s̄z ibi vitiis mortui et lancea charitat̄ vulnerat̄/b̄nficia gemie charitat̄ char⁹ et maxie f̄f̄ibz ip̄ēdam⁹. Et sic p̄ ip̄m et cū ip̄so et in ip̄so est p̄zi oīs bonoz et gl̄ia: ita p̄ nos nobiscū et i nob̄ tāq̄ bonis filiis sit eūdē p̄zi saltē aliq̄lis: et si

nō oīs gl'ia. gl'ia. n. p'is ē fili' sapiēs: Prouer. x. Sumit autē hec oblatio
 dico mō p'secrata/ q̄tiēscūq; ex ea fruct' dulcedis p sublimē actū p'ēpla
 tiōis: vel p alias opa pietat' accipit. Ad qd mltū valet pparatio p deuotā
 oīonē z p'fundā hūiliationē: iō sumptōi p'mittit oīo dñica. Agn' dei. zc.
 Dñ refert Joh. gerson se audisse a qdā q dixit se p. xl. annos operā de
 disse p'ēplatiōi/ nec vnq; altius sensisse: nisi qñ se ex toto corde veracit' hu
 miliasset. Cōmunio siue postcōio fcat cōem leticiā p'imoꝝ de talib; fm
 illud Prouer. xij. Lux iustoz letificat. Cōplenda fcat cōplendū vite pre
 sent' ac oblatōis terminū: in q cōplet' z pficit' hec spūalis oblatio suū p'ius:
 si p'euēras fuerit: ita vt per eā trāseat ad pfectū sacrificiū laudis: fm illud
 Ps. cxy. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis. Qui f' suo
 (vt ait Cassiodor) tate f' tui a qbusdā credit' vt p'ctā hoi dimittant' si in
 fine vite trina p'fessioe dicat. Dñ z. b. Nicola' de toletino iā mortū p'pū:
 quās p'cepit suo mīstro ne cessaret hūc f' sum aurib; suis instillare. Dicat g
 extitit: Dirupisti vincula mea. i. ipedimēta hui' seculi moꝝ rūpēda: qb' a p'fer
 to sacrificio laudis tue ipedit' fuit tibi sacrificabo hostiā laudis. i. memet
 ipm p mortē corpis ad te iugit' laudandū in cel': z nomē dñi iuocabo: qd
 de meis virib; z meris n' p'sumo. Premittit autē Dñs vobiscū: z in fine cō
 plēdaꝝ iterū repetit: ad f'candū q an cōplendū hūc t'minū z in termino sa
 lutādū esse p'imos z sp recōciliatos b'zē in gemia charitate. Heb. xij. Pa
 cē seq'mini cū oib; z sc'imonias: sine qb; nō videbit' deū. Sūt etiā tūc p'pū
 mī z deuoti ad orandū excitādū: p'cipue cū in f' cōplēdo termino maria vis
 lateat. Qualis. n. tūc q'sq; inuētus fuerit/ talis iudicabit': iō z Q'amus
 p'mittit cōplēdis. Sicq; cōplendis cōplet' diacon' mīster ei' dicere p'cir
 cūstātib; frīb; z ceter' p'rimis: Ite. s. ad p'pria cordis intima: qd missa hui'
 spūalis oblatōis est finita. Debet. n. tūc qlibet mēoz esse sue cōditōis: qd
 mors ē porta p quā trāsit oīs caro. Vel Ite/ ad imitādū in bonis: qd mis
 sa est/ hec spūalis oblatio: vbi dñs voluerit/ z spandū in celū an cōspectū
 diuine maiestatis: ad sacrificādū ibi hostiā laudis in ppetuū. Quib; tñ hec
 possent esse distractōis occasio: nullo mō dñtea tpe p'secratōis cogitare v'
 curare/ s; pcul a mēte repellē: z solū ex toto corde q'stū p'nt seipos excita
 re ad debitā intēctionē/ maturitatē z charitatē fm exēplar xpī: q tūc tot'
 charitate inflāmar' nō solū deliberant' pati p hūano gñe/ s; etiā p die q
 pateret seipm in cibū qtidianū dare/ accipiēs panē in sc'tās z venerabiles
 man' suas. Q' in sc'tās/ o q' in venerabiles man' / q's pōt f'at' explicare.
 Certe nō p'it: vel sat' cogitare. z sic de alijs fm l'ale sensum. Est. n. tpe cō
 fecratōis z sumptōis hui' sacri vbi maria vis latet/ totū officij debita in
 tētio cū v: vtiōe q' grua p'cipue nēcāria. Dñ z legi' reuelatū tūc t'pīs de

mones marie laborare: q'tenus possint sac'dotē distrabere/ z effectū tantū
 sac'ri p'pedire. Posita autē sc' sup'dicta ad p'ēplandū extra missam pot' q
 infra missam: qd nō solū in missa/ s; z ex missam offerre nosmetipos possu
 mus z debem' deo. Cui soli oīs honor z gl'ia vbiq; z p oīa secla/ Amen.
Agagogia pōt sumi de ch'zo/ q est sacerdos in eternū fm ordinē
 melchisedech: z de corpe ei' mystico p'ferēdo z trāsfe
 rēdo ad celeste p'sortū in sublime altare i p'spectu diuine maiestatis: vt ibi sit
 tpe de' oīa in oib; .j. Cor. xv. Et fm h' itroitu' missæ fcat i troitū ch'zi sumi
 z etni sac'dot' in sc'tas c'tōz: f' est i celū p gl'iosā suā ascēsiōe: fm illō Heb.
 ix. Ch'z assisēs pōtiseꝝ futuroꝝ bonoz p'apli' z p'fecti' tabernaculū nō
 manufactū. i. nō hui' creatōis: neq; p sanguinē hircōꝝ aut vitulōꝝ/ s; p
 p'pū sanguinē itroiuisset in sc'ta: etna redēptioe inuēta. i. mō pueniētiss/
 mo inuēto p redēptioe hūana. Et p' alia sequit' ibidē clari' expositū. Nō
 ei in manufactā sc'tā ielus itroht exēplaria veroz/ s; in ipm celū vt appare
 at nūc vultui dei p nob. i. fm Ly. vt p' h' corā deo p'z p nob int'pellet/ rep'
 sentādo hūanitatē quā assūpsit p nob. Versus cōiter alti' ascendēs fcat
 desiderū z gemitū sc'tōꝝ patrū f' sum in inēsum gaudiū/ qñ cū ch'zo ascē
 debāt in celū. Gl'ia d'z toti trinitati: qd ei' ope fuit z fca s' oīa indiuisibil'r
 ad ex. Repetit introit' ad f'candū sc'dm itroitu' ch'zi p' fctm iudiciū in cel
 lū. Kyrieleyson cū xpe cleyson nonies d'z: ad f'candū desideria z oīones
 sc'tōꝝ p nouē choros angeloz s; throno d'z p nob miser' nouē chor' ange
 loꝝ sociādis: z etp seipis petētes vindictā sanguis eoz p futurū iudiciū:
 in q eoz b'itudo p'plebit' ē q d corpa: ad q naturale hnt desiderū: fm il
 lud Apo. vj. Vidi sub' altare aias infectorū p'p' verbū dei z p'p' testi
 moniū qd hēbant: z clamabāt voce magna/ dicētes: Vsq; q dñe sc'tus z
 ver' nō iudicas z nō vidicas sāguinē nostꝝ/ d' his q bitant i tra'. Et dare
 s' illis singl'e stole albe: z dictū est ill' vt req'escerēt adhuc t'ps modicū doꝝ
 nec p'pleant' p'serui eoz. ¶ Gl'ia i excelsis repñtat gaudiū angeloz de xpi
 ascēsiōe/ z sc'tōꝝ cū eo ascēdentiū b'itudie. Nā si gaudiū est angel' in cel'
 sup vno pctōre p'nam agēte: Luc. xv. quātomag' putādū sunt gaudiū ha
 buisse de xpo/ in quē ipsi āgeli desiderāt p'spicere/ ascēdēte iā corā ipsis p
 eoz ruina reparāda: z d tot miliū iustoz p'cipiēda b'itudie. Collecta tñ
 vna d'z in fest' duplicib; cui' vna est cā: qd illis dieb; p'cipue p'ēplandū z
 petēdū est illud vnū de q p'pha dixit: Dñā petij a dño hāc requirā: vt in
 habitē in domo dñi oib; dieb; vite mee. Vel et ad f'candū meritū illi' festi
 sufficere: vt ad illā vnitatē final'r petēdā colligamur. Vel collecta a colligē
 do: qd tūc debem' intra recolligi ad p'ēplāda sup'dicta. Ep'la fcat testi
 moniū sup euāgelij de xpi ascēsiōe: vt p'z frequēter vbi eplē nō solū testi

Quadruplex expositio

ficat chri incarnationē / s; etiā ei⁹ ascensionē. Graduale fcat iter ad celū
gradiendū p chri ascensionē esse pparatū: fm illō Mich. ij. Ascendit pan
dens an⁹ eos iter. s. p⁹ tates tenebrarū in caligioso aere hīantes. Versus
fcat pillō idē iter chri reuerti ad iudiciū: qd erit scis gaudiosū: iō cōter
alt⁹ canit. Alleluia fcat gaudiū angelorū z bñorū in regno celorū: fm illō
Tob. xij. Per vicos ei⁹ alleluia cātabit. Euāgelii fcat de hmoi chro te
stioniū: vt est illō: Dado parare vob locū: itez veniā ad vos / z gaudebit
cor vrm: z gaudiū vrm nō tollet a vob. z sic de alijs. Et qā sine fide im
possibile ē placere deorō sequit⁹ credo. Et qā ois pōtiter ad offerendū mu
nera z hostias pstituit: vñ nece est z hūc hīe aliqd qd offerat: vt dī Heb⁹
vii. z illud videt esse fidelii mltitudo: q p xpm deo pzi offert psecrāda in
corp⁹ eius mystici p excellentē siue notabilē grām: z tādē sumēda z icorū
porāda p glā. Et sic oblatio s; bina spē fcat oblationē vniuersalē ecclie
q ad corp⁹ z aīam i pnti psecrātā in corp⁹ xpi mystici. Secrete vñ secre
ta dicunt: q; hūana rō nequaq; p cape ad plenū tm mysteriū: qd h incipi
tur / z i canone pplet. Cōsecratio z sūptio fit p aduētū regnū fm Alex. de
ales: qñ deus erit oīa in oīb. s; ad hūc aduētū opz nos debite pparare z
petere: q tenus tūc voces nre iueniant digne ad laudādū tantā maiestātē
in regno ei⁹ sine fine. Canon. i. reglā: q; regulr docet / qñ fiat hmoi cōse
cratio p aduētū. s. regni dei. nā hmoi psecratio regulr fit p deuotas z hu
miles oīones: vt p; in verb canōis: z p mltas tribulatiōes / qd chro cō
formātur: vt p; in ei⁹ signis crucis: fm illud Act. xiiij. Per mltas tribulatio
nes opz nos itrare regnū dei. Est at duplex regnū dei. Prīmū est regnū
qd aduenit p collationē grē ita vt nō regnet pccm in nro mortali corpe:
z p aduētū hui⁹ regni fit psecratio corpis chri mystici. Scdm ē regnū io
cundū z oīno pfectū: qd aduenit p adeptionē glie: z p aduētū hui⁹ regni
fit sūptio siue assūptio corpis xpi mystici: z sic qtidie aliq tanq mēbra hu
ius corpis psecrant p excellentē grām: z sumit p ineffabilē glām. Quātū
ad pmi p qd regulr venit ad scdm dī: Te igit clemētissime pater plesum
xpm filii tui dñm nrm. s. impellantē p nob: supplices rogam⁹ z petimus
s. vna cuz ipo sacdote sumo: vti accepta bēas z bñdicas bec. i. signata p
hec dona q ad aīas q desursum donant: bec mūera q ad grē z pprie volū
bit merita tibi oblata: bec scā sacrificia illibata q ad corpa. In pmi q ti
ta offerim⁹ p ecclia tua scā catholica. s. pficiēda h p grām / z i fūto p glāz.
Quā pacificare / custodire / adunare z reger digner. s. in supdict. Et sic d
alijs p; facit applicatio vsq; huc: Supplices te rogam⁹ oīpotēs de⁹. Ju
be bec pferri. i. signatū: p bec qd est corp⁹ xpi mystici iā psecratū / ecclia mi
licās: in sublime altare tuū. i. eccliaz triūphante. Leuit. vi. Ignis i altari

Canonis Missæ.

meo ardebit sp. i. fervor charitat⁹ in ecclia triūphante. Et dī altare. qā ibi sa
crificat sacrificiū laudis. Ps. Bti qui habitant in domo tua dñe in secla se
culorū laudabūt te. In ppectu dñe maiestāt⁹ tue. i. supme z altissime dñi
nitāt⁹ tue: q in celo z ecclia triūphante singlari fulgore rutilat. in man⁹ scī
angeli tui. i. p ministeriū angelorū. vel. i. p meritū opē xpi q dī angel⁹ ma
gni pñij. Esa. ix. Vocabit nomē ei⁹ magni cōsiliū angel⁹. Vt quotq; ex
bac altar⁹ picipatōe. z. p; ex supdict. Et sequit mēoria p defunct⁹ / z oīo
p nob vivis: ad accipiendū illud pfortiū cū scis. Et fm Alex. de ales im
plorata admissiōe pegrinantiū ad pfortiū scōrū: subdit pmedatio trinita
tis: vt sic captata dī beniuolētia facilius ipetret qd intēdit. Cōmedat igit
tur p; ex auctate maiestāt⁹ sibi / p quē bec oīa. Fili⁹ ex imēitate pñij: ibi
sp bona creas. Spū scī ex pñiōe vnitāt⁹ sibi / in vnitatē spū scī. Vir
tus g filij pmedat in eo q pto oīa ex nihilo creare: ibi / p quē bec oīa sp bo
na creas. z a pctis purgare: ibi / scīficas. z grā z pñitib⁹ vivificare: ibi / vi
uificas. z vivificatos ac purgatos glā remūerare: ibi / bñdic. vt sic insinue
tur q est de⁹ nature / largitor venie / auctor vite z rex glie. Dicit g: Per quē
s. xpm dñe scē pñi: cui⁹ est auctas maiestāt⁹: bec oīa bona. i. oēs h sacramē
to fcatos: nos. s. in mltitudine mīationū tuarū sperātes: vt nob patrē cū
scis tuis dones in glā stabilitatē: creās i natura bona pstituedo. Dicit. n.
b. Aug. j. de doctrina xpiana: Q; bon⁹ est: sumus / z in pñtū sum⁹ boni su
mus. Scīficas i ipso a pctis purgādo / ipo petēte Joh. xvij. Pat sancte
scīfica eos in vitate. p quē vivificas grā z pñitib⁹ ad vitā pparādōmā z
ipe se obulit p mōi vitā. p quē bñdic vivificatos glā coronādo. Ipe. n.
dī i iudicio: Venite bñdicti pñis mēipossidere paratū vob locū a pñitū
one mōi: Matth. xxv. Per quē z pñtas nob bona grē z glie: sine qd nō
artigit cōfortiū scōrū. Signa hō cruc⁹ fcat nos optere socios fieri passio
nis xpi: si volum⁹ esse picipes regni: fm illō apli. Si ppatimur / z pregna
bim⁹. Pōt tñ h specialr signatura triplex i tra calicē a labio i labiū fcare
circū iñfessionē admirabilē: q fili⁹ est in pze z p; in filio in vnitatē spū scī
fm illō: Nō credis Philipe: qā ego in pze z p; in me est. s. fcarī z incōpre
hēsbili inēntie mō: siue pcessionē admirabilē nō mō specificosic in cete
ris gñantib⁹ vbi gñans gñat sibi sile in spē: s; in idēitate nūerali z sub
stāciali: p quā fili⁹ cū pze vn⁹ est de⁹ / simplex z ver⁹: cui totā substāciā z na
turā oēmz pfectionē cōicauit pñ: nec ab eo sine pñitat⁹ relatiōe disūngit⁹.
p quē pñi vere oīs est honor z glā q vel esse vñ cogitari pñ: cui⁹ pparatiōe
oīs honor z glā a nob ei exhibita est valde exigua z pene nulla. Duplex
aut signatura ex calicē siue itra nos z calicē fcare p opa trinitāt⁹ ad ex
q respectu duplici creature duo sūt in gñe. i. corpalia z spūalia / oīa ex gemi

na charitate pcedētia / et ad eā finalr ordinata / p oīa secula seculor amen
¶ Tertia diuīsiō sacri fcat tres partes corpīs xpī mystici: vt. s. dclaratū
bī. Pax dñi / q ad eternitatē pncipalr peti: vbi est pax sūma et eterna se-
curitas: ad quā disponūt pax corpīs et pectoris. Fit cōmixtiō corpīs et san-
guinis dñi nri iesu xpī mystici in resurrectionē futura p reuionē corpōz et
aīaz: q accipiet nos in vitā eternā p redūdantiā glie. Sumit autē corp⁹
q̄tiēscqz xpō p gliaz / cor pat: qd sit q̄tidie q ad aliq mēbra in aīa: et hoc
fcat sumptio sub vna sp̄e seorsum. s. in resurrectionē futura sit tal sumptio
sue assumptio q ad corp⁹ et aīam sū: et h̄ fcat sumptio sub duabz sp̄ebz sū
in calice. Cōmuniō siue postcōsio fcat cōmētiā scōz: q post dictā cōi-
cationē glie xpī sequet in resurrectionē futura: s. illud ps. Exultabūt scī
in glia: letabūt in cubilibz suis. et Esa. l. i. Leticia sempiterna sup capita
eorz: gaudiū et exultationē possidebūt. Cōplēde fcat cōplēdor in iudi-
cio pfectionē: q et cōiter in cōplēdis q ad literā peti: vt p3 in illa. Perficiō
aut in nob quēsum⁹ dñe tua scīa qd continēt: vt q nūc in sp̄e gerim⁹ / rerū
veritate capiam⁹. Vñ sacdos vltio fcat se ad pplm: fcat apparitiōē
vltimā xpī venientē ad iudiciū / dices. Dñs vobiscū, qā hec apparitiō bo-
nis et electis erit: glosa. Ite missa est: fcat sūam durā et intolerabilē ptra re-
p̄bos et dānatos: vt sit sensus. Ite missa est. s. ptra vos intolerabilē sūa.
Math. xxv. Ite in ignē eternū. Vltia bñdictio sup pplm expectantē sūm
Guillem. in rōnali: fcat vltimā bñdictionē sup electos q pseuerauerūt vsqz
in finē. Venite bñdicti p̄is mei p̄cipite regnū qd vob paratū est ab origi-
nemōi. Et sacdos paz inclināt⁹ dī. Placeat tibi scīa trinitas. et c. fcat
grāz actionē xpī sūm bñanitatē cum oībz scīs: q tūc offerēt et mittēt coro-
nas suas humilr aī thronū dei: put reuelatū est in Apoc. et erigēs se oscu-
lat altare: ac lecto euāgelio Joānis redit cū pplō ad p̄ria: ad fcaudū re-
ditū xpī cū oībz scīs ad celi palatia tanqz ad loca p̄ria / in osculo salutaris
in p̄iūctiōe inseparabili: vidētes regē in decore suo / quo in p̄ncipio erat ver-
bū: et h̄bū erat apud deū: et de⁹ erat h̄bū. Vbi sūm duodeci fruct⁹ ligni vi-
te. Apoc. vlt. erit pulchritudo sine deformitate: velocitas / libtas et fortitu-
do sine resistētia et gūedine. Vbi. n. volēt spūs: vbi erit p̄tin⁹ et corpus: vbi
erit iuētus et sanitas lōge et p̄petue vite absqz senectute et infirmitate: satie-
tas sine fame et siti: melodia cant⁹ angelici sine infirmitate: voluptas cōti-
nua sine seqnti amaritudine: vbi sapia et scīa cognitioqz oīm absqz igrantia:
amicitia sine fraudulētia: p̄cordia optia q violari aut p̄turbari nunqz po-
terit: vbi p̄tas oīs absqz rebellōe: honor et diuitie absqz igrantia et indigē-
tia: securitas et pax oīmōda sine tiore hostiū aut p̄dictor amissioe. Et vt
in vno breuit oīa pcludā: qd voluerit illis erit: et qd noluerit nō erit.

Eur g p mltā vagari homūcio (ait. b. Aug.) q̄redo bona aīe tue et corpīs
tū: ama vñ bonū in q st oīa bona: et sufficit. Si dlecrat pulchritudo: ful-
gebūt iusti sic sol. Si velocitas aut fortitudo / aut libtas corpīs tui: nil ibi
obstet potit: erūtqz siles āgel dī. qz semiat corp⁹ aīale: surget corp⁹ spūa
le: p̄tate vtiqz / nō nata. Silōga et salubz vira: vbi erit sana etnitas et etna
sanitas. qz iusti in p̄petuū viuet: et sal⁹ iustor a dño. Si satietas: satiabit
cū appuerit glia dñi. Si ebrietas: inebriabunt ab vbrate dom⁹ dei. Si
melodia: vbi āgeli p̄cūnt sine fine dō. Si q̄libz n̄ imda / s. mda voluptas:
torrēte voluptatē sue potabit eos dñs. Si sapia: ipsa dei sapia oñdet eis
seipsā. Si aīctia: diligēt deū plusqz seipsos: et iūcē tāqz seipsos: et de⁹ il-
los p̄ q̄ illi seipsos. Si p̄cordia: oībz illi erit vna volūtas: qz nlla erit ibi
nisi dī volūtas. Si p̄tas: oī potētes erūt sue volūtat / vt de⁹ sue. nā sic de⁹
potit qd volēt p seipm / ita poterit illi qd volēt p illū: qz sic illi n̄ aliō volēt
q̄ ille volēt / ita ille volēt qd illi volēt: et qd ille volēt n̄ potit nō esse. Si
honor et diuitie: de⁹ suos suos bonos et fideles. s. mltā bōa p̄stinet: imo
filij dī et dñj vocabūt: et vbi erit fili⁹ ei⁹ / vbi erūt et illi: heredes qd dī / cohe-
redes aut xpī. Si fca securitas: certe ita certi erūt vt nullaten⁹ ista vel po-
tillud bonū sibi d̄futur scīat: sic certi erūt se nō sua sp̄ore illd amissuros:
nec dilectore deū illud dilectoribz suis iūcē ablatur: nec aliqd dō poterit
deū et illos sepatur. Cor hūanū / cor idigēs / cor exptū erūnas et misias /
q̄tū gaudet / si i his oībz abūdaret: interroga intia tua si cape possent gau-
diū suū de tāta britudine sua. S. certe si qd ali⁹ quē oīno sic teipm ama-
res eādez britudine h̄et / duplicaret gaudiū tuū: qz nō min⁹ gauderes p
eo qz p teipō. Si fca duo vltres vel mltō ples idipm h̄ent: tātūde p sin-
gul quātūde p teipō gauderes / si singulos sic teipm amares. Erit aut in
illa pfecta britudine inūerabiliū bonor angelor et boīm societas: vbi nul-
lus diligit aliū min⁹ qz seipm: et iō nō min⁹ p singul qz p seipō gaudebit.
Si g cor hoīs d̄ tāto bono suo vix gaudiū capiet: quō capax erit tot et tā-
torz gaudior. Et h̄ q ad sibi pes i glia: s. q ad sibi supiores subdit Aug.
Et vtiqz qm tū qsqz diligit aliquē q̄tū d̄ bono ei⁹ gaudet: s. sic i illa brā
felicitate vñ qsqz sine pparatiōe p̄ amabit deū qz se / et oēs alios secū: ita
p̄ gaudebit absqz extriatiōe d̄ felicitate dī qz d̄ sua et oīm alior secū. Nec
Aug. Et videt par rō de supioribz scētū qz supiores tanqz meliores p̄ di-
ligūt qz se: et p̄ p̄is p̄ de corz bonis gaudēt qz de p̄iis. Tū qz d̄ bonis
corz maioribz et amplioribz maiora et āpliora gaudia accipiūt. Tū qz cor
gnoscūt se tū diligia q̄libet suo maior: qz p̄ eos glia corz duplicat sūm
grad⁹ glie ipsoz: et p̄ p̄is toties duplicat gliam suā accidētale quoties
gloriosiores se esse cognoscūt. Nunc aut minores scētū p̄spiciūt aliquē scētū de-

Aug.
man
c. pe. 2
Aug. i
p̄lo
glos
ca
rrv.

des in glia se maiorē / quēdā & o cēties / aliquē milies / aliū cēties milies /
altēz mille milies. Et hmoi scī maiores q̄si infinita milia sūt aut erūt: z p
p̄is toties de q̄libet duplicabūt glia suā: z eōrio: qz maiores duplicāt
glia suā fm capacitatē z gradus glie sue de q̄libet scō mīore: ita vt. b.
Petrus tāto pl⁹ gaudeat de bono lini q̄ ipse lin⁹ extēsiue q̄nto altior lino
fuerit in glia: eo q̄ bonū lini p̄cipiat fm capacitatē suā. z sic d̄ alijs. Logi
ta nūc si potes glia / q̄t z quāta erūt illa gaudia: si aut nō potes crede q̄ ve
rū sit qd̄ de his dixit Zpl̄s cū p̄bēta: Quoniā ocul⁹ nō vidit / nec aur⁹ au
diuit / nec in cor hoīs ascendit q̄ preparauit de⁹ diligētib⁹ se. Qui deniqz
in maiestate glie sue / tūc sine fine clare videbit sine fastidio sup oīa amabi
tur: z sine fatigatiōe p infinita secula seculoz laudabit. Ecce qd̄ erit in fi
ne sine fine: Ipsi honor z gloria / sapiētia z ḡfariāctio: qui hui⁹ tante glo
rie p̄ncipiū est z finis / alpha z oī in regno cuius nō est finis iēsus dñs n̄r
per eterna secula seculoz b̄ndictus z sup̄b̄ndictus / Amen.

Post quadrifariā qualem cūqz missa

lis officij expositionē sequūt r̄sa quedā breuia q̄rundā questionū incidē
tiū: z h̄ tripl̄r. Primo / q̄ ad aūcedentia. Secōdo / q̄ ad ipm officiū p̄comitā
tia. Et tertio / q̄ ad picula p̄rigētia. ¶ Quātū ad aūcedētia tria requirūt:
quaz qdā sūt ex pte cōsecrātis mīstri: qdā ex pte sacri cōficiēdi: qdā ex pte
circūstātiarū t̄pis z loci. Ex pte mīstri qdā sūt de nēcitate p̄secrātōis ficndē:
quedā de cōgruitate. De nēcitate mīstri requirūt. Potestas ordis. Facul
tas f̄monis. Integritas intētiōis. p̄pter cui⁹ defectū. Angeli / mīstres z
laici / elingues z muti / vsu rōnis carētes / etiā si fuerint sac̄dotes nō p̄nt cō
secrare. ¶ Ratio p̄mi: Qz nulla virt⁹ natural̄ nec aliq̄ meritū humanū
extēdit se ad illud diuinissimū sac̄m p̄ficiendū: q̄ accidentib⁹ remanētib⁹
substātia panis trāssubstātiat in vez corp⁹ z sanguinē xp̄is: s̄ solū virtus
qdā occulta: nō qdē inlīstēs: qz z tal̄ creatura est depēdēs: z ad hūc effectū
se nō extēdens: s̄z assīstēs virt⁹ creator / oīb⁹ fm volūtate ei⁹ rite ordinat⁹.
Determinauit. n. se de⁹ ad hūc effectū efficiēdū: cū rite ordinat⁹ sup materiā
debitā cū intētiōe debita p̄fert & ba ad h̄ instituta. Cui⁹ quidē ordis nō sūt
susceptiui āgeli aut mīstres: qz mīstros sibi xp̄s voluit esse p̄formes. ¶ Le
gī aut septuplex p̄tās a xp̄o data aplis z discipul⁹ p se z eoz successorib⁹ /
q̄les sunt ep̄i z p̄byteri: p̄nt declarat Anacletus papa. xxi. dist. in nouo
quaz p̄tātum. Prima est p̄secrātōis data sup corp⁹ suū vez in vltia ce
na q̄n dixit: Hoc facite in meā p̄mēorationē. Luc. xxij. Secōda admīstrā
tiōis sac̄roz: et specialr sac̄ri p̄niē: q̄ et d̄ p̄tās iurisdictionis sp̄ual̄ in foro
aie: z p̄tās clauis: q̄ duplex est. s. clauis scie: q̄ est auctas cognoscēdi i causā

p̄ctōis p̄ficiēti: z nō est scia b̄tūal̄ vel actual̄: vt qdā putauit. Sic em̄
p̄tās iudicādi est iusticia: imo p̄t esse sine iusticia / s̄z ad rectū vsū sui req̄
rat eā. Et clauis p̄tātis est auctas sniandū: z bec p̄missa sunt p̄mo Petro
Matth. xvi. Tibi dabo cla. zc. Deīn oīb⁹ aplis. Matth. xvij. Amē dico
vob̄ quecūqz ligauerit⁹ sup terrā / erūt ligata. zc. Collata & oī in die resur
rectiōis / q̄n appares insufflauit z dixit. Accipite sp̄m̄ sc̄m: q̄rū remisit⁹
p̄tā remisit⁹ eis. Joh. xx. Tercia dispositiōis mīstroz ecclie ad curan
dū p̄fusiōnē z dissensiōis materiā: q̄ fieret si q̄libet indifferētē z equalr cu
rā h̄ret de oī p̄plo. Et bec data est singulr Petro z ei⁹ successorib⁹. Joh.
vl. q̄n ter dixit. Pasce oues meas. i. ad te p̄tineat dispositiō z regimē ḡna
le om̄iū z om̄iū. Quarta p̄dicādi data in die ascēsiōis aplis. Mar. vl. Eū
tes in mū. vniuer. zc. Ecce s̄ etia. lxxij. discipul⁹: nō p totū orbē s̄z t̄m per
loca ad q̄ xp̄s p̄sonalr erat vētur⁹. Luc. x. Et bec h̄ p̄fert ex vi ordis. Nec
obstat qd̄ diacono d̄. Accipe p̄tātes legēdi euāgelii in ecclia dei p viuis
z mortuis. qz notāter legēdi z nō p̄dicādi vel docēdi d̄. s. n. absurde itel
ligeret fieri p viuis z mortuis. Quinta iudicialr correctiōis. Mat. xvij.
Si ecclia nō audierit / sit tibi sic ethnic⁹ z publican⁹: vbi fundat p̄tās ex
cōicādi / suspēdendi / canōes instruēdi. zc. Sexta accipiēdi vite necaria
ab his q̄b⁹ sp̄ualia mīstrant. Luc. x. Edētes z bibentes q̄ apud eos sūt. Di
gn⁹. n. est opari⁹ mercede sua vel cibo suo. Mat. x. P̄ie due p̄tātes eq̄les
sūt in oīb⁹ rite p̄secrat⁹ sac̄dotib⁹ z inuenerib⁹: q̄a fundant in caractere
sac̄dotali: q̄ est idēlibilis. Et sic in aplis fuerūt distincte: q̄a diuersis t̄pib⁹
collate: ita videt⁹ z mō in sac̄dotib⁹: qz distincti actib⁹ z t̄pib⁹ p̄ferunt. Nā
primā tradit ep̄s cū calice p̄parato / dicēs. Accipite p̄tātē offerēdi z p̄ficiē
di p viuis z mortuis. Secōda & oī q̄busdā inēposit⁹ z manu sup capite po
sita / dicēs. Accipite sp̄m̄ sc̄m: q̄rū remisit⁹ p̄tā. zc. Qd̄ aut qdā ponūt
tres characteres ordinē sac̄dotalē integrātes fm tres p̄tātes: put recitat
Seco. dixit. q̄rū. tanq̄ p̄babile nō est necē. Sed diceret q̄s. Quare p̄tās
p̄secrādi nō est refuata solis ep̄is p̄t ei⁹ maximā reuerētiā z dignitatē /
sic p̄tās p̄firmādi. Rñ. s̄z hoc deceret / vel ēt soli sūmo sac̄doti esse refer
uatū maria ei⁹ dignitate attēta: t̄m p̄t multiplicē vtilitatē q̄ sequit⁹ missa
rū frēq̄ntiā alit⁹ disposuit diuina sapia: q̄ regit ecclia. S̄z ex hoc p̄nter ar
gui posset. Ergo tāta vtilitate attēta / q̄re laic⁹ iustis nō est p̄cessa: maxie
cū eis p̄cessum sit cōicāre: qd̄ mai⁹ est q̄ p̄secrare. p̄secratio. n. p̄t cōicatio
nē z nō ecōnferor: z dignior sit laic⁹ iust⁹ sac̄dote p̄ctōre. Rñ. qz xp̄s p̄se
rēdo hāc p̄tātes nō attēdit simplr dignitatē (alioq̄n angel⁹ aut & gini ma
rie p̄tulisset eā) s̄z ordinē sine ecclie necariū: q̄ z in ve. test. imo apō gētilēs
fuer⁹ legī: vt p̄t. Gen. xlvij. et idcirco hāc p̄tātē h̄i voluit nō ex digni

tate vite/lz ex ordi collatio: rōne cui? sacdos pctor dignior est: lz simplr loqndo laic? iust? sit dignior. s. dignitate meriti/lz nō dignitate offici. Qd aut Chrys. dicit. Qis scitis sacdos. itelligit mystice/nō ordi pte: lz qd seipm offert do hostiā scām vinētē do placentē. rē. Ro. xij. Nec ē cōica- tio z psecratio it eiusdē gnis: z p pns nec mai? nec min? respectu eiusdē lz bñ respectu diuersoz. vt. s. patuit: z iō h nō sequit? qd pōt in mains/pōt in min? Nec p argui a sibi de sacro baptisimū: qd pās pferē di illō speci- aliter nō dat? sic pās psecrādī. z iō lz solis sacdonibz pueniat: tñ in necate est et laic? pcellum. vt piz ex rituecclie ab aplōz. rē. pto fuato: qñ ēt diacōi baptizabāt: vt piz Act. viij. qd magne ē auctat/etia si aliud nō appare- ret. Verūm ve illi qd line vite scitate ad h scripsum officiū se itromittit. me- li? n. eēt ei si nar? nō fuissz. Sz qd: Si qd putat se rite ordinatū in sacdo- tē/z tñ nō est: an pficiat h venerabile sacm? Rñ. hoc nō esse certū: pte tñ eredi pē qd pficiat h tute ecclie: z qd sūm? sacdos suppleat defectū: n pmit- tēs piculū iminere ecclie sue z eā decipi. ¶ Cōsequē rō scōi supdicti piz: qz inut? nō pōt psecratiois formā pferre. Silr rō tertij: qd psecratio ē act? bñan? solū hoi pcellus: lz actus qd fit pter intētiōē casualr vel fortuitu nō est bñanus: g. rē. Sz qñ d3 esse intētiō mīstrī. Rñ. q in oibz d3 intētiō nē suā pformare intētiō ecclie: h est facere illd qd ecclia facere intēdit cui? est mīster. Intēdit āt ecclia facer p suos mīstros qd fecit xps. s. trāsubstā- tiare panē in corp? ppi z vinū i sanguinē: qd ipe xps p rō fecit: z faciēdū p- pba psecratiois istituit. z hoc saltē in gñe optz intēdere: lz i piculari forte- qd nesciat vel nō cogitet qd ecclia intēdat. Et qd p? est ēt heretic? circa hoc venerabile sacm lz fītatē ei? nō credat: z tñ hāc intētiōē ecclie bz in- gñe facere qd ecclia facit: pficit rite ordiat. Sic aliq d3 bone fidei possz p- ferre pba incārationū ad illū effectū ad quē vtunt magi z mage cū debita- matia z formā: ipe nō credat: lz qñ dicat: fiat si qd fieri p mībil credēs p- hec fieri posse. z tñ seqt effect? vt sepe ex pientia docuit. Est aut triplex in- tētiō. Actualis: q lz multū sit in pposito pgrua/nō tñ videt esse necaria: cū- fm Aug. nō sit in pte nra qd vīs tāgamur: nec est fīlile xpm ad diffi- cile vel pene ipossibile obligare volūit. s. ab actuali intētiōē nō distrabi. Habitual: quā etiā hie p dō: mīes ex actibz intētiōis bituat? q nō sufficit. qd fm eā nō agit qd vt bō. Virtual: quā qd bz ex actuali intētiōē facta in pncipio alicui? opis: h tute cui? illud op? facit. z hec sufficit: vt cū qd pua- habuit actualē intētiōē psecrādī: ex q mor? est ad psecrādū: lz actualr forte nō cogitet: vt pte distractus qñ pba psecratiois pferit: virtualr em- manet p rā intētiō: nisi p p rā intētiōē: qd tñ nō sufficeret: nisi renoua- ret. ¶ Verūm sacdos p posse abigere d3 manu discretiōis volucres cos

Sto.
iiij. di.
riij. q.
q. z A
lex. p.
iiij. q.
rrv.
sr. v.
Aug.
li. ij. d
lib. ar.

gitationū distrabentiū z fructū bñi? sacrificij ipedire nēctū/ ex pto Ab- rabe alioqñ timendū est pto nō carere: vt piz. ¶ De pgruitate mīstrie qrun? duo. s. ipedimētoz remotio: z pueniētiū appositio. Nec em lz cōse- cratiois effectū nō ipedimētiū impediūt fructū. Sunt aut ipedimētoz quedā culpe: vt pcta mortalia: in qbz qd celebrās nō solū p dicit eucharistie fructū: vey etiā incurrit duo alia pcta mortalia difficta. Scdm: qd in di- gne psecratio: qd scā nō scitis nec scē tractat: illud Exo. xij. Sacdo- tes q accedūt ad dñm scificent: ne pcutiā eos. z Esa. liij. Quidamini q ser- tis vasa dñi. z Deut. xvij. Iuste qd iustū est exeqris. Scdm: qd indigne cōcat: z sic iudiciū sibi māducat z bibit. j. Cor. xj. Abutit. n. sacro qd nō cōgruit nisi vīuētibz spūalr z scitis: cui? abusus tāto est gñior qnto sacm digni? imo fictiōis culpā incurrit: f cans se ad vītātē corpis bñi mysti- ci ptinere: qd mentit. Potest aut hoc ptingere triplr. Primo/ qñ est in pcto mortali actualr z sciet: z h est grauissimū. Scdo/ qñ ignorat: ignoran- tia crassa vel supina: vt pte qd se examiare sufficiēter neglexit: ac per hoc pctm nō recolit. Tercio/ qñ illud nō est pfessus hñs copā pfessoris: lz pe- nitēs z p rītus. nisi forte imineret scandalū si nō celebraret: nec hie p oset idoneū pfessorē: tunc cū p rītōē z lachrymis ac pposito pfitedi posset z deberet accedere. ¶ Sed di. Ex quo nō cer? est se esse sine pcto morta- li: vt piz Eccl. ix. piculo se exponit celebrans: ac p hoc peccat. qd q amat periculū peribit in illo. Eccl. iij. Rñdet q triplex est certitudo. s. supnatu- ralis: q per solā diuinā reuelatiōē habet: z tal? hic nō reqrit. Alia est natu- ral: quā qd p sensum z intellectū de aliq certificat: z ēt hec nō est necaria. Tercia mortalis: q est ex pbabilibz signis z picietur: magis ad vnā partē q ad alterā inclinātibz: z hec certitudo in pposito sufficit ad euitādū nouū pctm mortale in psecratioē z sumptiōē bñi? sacri. Probet g seipm homo/ per psciētiē sue pbatōē/purgatiōē/adornatiōē: z sic d pane illo edat z de calice bibat. j. Cor. xj. ¶ Impedimētoz quedā sē pene: vt depōsi- tio/degradatio/infamia/irregularitas/excōicatio/intēdictū/suspensio: de quibz vide Ange. in sum. ¶ Sed qd: si p? missam inceptrā recordet se ali- quā itaz penaz incurrisse. Rñdet. Si ptingit hoc ante psecrationē: tu- tius est vt missaz desinat: si sine grauī scādalo fieri p. Si tō post psecra- tiōē: assumat ppositū humilr petēdi absolūtiōē z satisfaciēdi: z sic cū dolore pñe in missa pcedat. ¶ Quedā ipedimēta nec sē culpe/ nec pene. Quoz p mū est solutio ieiunij. Est aut ieiunij nate carētia cuiuscūqz susce- pti cibi vl pot? in stomachū/ vel i vīā ad stomachū: z h a pncipio diei quo qd d ieiun?/incipiēdo diē a media nocte. qd si qd soluerit. illo diē celebra- re aut cōicare nō poterit. de pfe. di. ij. liq dō. vbi dicit. Placuit spū scō vt ad

Amo-
dimen-
ta.
Tbo. i
iiij. di.
xliij. q.
z ad
idē Al-
ber. pe-
tr? de
tharā.
fco. di.
liij.
Rich.
Albe?
serlo.

bonore tantu sacri p[ro]p[ri]us in os xpiani dñici corpus iteraret q[uam] alij cibi, vñ 7 in
ca. ex p[re] de cele. m[is]s[ae] d[icitu]r q[uod] sacerdos n[on] d[ebet] vinu[m] p[er]fusiõis accipere cu[m] voluerit
eo d[ie] celebrare. Ex q[uo] p[er] n[on] sufficere ieiunij eccl[esi]e / q[uod] q[uod] comestione[m]
vñ d[ie]i n[on] t[ra]ns[gre]dit f[er]m mo[r]e eccl[esi]e: q[uod] illud electuaria 7 medicinalia n[on]
solu[n]t salt[em] in pua q[ua]ntitate s[up]ra. ieiunij f[er]m nature hec solu[n]t in qu[an]ta
cu[m]q[ue] puitate s[up]ra. S[ed] d[icitu]r Quid d[icitu]r reliquijs cibo[r]u[m] remanentib[us] in ore si ca
sualit[er] t[ra]nciatur? R[es]p[ondet]ur. Non ipeditur: q[uod] t[ra]nciunt p[er] modu[m] salu[m]: t[ame]n q[uod]
de nouo illo die n[on] sumunt. Id[em] dicend[um] d[icitu]r reliq[ui]s aq[ua] p[er] lotion[em] or[is]: dñs
n[on] n[on] fuerit in t[an]ta q[ua]ntitate vt maneat in p[ro]p[ri]a sp[eci]e: q[uod] si p[er]se sine sa
luta. Si q[uod] f[er]m n[on] dormierit aut cib[us] n[on] digesserit: l[et] q[uod] ad r[ati]õ[n]e p[re]cepti
ipeditur: t[ame]n p[er] turbatione[m] m[en]tis / p[er]cipue si magna fuerit: abstineat d[icitu]r. S[ed] d[icitu]r
ipeditur est imudicia corp[or]alis: q[uod] l[et] absolute loq[ua]ndo n[on] ipeditur: f[er]m illud
Matt. xv. N[on] loq[ua]nt[ur] manib[us] m[an]ducare n[on] co[m]m[un]icat boiem. t[ame]n in casu q[uod] illa
est r[ati]õ[n]e t[an]ti sacri: q[uod] r[ati]õ[n]e sue dignitat[is] 7 figuratis f[er]m dñi reque
mudicia corp[or]alis ipedit. vel et q[uod] cogitata ho[r]rore 7 abominatione qua
da g[ra]t[ia] p[er] q[uod] lepro[sum] p[ro]hibet celebrare i publico. Vel q[uod] p[ro]p[ri]a est im
mudicie sp[irit]ualis. q[uod] p[er] esse pollutio nocturna: q[uod] q[uod] f[er]m se p[er]siderata n[on]
sit p[er]ctm: ex eo q[uod] absq[ue] vsu liberi arbitrij p[ro]tingat: t[ame]n r[ati]õ[n]e sue cause h[ab]et q[uod]q[ue]
p[er]ctm annexu[m] cu[m] est effect[us] vel signu[m]. Considerada igit[ur] eius ca[usa] p[otes]t esse tri
plex. p[ri]ma extrinseca sp[irit]ualis. s. demonu[m] illusio ipedit a p[re]cepto hui[us] sacri
m[en]t[is]. S[ec]unda intrinseca est 7 sp[irit]ualis. s. cogitatio p[re]ced[ens] lasciuia: q[uod] q[uod]q[ue] est
ex p[er]cupiscencia 7 delectatione: vbi si assit p[er]sens[us] / erit p[er]ctm mortale: si at de
sit p[er]sens[us] ver[us] vel i[n]terp[re]tatiu[m] / erit p[er]ctm veniale. q[uod]q[ue] e[st] sine oi p[er]cto vt cu[m]
q[uod] ca[usa] lectiois aut p[re]dicatiois cogit de h[uius]m[od]i cogitare sine p[er]cupiscencia 7 de
lectatione: 7 t[ame]n seq[ue]nt[ur] p[otes]t pollutio. Tertia e[st] intrinseca 7 corp[or]alis: vt sup[er]fluitas
vel obilitas nate / aut sup[er]fluitas cibi aut pot[us]: q[uod] q[uod]q[ue] e[st] sine p[er]cto mortali
vel veniali: f[er]m q[uod] tal sup[er]fluitas est p[er]ctm. Si igit[ur] pollutio ex aliq[ua] dictaz
ca[usa] p[ro]tingit put est cu[m] mortali / n[on] l[et] pollutio celebrare nisi post. 24. ho
ras: f[er]m Tho. Alex. Rich. Alb. p[er] de ordinatione m[en]tis: q[uod] n[on] nisi i tali spa
cio t[em]p[or]is reformari solet. P[otes]t t[ame]n aliq[ua] vna hora purgatioz effici q[uod] ali[us] in
centu[m]: f[er]m Ber[tholdus]. ac p[er] h[uius] ad celebradu[m] aptioz: debita p[ri]ma pacta 7 deuotio
accessa. Si f[er]m accidat ex aliq[ua] illaz ca[usa]z q[uod] se sine p[er]cto vel solu[m] cu[m] veniali
p[otes]t pollut[us] licite celebrare: maxie si n[on] sentiat ex h[uius]m[od]i carnis aut bebes
tudin[is] m[en]tis. Veru[m] t[ame]n si p[er] reuerentia[m] abstineat laudat[ur] est: nisi neccitas vel
vitiatio sc[and]ali vigeat. Q[uod] t[ame]n n[on] sp[eci]e p[er]cipi de facili ex q[uod] ca[usa] pueniat: io in
dubio t[ame]n est abstinere: nisi viges neccitas incubat: vel duotio special[is] tra
bat: nec aliq[ua] alia indisp[osi]tio debite reuerentie obuiet: q[uod] t[ame]n etia[m] meritoze
q[uod]q[ue] p[otes]t celebrare: f[er]m Ber[tholdus]. Ita sentiend[um] videt[ur] de pollutioe noctur

na siue i somno / siue in vigilia finiat: nisi q[uod] post eni[us]ilatione[m] delibato co
sensu heat p[ro]p[ri]a 7 delectatione 7 cu[m] appetitu futuri op[er]is: q[uod]a hoc eet
mortale. ¶ De p[re]sentib[us] apponendis: q[uod] quedam s[un]t p[er]manetia / vt sacrate
vestes n[un]cro sex: q[uod] est n[un]crus p[er]fect[us]: ad p[er]cand[um] scit[ati]õ[n]e 7 p[er]fectione[m] virtu
tu[m]: q[uod] celebraturi dñt g[er]nari: 7 passionē xp[ist]i / cui se dñt p[ro]formari: put su
perius h[ab]es expositu[m]. Queda[m] f[er]m apponenda s[un]t t[ra]nsitoria: vt o[mn]es p[ro]p[ri]e.
Tenet. n. celebratur ad minus dicere matutinas an celebratione: alioq[ua]n
mortali peccat / f[er]m o[mn]es doceo q[uod] facit p[er] g[ra]t[ia]le 7 approbat[um] eccl[esi]e p[ro]p[ri]u[m]
dine. Id[em] dixeru[n]t quida[m] de p[ri]mis / s. Ange. in sum. h[uius] reprobat[ur] p[ro]p[ri]u[m] t[ame]n
est vt dicant p[ri]e an celebratione: vbi ad h[uius] sp[eci]alis d[is]tinctio vel d[is]tinctio
do d[is]tinctis aut religiois neccaria. Et ad id[em] dicend[um] de istis p[er]s. Quia di
lecta. B[ea]t[us] d[icitu]r. Indina. Credidi. De p[ro]fundis. cu[m] quibusdaz p[er]cipib[us] 7 col
lectis. Sic o[mn]es ad lotionē manuū 7 i d[is]tinctionē sacraz vestiu[m] n[on] s[un]t omit
tenda: aut alia q[uod]cu[m]q[ue] p[ro]p[ri]a actualē deuotionē induc[er]e: p[ro]p[ri]u[m] est n[on] p[re]ter
re p[er] loco 7 t[em]p[or]e. S[ed] d[icitu]r. Q[uod] h[uius]m[od]i cano[n]ice s[un]t dicende. R[es]p[ondet]ur. regu[m] sep[er]e t[em]p[or]e
b[us] suis passio[n]ib[us] xp[ist]i co[r]r[um]p[er]itib[us]: vt p[er] de cele. m[is]s[ae]. c. p[er] b[ea]t[us]. t[ame]n ex licita 7 bo
nesta ca[usa] p[otes]t q[uod] matutinas de fero dicere / 7 mane o[mn]es horas s[un]t vsq[ue] ad
nonas aut vespas: q[uod] f[er]m Tho. in q[ua] d[icitu]r. meli[us] est v[er]u[m] q[uod] do reddet laudes
s. debitas 7 honesta officia: q[uod] vñ p[er] aliud ipedit. Nec q[uod] m[en]tis si t[ame]n
legat nocte surgentes: adhuc forte clara die vel an ortu sol[is]. Iam luc[is] orto si
dere: q[uod] f[er]m t[ame]n h[uius]m[od]i p[er] t[em]p[or]e illo p[er] q[uod] dicunt / q[uod] n[on] p[er] t[em]p[or]e in q[uod] dicunt. Ex p[re]
sacri p[ro]ficiendi p[re]q[ui]runt matutina: de q[uod] dicit[ur]. j. ¶ De circums[er]u[er]is loci 7
t[em]p[or]is. P[otes]t aut[em] d[is]t[ingu]i triplicia loca. s. remota / p[ro]p[ri]a / 7 p[ro]p[ri]a. Remota: vt
eccl[esi]e 7 dei t[em]p[or]a. P[ro]p[ri]a: vt altaria. P[ro]p[ri]a: vt calix / patena 7 corpa
lia. Deut. xij. p[re]cipit in certo loco offerri: vbi d[icitu]r. Caue ne offeras holocau
sta in oi loco que videris: sed in eo que elegerit dñs in via tribuū tuaz offe
ras hostias p[er] q[uod] de p[er]se. di. j. d[icitu]r. Si iudei q[uod] vmbre defueru[n]t loca in q[uod]
sacrificab[ant] h[ab]ebant p[re]secrata: n[on] in alijs q[uod] deo dicat[ur] loc[us] m[un]dici deo offe
reb[ant]: m[un]dici nos q[uod] f[er]m itas patefacta / 7 g[ra]t[ia] p[er] iesum xpm data est t[em]p[or]e
pla dño edificare: put meli[us] possum[us] ornare: ea q[uod] diuinis p[er]cipib[us] 7 scis vñ
ctioib[us] suis cu[m] altarib[us] 7 vasis testib[us] q[uod] 7 reliq[ui]s ad diuinu[m] cultu[m] explend[um]
vt s[un]t lib[er]i deuote 7 solenit[er] sacrare: 7 n[on] in alijs q[uod] dño sacra[ta] ab ep[iscop]is t[em]p[or]is
celebrare / nec sacrificia dño offerre debem[us]. 7 h[uius] intelligend[um] nisi neccitate vt
g[er]e / vel epo loci p[re]cedente: q[uod] t[ame]n calib[us] 7 sup[er] altari p[ro]portatili. n[on] t[ame]n in mari
vel flumib[us]: ne dñicus sanguis effundat[ur]: aut sac[ra]m[en]t[um] inordinate moueat. Al
taria dñt esse lapidea p[er] lapidis co[n]t[ra]t[em] / fortitudine 7 f[er]matione. j. Cor.
k. Petra at erat x[rist]us. Nec obstat q[uod] Salomon fec[er]it altare aureu[m] iij. Reg.
vi. q[uod] hoc solu[m] vnicu[m] fuit: nec fieri potuiss[et] i multiplicadu[m] m[od]o in eccl[esi]a fu

missæ: ppter raritatem et preciositatem: nec optz figurz in oibz cõrindere figurati. Debent et esse integ/nõ enormit fracta/maxie in angul vbi fieri solet vinctio. Et ornata duobz pallis et corpali psecrat: de syndoe mda: nõ scri co aut tincto/sz albo et lineo. de psc. di. j. cõsulgo. Debent et igne siue lumie tpe celebratõis esse fulgida. c. vl. de cele. mis. et Leui. vi. Ignis i altari meo sp ardebit. Calix et patena dñt esse aurea/argentea/vel salte stanea: nõ lapi ci. re. dea/ ppter tepitudinẽ: necligneat/ ppter porositatẽ et humidoz imbibitionẽ: nec vitrea vel crystallia/ ppter fragilitatẽ: ne dñicus sanguis effusiois picu mẽ. de lo exponat. Corpalia picipiunt suari nitida et mda. c. ij. de custo. eud. in i. calix. fi. De igr illis q tenet adeo imda qsi sint p fuitio rusticoz deputata: imo sua lintheamia/mesalia aut manuegia mdiora. scant. n. plane foris qles de cõf. intº sint: et peccat mortalr: vt dñ Ange. in sum. xiiij. q. j. qd picipit. Tps ce di. pri. lebradi requirit diẽ vel diet initium: qz hoc sacm ad tps grẽ ptinet: qd p die nocte. fecat. Dñ et saluator dixit. De optz opari donec dies e. excepta nocte na tiuitat: et resurrectiois xpi. Et als in tribz casibz. Prio in neccitate: vti qd infirmet vsqz ad mortẽ cõicandº: et hostia psecrata nõ habeat. Scdo si eps sit i itinere p celebrare añ diẽ vel corã se celebrari facit. Tertio si qd sup bbeat dispensationẽ. als nõ est tutu: imo dñ Buil. Credo q q sciẽter añ diẽ celebrat: cū h sit d gñale ecclie pñtudinẽ: mortalr peccat. Videt tñ nõ esse gñalis ecclie pñtudo: cū in byeme frequẽt bora sexta cū adhuc tenebre st celebrat. Sz et pncipiũ diet est nõ ab ascensu sol sup nrm orison tẽ/sz ab illa bora q radij solares icipiunt illuminare nrm hemispheriũ: qd de pncipiũ aurore: et icipit vna bora et qnta pte bore añ corpale sol ortu: fm Aug. li. de crepuscul. et pty p situationẽ lineæ crepusculi i facie astrola bi. Cõsequẽter lz statutu sit vt nullº p byteroz missaz solẽnia celebrare psumat nisi duobz pñtibz libiqz rñdentibz: tñ de neccitate pie credit vnº suf ficere: q psona ecclie teneat: cui bñ pñt dici. Dñs vobiscũ: et Orate fr̃es. sz et scit angeli credunt nõ deesse: qz vbi corpº/ibi et aqlẽ. Sz dices. Cuiº pñtõis dz esse mĩstras. Rñdẽt masculº et clericº: vel saltẽ sciẽs mĩstrare et celebratĩ rñdere: nec vllẽ femie lz/etiã si scimoniai fuerit. Sed qd si mi nister recedat reuersurº. Rñ. pcedere possit donec occurrat aliqd quo eius mĩsterio indigeat. Ultio querit: que pena illoz q pmissoz aliqd omiserit: vputa sine vestibz seu vasis sacri celebras: aut incõgruo tpe sine igne. zc. Rñ. q sciẽt aut ex pñptu h attentas/sine dubio peccat mortalr: non tñ efficit irreglar: nisi celebrat i loco indicto a iudice/aut sup altari enormit fracto. de psc. di. j. ecclie. vel i calice nõ idoneo: fm aliqz allegates. c. vlt. ex. lib. de cele. mis. sed nõ est certu: cū talis casus indudat pla alia. De ceteri non vi. si. q. hẽ pena expssa. ¶ Scdo/quo ad officiu p comitãtia querit prio: vtrũ sine

missali celebrare liceat officiu meo: inter sciẽti. Rñdẽt oĩno nõ licere: tñ pro ppter piculũ error: qd etiã optimã meoria bñtibz accidit: tñ ppter triã vltim ecclie pñtudinẽ. Deinde: vtrũ debeat aliqd aliõ legi antº dñci qz habet in Rich. missali. Rñdẽt q nõ: pñt tñ quecũqz deuota in merte cogitari: fm Bona i qdli. uẽ. Tertio/an requirat intẽtio et actual deuotio. Rñ. quo ad pñm qz sic vñ Diony. de ecclie. hierar. Ad scrissimũ eĩtes sacrificiu/m dñari puenit ab ipis vltimis anie phãtasmatibz. vñ desperas se posse hẽ pbabilr cordis stabilitatẽ/peccat grauit accedẽdo: si tñ sperat et ex infirmitate distrahit minº peccat. Quo et o ad scdm notandũ duplicẽ esse deuotionẽ. Pria est Deuo volũtat: vt cū qd pñt ex dilectõis volũtate applicat se diuinis obse. tio du quibz. Scda est affectiois: vt cū qd feruore dilectõis et qdã suauitat: des plectatõe afficit in diuinis. Et vtraz pñt esse vel actual/ vt cũ hec actualr fiut: vel virtual/ vt cũ ex actuali et pñia deuotõe relinquit quedã virtº que ad accºleqntes pcurrit. Pria deuotio celebratĩ est neccaria saltẽ virtual: ita vt i sui apparitõe et examiatõe pñia studeat hẽ deuotionẽ hãc actua lem: et postea i celebratõis executiõe maneat eadẽ saltẽ virtualr. qd hois est pparare cor. Et de hac deuotõe videt intelligẽda glo. j. Cor. xj. Indi gnº est q nõ deuota merte accedit. Scda et o deuotio lz nõ sit neccaria: ex q ille feruor dilectõis a dño gñite dat: et aliqñ desideratº negat: vel datus subtrahit: fm q dispositio hois meret: vel salutĩ eiº expedire dño visum fuerit: tñ celebratur: tenet toto conamie illũ feruorẽ desiderare: et p posse suo faciẽdo qd in se est illũ excitare. Vnde dñ Bona. q maiorẽ efficacĩa in. iiii. recipit hõ in vna missa vel mĩducatiõe cū bona pparatiõe qz in multis si se di. iiii. nõ ppararet diligẽt. ¶ Introitº p defunctº et tpe passiois cbĩ sine glia legit et cantat: ideo q ecclia tñc per ppassionẽ agit lucrº/nõ gaudij offi ciuz. glia aut ad gaudiũ et exultationẽ ptinet. ¶ Kyrieleyson qre legit in missa: cū sit grecũ. Rñdẽt vt in oĩ lingua laudemº deũ. ppter qd aliq greca ponunt/ vt kyrieleyson. aliqua vero hebrea/ vt alleluia/ sabaoth/ osanna/ amẽ. cetera latina. Vñ titulus triũphalis cruci tribz linguis cõ scriptus fuit. Quare aut nonies: vide supius in expositiõibus. ¶ Gloria in excelsis ideo dz in medio altar: versus orientẽ: quia ad laudẽ et gliam eiº qui est mediator dei et hoim. De quo et scptũ est zach. iij. Ecce vir ori ens nomẽ eius. visitauit. n. nos oriens ex alto. Luc. ij. Sed qre pmo tpe aduẽtus nõ cantat: cum tñ alleluia dicat. Rñ. vt cũ maiori reuerẽtia/le ticia et deuotõe in natali qñ primo catatũ est cantet. nã que p mĩruptionẽ dicunt/ maiorẽ feruorẽ habere solet. Et ad figuradũ afflictionẽ scõrum patrũ ex lōga expectatõe incarnatiõis cbĩ. spes. n. q differit affligit aĩam. Prouer. xij. Dicit tamẽ alla ppter certitudinẽ pmissi: q ex alia parte leti

cia gñat. Vel et ppter duplicē aduentū: qñ vnus est iocūdu in carnē: alijs
dolorosus ad iudiciū. iō quedā q̄ gaudij se dicunt: quedā q̄ omittere.
¶ Secūdo: quare in die innocentū nec glia/nec alia dicitur: cum tñ in octaua di
cant. Rñdē: qz innocent occisi sūt ppter chīm: q̄ ab Herode inq̄ fuit q̄stus
ad pdendū/nō ad glificandū. iō ad ppatiendū eis z et puulo nato chro
ab infantia tā cito psecuto z i Egyptū fugato/nō cātāt glia. Et qz nō sta
tim venerūt ad paradisiū/sz descēderūt ad limbū patrū: iō nō canim⁹ alla.
In octaua tñ cātant: qz bec cat resurrectionē futurā ad gliaz. ¶ Tercio:
quare a septuagesima vsqz ad pascha nō cātāt glia nec alla. Rñdē: qā
tūc ecclia recolit miserā būant gñis quā incurrit ex trasgressiōe pmoz pa
rentū: q̄ ipedita fuit restitutio ruine angelice/z amissio scēa bonoz grē z
glie. ideo p boz mēoria suis filijs iprimēda ad cautela futuroz deponit
hymnū angelicū (q̄ z hymn⁹ grē dicit) z cāticū glie alla (q̄ cantabit p pla
teas Hierlm supne) z h vsqz ad pascha/p maiori grāz actiōe excitāda: qz
tūc bec p chīm meritorie sūt restituta. ¶ Quarto: cur in missis votius dici
nō dicit glia in excelsis/nec credo. Rñdē: vt sit differētia inf festū z pme
morationē. de cele. mis. pñiū. Et ibidē bñ qz dicitur cantari regulr qñ in matu
tinis dicit. Te deū. qd tñ fallit. Pñio in die cenę: qz tūc fm oz. ro. dicit glia in
excelsis/ ppter priuilegiū z celebritatē singulare rōne institutiōis diuini
facti illo die facti. Secūdo in sabbato scēe pasche: qz illud officiū misse pñi
net ad diē seqntē pasche. ¶ Collecte z oñones cur in pncipio z fine dicūt
in dextro cornu altaris. Rñdē: vt oñdat qz cēna z spñalia pncipalr z fi
nalr debeam⁹ petere: q̄ per dextrā scant/ sic p sinistra tpalia. Prouer. iij.
Longitudo dierz in dextra ei⁹/z i sinistra ei⁹ diuitie z glia. Vñ Mat. vj.
Primū q̄rite regnū dei. Et dicunt in nūcro i pari ppter imparē numez pe
titionū q̄s xps docuit in oñone dñica: vñ z septenariū excedere nō dñt
fm Inno. Et i missa pñuēali dicunt solū tres fm oz. ro. vel ob reuerētiā
scrissimę trinitatis: vel ob scationē triplis munerz xpo puulo oblati: vel ad
remouēdū occasionē tedij vitadi. Cōcludit aut diuersimode: qz si petitiō
fiat a pñe: cōcludit p dñm nrm. zc. si a filio: cōcludit/ qui vñis z regnas.
si aut in oñone fiat mētio de filio: z h est vel in pncipio: vt ibi. Deus q̄ in
filiū tui būilitate iacentē. zc. z tūc cōcludit/ p eūdē. zc. vel in oñonis finē vt
ibi. Respice q̄s dñe sup bāc familiā tuā. zc. z tūc cōcludit. Qui tecū vñit.
zc. Aliqñ aut fit mētio de spūscō: z tūc sp dicit cōcludit/ i vñitate eiusdē. zc.
¶ Vñ dicit. Ex q̄ spūscōs cōlis est pñi z filio: cur nō dirigat ad ipm aliqñ oñ
sic ad patrē z ad filiū. Rñdē: qz spūscōs est donū sine bz rōnem doni:
fm illud saluator. Paraclet⁹ aut spūscōs quē mitter pñ in noīe meo. zc. a do
no aut nō petit donū/sz a largitore doni. ¶ Ep̄la ab ep̄/q̄ est sup/z ita

Ion missio/q̄ si sup missio: qā ep̄le sup euāgeliū sūt declaratiōes z veritates
ei⁹ testimoniales lre misse. Sz dicit. Cur ep̄lis. s. Pauli pñmittit. Ffres: z ep̄lis
canōicis: vt. i. Jacobi/ Petri/ Joānis. Charissimū: z ceteris. In dieb⁹ illis:
Rñ. qz sic in originalib⁹ eoz frequē iuenit dñter: z qz misse sūt ad diuersos
diuersis tpeb⁹. Vñ z euāgelio pñmittit solū. In illo tpe: quia ab vno solo
xpo z de vno ei⁹ tpe. ¶ Graduale in dieb⁹ paschalib⁹ z pētecostes iō nō
cantat: qz dies illi scant statū supne felicitatis: futurz: vbi nō erit amplius
neqz luct⁹/ neqz clamor/ sz nec vll⁹ dolor. Apoc. xxi. z stat⁹ in tñtibus/ nō
vltior pgressus. ¶ Alleluia tpe paschali duplex canit/ ppter geminū gau
diū tunc ortū. i. chī capiti/ z mēbroz: loco cuius tpe luct⁹ z pñie canit tra
ctat⁹: qā p luctū/ pñiam z gemitū trahiur ad illud supnū gaudiū. ¶ Euā
geliū dictū ab eu/q̄ est bonū/ z angel⁹/ q̄ est nūci⁹: q̄ si bona nūciatio:
vel bon⁹ nūci⁹: qz p ipm nob mittit grā in pñti z glia i futuro: correctio
pctōz z opatio virtutū. ppter cuius dignitatē nō nisi ab hñre ordinē diacono
nat⁹ legi pñcipit: qd si inferior hui⁹ ordis legere pñmeret publice tanq̄ ex
officio cū vestib⁹ sacris/ ipse irregularitatē incurreret. Sed dicit. Quare legit
euāgeliū fm Joannē vel Matthē: z nō ep̄la fm Paulū vel fm Jaco
bum. zc. Rñ. qz euāgeliste nō sūt actores s⁹ boz chī/ sic apli suaz ep̄laz:
sz solū recitatores. iō pñie dicit euāgeliū fm Joannē vel Lucā. i. fm q̄ io
annes vel lucas recitat. Et euāgeliū chī: ep̄la pauli. zc. ¶ Credo sequit
euāgeliū: vt absqz vlla dubitatiōe his q̄ sūt fidei p euāgeliū nob nūciatis
credam⁹. Fides. n. ex auditu est: audit⁹ aut p verbū dei. Ro. x. Nec ppter
hoc aliq̄s est leuis corde si cito his q̄ sūt fidei credit: qā instantū z toties est
veritas ei⁹ pbata: vt vltiore pbatōe nō indigeat. Flō. n. voluit xps statū
sibi credi absqz testimonio scripturaz z opib⁹ miraculoz oēm facultatē crea
tū excedentiū. vñde z pfidis iudeis dixit. Si nō facio opā pñis mei nolite
mibi credere. Propt qd z apls Heb. dicit. Fides ē substātia sperādaz rez/
argumētū nō apparētū. i. pbatio inuisibiliū. Sed dicit. Quō fides est argu
mētū nō apparētū. Rñ. qz duplr quātū ad pñis sufficit. Pñio sic lre si
gillatē pbāt inuisa z iaudita: vt pñz in iudicijs de act⁹ ante ducētos ānos
vel plures: sic lre fidei calamo spūscōi z rubro sanguis pene ifinitoz mar
tyrū vet. z no. test. sc̄pte: qui oēs vsqz ad mortē testimoniū fidei pñbuerūt:
qd nullo mō sic bñlarit facere potuissent/ nisi veritatē ei⁹ cognuissent: cū na
tura mortē abhorreat. Vñ z heretici si aliqñ pburant frequē nō bñlarit/
sz cū magna tristitia z ipatientia patiunt. Has lras de sigillis suoz mi
raculoz cōfirmant: q̄ non pñt esse test⁹ falsitatis: cū ipse sit veritas ipsa. Si g
testimonia hoīm aliq̄z q̄s nunq̄ vidim⁹ nob aliqd inuisum pbāt: testimoniū
dei z oīm sc̄tōz mai⁹ est. Secūdo sic veritas nota pbat ignotā: vt pñz i his

Quadruplex expositio

qui dicuntur hec ut illa agi vel acta in hac vel illa civitate. Et si quis scire
potuit cum non viderit. Rñ. tot et tales sibi dixisse quod sciat non meretur: meda
ces nunc reperi. Sic i. pposito ex quo oēs pphete testimonij pphibet. Act. iij. q. ve
racissimi in oibz se reperi vltz in pñs tps: vt pñz de mō passiois xpi de gēti
liti pueritōe et idolatrie destructōe. et restat vt et cetera modica respectu pce
dentiu q. nondū vidim⁹ ab eisde et in eisde libz scripta facillima sint: vt in
dictū ventur⁹/resurrectio mortuor⁹/ et alia q. credim⁹. Preterea: Tor⁹ pene
mūdus cū pñate et tyrānis suis extēdit oēs vires suas p fidei destructōe/
nec pualuit: s. q. ampli⁹ nitebat destruire/ eo magis edificauit. Insup sapi
entes hui⁹ mōi sui igenij subtilitate et naturaz pscrutatioe laborauerūt/ an
aliqd falsitas i fide iuenissent: s. nō iuenerūt nec vnq. iuenire poterūt/ nisi
forte paralogistice. nā ea q. se fidei s. sint. s. naturā: non tñ sunt s. naturā
simpliciter loquendo. De pñs oibz et virgibz taceo: q. p fidei veritate pñtia pte
perit⁹/ et adhuc bodie pñtunt. et qd fieri nō possz nisi cognita veritate.
Mō g. ampli⁹ pbata ē fides q. si credita ocul cor palibz cernerent: q. sic
falli possem⁹/ illo aut mō ipossibile est nos falli. Qd multis alijs pbatioibz
posset offidi: q. breuitat⁹ cā trāleo. ¶ Sed diceret: Quare h. symbolū ni
cenū publice canit in missa cū multis additiōibz. s. symbolū aplicū: qd dō
secrete ad pñā et ppletorū. Rñdet: quia symbolū aploz ppositū est ab
aplis tpe veritat⁹ nondū ppalate. idō dō submisit sole nō pfecte lucēte. sym
bolū s. nō nicenū factū est tpe veritat⁹ ppalate a scis pñibz in pñlio niceno
s. quosdā hereticos tñ insurgētes: et idcirco ibi dclarant quedā q. in sym
bolo aploz nō ita clare pñebant. Est et aliud symbolū Athanasij scñi
tpe veritat⁹ pñsse: sed tñ veritas pualuit: id pulsis iā tenebz legif. mane.
Dicif. aut symbolū a siltate et pñiētia siue collectiōe plurimū fidē predi
cantū et declarātū/ vel articuloz ex diuersis locis scripture collector⁹: vt ab
vnoq. quātuorūq. simplici possz hēri certa et faciliōr cognitio credēdoz
et maior cautela s. fraudes hereticor⁹. et hi articuli ab artādo se dictioe q.
artant nos ad credendū/ si saltē volum⁹ saluari. ¶ Offertoriū ab offeren
do dictū est: eo q. tñ oblatio fiat: vñ et tñ null⁹ in pñpectu dī dōz vacuum
apparere qn aliqd offerat saltē spūale vel tpale. Qd marie pgruū est in
pñpñis festiuitatibz. de pñ. di. j. ois chñianus. An aut sit de pcepto: re
spondet Angel⁹ in sum. q. nō. nec posse ad hoc troduci pñtudinē: cuz
oblatio de sui rōne habeat vt volūtarie offerat/ cui et quātū placet. Ero.
xxxv. Omnis volūtarius et pño aīo offerat eas dño. nisi in casu q. sacerdos
eēt paup. et parochiani dñites: q. tñ possent cogi ab epō per subtrac
tiōē diuinor⁹. argumētum. j. Cor. ix. sed si se eque paupes sic sacerdos/ nō
tenent: quia tñ locū h. illud di. lxxxix. Clericus victu et vestitu suo artia

Canonis Misse.

ficio vel agricultura sine officij sui detrimento qrat. est tñ meritorij et mul
tū vtile aliqd offerre tpalis substantie ad honorē chñi et sustentationē mistrie
q. tales specialit. participāt fructū hui⁹ sacrificij ppter suā deuotionē et sa
cerdot⁹ specialē applicationē: ad quā faciendā inducit a specialit. offeren
tibus. ¶ Circa oblationē munēz consecrādoz quidā has/ alij vō alias
hñt oñones/ ritus et gest⁹ diuersos: s. et in pluribz alijs q. non s. de substā
tia canōis aut psecratiōis sacri/ aut necate fidei. Propter qd querere qd
posset vnde tal⁹ diuersitas/ et an tolerāda: cū spūalitus rector ecclie et pñ
cipalis auctor officij misse vn⁹ sit. Rñdet q. talis diuersitas pōt qñq. ex
ppria deuotiōe/ vel alioz incerta imitatiōe esse orta/ saltē quo ad aliq. pñt
aut s. ordinariū ro. vel alicui⁹ alterius diocesis. et tal⁹ videt esse dponēda:
cū nullo ordinaro sit regulata. Qñq. s. est ex ordinaris diuersis: vt puta
q. sic habet in oz. ro. et alr in ordinaro isti⁹ vel illius diocesis aut religio
nis. et hec est tolerāda: q. pñssa pñibz (vt pie credit⁹) ex spāli instictu spūal/
scñi: qui s. vnus sit in substātia/ est tñ multiplex in domis et institutiōis effi
cientia: vt sic ecclia in suis cerimōijs pulchra sit qdaz varietate distincta: et
p varietate boim et mysterioz in h. sacrificio pñtor⁹ habeat varia exerci
tia et signa: s. in illud ps. Altit regina a dextris tuis in vestitu deaurato
circūamicta varietate. Vñ An. in epla ad Valerianū Magdeburgē.
archiep̄m qñtē de diuersitate modor⁹ qui sūt circa celebrationē hui⁹
sacri rñdit/ dicēs. Sic bēmus a scis pñibz/ q. si vnitas suat charitat⁹ in
fide catholica: nihil officit pñtudo diuersa. Et si multe s. diuersitates q.
nō in sūma sacri vel tñtute ei⁹ aut fidei s. discordia: neq. oēs i vnā pñtudo
dinē colligi pñt: estio eas poti⁹ in pace tolerādas q. discordit cuz scāda
dānādas. ¶ Canonis s. ba cū oñonibz secret⁹ an secrete sint dicēda/ nō vt ce
tera publice alta et audibili voce. Rñdet q. sic. Non em sine cā ecclia fec
distinctionē in canonē et alia alr dicēda: vnde pñ assignari breuit. triplex
rō. Primo rōne scñiōis: vt patuit in expositiōibz. Secdo rōne opatiōis:
q. secreta secretissimā habet opationē. Quid. n. secret⁹ et mirabilius q. vt
substātia panis et vini pñinat/ remanētibz ppñis eoz accidētibz: ex quibz
rō in cognitionē substantie pñuenit deuenire. pñpit oculus panis colorē/
gust⁹ ipius saporē/ olfactus odorē: et tñ fallit iudicās esse panē. Quid in
sup secretius et ab hñanis sensibz remotius/ q. vt glōsa chñi pñona que in
cruce pendit: nō quidē glōsa/ s. mortalis: et nūc residet ad dextrā pa
tris glōriosa et immortalis: s. in oēs suas partes tñ essentiales q. quātitati
uas sub parua hostia et qñbet eius parte s. esse suū verū et reale pñtē.
Abfconditū est hoc mysteriū a mōi sapientibz/ et reuelatū est paruul⁹ fide
libz. Tercio modo rōne pñtiōis: ne scñti mysterij s. ba per quotidianū

fm in
noā. et
alex. ex
pñtū.
q. xxx.
vñ. mē
bro. it.
art. i.

Quadruplex expositio

vsum ex manifesta platide vilescat apud eos qui sapiam et potentia diuinorum
considerare non possunt: aut in locis non operentibus passim et indifferenter dicant: et sine
dicentibus in ruinam. Unde b. Dionysius in de ecclesiasticis de ritu sacrificiorum lo-
quens dicit. Greci si videntes deridebant putantes tam humilibus verbis tam sacrificium
in esse non posse. Fert etiam quod cum antiquis publice et alta voce canon diceretur
omnes pene per usum illius sciebant: et in plateis et vicis illius decantabant. Vnde cum quidam
pastores in agro pane super lapidem posito canonem dicerent panis puerus est
in carne ipsi autem igne de celo acerrimo diuino iudicio sunt percussii. Propter quod sancti
patres statuerunt ut canon de celo diceretur sub silentio. Nec tamen estimandum est hanc
puerionem esse factam et tunc illorum verborum: cum non habent efficaciam nisi a sacerdotibus
rite ordiatis: cum debita intentione fuerit placata: si alium de facta est miraculo
se. quomodo cruor fert effluxisse de hostia consecrata et imaginibus crucifixi et sanctorum ad
punctionem iudeorum: ut sic eorum infidelitas/pueritas et temeritas puniret et cor-
funderet: ac per potentiam diuinam ceteris in exemplum manifestaret. Cetera vero in
missa dicitur alta et audibili voce dici: ita ut a circumstantibus possint audiri: put
statutum est in dei. Basilien. quod per exercitum deuotio audientium et cetera et cele-
brantium. nam vltimus vti est delectabile. n. Machab. vlti. q. Circa mensuram vino-
rum prius quod prius. Vtrum in platea sit celebrantis fructus sacrificii alicui specialiter
applicare. Respondetur sic: quia non solum est mister aut nuncius ecclesie/sed etiam dis-
pensator ratione ordinis sacerdotalis: qui tenet supremum gradum in ecclesiastica politi-
cia: et idcirco non solum habet offerre/sed etiam virtutem sacrificii et oblationis determi-
nare. Sed dicitur. Numquid per libito suo potest hac applicationem facere? Respondetur. quod
sic/quia non habet certa doctrina/preceptum vel obligatio ad hac applicationem certo
modo faciendam. alioquin si (ut quidam dixerunt) hec applicatio non haberet effectum: nisi
esset facta secundum dei preceptum beneplacitum: sequeretur sacerdotem nullam habere auctoritatem applica-
di nisi multum in vltimo ex quo voluntate dei se scire non possunt in spirituali. Sicut ille
non diceretur habere potestatem arbitrari/si se propter eum arbitrari secundum voluntatem
alterius potestis: quam tamen scire non posset determinate. Neque enim applicatio proficua for-
ret nisi casualiter forte/vel per diuinum miraculum quod de voluntate dei certificaret.
Quoniam vero ad hoc habet certa doctrina/preceptum vel obligatio: tunc tenet se ei con-
formare. alias. n. forte nec ei cui applicat proficit et applicati nocet: quia sic
contra doctrinam vel preceptum applicando peccat. Secundo: vtrum applicationem
virtutis sacrificii impedit malicia vel suspensio personalis celebrantis ministri.
Respondetur. non/si alias rite ministrat. quia talis non habet in se vnde possit sacrificium
deo placere: habet tamen potestatem ex officio offerendi: et ut dictum est applicandi tale sa-
crificium: quod se est efficax et deo acceptum. Primum ratione oblationis siue obla-
ti inquit habet et gratiam ex institutione christi in illud Ioh. vi. Panis quem
ego dabo per me. scilicet sacerdotes: caro mea est per meam vitam. Secundo ratione offerre

Canonis Missae.

tionis: non quod immediate et personaliter offerentis se: quia talis sepe est peccator/ut in casu
proposito: sed immediate et principaliter offerentis/quis est ecclesia: quod se est deo gratia habens in
se se sanctos et fructuosos aliquos: et principaliter offert sacerdotes tamque per ministros/per
curatores et nuncios ad habilitandos. Et si per impossibile nullus in ecclesia militaret
esset in gratia: tunc per rationem oblationis sacrificii quod in missa perficitur non esset deo
acceptum: eo quod oblatio non videtur gratia/nisi sit alicuius offerentis gratia et acceptum: inquit
illud. Beatus illi. Respexit dominus ad Abel et ad misera eius: prius ad Abel offeren-
tem quam ad misera oblata. Secundo habendo respectum ad institutionem christi: quia tunc nihil
ominus esset gratia et acceptum et efficax. sic baptismus tollit originale et confert gratiam
baptizatoris si cuncti viatores essent peccatores: quam efficaciam sacerdos meruit christi
passio: et factis contulit spiritualis christi institutio. Vnde tamen missa sacerdotis boni et
sancti in gratia: cuius personalis meritum est priusale meritum ecclesie/melior est quam si sacerdos
sit ex gratia. Quomodo et missa vno tempore est efficacior et magis accepta deo quam alio/
prius: quia hoc modo missa est accepta: quia ecclesia offerens est accepta. Est autem ecclesia ac-
cepta propter membrorum suorum et ea ex merito merita: quoniam ecclesie meritum non est vltima pla-
tonicum abstractum ex homines peccatores christi. Cum autem vno tempore sint plures homines
boni et fructuosi quam alio: sequitur quod ecclesia vno tempore est magis accepta quam alio. Et quoniam
valor missae habet modo est ex merito ecclesie: sequitur secundum variationem meriti ecclesie vari-
ari valorem et premissum missae. Et secundum veram iusticiam retributivam: secundum quam non datur
tamen per merito maiore/ergo per maiore. Nec obstat super dictum illud Gregorius in pasto-
rum. Cum inquit ad intendendum mittitur: irati animi ad deiora prouocant. quia intelligitur
eum prouocari: quod temere intenderet presumit/impudent et irreuerent se oculi eius in ge-
res. Sicut et eum qui tale scient mittit: quod non facit ecclesia: imo prohibet tale accedere:
et idcirco oino innocens est et immunis in hac parte. alioquin ex alieno delicto ecclesia
incurreret offensam dei: quod sentire iniquissimum est. Sibi ergo homini presumptor iudi-
cium maleducat et bibit. ecclesia autem de fonte illo saluatoris haurit aquas salutes.
Esa. xli. Tertio: cui applicandus sit spiritualis et principaliter sacrificium missae. Respondetur. non.
quod huic vltimis/cui vel quibus celebras spiritualis et principaliter est obligatus: vel ex benefi-
cio puti in diuersis prochijs et collegijs instituti sunt diuersi sacerdotes ad cele-
brandum spiritualis per suis prochijs vel fundatoribus: vbi est quoniam certus numerus
et ordo missarum est determinatus: vel ex spirituali premissio vel naturalis legis obligamento.
Vnde secundum Scotum in quodlibet. in hac applicatione ponitur gradus totus per quod placet sacer-
doti dicitur secundum magis et minus spiritualis celebrantis: ita ut si quis obligatus per aliquo
spiritualis celebrare in priore gradu non illi preiudicat si in secundo gradu offerat vel appli-
cet tunc sacrificium aliter: et tertio gradu tertio: et sic de quocumque gradibus. Si quidem
nunc applicatio facta posteriori subtrahit aliquid illi cui facta est in gradu priori.
quia tamen quoniam non satis certum est in quo gradu quis aliter sit preponendus: idcirco intendat
celebras generaliter atque ore: ut dominus iustissimum omnibus distributor acceptare digne

Quadruplex expositio

tur sacrificiū p bis eo ordie q se nonerit obligatū: ita tñ vt particulari deser-
 niatio nō omittatū ppter multiplicē sacerdoti obligationē: tñ ppter ingitudi-
 nis variationē: tñ ppter actuali deuotōis augmentationē: quā naturalr parit
 bñficioz recordatio grē dei iūcta. nā particularia magis monent. tñ ppter
 certiorē debiti solutionē. sic quidā ordinē mōrādoz posuerūt fm sex ca-
 sus. Qd lz adiunget mēoriā: non tñ videt qbusdā debet? ordo fm pdictos
 grad? cū magis sim? obligati bis qd dānificanm? & bo/facto aut exēplo:
 quātū fm ordinē casuū vltio ponunt sub abltio. iō alij alij ordinē seruāt:
 vt. s. pzo specialē mēoriā faciāt ei? vt eoz p quo vel qbo hac vicespecialr
 celebratur: sē: z hoc in mēoria viuoꝝ si fuerit viuū: vel mortuoꝝ si mortui.
 deinde parentū z cognatoꝝ carnaliū z spūaliū. Tercio curē sue subiectoꝝ
 tanq̃ spūaliū filioꝝ/ si curat? fuerit. Quarto cōfratrū eiusdē corpis/ si sit
 ecclia religiosa/ collegiata vel dom? puata. Quinto fundatoꝝ/ pzonoz et
 bñfactoꝝ tpaliū z spūaliū. Sz bis nō obstatibz p̃t teneri mod? sup? circa
 expositionē canōis possit? q̃ videt optim? vbi argumētū illoꝝ soluit: vel
 pot? p̃cordat: in q̃ qlibz sibi regulā z ordinē p̃stiuat fm congruitatē z exis-
 gentiā sibi p̃dictoꝝ q̃ p̃mpti? sue occurrāt mēorie. nō tñ op? est vt noia oc-
 currāt aut recitent: sz sufficit psonas mēti occurrere: z hoc in g̃tio casu. vt
 Memō dñe famuloꝝ. famularūq; tuaz/ bñ? vel illi? aut illoꝝ. q̃tenus
 p̃grua p̃cedentiū z seq̃ntiū in textu canōis fiat p̃uexio. addēs i fine/ z oīz
 q̃m me nosti z sic nosti me esse debitoꝝ. ¶ Sz qd dicēdū si sacerdos p̃mī
 sit alicui dicere vñā missam de dñā: z alij separti aliā p̃aia p̃zis aut m̃is
 ei?: z tertiā p salute sua z filioꝝ: dicat solū vñā missam de dñā cū collectā.
 Deus q̃ nos patrē z ma. z aliā collectā. Qipotēs sempitēne de? miserere
 famulo tuo. zc. intēdens p̃dicti oībz satisfacere? Rñ. Ange. in sum. p p̃cor-
 dia diuersaz opinionū/ q̃ qlibz missa respectu opis opati g̃nalr valet oī
 bz viuis z defunctis ex̃tibus in grā q̃ nō sē in p̃zia. Scdo valet singulr illi
 q̃ eam dñ/ si digne celebrat. Tercio valet specialr si sē in statu glē illis q̃ fa-
 ciūt eā dñi p se vel qbo p̃dicti vñā sacerdos p intētionē applicāt. Quātū igē
 ad g̃nalē p̃ticipationē sacerdos nihil p̃t disponere nec dz q̃ntū ad singula
 re: s̃līr nō dz ordie charitatē bñc singulr p̃ticipationē suā alij tribuere. q̃a
 nēo dz p̃sumere se vltra necessitatē h̃re de merito. Quātū & o ad tertiā spe-
 cialē que est alij applicabilis p intētionē/ dicendū q̃ nō min? hēbit q̃libet
 hoꝝ triū q̃ si p singulo eoz singulr eā dixisset. Rō: qz dens nō equalr ne-
 qz vno mō acceptat meritū missę applicatū isto tertio mō: sz fm q̃ sue bo-
 nitati videt: p̃siderata deuotōe z ceteris que p̃currūt in eo q̃ eā dicere fac.
 Dñ possit q̃nq; aliq; cū tanta charitate mouere se ad disponendū vñā
 missam/ ita vt liberaret vñā aīa de purgatorio: quā nō faceret libari aliis

Canonis Missę.

disponēdo p ea viginti vñā triginta missas celebrari. z q̃ntū ad hoc p̃dicti tri-
 bus talē sacerdos satisfecit: q̃a q̃libet eoz nō min? hēbit de merito q̃ si p co-
 singulr dicte fuissent. Et sic Ange. dē se intelligere opinionē illoꝝ q̃ dñcūt
 nō min? valere vñā missam p oībz q̃ si singulr p q̃libet diceret. de conse-
 di. v. nō mediocrit. Nec obstat q̃ qdā dicūt meritū tali mō acceptū esse si
 mitū: z iō quāto pluribz diuidit minus q̃libet hēbit. q̃a vez est si meritū il-
 lud eēt cōlē/ ita vt q̃libet totū h̃eret: nisi alteri cōicaret. sed sic nō est: q̃a qui
 libet h̃z tantū de ista finititate q̃ntū diuine bonitati videt p q̃libet accepta-
 re: z est tātū q̃ sufficeret p oībz aīabz liberādis/ si mō sic merita ña mere-
 rent. qz missa respectu opis opati nihil aliud est q̃ applicatio meriti passi-
 onis xpi: qd p tale sacrificiū immediate applicat illi p quo dz. z iō sic cetera
 sacra nō min? efficacie h̃nt si multi s̃lī applicant/ sic z h̃: vt p̃zi baptisimo.
 nā si mlti baptizant in neccate fil/ nō min? habebūt de remissioe: sic de ali-
 is sacris. Sec? de alijs bonis a sacris: qz cū nō sint applicatiua passiōis
 ch̃risti si pluribz cōicant quilibz min? hēbit respectu opis opati. Et ex hoc
 p̃r p̃zi q̃re missa magis valet ad remissionē p̃ctoꝝ z sacra q̃ alia opa: q̃a
 meritū passiōis xpi deo p̃zi offert p remissioe illoꝝ qbo applicat: qd nō fit
 in alijs bonis. Quo & o ad meritū g̃nale sic nō sufficit q̃a quāto p̃les misse
 dicunt: tāto magis aīe viuētū in grā z aīe ex̃tū in purgatorio releuant:
 vñ magis fuissent releuate si dixisset tres missas q̃ si solū vñā. Et iō tenet sa-
 tisfacere vel in missis/ vel i alijs bonis p spālē applicationē. Qd si fiat nō
 solū i vñā missa/ sz et in pluribz z i alijs oīomibz z bonis sic faciūt bonū reli-
 giosū: credit Ange. q̃ sufficient satisfacere attēta p̃suetudie: z q̃ alij pauci-
 ores misse ñ dicant/ nisi forte spālē p̃missis dicere vñā missam de dñā/ z
 aliā de spūscō in tali altari vñā tali die: qz tūc eēt nō satisfaceret rōe p̃missio-
 nis. tenet. n. fuare p̃missus. Ego & o de p̃suetudie dubito: z q̃ p̃les misse
 alij nō dicerent si tal' nō acceptaret nō facile p̃sumēdū iudico: iō p̃sulo vt
 q̃lq; ñ facile se obliget: nisi fm q̃ possit secura p̃scia satisfacere. Si & o plu-
 res instāt p̃missis sibi applicādis/ i formari dñt sup hoc: z tūc vt dz volēt
 nō fit iniuria. ¶ Sz adhuc di. vtrū idē eēt si sacerdos ex motu suo diceret
 vñā missam p tribz q̃ ad meritū spālē: Rñdet q̃ nō: qz tūc ad tale meritū
 cōcurreret solū vñā motio q̃ nō valet tantū sic due vel tres respectu opis
 opanti. Idē dicēdū q̃n vñā facit vñā p pluribz dicere p eādē rōnē. sec? si sac-
 dos p aliq̃ diceret vñā missā: z i eadē intēderet satisfacere p aliq̃ alio q̃cū
 spālē rogauit: qz tūc p̃currūt due motiōes: z p p̃ns respectu opis opanti
 nō min? valeret p duobz q̃ p vno solo. ¶ Quarto: vtrū volēs aliq̃z noiati
 h̃re mēoriā possit h̃ facere aī celebrationē? Rñ. Expedit vt ita faciat/ p̃ser-
 tim si publice sit celebratur? vel multoꝝ mēoriā noiati h̃re voluerit: ne vel

Quadruplex expositio

gnifi-
i diuina
rhetorica.

De

Quo-
rūp-
beresi-
archa
ioui-
an-
et
cuno-
mi-
bos vi-
gilati-
us; et
mō vt
d-
bomi.

facdoti distractio/vel circūstātibz fastidiū sp vitādū gñet. Sic n. sufficet
in missa eoz meoria in cōi breuitē z absqz mora: qz de oblationē z deuoti-
onē suā p illis acceptat p qbz ordiauit se velle offerre p intētiōis directio-
nē an accessū altarī factā. Et ob eādē cām cetera i missa sūt expedite dicēda.
Vñ Guil. Parrisiens. de breuitate oionis loqns ita dī. Qui missas ad-
lōgas faciūt qz tedio plicitatī sue corda circūstātū a grā deuotiōis aref-
cūt: z ipsā refectionē spūales quā in missis pape deberēt/ i molestie amari-
tudine eis frūt. De his igr pōt pāri ppls circūstās z dicere. Dederūt in
escā meā fel. zc. Stulticia igr hmoī hōim hec ē vt p pugillo deuotiōis qd
eis i missis tribuit totū ppli deuotiōnē auferūt: z p tribz aut qttuor (vt ita
dicā) lachrymis p pūctiōis aut deuotiōis/ vasa magna. i. corda duote z la-
chrymose oratiū effundāt. Ibi g breuis d-esse oio vbi breuitas ei alioz
deuotioi oratiū militat z deseruit. nūqz tñ plicitas z lōgitudō oionis deo
displicet: nisi vbi ipa plicitas alijs ipedimētū pstat orādī. Hec Guil. De
rūtū nō nimis festināter agitādū est: ne sacrificiū fiat sine sale discretiōis z
deuotiōis: qd in oī sacrificio poni pcpit. Leuit. ij. Si aut missa cātat/ pōt
hec meoria fieri s b k yrie eleyson pueniētissime dīderādō ibi ex toto cor-
de: qten dñs misereat eoz vel illoz z oim. zc. qd z nō paz facit ad deu-
tione distractōe sedula. ¶ Cōmēoratio z inuocatio scōz cur fit: cuz ipsi
nihil opari possint ad h sacm/ sic nec scī angelī. Rñdet: pzio iō: nō vt ali-
qd opent ad psecrationē hui/ saci/ s vt eoz meriti z pciū adiunemur z
scificēti: qten digne z salubritē pficiam oblationē tāti sacrificiū. Scdo
vt ppleret figure. Sic n. legal sacdos z pōntifex dū in scāscōz itroiuūt/
noīa duodeci tribuū in rōnali descripta itulit/ Exo. xxxij. sic z sacdos euā-
gelic/ ad scāscōz igrēssur/ meoria pcedētū patz secū ferre debuit: vt sic
in vet. test. ppter merita pcedētū patz de pcellit dīderata: ppter qd volētes
aliqd ipetrare frēqnt allegabāt merita patz. s. Abraz/ Isaac z Jacob:
ita z i nouo testō corrident fieret. Tercio vt excluderet z pfunderet here-
ticoz error q dicebāt frustra scōz patrocinia iplozari. Pzio moti ex diui-
na pfectōe: quā grā z glia pncipalr petēda/ z ppter hec cetera sol? dat dñs:
fm illud. p s. Glā z glia dabit dñs: nō scī. Deniqz qd op? est (inquit)
scōz inuocare: cū deus sol? sufficit oīa necaria dare: qz oipotens oīa dare
velit/ qā libalissim? z clemēs plus nō amās qz scōz. singuli/ imo qz paritē
vniuersi. Scdo moti fuerūt ex scōz statu z p dītōe: qā scī p meriti ptiā iā
sufficiēter sē pmiati. Sic g diuina iusticia nō punit bis in idipm. Flauim. j.
sic nec diuina miscōia bis pmiat idē meritū: g eoz itinu noua nō pferunt.
Neqz meriti recētibz nob aliqd mereri arguūt: ex q statū merēdi exēsserūt.
Preta aut vidēt deū velle pferre illud p q orāt z sic frustra pces fundūt.

Canonis Mille

si qo vidēt deū pferre nolle nequaqz orabit/ cū diuie volūtatī oīno sint
cōformes. Sed hec nihil p eis nisi eoz stulticiā pcludūt. Nā lz sol? deus
donet grām z glia effectiue creādo: tñ scī ad h aliqd faciūt tanqz media-
tores vt pferant ipetrādo. Et quis deus p se sufficiat oīa pcedere/ sitqz li-
beralissim? z charitate infini? tñ p suā sapiām hec ita sūt ordiata: vt suauit
inferiora reducat ad supiora p media: fm Diony. de ange. hierar. c. iij. vt
ptz de angel? qz inferiores illūiat p supiores. Et viatores placuit saluare
z ad se reducere intēssioē pphēoz tanqz p mediatores. Sic z in rebz hu-
manis videm? qz rex libalissim? nōnunqz vult aliqd dare p intēssionē amī
eoz: qd als nunqz daret: vel qā accipiēs est idign? exaudiri: vel qā amīci
dign sē p hbonozari. Et pñr dicim? scōs nob s b uenire z meriti pteriti z
recētibz. Pteritis qdē: qz meruerūt in via vt bona pferāt: nō mō sibi/ s z
alijs in pzia tanqz amici dei acceptissimī/ lz plenissime remunerari: puta pro
actu vel passiōe bonaria sempiterno vel infinito pmiō. Sic in sibi pnceps mī-
litē ppter actū aliquē strenuū z sibi multū gratū: nō solū abūdant remūes-
rat/ s z et ppter eius fauorē aut pces alijs bñficia largit. vt ptz in Flabucho
donosor erga Danielē: quē postqz magnifice remūerauit valde ad h bz
ei? z socios suos pfecit sup oīa opa puidie Babilōis. Dan. ij. Nec est sile-
de diuina iusticia: q punit citra p dīgñū. Exo. xx. Ego suz de? zelotes visi-
tās. zc. Meritis et recētibz: qā p nouū volūtatē actū z oione sua lz nō sibi
tñ alijs merent bñficia. Nō. n. est incōueniēs aliqū esse i termino q ad se: z
per oionē suā mereri alijs. Qd aut qrit an videāt deū exaudire velle vel
nō: neutrū dicet optz: nedū d finalī salute ei? p q orāt/ s z nec d sue oionis
exauditiōe. Vñ si de? reuelat. b. Petro Joāne petere saluari: nō optz qz si
bi reuelat ioannē saluādū: aut oionē suā p ioāne exaudiendā aut nō. si g
nō reuelat pōt petr? orare z expectare effectū: si āt reuelaret de? miate deū
nō velle pstare hūc effectū petr? nō oraret. si vero reuelat se exaudiri/ ora-
bit petr? z nō frustra: qā p debita media/ vtpote p oionē tal? scī de? dis-
posuit pferre salutē: hoc n. ad scōz pmet bonitatē z charitatē iā pfectā
z ad dei reueretiā ac pctōz singulārē p solationē: q ad scōz intpellationē
qñqz mag? aiānt qz iudicio: qñ etiā scitāt defectū supplere p pbitas
alienar vt dī Berni. Scripturā mltiplicē in re tā manifesta trāscō: maxie cū
veritas ex scōz pstat infunioz pene miraculoz. vñ z. b. Aug. xxij. de ciuic. Sco. i
vñ. de sibi nob vigitiāqz miracula recitat. ¶ Sed di. Qñ scī noscere
pñt desideria z oiones nras: cū int nos z ipos maxia sit differētia. Rñ.
q bñ oēs sic z āgeli/ imo z demōes cōgscere pñt ituitine naturalr: nō so-
lū mor? z oiones corpales/ vt sūt oiones vocales: s z et cogitatōes z oio-
nes mētales nras: sic z int se cogitatōes suas mutuas: z h dñ ad hec de-
k

Scō. i
tū. di.
ly. q.
tū.
Scō. i
cept
lib. ij.
di. ix. z
Occ.
ij. q.
tū.

bita hnt pntia/nec spaliē ipedianē. Rō: qz intellect⁹ corpi nō īmersus fert
in qd cūqz intelligibile tanqz in pñiū obiectū: sic vīsus ī colorē/ z sensus in
sensibile. qm potētia supior ē in cōgscēdo pfectior: oīa aut sup dicta sē in-
telligibilia: qā entia: g. zc. Itē cause naturales nō subsunt ipio volūtatis
create/ qn possit eis eo mō quo nālī agere sufficīū agāt: s; cogitatōes z
volūtōes cū intellectu pñte nālī causant sui cognitionē. Nec videt qūo
angel⁹ vel bear⁹ cōgscat essentia aīe orātis/ q est sibi ītimior: si nō cōgscat
accidētia inherētia: qā sē cogitatōes z affectōes: put qdā min⁹ pbabilr
dicūt. Est aut dictū/ dūmō ad hec debita hēant pntia: qz intellect⁹ finitus
nō pōt videre intelligibile p quācūqz distantia. additū est/ dūmō non ipedi
ant: qz pnt ipediri p deū suā influentia subtrahentē: ne pcurrat in agēdo
cū intellectu cor. qūo fm scētōs credunt frēqnt ipediri dīmōes/ ne videāt q
in cordibz hoīm pñant: qd qdē de⁹ facit miscēit: ne totū salutē inimici su-
is dolosis artibz z sculioribz tēptatōibz salutē pposita ipediāt. Qd aut so-
lus de⁹ dī scrutator cordiū z hīmōi: itelligendū est vlr z necario ac ipedi-
bitr. Etī fō spūs aut bti etī vidēt cor vni⁹ vel duoz: nō tñ corda oīm:
qā ad oīa nō hnt debita pntia. nec vidēt necario: qā ipediri pnt. z sic seti
de scō in cel naturali cōgnitōe/ puta vespina: q est cōgnitio rerū in pñio
gñe: nullas oīones nras cōgscūt factas ī terrī pñt nima z ī pōportiona-
tā distantia: cōgnoscūt tñ eas cōgnitōe maturia in fbo. nā l; hoc nō sit d-
rōne bñtudinis cēntialis: cū oīes siue quēcūqz alia creata mutabilia nō
sint aliqd obiecti bñficialis: est tñ de rōne bñtudinis accidētalis: qā ad pfecti-
onē bñtudinis reqrit vt vnusqz hēat qd qd velit: nec īordiate velit fm
b. Aug. Sed qlibz recta volūtate vult cōgnoscere q ad ipm pñt: cuius-
modi sē oīones qz ad scēm quēlibz dirigim⁹: g oīones z deuotōes nras
ad ipos directas saltē p reuelationē cōgnoscūt: q est quedā cōgnitio qstī
media int cōgnitionē naturālē z beatā. ¶ Sed qre pñfessoz mēoria nō re-
citāt in canōe. Rñ. Qz vel canō saltē quo ad illā pte pñs fuit edit⁹ qz me-
moria pñfessoz celebraret ecclia. Vel pot⁹ qz h sacm institutū est ī mēoria
passiōis xpī: pñfessores aut p xpō passi nō sē/ saltē in publico sanguis effus-
siōe qūo xpō passus est: g. zc. ¶ Matia hui⁹ sacri vel pot⁹ pñfessōis hu-
ius sacri q sit. Rñ. Panis z vinū: qā vīsus hui⁹ sacri est refectio: q ad sui
ītegritatē cibū z potū reqrit. Significatio. n. ei⁹ est duplex. Vna passio
xpī: in q sanguis fuit separat⁹ a corpe. Alia est cibatio aīe: ad cui⁹ vīsum z
pñfessōis pueniētia duplex exīgebat matia. Sed qlis dz esse panis. Rñ.
Licet mlti z magni doctores senserit soluz panē triticeū esse pñfessibile:
tñ hoc sufficīeter nō pbāt/ neqz ex scptura/ neqz ex ecclie dēterminationē/ neqz
ex originalibz doctoz/ neqz ex cogētibz rōnibz. Ex euāgelio. n. vbi sit men-

tio de hui⁹ sacri matia/ aliud hnt nō pōt nisi q iesus accepit panē. Panis
aut vniuoctū est ad oēm panē vīualē siue sit d tritico/ spelta/ siligie vel hor-
deo: sic z frumētū vniuoctū videt ad triticeū/ speltā/ siliginē vel hordeū: qz
nis se se cedāt in pñfessōe. Sic hō/ asinus/ leor de qbz vniuoce dz aīal: vt
ptz per Isido. li. xviij. etymol. ca. iij. vbi dz frumētū esse in plus qz triticeū.
vñ dz. Frumēta sunt q aristas hnt: reliqua fō q aristas nō hnt/ fruges ap-
pellant. Sicqz siligines z mltā silia ibidē dz esse de gñe frumētōz: eo q
aristas hnt: imo ipm triticeū gen⁹ esse frumēti mltas hns spēs. vñ dz. Si
ligo gen⁹ tritici a selecto dictū: nā in pane spēs eius pñcipua est. Et de hor-
deo trimēsi dz. Trimēse triticeū iō nūcupatū: qz satū p⁹ tres mēses colligit.
Videt g sufficere p matia pñfessōis apta panis: dūmodo tñ sit de gra-
nis aristaz. Hinc panis coc⁹ de pñsis/ lētibz vel alio legumie nō hntē aris-
tas nō est cōsecrabil. de pñ. di. ij. in sacro. cū apparatu ibidē. maxie cum
nec aliqz de origialibz doctozibz dēminat⁹ sit locut⁹ de hac matia/ nec
scā mī ecclia: que tñ als de h venerabili sacro saci dēminatē plura statuit:
puta q celebrās sit ieiun⁹: q cert⁹ z bñdici⁹ vestibz vtaf z vasis: q certo
tpe/ nec sine igne z mīstro celebrēf: z vino aqua apponāt: nec corpus sine
sanguie pñfessēf. zc. Si aut matia pñfessōis corpi xpī eēt solus panis
tritice⁹/ lōge maius piculū foret ipm nō assumere qz vinū aqua nō miscere
aut qdlibet pñfessōz omittēf: cū matia z forma sint de essentia sacri/ non
aut cetera iā dicta: p pñs seqret eccliam puidā esse circa min⁹ necaria/ z
negligentē circa mag⁹ necaria: qd de ecclia (q spōsi sui spū regit) nephas
est cogitare: maxie cū hoc iā multo tpe apud solēnes docto. fsum sit ī du-
biū: vt ptz de Alb. mag. z seqzibz suis. z ipa mī ecclia sollicita p filiis so-
leat mai⁹ apponere remediū vbi maius iminet piculū. vñ non videt tutū
quēcūqz quātūcūqz acerrimi īgenij pfundeqz scie doctozē velle dēminare
q panis de spelta aut alio fō frumēto nō sit apta pñfessōis matia/ imo
piculosum: sic in silī arguit docto subtil in. j. li. di. xxvj. piculosum in qz
articulū fidei limitare: vel restringere ad certū intellectū spālem dū saluari
pōt in gñali. Hoc. n. faceret a fide apostatāre: cū aliqd in h sensu credēdū
pponeret: vbi sine repugnātia scpture/ rōnis z auctarū in alio sane intelli-
gi possit. Hoc deniqz eēt credibile: certū ponere in dubiū z ī incertū. nō
em certū est qd ex incerto depēdet. Nec ob. q Tho. z alij arguūt xpī vī-
sum fuisse panē triticeo: qā hoc certū non bz. Et si h poneref/ tñ adhuc nō
bzetur ītentū: qā de vino h nō sequit: est vīsus vino albo: g vinū rubeū nō
est matia sacri sanguis. Inter q tñ apparet differētia specifica pñt diuer-
sas pprietates z opatiōes psequētes formas específicas diuersas. Vniū
ei rubeū vt fert pñcipat: albū laxat. z forte nō oīa vīna alba sē eiusdē spēi

spississimae nec oia pira aut poma: put argui p̄t ex diuersitate p̄prietatū.
Itē vltus ē vīno mixto aq̄: z tñ nēo d̄t aquā necariā esse ad materiā sacri
sanguis. Et ex eodē fūdamēto nō pcludit rō Durādī: dicta matia corpis
est vna f̄m nomē: q̄ d̄z esse vna f̄m spēm. Qd̄ aut̄ d̄t sic esse i ceteris sacris
vt i baptismo nihil pcludit: q̄ aq̄ matia baptisimi ē eiusdē sp̄s sp̄alissime.
Dicēte. Phō in topi. Qis aqua oiaque ē eadē sp̄s. Panis f̄o matia cor:
poris xpi est gen⁹ h̄ns sub se mltas sp̄s. Et q̄ matia vinctōis est oleū olī
uaz nō nucū/h̄ ex dēfmiatiōe ecclie: q̄ si in pposito h̄zē cessaret qd̄. Qd̄
aut̄ d̄t vsum panis tritici ab aplis ad nos vsq̄ descēdisse/nō videt vlt̄
vex: cū dicat Alex. par. iiii. q. xxxij. mēbro. iiii. in q̄busdā terris p̄fici de spel
ta z candidib. Sic rit⁹ quo ad panē triticū q̄ ad nos descēdit/forte pl⁹ in
troduct⁹ est p̄t reuerētiā sacri q̄ p̄t necarē: q̄ triticū est nobilior sp̄s fru
mētis: sic in q̄busdā bñ ordiat̄ eccl̄is vīnū optimū qd̄ h̄i pōt d̄at celebra
tīb. Itē xps cōpauit se ḡno frumētū indistinctenō aut̄ ḡno tritici: nec valet
q̄ qdā dicit frumētū qñ p se stat: ponit p suo f̄cato famosiori siue dignio
ri: q̄a hec reglā h̄z tñ veritatē in analogi que se vere equoca/ nō in vniuo
cis: l̄z sp̄s excedat se i p̄fectiōe: vt inuit. viij. Metaph. frumētū aut̄ nō est
analogū/ nec equocū ad triticū/speltā/siliginē. zc. l̄z vniuoctū z gen⁹: vt. s.
Qual⁹ patuit. Dext̄ p̄sult⁹ est f̄m Tho. d̄ Argē. vt sacdos r̄tat pane tritico:
panis q̄a talē panē p̄uertit i corp⁹ xpi null⁹ doctor vnq̄ dubitauit. cui accedit rō
dicta reuerētiā tātis sacri z p̄formatiōis cōi p̄suetudinē. D̄z ēt esse azym⁹/
nō fermētat⁹: ita vt mortāl̄ peccaret latin⁹ p̄secrās i fermētō: z forte etiā
grec⁹ nolēs se p̄formare eccl̄e: q̄ p̄rio a tpe aploz exēplo xpi i azyimo cō
fecit. Desū ad p̄fundendū errorē ebionitaz: q̄ dixerūt necariū esse ch̄ia
nos iudaizare: z p̄ p̄ns pascha suū in azyimo p̄ficere: statuit eccl̄ia ad tps
in fermētato p̄ficere q̄usq̄ h̄ error tollerēt: q̄ ablato rediit eccl̄ia romana
ad ritū p̄mū: vt d̄t Leo papa. Greci f̄o supbi vt h̄ent occasionē subtra
hēdi se a subiectōe romane eccl̄ie noluerūt redire: vñ coacti se errorē suū p
fas z nefas defendere: q̄b a doctoribz sat̄ est r̄suz. ¶ De q̄ntitate panis
p̄secrabil⁹ dicūt qdā: vt Alex. z. s. Bonanē. q̄ sacdos nō pōt p̄secrare nisi
illā q̄antitatē que rōnalr sumi p̄t a fidelibz. q̄a intētiō dñi dant formā cō
ficiēdi fuit vt sumeret: qd̄ ptz cū d̄t. Accipite z comedite. sic ē intētiō eccl̄ie
z d̄z esse cūlibz sacdos: vt. s. sumat in vsum sacri i p̄licite vel explicite: z iō
si intēderet p̄secrare totū panē q̄ est i foro: q̄ nō p̄formaret intētiōē suā
i tētiōi eccl̄ie/nō p̄secraret. Alij f̄o vt Tho. z Durā. dicūt q̄ sacdos p̄t
cōsecrare panē in tāta q̄ntitate q̄ntā pōt h̄ē p̄ntē. q̄a p̄currētibz oibz que
intrinsece z absolute s̄t de necitate p̄secratiōis fit p̄secratiō: l̄z sic est h̄. g. zc.
Minor p̄bat: q̄ est ibi d̄bita matia/myster z intētiō. nō. n. optz vt sacdos

p oia p̄formet intētiōē suā intētiōi eccl̄ie: l̄z sufficit in ḡne q̄ intēdat p̄se
crare z facere qd̄ facit eccl̄ia. vt si q̄s baptizaret nō vt baptizat⁹ salutē cō
segrēt/ l̄z cupiditate pecuniaz ducet⁹: vel p̄secraret ad veneficia vel ad irri
sionē fidei aut sacri: puta q̄a nihil fieri posse crederet: nō p̄ter hoc enacia
ret f̄tutē sacri: d̄z tñ fuit formā z ritū eccl̄ie/ itendēs qd̄ eccl̄ia facere p̄
suevit: vt. s. patuit d̄ intētiōe m̄stri. Et sic p̄cordari p̄nt doctores: q̄a optz
vt p̄mo intēdat p̄ficere f̄m ritū eccl̄ie: l̄z p̄nt intēdat p̄b irrisione/ venefi
cia vel aliū malū finē. Nec ob. q̄ m̄str eccl̄ie data est p̄tās i edificatiōē
z nō in d̄structionē. h̄. Cor. x. q̄a abuti p̄nt taz illa q̄ est iurisdicōis q̄ illa
q̄ est p̄secratiōis in d̄anatiōē corz maiorē. Et q̄ Hugo d̄t: sacm̄ irritū
reputat si p̄ institutiōē celebrēt: intelligit qñ aliqd̄ omittit de necitate ex
institutiōe requisitū. ¶ Matia p̄secratiōis sanguis est vīnū vīt de vna exp̄s
sum ex institutiōe xpi. Lu. xxi. accepto calice dixit. Dico vob non bibā de
ḡnatiōe vīt donec veniat regnū dei. z Mar. xiiij. Jā non bibā de genimi
ne vīt hui⁹ vsq̄ in d̄ie illū cū illud bibā nouū in regno di. Ex q̄ sequit p̄i
mo vīnū pomoz aut artificiale nō esse aptā materiā: q̄ nō est vīnū vītis:
nec simplr vīnū/ l̄z equoce z f̄m qd̄. Secdo vīnū in vna nō exp̄sum: q̄a h̄z
rōnē magi comestibilis q̄ potabil. Tertio nec agrestū: q̄ nondū h̄z vīni
spēm: l̄z est i vīa ad vīni ḡnatiōē: z q̄uis nō videt differre nisi p̄ matur
z imatur: hoc tñ arguit diuersitatē specificā. digestū. n. z indigestū vari
at spēm. Quarto nec aceti ēē materiā p̄secrabilē: q̄ vīnū z aceti differt
sp̄s/ sic vīnū z mortuū: f̄m Phm. viij. metaph. Si q̄ f̄o vident dicere q̄ i
aceto possz fieri p̄secratiō: vt Inno. z Alex. q̄ dicūt in aliqbz regiōibz solū
p̄fici i aceto: eo q̄ illuc nō pōt deferri vīnū manēs in suo esse potissimo: in
telligēdi s̄t loq̄ de aceto nō p̄rie l̄z large. i. de vīno acido siue acetofo: qd̄
est i vīa ad corruptionē nondū corruptū/ l̄z adhuc fuās p̄riā vīni spēm.
Quinto sequit q̄ i musto p̄t fieri p̄secratiō: q̄a lenificat/ calefacit/ z iebriat:
qd̄ arguit vīni spēm. Non tñ vsq̄quaq̄ cautū est plerūq̄ mustū assumere
p̄t eius ipuritatē: q̄ feces p̄mixte substātie vīni nō p̄uertunt in sanguinē
xpi: idcirco magi videt ad reuerētiā hui⁹ sacri p̄tinere vīnū pur⁹ z defeca
tū. q̄ vīnū nouū siue mustū turbidū. ¶ Aque f̄o admixtiō l̄z nō sit de ne
cessitate sacri/ est tñ de necitate m̄stri: ita vt ḡnt valde peccaret si q̄s aquā
nō apponeret. Tuz q̄a p̄ eccl̄ie p̄ceptū ageret. de pl. di. ii. c. j. Tū q̄ xpm
nō imitaret: q̄ p̄babilr videt vīnū aq̄ miscuisse: eo q̄ vīnū ill⁹ ēre forte z
substātiōis est: xps at̄t p̄tissime vixit. Tū q̄ passionē xpi nō sufficiēter
exp̄meret: cū ex latere ei⁹ vtrūq̄ sanguis z aq̄ effluxisse legat. Tū q̄ f̄cati
ones mysticas tolleret: vt vniōē xpi ad pplm p̄ aquā f̄catū. Apoc. xviij.
Alquas q̄s vidisti ppli sunt z gētes. Itē absorptiōē n̄e mortalitat̄. h̄.

Alber
ma
gna
Sco.
iii.
viii.
q.
p.

Reg. xliii. Ques morimur et quasi aqua dilabimur in terram: illud. i. Cor. xv. Et scripta est mors in victoria. Est autem modica aqua apponenda: ne vinum distrahatur: propria species: et serio aqua propter sui modicitatem ut sua species cito in vinum transleatur: et demum totum in sanguinem convertatur. Unde secundum Alex. vna gutta sufficit quantum cibus: nec amplius apponendum si vinum fuerit debile et minus substantiosum ratione dicta. Sed de quod faciendum in illa terra ubi vinum haberi non potest. Rñ. Papa potest dispensare ut sine sanguine corpus christi perficiatur (quod non est sine sanguine) ne propter defectum sacri currat maximus damnum. ¶ Forma huius sacri non potest esse etiam si ceteris sacris. Cuius ratio est: quia cetera sacra consistunt solum in quodam usu et fieri: ita ut id est sit sacramentum et preceptio sacri. Unde baptismus non est aqua aut confirmatio christi: sed est locutio facta in aqua cum certa et bonorum forma: et unctio in fronte facta a pontifice sub certa et bonorum forma: et ideo forma eorum potest esse etiam transitoria: et in quodam successione plata. Sacramentum etiam eucharistie est quoddam permanens et aui usum eius: tamen quod ad spiritus continentes quod ad corpus christi pertinet. Et hoc quod dicitur: quia christus permanenter nobiscum esse voluit: rei autem permanens forma esse non potest quod successivum: cuiusmodi sunt etiam vocalia. Item etiam forma huius sacri: sed sunt forma consecrationis sacri: eo quod pertineat ad esse consecrationis: quod in fieri consistit: non autem ad esse sacri: quia de finitima ut primum non esse et bonorum sit primum instans esse sacri eucharistie. Item in ceteris sacris materia et forma distinguuntur. Signum. n. visibile de materia: et etiam forma: in isto autem sacro potest esse sacramentum tamen et non res: solum spiritus panis et vinum sacramentum: que sunt forme quodammodo accidentales sine materia: ut patebit. ¶ Quia tamen sacramentum non est terminum absolutum: sed connotativum: non supponit per se ipsum panis et vini: connotando institutionem qua instituitur se a christo ad efficaciam faciendum rem contentam: et sic illa institutio potest dici forma huius sacri: que tamen institutio vel est deus instituitur: vel spiritus instituitur: aut utriusque sit: et non aliquid distinctum aut spiritus superadditum. nisi quis diceret sacramentum dicere relationem vel respectum superadditum: quod non est necessarium: imo superfluum et vanum. Quicquid ergo verba dicuntur esse forma huius sacri: intelligendum est de forma consecrationis non de forma sacri. Est autem forma consecrationis huius sacri duplex: scilicet duplicem materiam corporis et sanguinis christi. Forma consecrationis corporis christi quam sanctus Petrus credit tradidisse romane ecclesie: putat ipse a christo accepit et in missali eius Rome invenit: hec est. Hoc est enim corpus meum. Et quod dicitur: quia sic forme ceterorum sacrorum faciunt quod efficiuntur: ita et hec forma facit corpus christi: quod ad verborum plationem principaliter exhibet. Differt tamen a formis ceterorum sacrorum in hoc: quia forme ceterorum sacrorum importat usum materie: puta actum baptizandi: consignandi: vel absolvendi: ideo preferunt in persona ministri exercens huiusmodi actus: ut ego te baptizo. et c. vel ministri impant: ut in sacro ordinis: accipe potestatem. vel deprecantur: ut in sacro extreme unctionis. hoc autem sacramentum tanquam res permanens non con-

sistit in usu sed ordinem ad usum: ideo eius forma non exprimit aliquem actum sed existit rei permanens. Nec preferunt in persona ministri: sed christi loquens: ut deest intelligi ministrum in perfectione huius sacri: nihil agere: sed solum verba christi preferre. Et hoc preceptio enim non sit de essentia et necessitate sacri: est tamen de necessitate consecrationis minister: quia omittens consecraret quod dicitur: sed mortali peccaret per ordinationem ecclesie faciens. Ponit autem ad denotandum ordinem consecrationis ad usum materie consecrate: quod non sit de necessitate sacri: tamen ad ipsum usum consecratio sacri ordinat: sic premit. Accipite et manducate. Secundum hoc Seco. ponit ad coniungendum: nec. etiam forme sine precedentibus preferantur: ubi fit mentio de christo in cuius persona preferunt. Nec vacat a mysterio: quia sic quicquid verbum corpus christi consecrat in sacro: quod totum de verbum precipiebat in utero: quoniam et go dixit. Fiat mihi secundum verbum tuum. Totidem etiam verbum publicanum: veniam peccatorum (quod in sacro datur) meruit: dices. Deus propter esto mihi peccatori. Et paralytico quicquid verbum christus crimina relaxavit: dices. Fili remittuntur tibi peccata tua. Paradisum quod (ad quem christi corpus tanquam viaticum ducit) quicquid verbum latro reprobavit: dices. Hodie mecum eris in paradiso. ¶ Ubi preterit primo: quod pronome demonstrationum habet demonstrationem: et quod tempus etiam est ipse. Ad primum respondet Rich. li. de trinitate. quod habet demonstratio mixta: preterit ad sensum et primum ad intellectum: ita ut pronome habet demonstrationem corpus christi ad intellectum: et panem cum spiritu ad sensum sub sensu. Illud in quod hoc transubstantiabitur corpus meum: et sic corpus christi est pronome tempus: quod preterit demonstrationem: non sit pronome tempus quod preterit. propter quod Tho. de Argem. Ange. et plures alij sequuntur hanc opinionem. tanquam proba biliorum: quibus alij aliter senserunt. Circa secundum laboraverunt Seco. et Occam in casu posito quod corpus christi nullibi sit ante consecrationem nec in celo: nec alibi in sacro. sed magister Gabriel dicit se nescire si aliter eorum curioso lectori satisfecerit: ideo ipse respondet: quod cum pronome tempus sit divisibile: nec instantanea indivisibilia ponenda: possumus uti per pronome tempus hora pronome tempus die pronome tempus mense pronome tempus: sic quod illud tempus spiritus in cludat pronome tempus nunc. Quamvis ergo est: includat tempus pronome tempus: est tamen in beneplacito pretere tis quanto tempus velit uti per pronome tempus: an magno: quo vel instanti si ponere. Et sic in proposito ly est: facit pronome tempus includens plationem huius vocalis cum instanti terminante ipsum: quod est primum instans: non esse verborum: et primum instans conversionis. et hoc verum est etiam si de nouo incipit esse corpus christi simpliciter. Unde potest falli quoniam arguit futurum non posse demonstrari mediante verbo pronome tempus: tamen per eorum modo loquendi. ut cum quis dicit: ecce nunc taceo: ecce nunc bibo. actus enim tacendi vel bibendi est futurum tempus in quo preterit: et tamen est pronome tempus pro quo preterit. Verum non debet celebrare curare aut secum disputare quod per pronome tempus hoc demonstrat: sed diligenter attendere ut verba itegre et debita intentione preferat. quia forma sacramentalis non est efficax prout significat hoc vel illud vere vel false disputatione logica: sed potest esse a deo ad hunc effectum causandum instituta: cui ex-

Mag
gabriel
et in ex
positio
one ca
nonis
missæ.

Alex.
pt. iii.
q. xxi
ii. artt.
mēbz.
iii.

Si aut mutatio intellectus variat formam tradite a dño/nō pficiat. sic qđ di-
ceret: hec est caro mea: qđ est aliqđ intellectus verbi huius? z illius: qđ corpus in
pl? est/ pñs ex carne/ossibz z nervis: ficans corpus de virgine sumptū vey:
z repñtans mystice nos xpo incorporari p hñ sacm: qđ nō fecit caro. Sz di-
qđ si facit intuituū. Rñ. si puū faciat intuituū: puta si spuat/vel tussiat vt
aliqđ bñmōi: non ipedit pñsecratio. si xpo magnū faciat intuituū: vt si post-
qđ dixerit hñt/dormiat vel aliud faciat p qđ pñmuitas oñonis soluat: vt
dicēdo trabe nolā: vel dicē fabulātibz vt exeat ecclīa: postea subdat/corpus
meū: nō pñsecrat. ¶ Forma pñsecratiōis sanguis qđ sit pñse/dubiū est apud
doct. nā qđā dicūt qđ sicut pñse forma pñsecrati corpi xpi pñsistit i his ver-
bis/hñt corpus meū: sic forma sāguis pñse pñsistit i his verbis/hñt calix san-
guis mei. alia xpo seqñtia nō esse de eñtia: qđ nō trāsēūt sup materiā trās
substātiandā vt ipi dicūt: sz sē pñse dclaratiua qñdā pñditionū/qđb excellē-
tētia z effectus huius sacri sanguis xpi manifestat. Alij addūt/ noui z eterni
testamēti: vsq ad hñ relatiuū qđ in qđ includit aliōd verbū est: z iō dicūt illō
seqñs ad formā nō pñtinere. nā qđ valet tñm/z ille est. Alij dicūt hec oīa esse
de eñtia forme. Hic ē calix sanguis mei noui z etñi testi mysteriū: qui p
vob z mñbz effūdet in remissionē pñtōz: put cōiter cū rubro signat i missa
li. Et hec opi. est tutior z securior. Tū qz qñ pñditiones apponunt ad subie-
ctū z pñdicatū alicuius pñpositiōis: tūc bñmōi pñditiones vñr esse de integritate lo-
cutiōis expñse p talē pñpositionē: sz oīa hec addita sūt pñditiones detmīnātes
pñdicatū pñpositiōis posite p formā/fm opi. pñmā: qđ vident esse de integra-
te locutiōis illi?/z p pñs ad formā pñsecratiōis pñtinere. Tū qz nō est nob
traditū oīno certitudinalr an ad formā substātiālē pñtineāt aliqđ verba post-
qđ sanguis meū: iō pñculosum est illud asserere/ de qđ sufficiēs auctas z rō
nō hñt. Nec est necē in qñlibz sacro scire pñse qđ verba sūt d forma/ ad hñ vt
illō sacm rite pficiat. vt pñt in sacro ordīs/pñie z mñmōij: z idcirco oīa
hec vba sūt pñferēda ea itentīōē qđ xps instituit pñferēda: vt qđ pñse voluit esse
formā vt formā: qđ aut nō sz quedā declaratiua pñditionū etiā tali itentīōē:
z nō aliqua ex eis restringēda ad formāz pñse/ si qđ pñculū vult enadere.
¶ Cōuenientia huius forme pñt: qz cū hoc sacm sit mēōriale dñice passio-
nis/ in pñsecratiōē corpi nō repñtat nisi passīōis subiectū: sz in pñsecratiōē
sanguis repñtat passionis mysteriū: iō pñditiones dñice passīōis expñmunt
p verba seqñtia magis in pñsecratiōē sanguis/ qđ in pñsecratiōē corpi s. Dicūt
aut/hñt calix sanguis mei. z nō hñt sanguis me: sic in pñsecratiōē corpi
hñt corpus meū: qđ hoc sacm dat p modū cibi z pot. Corpus aut d sui na-
tura nō dē repugnās cibo: sic sanguis ex sui noiatiōē z horrozē nāli repu-
gnat potui: iō debuit aliqđ poni qđ bñt rōnē potabil: sic est calix acceptus

Ansel.
li. cur
de^o bo
mo.

h pro p̄cto in calice: et q̄a calix passionē xp̄i in sanguis effusioe exp̄ssus
fcat q̄ solū sanguis. Mat. xxvj. Trāseat a me calix iste. Dicit etiā ibi/ no
ui et etnā: absq̄ repugnātia respectu diuersorū. Flouū p̄t institutionē: q̄a
in renouatōe mōi et tpe noue gr̄e ē institutū. Eternū p̄p̄eternā p̄destina
tionē: et q̄a bona etnā p̄fert: et p̄sonā eternā (q̄ est xp̄s) p̄tiet. Vel et nouū
et eternū idō d̄r: q̄a ei nō succedit aliō testm̄: put q̄daz heretici s̄mperūt: et
q̄a in h̄ xp̄s eternā hereditatē fratribus suis et fidelibus distribuit/ ordiauit et
p̄misit/ ac morte p̄firmavit: id iure testm̄ d̄r: q̄d nihil aliō est nisi vltia distri
butio bonorū morte testatorū firmata. P̄cepta f̄o et fides dicunt testā:
q̄a sit tanq̄ via ad hāc celestē hereditatē p̄sequendā. vñ sequit̄ mysteriū si
dei. i. secretū sac̄m̄ fidei. p̄mo: q̄a passio xp̄i p̄ sanguinē exp̄ssa fuit secretissī
mū sac̄m̄ sub figurā v̄e. testa. absconditū et ab antiq̄s p̄ibz creditū tanq̄
mysteriū ḡnālis redēptōis toti⁹ ḡn̄is h̄māni. Sc̄do: q̄a ver⁹ sanguis xp̄i
h̄ sub sp̄ebz sac̄ralibz veracit̄ p̄tētus fcat nihilomin⁹ mystice vnitatē fide
liū per gr̄am et charitatē. Tertio: quia est fidei obiectū secretissimū: ita vt
quicqd̄ ibi agit/ siue in p̄uersiōe/ siue in p̄tēto/ siue in acc̄tibz: totū sit fidei
et sola fide plene p̄b̄nsum. Qui sanguis p̄ vob p̄nibz et multis absentibz
et futuris: vel p̄ vob sac̄dotibz et multis subditis. (Non d̄r p̄ oibz: q̄a l̄ suffici
entiā habeat p̄ remissioe oim̄ p̄ctōz: nō tñ efficacīā h̄z p̄ oibz: eo q̄ plures
sint i dispositi ponētes obicē.) effundet. i. totalr et penit⁹ a corpe fundet/ et
nō s̄m partē. Nā l̄ vna gutta tā p̄ciosa sanguis suffecisset p̄ toti⁹ mōi redē
ptōis: voluit tñ xp̄s ip̄m liberalr et largit̄ fundere/ s̄m Bern. et Ansel. vt d̄i
lectōis sue et p̄tū magnitudinē demonstraret: ac p̄ h̄ ad se sup oia diligen
dū nos iuitaret. Ecce q̄d oia de⁹ fecit i pondere/ nūero/ et mēsurā: nō sic
in sui effusioe sanguis: ibi. n. neq̄ num̄ez. p̄uauit/ vt centū aut mille guttu
las funderet: nec pond⁹/ vt ei⁹ nobilitatē app̄ciaret/ aut cū n̄ra indignita
te p̄ vncias libzaret: nec mēsurā/ vt calicē vnū vel duos p̄p̄inaret/ q̄b red
dētū p̄mū mēsurā p̄cisa p̄p̄saret: s̄z totū dedit/ totū fudit/ vt copiosa cēt
apud eū redēptio: vt in p̄tute effusi sanguis iusticie n̄re d̄ se indignē: p̄mū
sublimissimū q̄d in cor hoīs nō ascēdit: pond⁹ gl̄ie imensum q̄d aur̄ non
auduit: et mēsurā su p̄effluentē quā oculus nō vidit/ longe act⁹ p̄us p̄cis
oibz sortirent̄: sic effusum legim⁹ post circūcisionē in passioe/ in oīone mon
tis olinetis: sc̄do in flagellatiōe: tertio in coronatōe: q̄rto i manu et pedū p̄
foratiōe: q̄nto in lateri apertōe. Vñ quicqd̄ sit de nūero vulnez q̄rū aliq̄
dicit fuisse legione sex milia sexingēta sexaginta: sc̄d alij q̄nqz milia qua
dringēta septuaginta q̄nqz. Vñ p̄l̄s. Septuaginta q̄nqz q̄ter cētū milia
q̄nqz. Tot f̄er xp̄s p̄ nob vulnera passus. Et forte vtriqz vez dicit: p̄mi
de singul vulneribz quāntumcūqz paruis et minutis: alij de notabilibz solū et

magnis. Hoc tñ certū est/ totū sanguinē ei⁹ effusus esse: s̄m illd̄. p̄s. Am
it tanq̄ testa virt⁹ mea i remissioe oim̄ p̄ctōz: put in ve. test. multipl̄r figu
ratū h̄z. vt p̄t p̄ totū leuiticū: vbi d̄r q̄ sine sanguine nō fiebat remissio. et
ad Heb. ix. Quia pene i sanguine mūdant̄ et sine sanguis effusioe nō fit res
missio. ¶ Sed di. q̄re hic d̄r/ effundet: et nō supius i p̄secratiōe corpis/ tra
ditōe. Et q̄a h̄ mag⁹ debuit exp̄m passio xp̄i q̄ in p̄secratiōe corpis rōne
sup̄dicta. S̄z quō verificari p̄t forma respectu futuri t̄pis/ effundet: cum
sanguis xp̄i apli⁹ effundi nō possit. Rñ. facili⁹ eo q̄ h̄ba p̄ferunt a sac̄do
te tāq̄ plata a xp̄o: et id ad idē t̄ps referēda ad q̄d xp̄s reculit in q̄ tūc san
guis erat effundēd⁹. et p̄ h̄ etiā fcat q̄ ille sanguis fiat h̄ p̄ trāsubationē
q̄ tūc erat effundēdus et mō effusus p̄ passionē. Ex q̄b oibz p̄t p̄ueniētia
hui⁹ forme. Nec ob. q̄ greci dicunt vti hac forma. Hic ē sanguis me⁹ no
uitest i pro vob et p̄ multis effusus i remissione p̄ctōz: q̄a hanc formā sc̄tus
Paul⁹ credit tradidisse grecs: put ip̄e accepit a d̄no. i. Cor. xi. q̄ tñ nō est
alia i snia a n̄ra: quā. s. Petr⁹ credit tradidisse romane ecclie ex his q̄ vidit
et audiuit imēdiatē a d̄no iesu xp̄o: l̄z mutata sit aliq̄l̄t quo ad h̄ba: q̄d nō
variat formā: et idcirco tā greci q̄ latini h̄e p̄ficiūt. ¶ De mirabilē effectu
haz formaz q̄b vez corp⁹ et sanguis xp̄i p̄ficiūt: et sub diuersis sp̄ebz alie
nis mirabilr p̄tinet: ita vt q̄dā videant cursui nase p̄ria et itellectui diffi
cillia: p̄gruū videt p̄supposita fide certissima absq̄ temeritate scrutadi di
uinā tremēdāq̄ maiestātē/ cū oī humilitate et tremore ex doctoribz ortho
doxis q̄rendū nob esse et laborādū/ si ad aliq̄l̄t tā mirabiliū creditorū in
telligētiā p̄tingere valeam⁹: q̄ten⁹ inotescat q̄d vere/ q̄d p̄cē/ q̄d sobrie de
h̄ mirifico et mirabili sac̄o asseri/ q̄due negari: q̄d deniqz v̄itatē fidei ip̄i
gnatibz possit catholice r̄nderi: et h̄ s̄m ordinē decē p̄dicamētoz: vt p̄fusio
vitet. ¶ Sicq̄ diuio ip̄lorato auxilio circa p̄dicamētū sube p̄mo q̄ri p̄cti: quili
vtrū sub sp̄ebz panis et vini facta p̄secratiōe sit vez corp⁹ et sanguis xp̄i: occā.
Rñdet q̄ post p̄secratiōē rite factā verū corp⁹ ch̄i q̄d sumptū est de vir
gine Maria/ q̄d passum est et sepultū/ q̄daz resurrexit et ascendit ad celū/ Scor.
ac sedet ad d̄extrā dei p̄ris/ in quo v̄etur⁹ est iudicare vivos et mortuos: di. i.
vere et realit̄ cōtinet sub sp̄ebz panis et sanguis eiusdē verus sub sp̄ebz
vini. Nec p̄clusio l̄z per rōnez naturalē ostendi nō possit: tñ est simplici
ter sub articulis fidei co mō quo veritas alicū⁹ sac̄ri p̄tinet ad articulos
fidei: vt sup p̄t de sum. tri. et fi. ca. firm̄ credim⁹. et de p̄se. dist. ij. ego be
rengari⁹. ideo de ea dubitare nō licet: maxie cuz constet hūc articulū per
v̄igenitū dei filiū ap̄is esse reuelatū et a p̄ncipio exp̄sse traditū: ex quo
eucharistie sac̄m̄ fuit ab ip̄so d̄no institutū. Testes sunt euāgeliste om̄es
2 ij

1. s. Paul. 1. Cor. 11. oēs doctores scī et catholici. nec ob. motiū illor.
hereticor. q. dixerūt vba xpi vbi dixit/ h est corp⁹ meū: solū debere itelligi
figuratiuē illa/ ego suz vit⁹ vera: vel scaturire: vt illa/ petra at erat xps. nā
hoc motiū palliatū detegit. b. Aug. lxxiii. qstionū. q. lxxv. vbi ait. Solēt
circūstātie scpture illuminare sniam: cū ea q. circa scpturā sūt pntē qōnē pūm.
gētia diligētī discūssioē tractant. Vtr. n. intellect⁹ vbor. xpi an loquat si
guratiue an nō/ colligi pōt ex pcedētibz vel seqntibz ibidē/ vel ex alijs scpture
loc. vñ cū xps ait/ ego suz vit⁹ vera: subiūxit/ vos palmites. pstat aut q.
discipuli nō erāt palmites nāles/ s. tñ figurat. s. cū dicit/ h est corp⁹ meū:
subdit/ qd p vob tradet. cū etiā dixit/ h est calix sanguis mei: subdit/ qd p
vob et mē effundet. s. planū est q. xps suū vēr. et nāle corp⁹ tradidit pro
nob: et suū naturalē sanguinē effudit p nob. Licet g figurat loqrēt cū di
xit/ ego suz vit⁹ vera: nō tñ h/ s. real: cū dixit/ h est corp⁹ meū. sic apls p
q. dixit/ petra at erat xps: subiūgit/ oia in figura pūgebāt illis. Nec ob.
illud Job. 31. Verba q. locut⁹ sum vob/ spūs et vita sūt: spūs est q. viuifi
cat: caro aut non pdest q. q. q. p h nō excludit dñs sui corp⁹ et sanguis
exntia et pntia realē ab hoc venerabili sacro: s. includit modū māducādi
spūale: ad excludendū falsā itelligētiā indeor. q. putabāt carnē et sangui
nē xpi māducari et bibi necesse esse i pūa forma et crude: p qd abierūt re
tro suz/ dicētes. Dur⁹ est fmo iste. nā hoc mō caro nō pdest: s. magis hor
rore induceret. q. Scdo: q. mutatioē corp⁹ et sāguis xpiicipiat esse i sacro.
Rñ. q. quis certū sit ex scptura vēr. corp⁹ et sanguinē pūneri sub h venera
bili sacro: vt. s. paruit: tñ q. mutatioē aut puerioēicipiat ibi esse/ nō hē ex
psum i scptura: p qd oli circa hoc diuerse fuerūt opī. s. mō certū hē ex de
tminatioē ecclie/ q. ad plationē vbor. xpi definit substantia panis esse: et h
accidētibz eiusdē manētibzicipit corp⁹ xpi: ita vt substantia panis puerat
in corp⁹ xpi p trāsubstantiationē. Et sūt loqndū de vino respectu sāguis
xpi. Pro cui⁹ ampliori intellectu sciēdū/ q. puerio q. est trāsitiō vni⁹ in aliū
duo dēt. scilicet defitionē vni⁹ rei/ et successionē alteri⁹. Sic. n. legīt aq. pueria in
vinū i nuptijs. Job. 31. Desūt i hydrys aq. et succēssit vinū: vel q. ad formā
solū manēte matia aq. vel q. ad formā et materiā sūt vtrūq. n. fieri potuit.
Est g puerio successio entitat⁹ positue ad entitatē posituā desinentē p
actionē alicui⁹ hntis pātē sup vtrūq. Vñ seqt pūo q. nō solū corp⁹ in
corp⁹ aut suba in subam/ seu accidēs in accidēs/ s. etiā spūs in spm/ et cor
pus i spm/ et spūs in subam corpale suba in accidēs/ et gñalr qdli creatū
in creaturā quālpōt pueri diuina pātē. q. q. libz creatura eq. est in pātē
dei qstū ad esse et nō esse: et sic pōt quālibz creaturā desinere/ et in locū eius
aliā pducē aut puerere. nec tñ pōt talē puerioē vñ sit reliquū/ aut in:

de sū
ma tri
ni. et fi
de. ca.
firmit

duit pditiones alteri⁹: put aliq. false imaginant⁹: vt si corp⁹ puerit in spm:
nō iō corp⁹ sit spūs: nec matia sit forma aut suba accūs: sic in puerioē na
turali aer⁹ in ignē aer nō sit ignis: nec forma aer⁹ sit forma ignis: s. forma
aer⁹ corrupta i eadē matia/ nō tñ sub eisdē pditionibz succedit forme ignis:
et h est pueri aer⁹ in ignē. Scdo sequit q. nihil pōt pueri i deū vel i aliq.
intrinsecū deo: cū ipse sit imutabil⁹ et necario sit: vñ siue creatura desinat sine
nō/ necario est de⁹ et imutabil⁹. Est aut duplex puerio. s. natural: q. sit a pū
cipijs nature i matia cōi vtrūq. tñio: vt est puerio aer⁹ i ignē. Et supna
tural: q. sit actioē diuina spāli pter ordinē nature. et ista si fiat iter terminos
subales dēt trāsubatio: si iter tñios accūtales/ posset dici trāaccūatio: si
int terminū a quo/ q. est suba: ad tñiū ad quē/ qui est accūs: posset circūlo
cutiue dici trāsubstantiue accūatio: si e puerio/ posset dici trāaccūtis suba
tio. Ex q. pōt q. trāsubatio est spēs pueriois in gñe: vnde pōt sic describi
ad ppositū. Trāsubatio est puerio sube toti⁹ in subam nō habentē com
munē materiā cūz pōt sub accūtibz pūijs sube desinētis i eodē loco: ita
vt suba succedēs sit in eodē loco quo pūis fuerat suba desinēs. Cōuersio
ponit pro gñe. Dicit/ sube totius. et. i. ita quo ad formā/ q. quo ad materiā
am: vbi excludit puerio natural in q. manet eadē matia cōis vtrūq. term
no. Dicit/ in eodē loco. et. q. ad trāsubationē fmo Bui. Occā. requirit
noua pntia sube succedentis. Si di. pōsto q. panis desineret in ordie ad
corpus xpi/ vt i celo absq. ei⁹ pntia ad spēs panis: panis mutaret et nō an
nihilaret: cū ei⁹ desitio nō eet absolute i nihilū/ s. ad aliq. vere exns. s.
corp⁹ xpi i celo. Nec eet corruptio: q. nō in matia: g trāsubatio. Rñ. in scdm
h casu eet qdā mutatio supnatural: cui nō est nomē ipositū: q. nūq. fctā. Occā.
est neq. fiet/ s. fieri posset. Scdo. et o dēt trāsubationē: q. largi⁹ describit
trāsubationē q. ad ppositū sit necariū. Ex q. oibz pōt q. puerio q. suba
panis puerit in subam corp⁹ xpi est trāsubatio: q. est ibi puerio toti⁹
sube panis desinētis qstū ad materiā et formā forte p subtractionē diuie
pseruatōis i subam corp⁹ xpi: q. succedit i locū panis sol⁹ eius accūtibz re
manētibz sine subco: g est trāsubatio. pñā tenet ex qd nois trāsubatio
nis. possibilitas aūtis qstū ad oēs ptes pōt: q. oia creata sūt equē potētia
obediēciali di. factū pbat aūtās ecclie et scōr. Scdo pōt q. nō est ibi cō
uersio sube in subam qstū ad esse subale simplr/ sed qstū ad esse h: q. corp⁹
xpi nō acqrit simplr ee/ s. ee h sub spē panis p nouā pntiā. Sufficit. n. q.
res fmo ee suū nouū vel antiquū succedat i locū desinēt/ vt possit dici trā
subatio. Nec ex h pōt argui q. mutatio hec debeat denoiari ab vbi tanq.
a termino formali: q. h sūt due mutatioēs. s. mutatio depditua tñini a quo/
et mutatio acqritua tñini ad quē: quoq. tñini⁹ formal a q. denoiat est vbi:

et una successio. scilicet sube ad subam a qua tanquam a termino formali denotatur trans-
subatio. nam illud dicitur succedere quod ad designationem alterius vel non esse recipit/
vel in esse anti quod habet per se. et in eodem loco secundum Deum. Et illud dicitur per
uari ad designationem alterius quod si aliud non designaret non per se. aut si aliud
designaret ipsum d nono per duceret si non esset. et sic in proposito: quod si corpus christi non esset
in sua naturali persistetia ad plationem per se. per se. et nono per duceret a deo:
et sic per se in ordine ad designationem panis a qua transsubatio denotatur tanquam a ter-
mino formali: ac per se corpus christi succedit non solum quantum ad partem localem sed et quantum
ad sui esse per se. ut dicto. Tercio per se quantum ad partem localem id in quo fit
transsubatio succedat in locum per se diffinitive vel circumscriptione. R. n. Sicut. oc.
occ q. q. et in loco diffinitive vel circumscriptione accidit transsubatio: ut in quibus. n. fieri per
vi. q. l. defecto in transsubatione sacrali corpus christi sit in loco hostie non circumscriptione sed
diffinitive: si panis esset equalis corpori in celo: possit corpus christi ibi esse circumscrip-
ti. i. lo- ue sic in celo: vel diffinitive sic deo placeret. Et quod et naturaliter idem corpus per se sui de-
lutione. v. du- satione vel rarefactione potest esse in minori vel maiori loco circumscriptione: id a
bil. fortiori possit de per se de facere corpus suum ut esset in loco per se hostie circumscriptione dis-
tincta: sicut in celo: in minoribus et non tantum loco et situ distinctio sicut in celo.
Sicut possit corpus suum rarefacere ut coassisteret maiori loco circumscriptione quam
sit locus eius in celo. Possit etiam de per se quantum ad partem localem transsubare in maiorem motem ex parte
i. eod. loco quantum ad diffinitive vel circumscriptione per se sui de facere. non. n. applicat per
dictio: corpus quantum ad partem localem magnam per se quantum ad partem localem potest ad qualem puritate
sine per se quantum ad partem localem sibi essentiali. Posset etiam quantum ad partem localem transsubare in motem
manente motis magnitudie moti ad locum quantum ad partem localem: sicut in loco quantum ad partem localem non esset sibi ade-
quatus: sic nec oportet in quibus per se: sicut sufficit ut sit panis illi loco sine ad eum
sine non: dum non sit totaliter separatus a loco per se: ut per se de vapore per se in
occ. aqua aut per se. Quarto: an panis per se solus in corpore christi vel et in san-
q. vi. li. guine/aias aut deitate. R. n. q. per se et transsubatio dupliciter accipitur. Uno
modo: sicut siue large: per se. est decepta. et huiusmodi per se designat per se in quibus
tract. sibi succedens tanquam in terminum formale: et sic totum se ibi per se: sicut succedens
de sac. tia realiter distincta: ut suba panis non solum in corpore christi sed et in aiam/ sanguine
c. iiii. et accitua sibi adheretia huiusmodi per se. quod motus et mutatio unitate accipitur
a termino. Alio modo magis proprie et stricte: et sic per se est successio alicuius per se et
principali intentia per se: non quod per se ita quod per se faceret ipsum succe-
dere de se: per se: et si ipsum esset ab omnibus aliis separatum. Et quod huiusmodi terminus per se
et formalis est terminus principalis a per se: id suba panis non per se in
aiam christi nec in ei/ sanguine aut accitua/ sed terminus in corpore christi tanquam in terminum ei/
per se terminus et formale. Dum sit triiduo fuit per se per se transsubatio panis
non fuit per se in aiam/ neque in sanguine: quod tunc a corpore separata: sed terminus in

corpore christi. Et ita accipitur per se docet. dicentes per se per se panis esse terminus corpore
christi per se per se per se: aiam per se et sanguine et accitua ibi esse per se per se
tia: quod per se in naturali persistetia. Et sic ad diffinitionem transsubationis
oportet addi per se per se et principali: ut transsubatio est per se sube totum in sub
stantia per se per se et principali non habente eodem materia cum per se. et. ¶ Quinto:
an desitio panis possit dici annihilatio. R. n. Annihilatio accipi per se uno modo
per se in per se nihil: sicut fuit ante mundi creationem: et sic per se dici annihilatio.
Alio modo ut non solum negat non esse annihilati sed et successionem entitatis positive:
et sic non dicitur annihilatio: ex quo verum corpus christi succedit. ¶ Sexto: cur ad tam diffi-
cile intellectum limitavit ecclesia articulum de sacramento venerabili eucharistie: cum de
per se per se per se et saluari secundum intellectum facile: ut per se per se. illoz
quod dicitur suba panis sit manere cum corpore christi: et cum articulo fidei in per se tradi-
tione non sit limitatio ad intellectum spiritalem: maxime non ad illum quod est difficilior: et ad
quem per se sequitur naturaliter rationi per se per se per se. per se. n. sine necessitate non so-
lum in naturalibus sed et in supernaturalibus est vitanda: sed absque per se panis per se saluari to-
ta per se per se et caueri miraculorum per se et inconuenientia naturaliter rationi per se. nam
ad per se per se nihil aliud requirit nisi per se signi et signati: et suba panis cum
suis per se est nutrimentum et non sole per se: id magis signat corpus christi in ratione nutri-
menti spiritualis. Sicut ex multis per se panis per se per se: per se per se per se per se
et mystici: quod non per se accitua. Signatum est corpus christi eque per se saluari cum
suba panis sicut cum sol accitua. quod si magis repugnat sube esse cum subis quam cum
accitua se in efficietibus et accitua cum accitua per se: sicut in sacramento cum accitua per
nis est corpus christi cum suis accitua per se: quod maior quantitas corporis christi et cum fr
gitudine hostie caliditas corporis christi et sic de aliis. Quod autem per se vitarent per se
miracula per se: quod tunc suba panis non designaret miraculum: nec diceret accitua sine
sube esse nec actionem et passionem fieri sine sube per se per se per se per se
fieri sine suba nutrimento. ite vitaret deceptio sensuum: et quod magis quod vel per se
quod non fuit de nouo creat: ut dum ex sacramento quantum ad partem localem per se ad suctionem per se
sacramentum nutrit. et. quod per se esse occasio per se et naturaliter rationem sequentibus auertendi
se a fide l' saltu impedendi ne per se ad fide: dum de eis talia esse de suba fide:
quod videtur tam sensum quam intellectui repugnare: per se per se videtur quod fides quod nobis data est
ad salutem nobis non per se tanquam via idonea ad salutem. R. n. Et super hoc aliquid
docet. varias rationes assignare laborat: ita ut et Thoma dicat opinio. id dictum de prima
natura panis esse inconuenientem/ impossibile et hereticam: sed rationes sue non per se per se. put
soluit scilicet. et Thoma de arg. id rationem potissima cur intellectum huiusmodi difficile scribi dicere et
ecclesia determinare elegerit/ est quod eo spiritu exposte per se per se per se per se per se
cath. eo modo exposte quod spiritu per se edocta fuit: et id huiusmodi intellectum difficile ele-
gitur verum est: non. n. per se ecclesie fuit illud verum facit vel non verum/ sed de istiusmodi.

Intellectu aut hunc a deo vix factu et tra dictu ecclesia explicanti: directa i b
(vt credit) a spu spoli sui xpi: spu. s. scd qd pmissit xps eccleie vt maeat cu
ea ietnu. Joh. xliii. Nec g spu vitat recta i his q fidei se errare no pt. Vn
lz xps potuisset istu uille vt corp? suu pns fuisset sube panis sil cu accitibz
ad pba psecratiois: no tn sic instituit sz ordinauit vt pns sit tm accitibz suba
panis desinere: q ordiatio inotuit eccleie fortasse logo tpe p? sacri institutio
ne. Et credit pmiu scis pibz reuelata: q scpi suis p osteros docuerunt: vel
salte ipi p studioa scripturaz explanatione inuenerit. vt ptz de b. Ambro
sio/ Aug. z alijs: qz tn auctas an eccleie defmiatione nemine ad credendu
pellebat. No g fecit ecclesia prio hac vera/ q panis puerit in corp? xpi/
du hac vitate prio teneda statuit: sz ea ab initio institutis sacri fuisse ve
ra declarauit. Et pb ptz rn. ad rones i oppositu: qz articulu fidei i vli tra
dit? ad illu intellectu spale limitad? est q ver? est: no cura do an sit facilioz
vl? difficilioz: an ad eu pla scqnt miracula vl? paucioza. Cur aut de? id qd p
paucioza possz facer miracula facit p pla? Rn. Tho. d arg. q dupliciter
in. iiii. ca. Pria: vt q se ad fide suscipie da huiat mag mereant/ intellectu suu ca
ptuado i obsequi fidei. Scda: vt sup bi hui? secti o suo sensu gliates vide
tes n videat/ z intelligetes no intelligat: vt sic stultia faciat de? sapiam hui?
moli/ sic ait ap ls. Tertia pt addi: vt p bec fideles apli? p solent: z ifideles
ad fidei admiratione ducant/ fm q dt. b. Aug. Fateamur deu aliq posse
z nos intelligere n posse. Neq de? laborat faciedo miracula: ad qz multipli
catione fidel? gulari bz/ no refuger. Gratulari inq: qz ta potente dnm co
lit q ta mirabilia opat pte salute hois: q create create excedit z facultate z
intelligentia. Infidel? qz ppls pl? in fidei admiratione q ei? derisione suspē
di pt/ imo ad crededu allci z pmoueri/ du audit tanta auctoz fidei pote
tia: vt oē illd posse astruat qd p dictione no includit: mltaz cu mirabilia
sup nate cursu pte fidelu suoz amore z salute oparis: sicq se l b potēti ma
ni sua huiat: z suu (cui credit) auctore glificet. Sic. n. mlti infidelu ad
fide se alleci audis illu affectibz z miracul? z i admiratione suspēsi. Rur
sus ex admiratione dociles redditi: z a dño misericordie p mediu scdaz suoz illu
miati. Et si q aliq pte miracula z fidei nre ardua scadalizant: no potētes
aut no volētes creder nisi i his q in nra aspiciunt: ac pb fide tanq fallam
aut vanā ptenit. Quid aliud g? hui xpi aplectēdu est? Qis plātatio quā
no plātavit p me? celest? eradica bit: finite eos ceci se z duces tecoz. Mat
th. iij. Vtili? n. scadalu nasci pmittit qz p reliqua: ait Greg. q Septio:
qd noie corpis intelligit qn suba panis dr puerit i corp? xpi. Pro rn. scien
du: Corp? accipit triplr. Vno mō put ē de pdicamēto qntitatē/ dices p
ale dimensionē. z sic nihil ad ppositu: qd puerio q sit i quantitate. Alio mō

put ē directe i pdicamēto sube/ dices rē ppositā ex matia z forma subali.
z sic et nō pōt accipi h: alioqn aia xpi eet i sacro ex vi pboz p se z nō con
comitater qd sup? est iprobatu. Tercio mō p alia pte ppositi subal: vt cū
dicim? hoīem pponer corpe z aia. z isto mō nō ē directe i pdicamēto/ sz
p reductionē: qz ps eēntial? reducitur ad pdicamētū sui totū? vel fm alios i
pdicamēto relatiois: qz sic pars dt respectū ad totū. Et fm ponētes ples argen.
formas subales i eodē pposito adhuc subdistinguit: sz nō cures eo q non
sit ponēda plitas sine nēitate. Tenēdo g vnā solā formā esse i hoīe: q est grego.
aia itellectua/ rn. q corp? illud in qd puerit suba panis ē matia pria bu de art.
manita/ xpi tāqz finit? prim? p se z forma/ hui? pueriois: q matia ē cor
pus/ vt dt alterā pte ppositi subal: q cū forma pstituit totū. Et bec matia
siue corp? est alia nūero a matia panis: bec ē est eadē nūero i xpo viuēte
z mortuo. Ipsa etiā matia iacuit nuda in sepulchro. Nuda dico a forma
subali/ nō nuda a formis accitilibz: nō tn puerit panis prio in aggrega
tū ex matia z accitibz sibi inherētibz: qd accitua illa variabilia sūt: nec sp
manēt eadē in eodē subcō. i. matia xpi: qd alia accitua: puta palloz/ nigre
do/ frig?/ rigor. z cūerc i corpe xpi mortuo qz viuo. Termin? aut p se hui?
psecratiois sp est idē. Et b voluit Egid. in snia si pba ei? sane fuerit itelle
ctua: qn dt corp? b accipi p matia organizata siue extēsa/ hūte quēdā mo
dū quātificatiū: q tn mod? nō est qd sup additū/ sz realr ipa matia sub
stās cert? dimēsiōibz siue qntitati. put dari? ptz in solutioibz arg. apparen
tū p eū: qz ponit Tho. d ar. Sz di. nō solū idē corp? iacuit i sepulchro/
sz eadē caro: fm illd ps. xv. Caro mea req̄scet i spe. z Act. ij. Nec caro
ei? vidit corruptionē. Et eadē rōe ei? ossa. Matia at nō pōt dici caro neq
os: cū illa nō sint eiūsdē rōis sic matia? Rn. caro z ossa se tmini pnotati
ui: z accipiunt duplr. Vno mō p corpe scdo mō accepto/ pnotādo acci
talē dispositionē: z sic nō se eiūsdē rōis i viuo z mortuo. Alio mō p alia
pte ppositi/ q est matia/ pnotādo certas dispositōes accitiales. z sic se ei?
de rōis eēntial? in viuo z mortuo/ lz nō accitial. nec sequit se eiūsdē rōis:
g caro ē os. sic nō sequit: hō iust? z iust? se eiūsdē rōis eēntial? g iust? est
iniust? pte defectū pnotati. Vel brem? possz dici eadē fuisse carnē in xpo
viuo z mortuo pte vnitatē suppositi: qd suppositū pbi qd sel assumptit
nunqz derelict: vnitās aut nūerat pncipalr atre dicit ex vnitatē suppositi.
Octauo: an puerio illa fiat i tpe vel i instātū? Rn. q i instātū: qz tor? pa
nis puerit i totū corp? sil z idistice/ nō ps pte: aut vna ps i vnā z alia
in alia pte/ z p pns itātā nec nō successiue. nō. n. pt eē successio ex pte mmi
q tor? sil introducit: z nō ps pte (vt dictū est) nec ex pte subci successiue
ad forme receptōz dispositū: q nullū est ibi subcū/ cū totū trāseat i totū:

necesse pte agere limitati: qd agens est infinitum: et ppter idem nulla potest esse resistentia. Sicut dicitur. 1. 3. et 4. diuina sit infinita operatio ad plationem et bonorum quod est successus sua. Rursus, quod operatio quod de non nisi plati, verbi scilicet non durate et bonorum platiōe. vnde non dat ultimum instantis platiōis nec ultimum esse panis: alioquin daret ultimum per se continui: sed dat primum non esse platiōis sit et panis: et illud est primum esse corporis christi sub speciebus panis: et sic inter hec instantia non potest dari medium. Finaliter ex dictis omnibus patet quod per consecrationem rite factam panis transubstantiatur in instanti in verum corpus christi: quod sumptum est de materie et passum et sepultum est: quodque resurrexit: ascendit ad celos et sedet ad dexteram patris: in quo videtur esse iudicare vivos et mortuos: et hoc de per se primo ex vi et bonorum sacramentalium. scilicet quia hoc corpus mortuum et gloriosum non est sine sanguine: anima et deitate sibi unita: a qua nunquam fuit separatum: ideo hec tria. scilicet eius preciosus sanguis: et benedicta anima: et excellentissima diuinitas sunt ibi per commitmenta: et hoc quod dicitur ordie quod habet esse in christo ex instantia naturali. Nam sanguis est ibi ex per commitmenta imediata: quia pertinet immediate ad dispositionem corporis: ut sit susceptum primum anime: quod non vivificat corpus sine sanguine. Secundo est in anima ex per commitmenta imediata: quia presupponit sanguinem. Tertio est ibi deitas ex per commitmenta remota: quod quibus immediate sit unita corpori et non mediante anima aut sanguine: ut patuit in triduo anime et sanguine separati: tamen in incarnatione unio est facta ad totum hominem iam perfectum: non quasi remota et vltima de hec per commitmenta. Est ergo ibi corpus christi ex vi perfectionis: sanguinis ratione per mixtionis: anime ratione per coniunctionis: diuinitas ratione unio nis. quod notari potest ex verbis christi. Joh. vi. Ego sum panis viuus: quod de celo descendit panis: quod ad corpus seu carnem. ibidem. Caro mea et est cibus viuus per animam: quod non vivificat sine sanguine: quod de celo descendit ex deitate non motu locali: sed habita nitur assumptioe. Et non solum hec quatuor dicta: sed et eorum proprietates: accidentia et perfectiones nature et glorie cum officiis et actibus suis put reasumpsit in sua gloriosa resurrectione: et sedet ad dexteram patris scilicet aspectibus presentat. Et tunc quia est ibi in naturali sua existentia excepti respectibus quod ad verbum: et si deesset sibi aliquod bonorum perfectionum put in sacro: tunc esset christo minus delectabile esse in sacro: quod in celo: quod absurdum est dicere. Sic angelus magis tristis foret si nobiscum in terris existentibus deesset aliquod perfectio quod adesset in celis. Et similitudo autem huius transubstantiationis est omnimoda non possit inveniri in natura: potest tamen aliquis haberi. nam videmus ad oculum cibum transubstantiari in veram carnem. quod autem natura potest successive: hoc potest virtute diuina in instanti: ut patet in vixore Loth: quod unico respectu et sola est in petra salis. Gen. xix. Item b. Aug. in de ciuitate dei. dicit in quodam terra esse fontes illius nature: ut omne in eis mersum statim vertatur in lapides. quod et confirmat Alber. Et Phil. iiii. me rapit. dicit panem mutatū fuisse in lapidem remanente colore et figura panis. Item videmus quod vitrifices vilis cineris subam in nobili et perclari vitri subam transubstantiatur. et habet bonum naturas reus: ut patet in perperis et gladiis acutissimis:

ita ut de nudis pedibus cedat illesus: quare ergo non maiora valent et habet diuina. Vnde b. Ambro. Si valebat fimo Helie ut igne de celo dponeret: non valebit fimo christi ut spiritum mutet elementorum. De totius mundi operibus legistis: quia dixit et facta sunt. fimo igitur quod potuit ex nihilo facere quod non erat: potest mutare quod erat. non enim minus mutare quod dare. Necesse. Et circa predicamentum quantitas et situs potest quiri: quomodo tanta magnus corpus potest esse in celo aut per pedem in cruce: possit trineri sub tanta parua hostia et quilibet parte aut puncto speciei sacralis hostie. Rursus. fimo Egi. in theoren. et quod dicitur. 1. q. iiii. 1. 3. quantitas corporis christi realiter sit in sacro: tamen illa quantitate corpus christi non extendit localiter sic in celo: cum non sit ibi circumscriptione localiter: sed solum diffinitive partialiter. Cuius ratio est: quia ex vi sacri est ibi solum suba corporis christi. quantitas et oia est ibi per commitmenta naturales ad suba: ergo sequitur modum extendi ibi non suum primum: quod est extensum et dimensuratum loco: sed sequitur modum extendi suba: quod de se existit in loco indivisibiliter et diffinitive: non extensum diuisibiliter et dimensuratum: et per consequens indifferens est sub hostia magna vel parua et quilibet parte hostie tota: sic parua totalitas suba: indifferens est sub parua vel magno loco: ut tota natura humana in parua et magno hostie: et tota natura aeris in parua vel magno aere est indifferens. Nec ob. si dicatur quod habet esse indivisibile et non habet partes repugnet quantitati continue ex sua formali ratione: quia 1. intrinsece non habet partes repugnet quantitati continue: tamen non habet partes extrinsece in ordie ad locum et coextensas partibus loci: sed non repugnat quantitati continue. Pro cuius apliori intellectu aduertendum: quod in corpore locato potest considerari duplex positio. Una intraneas: quod est ordo partium in toto. Et alia extraneas: quod est ordo partium in loco. Prima positio est de intraneas ratione quantitas continue. Secunda non est de intraneas et formali ratione quantitas continue: cum sit naturaliter posterior quantitate continua. quia hoc modum est predicamentum sit: quod est posterior predicamento quantitas: et ipsum naturale presupponit. Posterior autem potest separari a priori maxime et tute diuina: ut in proposito: cum hoc nulla implicet contradictionem. Videmus etiam de facto quod partes supremi celi sunt ordinem in suo toto: et tamen non habent ordinem in loco: eo quod supremum celum non sit in loco. Si enim non esset dare unum supremum corpus sine loco: tunc loci et locati esset processus in infinitum. Et confirmatur: quia non minus potest de se separare a re locali habitudine actuali quam naturaliter apta natura est habere ad locum prout loco: quod a re calefactibili habitudine ad calefactum etiam prout calefactum. scilicet ista de facto separantur: ut patet de tribus pueris in camino ignis Dani. iiii. g. 2c. Sic itaque corpus christi in sacro est aiatum: organici et quantum: et habet partem extra partem in ordie ad totum: sed non in ordie ad locum: et per consequens potest indifferenter esse in parua vel magno hostie loco distinctis membris: sic in celo excepto ordie partium ad locum. Ex his patet male dicere eos qui dicunt quod quantitas quod est accidens inherens corpori christi in celo: non inheret sibi in sacro: sed esse ibi corpus christi simpliciter sub speciebus sine quantitate.

Ambr. lib. de sacra.

tho. de argen. dist. x. quarti q. ii. artic. ii. cetero datur vi de tur sco. i. iiii. bi. r. q. i.

Quint. n. q. q. n. t. i. t. a. t. i. e. s. s. e. n. t. i. a. l. e. s. t. m. o. d. o. q. u. a. n. t. i. t. a. t. i. u. n. e. c. a. b. e. a. s. e. p. a. r. i. p. t. E. t. f. i. o. b. i. e. n. t. q. u. b. i. c. u. q. e. s. t. s. u. b. a. a. l. i. q. i. b. i. e. t. i. a. n. e. c. a. r. i. o. s. e. o. i. a. a. c. c. i. d. i. t. a. a. b. s. o. l. u. t. a. s. i. b. i. d. e. f. e. c. t. o. i. n. h. e. r. e. t. i. a. R. n. h. o. c. i. n. p. r. i. n. t. i. n. o. h. z. e. x. i. t. a. t. e. s. i. z. i. l. l. a. a. b. s. o. l. u. t. a. t. m. c. o. c. o. m. i. t. a. r. i. c. o. r. p. o. r. p. i. s. b. s. a. c. r. o. q. b. o. m. o. d. o. e. x. t. r. a. d. i. s. u. b. s. a. c. r. o. e. x. p. p. r. i. s. r. o. n. i. b. n. o. r. e. p. u. g. n. a. t. q. l. i. s. e. s. t. q. n. t. i. t. a. s. i. o. n. o. p. c. o. m. i. t. a. t. i. s. i. z. v. t. s. p. a. t. u. i. t. m. o. d. o. q. u. a. n. t. i. t. a. t. i. u. n. a. d. e. x. n. o. e. s. t. q. n. t. i. t. a. t. i. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. s. z. s. o. l. u. m. m. o. d. o. q. u. a. n. t. i. t. a. t. i. u. a. d. i. t. r. a. z. t. a. l. n. o. r. e. p. u. g. n. a. t. m. o. e. x. t. r. a. d. i. s. b. s. a. c. r. o. g. n. i. b. i. l. p. c. l. u. d. i. t. S. i. l. r. B. u. i. l. o. c. c. a. a. s. d. i. c. t. p. a. z. a. u. t. n. i. b. i. l. v. i. d. e. t. d. i. s. c. o. r. d. a. r. e. i. s. i. n. i. a. n. i. s. i. q. o. p. i. n. a. t. q. u. a. n. t. i. t. a. t. e. n. o. e. e. a. c. c. i. d. i. t. a. b. s. o. l. u. t. u. d. i. s. t. i. c. t. u. a. r. e. q. n. t. a. v. t. a. s. u. b. a. q. n. t. a. v. l. a. q. l. i. t. a. t. e. q. n. t. a. n. a. c. u. q. u. a. n. t. i. t. a. s. m. o. l. n. i. b. i. l. a. l. i. o. s. i. t. n. i. l. i. r. e. s. h. n. s. p. t. e. e. x. p. t. e. s. i. n. e. p. t. e. d. i. s. t. a. t. e. a. p. t. e. s. u. b. l. a. t. o. i. o. i. b. a. c. c. i. d. i. t. u. b. a. s. u. b. a. q. n. t. a. p. d. i. u. i. n. a. p. o. t. e. t. i. a. a. d. h. u. c. p. o. s. s. i. z. m. a. n. e. r. e. e. a. d. e. s. u. b. a. b. a. b. e. s. p. t. e. e. x. p. t. e. s. z. p. p. n. s. s. e. i. p. a. q. n. t. a. s. i. n. e. a. c. c. i. d. i. t. e. s. u. p. a. d. d. i. t. o. Q. d. a. u. t. d. e. p. o. s. s. e. f. a. c. i. e. r. e. p. t. z. q. n. u. l. l. a. i. p. l. i. c. a. t. p. d. i. c. t. i. o. n. e. S. z. q. i. d. e. B. u. i. l. o. t. c. o. r. p. o. r. p. i. v. t. i. s. a. c. r. o. n. o. e. s. s. e. q. n. t. u. l. a. b. o. r. a. t. i. e. q. u. o. c. o. q. z. a. c. c. i. p. i. t. q. n. t. u. p. u. t. e. r. e. s. h. n. s. p. t. e. e. x. p. t. e. s. i. n. e. d. i. s. t. a. t. e. a. p. t. e. i. t. e. r. q. s. p. t. f. i. e. r. i. m. o. r. l. o. c. a. l. q. u. o. e. t. i. a. c. o. i. t. a. c. c. i. p. i. t. q. u. a. n. t. i. t. a. s. z. q. n. t. u. z. s. i. c. c. e. r. t. u. e. s. t. e. t. f. m. o. e. s. c. o. r. p. o. r. p. i. i. n. s. a. c. r. o. n. o. e. s. s. e. q. n. t. u. z. q. s. i. c. q. u. a. n. t. i. t. a. s. i. c. l. u. d. i. t. o. r. d. i. n. e. p. r. i. u. a. d. t. o. t. u. l. o. c. u. v. e. z. a. d. i. m. a. g. i. n. a. r. i. u. q. n. o. e. s. t. i. s. a. c. r. o. S. i. a. t. a. c. c. i. p. i. t. q. n. t. u. p. r. e. (v. t. s.) m. u. l. t. i. m. o. h. n. t. e. p. t. e. s. r. e. a. l. r. d. i. s. t. i. c. t. a. s. n. a. t. a. s. d. i. s. t. a. r. e. l. o. c. a. l. r. p. n. a. t. u. r. a. s. i. c. v. t. i. q. s. c. o. r. p. o. r. p. i. e. s. t. q. n. t. u. i. i. s. a. c. r. o. e. t. f. m. o. c. c. a. z. i. z. n. o. v. a. l. e. a. t. a. u. t. n. o. v. e. l. i. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. r. e. o. r. d. i. n. e. i. l. l. a. z. p. r. i. u. a. d. t. o. t. u. z. n. o. a. d. l. o. c. u. V. n. i. m. a. g. i. a. t. i. p. e. v. t. s. i. c. d. e. p. t. c. o. r. p. o. r. p. i. q. n. t. u. l. i. b. z. m. a. g. n. u. p. d. e. f. a. r. e. a. d. q. n. t. i. t. a. t. e. S. i. n. i. m. i. l. i. m. a. n. e. t. e. d. i. s. t. a. t. i. a. c. u. i. u. s. z. p. a. q. l. i. b. z. i. z. m. o. d. i. c. a. s. i. n. e. p. d. i. c. t. i. o. e. a. l. i. c. u. i. e. s. e. n. t. i. a. l. r. e. s. p. e. c. t. u. e. i. u. s. d. e. l. o. c. i. p. u. t. s. u. p. i. d. e. t. r. a. s. s. u. b. a. t. i. o. e. d. i. c. t. u. e. s. i. c. i. n. b. v. e. n. e. r. a. b. i. l. i. s. a. c. r. o. o. e. s. p. t. e. s. c. o. r. p. i. s. x. p. i. p. m. i. r. a. b. i. l. e. e. i. o. p. a. t. i. o. n. e. s. i. b. i. m. u. t. u. o. z. c. u. l. i. b. z. p. u. c. t. o. h. o. s. t. i. e. c. o. e. x. i. s. t. u. t. a. c. p. b. i. l. i. t. e. i. n. o. r. d. i. e. a. d. l. o. c. u. z. q. z. r. e. s. p. e. c. t. u. c. u. i. u. s. l. i. b. e. t. p. u. c. t. i. s. p. e. z. e. x. q. t. u. i. s. i. l. t. a. t. e. n. o. s. e. q. t. p. r. i. u. d. i. u. i. s. i. o. v. l. p. s. u. s. i. o. i. z. m. a. n. e. t. o. i. s. o. r. d. o. p. r. i. u. a. d. s. e. z. a. d. t. o. t. u. q. e. s. t. i. c. e. l. e. x. c. e. p. t. o. s. o. l. o. o. r. d. i. e. s. i. t. u. a. l. i. s. i. c. i. n. l. a. c. t. e. l. z. s. i. l. s. i. n. t. a. l. b. e. d. o. z. d. u. l. c. e. d. o. t. u. g. d. n. s. a. l. b. e. d. i. s. n. o. s. e. p. r. e. s. d. u. l. c. e. d. a. z. i. n. p. o. s. s. i. t. o. p. t. e. s. m. a. t. i. e. n. o. s. e. p. r. e. s. f. o. r. m. e. H. e. c. z. s. i. l. i. a. m. l. t. a. l. a. t. e. d. e. c. l. a. r. a. t. Q. c. a. z. i. z. v. i. d. e. t. r. e. d. i. r. e. i. d. e. s. d. i. c. t. u. n. i. s. i. q. i. m. o. l. o. q. u. a. n. d. i. d. i. s. c. o. r. d. a. t. S. i. l. i. t. u. d. o. a. l. i. q. l. i. s. q. u. o. m. a. g. n. u. l. b. p. u. o. p. t. i. n. e. r. i. p. o. s. s. i. t. P. r. i. a. e. s. t. p. u. p. i. l. l. a. o. c. u. l. i. q. u. a. v. i. d. e. m. m. a. g. n. u. m. o. n. t. e. p. r. o. b. e. d. e. r. e. S. e. c. o. d. a. e. s. t. s. p. e. c. u. l. u. i. n. q. t. o. t. a. c. i. u. i. t. a. s. r. e. l. u. c. e. t. z. i. p. u. o. e. q. s. i. c. i. n. m. a. g. n. o. s. p. e. c. t. o. a. p. p. e. t. h. o. m. a. g. n. u. v. n. p. s. D. n. s. i. n. s. i. o. m. a. g. n. u. l. i. o. n. e. i. s. p. e. c. u. l. u. i. n. t. e. p. r. e. t. a. t. T. e. r. t. i. a. e. s. t. o. u. i. c. i. c. o. m. e. s. u. b. c. u. i. t. e. s. t. a. l. a. t. e. t. m. a. g. n. a. c. i. c. o. n. i. a. h. n. s. l. o. g. u. r. o. s. t. r. u. l. o. g. a. q. z. c. r. u. r. a. t. i. a. v. t. f. r. a. c. t. a. t. e. s. t. a. n. e. o. n. i. s. i. e. x. p. r. e. d. e. r. e. p. o. s. s. i. z. t. a. m. a. g. n. u. c. o. r. p. o. r. p. i. t. a. p. u. a. t. e. s. t. a. l. a. t. u. i. s. s. e. c. u. n. u. l. l. o. m. o. p. o. s. s. i. t. i. p. m. i. n. l. o. c. u. p. o. z. e. r. e. c. l. u. d. e. r. e. t. y. b. i. a. l. o. g. i. o. r. e. t. o. t. o. o. n. o. o. b. s. t. a. t. e. Q. u. a. r. t. a. e. s. t. f. i. g. u. r. a. i. m. a. n. a. d. e. q. l. e. g. i. t. E. x. o. x. v. j. Q. u. i. p. l. c. o. l. l. e. g. i. t. v. e. l. m. i. n. u. s. n. o. p. l. v. e. l. m. i. n. u. s. h. a. b. u. i. t.

guilt.
occas.
in. iiii.
q. iiii. z
in tra.
ctat. d.
sacra.
mēto.
c. xxi.

q. m. gomoz vni. Et. iiii. Regl. iiii. Delise magn. hō coaptant se puo pu
ero. zc. ¶ Circa p. dicamētū relatōis q. r. p. t. p. r. i. o. c. u. i. s. u. b. c. o. i. b. e. r. e. a. t. a. c. c. i. d. i. a
bui. venerabilis sac. i. v. t. color/ sapor/ odor/ t. g. i. b. i. l. i. t. a. s. zc. v. e. l. a. n. s. i. n. t. s. i. n. e
s. u. b. c. o. I. n. h. e. s. i. o. n. r. e. s. p. e. c. t. i. u. e. d. i. n. e. c. i. t. e. l. l. i. g. i. p. t. a. b. s. q. s. e. o. q. d. i. n. h. e. r. e. t. z. c. o. e. u. i.
i. n. h. e. r. e. t. s. e. s. t. v. t. a. l. i. q. d. i. c. u. t. a. b. s. q. s. f. u. n. d. a. m. e. t. o. z. t. m. i. n. o. f. o. r. m. a. i. n. h. e. r. e. s. f. u. n. d. a.
m. e. t. u. e. / z. s. u. b. c. m. c. u. i. i. b. e. r. e. t. t. m. i. n. u. s. A. d. q. d. r. n. q. i. l. l. a. a. c. c. i. d. i. a. q. s. t. s. p. e. s. s. a. c. r. a.
l. e. s. n. u. l. l. o. s. u. b. c. o. s. u. b. a. l. i. i. n. h. e. r. e. t. P. z. q. d. a. n. o. i. n. h. e. r. e. t. s. u. b. e. p. a. n. i. s. z. v. i. n. i. c. u. i. e. o.
r. u. s. u. b. a. n. o. m. a. n. e. t. (v. t. s. p. a. t. u. i. t.) n. e. c. s. e. i. n. s. u. b. a. c. o. r. p. i. s. z. s. a. n. g. u. i. s. x. p. i. q. d. a. h. i. s.
a. c. c. i. d. i. b. z. z. q. l. i. t. a. t. i. b. z. s. e. n. s. i. b. i. l. i. b. z. d. e. n. o. u. o. n. o. a. l. t. e. r. a. t. i. n. e. c. h. z. i. n. s. e. t. a. l. e. f. o. r. m. a. /
s. z. q. l. i. s. i. i. n. d. i. c. i. o. a. p. p. a. r. e. b. i. t. n. e. c. r. e. c. i. p. i. t. q. l. i. t. a. t. e. s. P. r. i. a. s. p. a. n. i. s. z. v. i. n. i. z. d. i.
u. e. r. s. a. z. h. o. s. t. i. a. z. p. s. e. c. r. a. t. a. z. c. u. i. s. i. t. i. p. a. s. s. i. b. i. l. i. F. l. e. c. p. u. t. h. e. c. a. c. c. i. d. i. a. e. s. s. e. i. s. u. b. a.
c. i. r. c. u. m. s. t. a. t. a. e. r. s. v. t. q. d. a. d. i. c. e. r. u. t. T. u. q. d. a. i. n. f. i. o. r. e. s. p. t. e. s. s. p. e. r. u. z. n. o. t. a. g. u. n. t. a. b.
a. c. r. e. z. p. p. n. s. n. o. i. n. h. e. r. e. t. T. u. q. d. a. e. r. e. s. t. l. o. c. i. l. l. o. z. a. c. c. i. d. i. u. m. g. n. o. n. p. o. t. e. s. s. e.
s. u. b. c. m. e. o. z. q. d. a. l. o. c. d. i. u. i. s. i. u. s. e. a. l. o. c. a. t. o. s. i. t. u. a. l. i. i. n. p. s. b. y. s. u. b. c. m. a. u. t. z. a. c. c. i. d. i. s.
s. e. s. i. l. i. n. e. o. d. e. l. o. c. o. I. d. e. n. e. s. t. l. o. c. l. a. c. t. z. a. l. b. e. d. i. s. a. t. q. s. d. u. l. c. e. d. i. s. e. i. n. o. a. u. t.
s. i. c. i. b. i. q. d. a. a. l. i. e. s. t. l. o. c. a. e. r. s. a. l. i. s. p. e. r. u. z. n. a. a. e. r. p. t. i. n. e. t. s. p. e. s. n. o. a. u. t. s. e. i. p. m. T. u.
q. d. a. e. r. p. p. t. e. r. s. u. i. r. a. r. i. t. a. t. e. n. o. p. t. e. s. s. u. b. c. m. c. o. l. o. r. z. s. a. p. o. r. z. a. s. p. i. t. a. t. i. z. d. u. r. i. c. i. e. i.
a. c. c. e. t. e. r. o. z. a. c. c. i. d. i. u. q. a. p. p. a. r. e. t. i. n. s. a. c. r. o. g. zc. ¶ A. n. a. u. t. s. i. n. e. s. u. b. c. o. a. c. c. i.
t. a. l. i. s. o. p. i. Q. u. i. d. a. n. d. i. c. u. t. s. o. l. a. q. u. a. n. t. i. t. a. t. e. p. o. s. s. e. e. s. s. e. s. i. n. e. s. u. b. o. q. l. i. t. a. t. e. s. p. o.
m. a. t. i. a. l. e. s. p. o. s. s. e. q. d. e. e. s. i. n. e. s. u. b. c. o. s. u. b. a. l. i. p. d. i. u. i. n. a. p. o. t. e. t. i. a. / n. a. u. t. s. i. n. e. s. u. b. c. o.
a. c. c. i. t. a. l. i. s. i. z. n. e. c. a. r. i. o. i. n. h. e. r. e. r. e. q. n. t. i. t. a. t. i. t. a. n. q. s. s. u. b. c. o. p. r. i. o. s. i. n. e. q. p. u. e. r. s. a. r. i. n. o.
p. u. t. s. z. h. o. c. c. o. i. t. e. r. n. o. t. e. n. e. t. q. z. m. a. g. s. d. e. p. e. d. e. t. q. n. t. i. t. a. s. a. s. u. b. a. q. s. q. u. a. l. i. t. a. s. a.
q. n. t. i. t. a. t. e. p. o. n. e. d. o. q. n. t. i. t. a. t. e. s. u. b. c. m. m. e. d. i. u. i. n. e. s. u. b. a. m. z. q. l. i. t. a. t. e. c. u. i. g. n. e. c. a. u.
s. e. s. u. b. c. i. u. e. s. u. b. a. s. i. t. e. a. p. r. i. a. q. p. r. i. o. r. e. z. v. e. h. e. m. e. t. i. o. r. e. h. z. i. n. f. l. u. e. t. i. a. s. u. p. c. a. u. s. a. t. u.
q. s. e. a. s. e. d. a. z. p. o. s. t. e. r. i. o. r. q. l. i. s. e. s. t. q. n. t. i. t. a. s. S. i. g. q. n. t. i. t. a. s. p. s. e. r. u. a. r. i. p. t. s. i. n. e. s. u. b. a.
a. f. o. r. t. i. o. r. i. p. t. p. s. e. r. u. a. r. i. q. l. i. t. a. s. s. i. n. e. q. n. t. i. t. a. t. e. I. t. e. q. l. i. t. a. s. e. s. t. p. f. e. c. t. i. o. r. q. n. t. i. t. a. t. e.
c. u. i. p. f. e. c. t. i. o. r. i. b. z. p. u. e. n. i. a. t. z. p. p. n. s. m. i. n. u. s. r. e. p. u. g. n. a. t. e. i. e. s. s. e. p. s. e. q. n. t. i. t. a. t. i. F. l. e. c.
o. b. m. o. t. i. u. a. e. o. z. q. s. o. l. u. i. t. T. h. o. d. e. A. r. g. e. z. a. l. i. q. d. t. e. n. e. t. q. o. e. a. b. s. o. l. u. t. u. p. o. t. p.
d. u. c. i. z. p. s. u. a. r. i. t. u. t. e. d. i. u. i. a. s. i. n. e. s. u. b. c. o. t. a. s. u. b. a. l. i. q. s. a. c. c. i. t. a. l. i. c. u. i. h. o. c. n. u. l. l. a. i. m.
p. l. i. c. e. t. p. d. i. c. t. i. o. n. e. E. t. q. z. o. e. a. b. s. o. l. u. t. u. a. q. l. i. b. z. a. l. i. o. a. b. s. o. l. u. t. o. r. e. a. l. r. f. m. s. e. z. q. d.
l. i. b. z. s. u. i. e. s. t. d. i. s. t. i. n. c. t. u. z. p. p. n. s. p. o. t. a. b. e. o. s. e. p. a. r. i. z. s. e. p. a. r. i. p. s. e. r. u. a. r. i. ¶ S. z. d. i.
Q. u. i. d. o. a. c. c. i. d. i. b. z. r. e. s. p. e. c. t. i. u. s. R. n. q. h. m. o. i. r. e. s. p. e. c. t. u. n. o. d. i. c. u. t. q. d. d. i. s. t. i. n. c. t. u.
a. b. a. b. s. o. l. u. t. u. f. m. r. e. / s. z. s. o. l. u. f. m. d. n. o. i. a. t. i. o. n. e. T. u. q. z. a. d. u. e. n. i. u. t. r. e. b. a. b. s. q. s. v. i. l. l. a.
s. u. i. m. u. t. a. t. i. o. e. T. u. m. q. z. n. o. e. s. t. p. o. n. e. d. a. p. l. i. t. a. s. s. i. n. e. n. e. c. i. t. a. t. e. Q. u. i. s. o. p. o. n. u. t.
h. m. o. i. r. e. s. p. u. a. s. r. e. s. p. e. c. t. i. u. a. s. / b. n. s. p. u. r. d. i. c. e. r. e. q. n. o. p. u. t. e. s. s. e. s. i. n. e. f. u. n. d. a. m. e. t. i. s.
z. t. m. i. n. i. s. C. u. i. r. o. e. s. t. q. d. a. r. e. s. p. e. c. t. u. e. s. t. n. a. t. u. r. a. q. u. e. d. a. c. u. i. e. s. s. e. n. t. i. a. e. s. t. h. i. t. u. d. o.
i. n. e. d. u. o. e. x. t. r. e. m. a. z. v. t. t. u. q. s. e. x. t. r. e. m. o. z. e. s. t. d. e. r. o. n. e. e. s. s. e. n. t. i. a. l. i. r. e. s. p. e. c. t. u. i. d. o. v. n. o.
e. o. z. a. b. l. a. t. o. / s. i. u. e. f. u. n. d. a. m. e. t. o. / s. i. u. e. t. m. i. n. o. d. e. s. t. r. u. i. t. e. i. s. n. a. t. u. r. a. ¶ N. o. n. q. d. a. r. e. z.

tho. d.
argen.
di. xij.
quarti
q. i. ar.
i. z. sco
r. i. b. i.
dez. q.
xij. silr
Occa.
q. vii.
quarti

spec^{us} est acc^{us}/iō fundamētū z t^{er}minū. requirit: s; q^ua resp^{ect} est respectus/ iō requirit cui^{us} sit z ad q^uid sit: et in diuīs ubi nō est acc^{us}. p^{ro}p^{ter} q^uod l; de^{us} sup^{er} plere poss; cālitatē fundamēti z t^{er}mini: vt si resp^{ect} eēt a solo dō cālit^{er} esse etiuē: nō poss; esse resp^{ect} sine illi: q^ua ei^{us} natura depēdet ab illi. nō sic quē cūq; res absoluta depēdet a reb; extrinsec^{is}. Et sic sequit^{ur} q^u deus nō possit vnā rē sine alia pducere: q^uod videt^{ur} esse incōueniēs. Itē sequit^{ur} q^u possit res p^{er} spectū pseruare absq; inbessione/ s; nō absq; extremis: q^uod itē videt^{ur} absur dū: iō b^{er} h^{ab}et resp^{ect} nō videt^{ur} esse ponēdi: p^{ro}p^{ter} q^u oē acc^{us} pōt eē sine subcō tute diuina. ¶ Sed q^uid de facto: an. s. oīa acc^{us} in sacro sint sine subcō: vel an vnū inheret alēi. R^{es} p^{ro}p^{ter} diuersas opi. de q^uantitate diuersi mode. nā dicētes q^uantitatē nō distigui a rē q^uanta/ s; quālibz rē. extēsam p suas ptes z non p acc^{us} supaditū/ p^{ro}p^{ter} h^{ab}et dicere oīa acc^{us} ibi simplr eē sine subcō: q^ua nō est ibi q^uantitas aliq^u disticta a q^uantitatib;: z cū q^uantitas nō sit i q^uantitate: manifestū est nullā q^uantitatē eē in q^uantitate/ s; simplr sine subcō. Qui t^{er}o tenet q^u q^uantitas sit acc^{us} absolutū/ possent adhuc duplr dicē. Vno mō q^u sola q^uantitas sit simplr sine subcō: ceterē q^uantitates sint in q^uantita te tāq; in subcō p^{ro}p^{ter} iūmediato. Alio mō vt sic q^uantitas est sine subcō/ ita z cetera acc^{us} ita vt oīa sint i mat^{er}ia siue suba tāq; i subcō/ z nō in q^uan titate: extēdunt tū ad extēsiōē subcō: q^uod p^{ro}p^{ter} extēdit p q^uantitatē sibi inbe rentē: cetera t^{er}o acc^{us} p eādē q^uantitatē sibi i eodē subcō coex^{is}tē: z sic nō op^{er}z ad saluādū acc^{us} extēsiōē q^u inheret q^uantitati/ s; q^u coex^{is}tat eis q^uantitas p quā h^{ab}et p^{ro}p^{ter} eē in eodē subcō. ¶ Circa p^{ro}dicamētū qualit^{er} pōt q^u p^{ro}p^{ter} oīa acc^{us} panis z vini p^{ro}p^{ter} p^{ro}secrationē maneāt. Et rēde tur q^u sic/ ita vt nullū mutet virtute p^{ro}uersionis. nā l; illa acc^{us} possint res miti/ rare fieri/ p^{ro}desari/ p^{ro}gelari. z c. tū b^{er} nō est tute p^{ro}uersionis/ cū in hac sola mutet suba: s; aliū de: vt de actiōe z passiōe patet. Scūdo: vtrū oēs q^uantitates corp^{is} xpi i celo inheret sibi i sacro. Et r^{es} p^{ro}p^{ter} sic: q^u ille mod^{us} ex^{is}tēdi q^uantitatib; nō repugnat apl^{us} q^u sube. Itē xps resurgēs ex mortuis iā nō morit^{ur}. ad Ro. vj. moreret aut illi p^{ro}fectiōi q^uantit^{er} quā deponeret in sacro: z b^{er} frustra sine vtilitate. z sic nō est sile de figura z q^uantitate corp^{is} xpi f^{er} aliq^uz opi. vt patuit: q^ua illa f^{er} eos repugnat mō ex^{is}tēdi in sacro: q^u mltū vtil^{er} est z magnū fidei fructū p^{ro}stat: dū ei^{us} nullā hēmus exp^{er}ientia/ s; simplr credim^{us} itellecū n^{ost}ru i obsequiū xpi captinātes. Sed di. qualita tes ille panis z vini s^{er}ie q^uantitatib; corp^{is} xpi nō p^{ro}nt esse sil in sacro. R^{es} p^{ro}p^{ter} Ille q^uantitates nō s^{er} sil in eodē subcō/ s; s^{er} solū sil in eodē loco: q^uod eis nō repugnat. Nec ob. q^u ob^{er}ciūt i fideles p^{ro} fide de acc^{us} sine subiecto. Nā q^u arguit p^{ro}p^{ter} acc^{us} diffiniri p subcō: v^{er}z ē nō in actu/ s; aptitudi ne. s. n. est acc^{us} q^u ap^{er}u natū est inherere/ s; actu nō inheret: z sic diffinitū

z diffinitio s^{er} p^{ro}uertibilia. Et silr dicēdū q^u arguit: sic suba bz se ad esse p se/ ita acc^{us} ad esse i alio. q^ua v^{er}z est si esse p se z eē in alio dicat aptitudi nē z nō acc^{us}: vū male subiferūt dicētes: s; i^{mp}ossibile est eē subam z nō esse p se. g. z c. q^ua hoc eē falsū p^{ro}p^{ter} q^ua nō puenit mat^{er}ie nec forme subali: q^u tū s^{er} sube p^{ro}p^{ter} f^{er} p^{ro}dicamētū. Nō p^{ro}urbet vos subaz ptes. Q^u aut di cūt: si de p^{ro}p^{ter} subam facere sine acc^{us}: poss; z facere boiem sine q^uantita te/ colore/ figura: z ita sine carne/ ossib; z orgāis: q^uod videt^{ur} i^{mp}ossibile. R^{es} p^{ro}p^{ter} q^u possit q^u ad figurā/ q^uantitatē z cetera acc^{us}: s; q^u ad organa/ carnē z ossa si illa distiguntur p formas subales differētiāz rōnis: sic b^{er} sine illis esse nō pōt. Nō. n. est b^{er} sine forma sensitua/ vegetatiua/ intellectiua. z c. sine sit vna siue plures. Si aut tū distiguntur p dispositiōes acc^{us} tales pcedit^{ur}: cū hoc nullā i^{mp}licat p^{ro} dictionē. Vnde p^{ro}p^{ter} pseruare boiem sine manib; z pe dib;/ imo sine capite q^uod est p^{ro}ncipale mēbrū: vt p^{ro}p^{ter} de. s. Albano z Dio nysio: q^u decollati portauerūt capita sua ad loca sepulture p lōga spacia: z sic ad aliq^u tps vixerūt sine capitib; z p^{ro}p^{ter} p^{ro}nt poterāt simplr viuere per q^ualibz magnū tps miraculose. Sic ē de^{us} poss; facere itellectionē z voli tionē sine subiecto: cū nō plus repugnet diuīe potētie pducere vel pserua re acc^{us} spūale sine subcō q^u mat^{er}iale. Si di. Similitas ē acc^{us} nati: z nō videt^{ur} posse fieri sine naso. R^{es} p^{ro}p^{ter} Similitas nō est acc^{us} absolutū distictū a naso: sic nec g^{er}alr figura a re figurata: s; illi t^{er}mini/ simitas/ figura. z c. sūt p^{ro}notatiui p^{ro}notates certū ordinē p^{ro}p^{ter} q^u tū ordo nō est q^uod distictū a p^{ro}io b; z toto: s; i^{mp}e ptes met sic vel sic distates ant. p^{ro}pinque. Itē raz z densum diffiniūt p naturā: nō diffinitioe eēntiali/ s; acc^{us} tali: vt raz est q^uod sub ma gnis dimēsiōib; paz bz de mat^{er}ia/ dēsum e^{ss} p^{ro}p^{ter} iō p^{ro}nt esse sine mat^{er}ia vir tute diuina. Nec est ibi aliq^u deceptio: q^ua sens^{us} indicat o^{mn} acc^{us}ib; q^u vere ibi s^{er}: z itellec^{us} fidelit^{er} indicat illa acc^{us} eē sine subcō/ z s^{er} eis v^{er}z corp^{is} xpi sicut ē ex dēfinitioe eccl^{ie}. Q^u aut oīs forma sepata a mat^{er}ia f^{er} p^{ro}hos est forma itelligibil^{is} z nō sensibil^{is}: v^{er}z ē de forma sepata f^{er} suā naturā a mat^{er}ia: s; i^{mp}posito forma acc^{us} tal^{is} est sepata p diuinā potētiā/ retinēs sp na turale aptitudinē ad eē in mat^{er}ia: q^uod angel^{us} nō puenit: z p^{ro}p^{ter} s^{er} sensibil^{is} z mior^{is} dignitat^{is} alijs simplr a mat^{er}ia sepata. ¶ Circa p^{ro}dicamētū actiōis z passiōis q^u p^{ro}p^{ter} p^{ro}p^{ter}. Vtrū talib; acc^{us}ib; sine subcō ex^{is}tētib; pueniat aliq^u real^{is} actiō. R^{es} p^{ro}p^{ter} L; id ab aliq^u b; p^{ro}stat in dubiū: vt d^{icit} Tho. d. argē. hoc faciūt absq; necitate: q^ua obcū potētie sensitue p^{ro} actiōe agit i b^{er} mōi potē tiā: s; ista acc^{us} ita q^uis sit sepata a suba: tū p^{ro} retinet oē illd q^uod spectat ad obcū potētie sensitue: q^ua q^uantitates sensibiles s^{er} in ipso sacro p^{ro}uēte q^uanti tati: z sic sensibil^{is} p^{ro}p^{ter} p^{ro}uētiū est sensibil^{is} cōi q^uod requirit ad obcū: z p^{ro}p^{ter} p^{ro}nt actualr possunt agere in ipm sensum: p^{ro}out experimētaliter percipimus

cho. de argen. in. iij. di. iij. q. i. ar. ti. iij.

Quadruplex expositio

in visu/gustu/tactu. &c. Nec optz vt agens z patiens cōcenti matia neca
rio actus/sz sufficit fm aptitudine. Qd aut fm p hmagēs z paties in pñ
cipio diffilia in fine dñt esse filia/vez est q ad formā. z sic in pposito: qā
si ista accētia eēnt calida: illd in qd agerēt i fine efficeret calidū: z sic d ali
is. nō aut vez est q ad materiā: qā illa p supponit vel actualr vel in his q
nālir existūt/ vel salte aptitudinalr vt i his accētibz q supnaturalr existūt.
¶ Scdo: vtrū illa accētia sepa tute diuina possint in oēm opationē in
quā potuerūt qñ fuerūt suis subcīs pūctā. Rñ. q sic: qā illa accētia siue
spēs put miraculose subsistūt nō puant tute nec ppteratibz suis nālir:
pēpue qā subsistūt p se: qd sube est pūctū: z sic vim z modū sube retinet: z
p pñs pñt in oēm actionē quā possent si suba adēset. Sic. n. nō sentiunt
p p subcīm: sz ex pzia nāta sūt q̄litates sensibiles: ita vt tāq obca possint
pducere sensationē sui cū potētia: puta videri/gustari/tāgi. &c. put. s. di
ctū est: sic z naturalr pñt exire i cetras opatiōes oēs nō minus q si suba
panis aut vini adēet. vñ caliditas hostie p pducere caliditatē in aere cir
cūstāte/ humiditas hūiditatē. &c. Pñt z naturalr corūpe subam z sub
stātiā gñare. Nā si modicū de igne caderet in calicē bñdictū: accētia vini
nō min⁹ corūpent z extinguerēt hñdī ignē q ipm vinū extinxisset añ ples
erationē. Et qā corruptio vñ est gñatio alteri⁹ z everso. j. de gñia. ideo
gñant aliā subaz. Sic si spēs panis eēnt pgelate z sube calide illate gñā
rēt guttulas aq ex aere. Sic qñ pdicta accētia itantū corūpūnt q cessat
sub eis esse corp⁹ xpi: tñc ex hñdī accētibz gñat vera suba: vt cinis vel ver
mis z sic de alijs: qā hñt vim passiua panis z vini: z p pñs: sic ex pane z
vino corrupto gñat vera suba: sic z ex alijs. nā si bzēnt se alr inagendo z
patiēdo q suba panis z vini/possem⁹ bzēnsibile ex ptiētiā de isto sacro:
z pīret meritū fidei: qd pñz fallū. Sic et vere nutritū: qā fm Glo. j. Cor.
xj. aliq qñq inebriatī sūt ex usu spērū illi⁹ sacri: cui⁹ z Tho. de Argē. po
nit expimētale exēplū: qd fieri nō possz/ nisi gñaret ex eis suba: cū suba cō
uertat in subam nutriti. z hoc p eos q dicūt q nō nutritū: sz reficiūt soluz
q dā accētiāli mutatiōe: sic qñq aliq inebriant ex odore vini/ z reficiunt ex
aromatibz. Quibz rñdēt: z odor aromatic⁹ z vini possit boiem aliq̄liter
refocillare: tñ sine alio cibo nō possz boiem diu pseruare: sz si qd sat bzēt
de his accētibz: q bñ posset se pseruare/ sic cū pane z vino. nec obstat illud
pñi. Ex eis dē sum⁹ ex qd nutritur: qā lz ista accētia nō sint pposita ex
matia z forma: tñ qā hñt modū z tute ppositi. s. panis z vini: lō nos q
sum⁹ ppositi ex ipis possum⁹ nutri. Sūt tñ aliq q lz pcedāt pdicta accē
tia bzē eandē virtutē opandi q ad materiā exteriorē quā bzēnt sube pū
ctatū: boc negāt q ad interiorē cor⁹ vbi nulla ē matia. Vñ cū ex his spēs

Lōtra
alex. z
sanctū
bona
uent.

Canonis Māte.

gñat vermis/cinis/vel nutritū. &c. dicūt h fieri smediate a dō p creati
onē z miraculā: qā ex q subcīm ibi nō est: suba illa nō pōt pducī de poten
tia subcī: z p pñs creat. Impossibile. n. putāt ex accētie posse gñari subam
naturalr: vñ pñr dubitat/ an in casu totū pducata deo an sola matia: et si
matia illa redeat q puerla est in subam corpis cū eadē nūcro. Sz bñcū
ter cū nō sit ponēda pñtas miraculoz sine necitate/ rñ. Licet indifferēter
quodlibz accēs nō possit forte gñare subam: tñ hec accētia qā hñt vim z
modū sube diuina tute bñ pñt gñare subam. hñt. n. accētia panis z vini
per se esse/ z p pñs p agere z pati. ¶ Tercio: vtrū aliq actio pueniat corpi
cū pñrio vt in sacro/ seclusa illa q est p pcomitātiā. Rñ. cōter lz oīs actio
spūal possit inesse xpo pñrio put in sacro: q̄lis est intellectio/ volūtiō z hñdī:
ex q talis nō depēdet a sensibz aut sensibilibz: nulla tñ actio corpalis pōt
ei inesse pñrio put in sacro: qā talis actio corpalis req̄rit extēsiōē z modū
quātitatū agens z passī: ita vt sint circūscriptiue in loco: cū aut put in
sacro talē modū existēdi nō bz: vt patuit. g. &c. Sed Bñl. occā tenēs cō
trariū negat q req̄rat modus exēdi q̄ntitatiū in agēte. Nā aīa p agere
in corp⁹ dicēte. b. Aug. ix. de trinit. aīa magnā imutationē bz respectu cor
pori sui: nō obstat q nō bz modū exēdi q̄ntitatiū in corpe: g pari rōne
pñs z q̄litates corpis xpi pñt agere in aliō corp⁹: qā hñt p simlē moduz
exēdi in sacro/ sic aīa in corpe. Exñtibz. n. actio sufficiēt z passo disposi
to nisi de⁹ suspēdat actionē sit actio. Nec videt q iō min⁹ sufficiēs sit acti
ū: qā fm se totū est eque pñs passo q si esset pñs p partes incōlit. Vñ si
intēsiūm⁹ calor eēt in pūcto: nō iō min⁹ vel remiss⁹ ageret: cū virt⁹ vñ
ta sit fortior seipā dispsa. Et fm Auicē. si calor eēt sepa rat⁹ ab oī subcō:
adhuc possz bzē oēm actionē quā bz in subcō. sz tāc nō esset necario in lo
co circūscriptiue sed tñ diffinitiue. Itē idēz p agere in seipm actiōe corpa
li: vt pñz de aq calida reducēte se ad pñtinā frigiditatē: z idēz a seipō non
distat localr. Itē modus accētiāli pncipiū actiū nō ipedit actionē ei⁹ que
sibi est a nāta intrīseca: sz esse i loco circūscriptiue est accētiāle q̄litati z sube:
g ppter ei⁹ oblationē nō auferet illud qd est nāle. Dēm g actionē taz cor
poralē q spūalē quā pōt bzē corp⁹ xpi exñs in loco circūscriptiue pñt z bzē
in loco diffinitiue passis equalr dispositi: vñ z sub hostia existēs possz na
turalr calefacere hostiā/ si deus ei⁹ actionē nō suspēderet: sic de alijs acti
onibz. Vñ tñ de scro his actiōibz q fierēt naturalr p corp⁹ xpi deus coa
gendo nō pcurrit: ita actiōes hñdī ipedit z suspēdit: ne expimētū suma
tur de corpis xpi pñtia in sacro: z meritū fidei percat. Et sñr fm bas du
as opi. pñas loquidū de passiōe respectu corpis xpi put in sacro/ si adhuc
bzē corp⁹ passibile z mortale sic in cena: qā fm pñmā opi. nullo mō posset

egid⁹
Scō.
me.
tho. 8
Argē.

pati/aut aliq̄ mō trāsmutari rōne sup̄dicta saltē ab ex. Scdm̄ vero aliā
opi. possz eodē mō pati/ sic si eēt in loco circūscriptiue: si de⁹ relinq̄ret ipm
nate sue/ z nō suspēderet actionē: vtz tū q̄a corp⁹ eius iā p̄stat esse gliosū
z ipassibile: nō nullo mō pati aut trāsmutari p̄r/ etiā si eēt localr in sacro.
¶ Circa p̄dicamētū hūus q̄rī p̄t p̄rio: vtzū corp⁹ xpi sub sacro sit vestitū
dotibz glie sic in celo. Rñ. q̄ sic p̄comitātiā: vt patuit de trāsubatiōe
q̄. iij. Scdm̄: vtzū sub illis dotibz possit corp⁹ aliq̄ videri/ vel aliq̄ alio
sensu p̄cipi. Rñ. fm̄ p̄mā opi. de actōe z passiōe corp⁹ xpi put sub sacro/
q̄ nullo penit⁹ sensu p̄t p̄cipi aut cogsci corp⁹ xpi: neqz sub illis/ neqz sine
illis put sub sacro. nā si aliq̄ sensu possz cogsci: maxie sensu visus: cū talis
ples rez differētiā nob̄ oīdat: vt d̄. j. Metaph. sed h̄ nō: q̄ illud q̄d d̄
videri optz vt ad min⁹ sit tāte q̄ntitatē: vt possit fundare basim trianguli
visual: cui⁹ conus p̄tigat vsqz ad oculū. cū visio fiat p̄ modū p̄amidis: cu
ius basis est i re visa: z conus i oculor vt p̄bat in p̄spectiua. sz corpus xpi
sub sacro nō est mō quātitatiuo/ neqz alicui p̄t hostie coextēsum: q̄ nullo
mō p̄t obiectiue visus mouere/ z p̄ p̄ns nec videri. Scdm̄ vero aliā opi.
Buil. occā d̄ q̄ si de⁹ actionē suā circa h̄ nō suspēderet/ possz videri z ce
ter⁹ sensibz p̄cipi nō minus q̄ si eēt circūscriptiue in loco: sic si albedo i pa
riete tota co⁹isteret toti p̄iecti p̄supposita debita vidēt⁹ distātia: cū virt⁹
vnita fortior sit seipsa disp̄sa: vt patuit. Sz ad auctatē p̄spectiue d̄ q̄ lo
cū⁹ sit pure nālī: sic ipe exp̄tus est. nunqz n. vidit colorē nisi extēsum: z in
talibz visio fit p̄ modū p̄amidis. zc. Si at de⁹ faceret colorē nō extēsum/
tūc videret/ z nō p̄ talē figurā. Vel etiā vt d̄t possit saluari talē figurā: q̄a
cū corp⁹ xpi sit i loco diffinitiue/ q̄ loc⁹ est extēsum: p̄t fundare basim p̄ra
midis: z h̄ sufficeret ad visionē: vel saltē oppositū sufficiens p̄bari non p̄t.
Sz tūc q̄rit: cū p̄tes corp⁹ sit s̄l indistincte localr/ s̄l r z colores p̄tū: quō
discerni p̄nt/ z quō colores videri: cū tū colores etiā extēsi certo mō situa
ti se ipediant: vtz p̄anus subtil⁹ albz ponat sup̄ itensuz rubeū vel nigrū/ co
lor albz nō videt. Rñ. q̄ tūc p̄tes diuerse rōnis discernent⁹ p̄ suas q̄litas
tes: sz p̄tes eiusdē rōnis nō discernent⁹/ sic p̄tes ḡduales albedis intēte
discerni nō p̄nt: nec p̄tes duoz luminū in eodē medio p̄ visū distigui p̄nt.
De coloribz p̄tū q̄ sit s̄l maior est difficultas q̄ de alijs sensibilibz. nā ca
lor imutat tactū fm̄ oēm sitū p̄portionatū: nō aut sic color visū: q̄a p̄t di
uersitate sit sepe variat⁹ idcirco colores p̄tū corp⁹ xpi possent se forte
ipeditire ne oēs videret p̄t sitatē: nō tū intātū q̄n aliqd videret. sic in exp̄
plo p̄dicto: sz color albz nō videat/ tū color rube⁹ vel niger videt. Tercio d̄
fctō: an ne possz p̄cedi aliq̄ mō xpm videri put in sacro oculo corp⁹ ali:
p̄ls cōiter d̄t se vidit⁹ xpm dñm vidēs sacm̄. Rñ. q̄ corp⁹ xpi in sacro

nō videt p̄ se ex quo est suba: que nō videt nisi mediāte colore z luce q̄ ibi
nō apparēt put sunt corp⁹is ch̄i. neqz videt per accēs: q̄a accētia panis
nō sunt subēiue in corpe ch̄i ipm figurātia aut d̄mēsurātia. Tercio nō vi
det propt̄ speciale vnionē ad spēs: sic deus d̄r visus in terr/ z cū h̄oibus
p̄uersatus. Quarto h̄o iproprie d̄r videri in sacro/ sicut p̄tentū in p̄tinen
tē sic dicimus videri hoīem cū tū solū vestes eius videm⁹: z vinū duci in
vase. nō tū est oīno simile: q̄a hec circūscriptiue/ corpus h̄o ch̄i diffinitiue
continet. Quarto: vtzū aliq̄ cognitiōe intellectiua possit cognosci corpus
ch̄i sub sacro. Rñ. videt q̄ duplex. st intellectus p̄iunctus z separat⁹/ viator
rum z p̄prehensor. Qui ergo negāt hoc nullo sensu cognosci posse/ h̄nt
p̄nter dicere hoc idē de intellectu p̄iuncto viatorū q̄ntū ad cognitionē intuiti
uā: cū nihil h̄mō sit i intellectu q̄n pus fuerit i sensu. j. Posterior. z. iij. de
ania. z sic ecōtrario q̄ dicit sensu vel corp⁹ ali oculo posse p̄cipi corp⁹ ch̄i
sub sacro naturalr: si deus nō suspēderet coactionē suā: habēt p̄nter hoc
idē dicere de intellectu p̄iuncto. Quo h̄o ad intellectū separatū siue angelicū
siue humanū: vel etiā quo ad p̄iunctū z beatū nō est dubiū q̄n q̄libet eo
rum possit cognoscere p̄sentia z corp⁹ xpi in sacro stante debita p̄sentia z
cōi dei influētia: q̄a oīs talis intellectus h̄z pro obiecto ens creatū in ḡie
inclusēs subam z accidēs: ita vt nō cognoscat subas per accidēs: sicut
intellect⁹ noster sensibz alligatus p̄ statu isto: sed naturalr intuet res sicut
sunt z esse habēt. Dicit/ stante cōi dei influētia sine coactiōe: q̄a sicut scdm̄
Magistrū credit q̄ angel⁹ malus videre nō p̄mittit mysteria ḡenita fm̄
Egidij p̄balle videt q̄ deus tā excellēs sacm̄ celet aliq̄bz substantijs se
parat⁹: z nō p̄mittat demones oēm illā cognitionē h̄z de sacro eucharis
tie quā h̄z possent ex nālī eoz virtute. Sic z fm̄ Ambro. eos latuit my
steriū incarnatiōis. Et fm̄ Aug. nō ob aliā cām magi pharaonis nō po
tuerūt facē cyp̄phes: q̄ ranas sp̄etēs fecerūt. Et si legis aliq̄ demōes bu
teor⁹ xvi.
ic sacro reuerētiā exhibuisse: h̄ p̄tigit q̄a dimissi s̄t p̄rie nate/ vel forte ex
signis/ aut verb hoīm l̄ miracul⁹ p̄tigitibz potuerūt p̄ncere d̄i maiestātē ad
esse: cui/ vt ait ap̄ls/ oē genu flectit celestij: terrēstriū z infernoz. P̄bil. ij.
¶ Quinto: vtzū angeli z b̄i videāt in h̄o visioē brificā xpm put i sacro.
Rñ. videt q̄ visionis brifice obēm nō est aliq̄ creatura/ sed solū speculū illō
diuine essentie: i quo b̄i videt oēm q̄d illud speculū lucidissimū volūtariē i
se dignat⁹ ostēdere. Si h̄ eis ostēdit/ videt: si nō/ nō videt. Quia tū visio
succedit fidei/ fm̄ illud ps. Sic audiuim⁹ sic vidimus i ciuitate dñi vir
tutū. Et. i. cor. xij. Videm⁹ nūc p̄ speculū i enigmate. zc. iō h̄ visio diuine
eēntie succēdēs fidei/ q̄ tāqz eēntiali p̄mio sufficiens p̄miat oē meritiū fidei:
tū p̄balle v̄/ vt et clara visio z euīdēs cognitio oīm articuloz fidei succe
dat tanqz accūtale p̄miū: cū h̄ ad accūtale b̄ritudinē p̄tineat: z p̄ p̄ns sicut

Mag
di. vii.
secūdi
sentē.
egidij
theor
xvi.

s. lbo.
egidi?
Theri.
goffre.

Ad ar
gumē
ta i op
positū

crediderit xpm p̄tineri sub sacro in via: ita z videt in p̄tia. Necesse incoe
nietes hoies b̄ros aliq̄ videre in x̄bo: q̄ in illo nō videt angel: esto q̄ non
videret: q̄a z sic b̄ti recipiūt aureolas p̄ginū/ doctoꝝ z martyꝝ: que nō
dant angel. ¶ Circa p̄dicamētū vbi q̄r p̄t p̄io: vtrū corp⁹ xpi possit esse
in plurib⁹ loc⁹/ puta in celo z sacro aut oib⁹ altarib⁹. Rñ. Innocētius ter
ti⁹. Sic fili⁹ dei p̄ diuinā naturā bz triplicē modū exiit in reb⁹: q̄ in oib⁹
est p̄ essentia/ in iust⁹ p̄ grām/ z in natā assumpta p̄ vniois efficacā: ita cor
pus ei⁹ bz triplicē modū essendi. est. n. in celo localr/ in x̄bo p̄sonalr/ z in
altari sacralr. Scdm q̄dez eius esse natāle in celo est i vno loco: fm esse p̄
sonale nō est in loco: fm esse sacrale est i plurib⁹ loc⁹. ¶ Scdm vtrū possit
ēē in plurib⁹ loc⁹ circūscriptiue. Rñ. plures magni doctores/ q̄ h̄ corp⁹ xpi
possit ēē in plurib⁹ loc⁹ sacralr z diffinitiue: nō tñ possit ēē in plurib⁹ loc⁹
localr z circūscriptiue. Sz ali⁹ vt Scot⁹/ Guil. occā. Tho. de argē. ad ma
gnificādū potentia diuinā pbabili⁹ tenet q̄ ēē possit ēē in plib⁹ loc⁹ circū
scriptiue/ sic z q̄libz ali⁹ corp⁹ diuinā p̄tute. Tū q̄ mag⁹ videt mirabile z
alienū a cursu natē q̄ntitate esse i plurib⁹ loc⁹ mediāte suba q̄ epuer/ sed
p̄mū p̄stat de fctō: q̄ nec scdm est negādū. In q̄cūq̄ n. loco aliqd corpus
est cū sua p̄pria q̄ntitate/ in eodē loco p̄t esse localr: cuz de⁹ possit illū locū
replere cū illi⁹ corp⁹ q̄ntitate: sz corpus xpi est in plurib⁹ loc⁹ cū sua p̄pria
q̄ntitate: vt p̄t ex sup̄dict⁹ z fidei p̄tate: q̄. zc. Tū q̄ de⁹ mediāte puer
sioe sube panis manētib⁹ accūtib⁹ facit corp⁹ xpi esse in plurib⁹ loc⁹: q̄ sine
bis p̄t ipm facere i plurib⁹ loc⁹/ z p̄ p̄ns localr. Cōsequētia tenet: q̄ quicqd
deus p̄t mediāte cā scda/ p̄t imēdiate p̄ seipm. Tū q̄ ad h̄ legunt multa
exēpla/ q̄ recitat Tho. de arg. Tū q̄ n̄bil d̄z negare ch̄ianus posse fieri
virtute diuinā/ q̄d ex p̄ se nō nō p̄t enīdeter pbare includere p̄dictionē.
cū virt⁹ diuinā modū z virtutē causaz naturalū siue creaturaz in infinitū
excedat: z ēē fm p̄ h̄m. vj. ethic. possit oē illud q̄d includit p̄dictionē. sed
aliqd corp⁹ esse in plurib⁹ loc⁹ circūscriptiue nō ip̄icat p̄dictionē/ vt p̄t rñ
dēdo argumētis p̄rie opiniōis. Qd. n. p̄mo arguit: t̄mini/ loci z locati s̄t
s̄t: q̄d est ex terminos loci/ est ex p̄rios t̄minos: q̄d videt impossibile. Rñ.
q̄ locatū est in plurib⁹ loc⁹/ nulli⁹ loci t̄mini s̄t adeq̄te s̄t cū terminis locati.
Sic in fili⁹ d̄z de aia/ q̄ est s̄t in capite z pede: in nullo t̄ni eoz adeq̄te: z p̄
p̄ns n̄bil pbat. Scdm q̄n arguit: sic locatū p̄mēsurat loco fm q̄ntitatē
p̄tinuā/ ita ēē fm q̄ntitatē discretā: z per p̄ns vnū ēē p̄la. Rñ. d̄z v̄rū est
naturalr: sz nō ob̄tate illa p̄mēsuratiōe virt⁹ diuinā infinita z illimitata p̄t
vni illoꝝ respectu alteri⁹ tribuere talē illimitationē/ q̄ plurib⁹ alijs possit
p̄mēsurari/ iniolata tñ p̄manēte p̄mēsuratiōe cū illo p̄mo. Sic sup̄fides
corp⁹is ch̄i z p̄mēsuret loco sibi coeq̄li in celis: tñ cōcata sibi p̄ diuinā po

tentia p̄dicta illimitatiōe respectu illi⁹ loci poterit cū corpe xpi alibi rept
riq̄nis p̄mēsurata remaneat illi loco celesti. Sic z aia rōnalis est tota in Aug. i
toto z q̄libet p̄te tota: q̄a respectu cuiuslibet part⁹ bz talē illimitationē q̄ ser. de
p̄t esse cū alia p̄te. Et p̄ h̄ p̄t clarior rñsio ad p̄mū argumētū: q̄a hoc mō
aliqd manēs infra sup̄ficiē illimitatā p̄t inueniri ex sup̄ficiē sibi p̄mēsu
ratā: cui. talis illimitatio nō est cōcata. Tertio arguit: sic res p̄ naturā
p̄pria est tñ in vna sp̄s/ ita p̄ dimēsiōne est tñ in vno loco: q̄a sic natā ad
sp̄m/ ita dimēsiō ad locū. Rñ. negādo p̄titiā: q̄ natura bz se essentialr
ad sp̄m: nō sic dimēsiō ad locū/ sed solū p̄tinget. Quarto: distincta vbi
p̄t esse distincti t̄mini mor⁹: sed t̄mini inortis sunt p̄rijs: q̄ eide p̄uenire nō
possunt. Rñ. termini mor⁹ reales q̄ s̄t locus a q̄ z loc⁹ ad quē/ nō s̄t p̄rijs:
q̄a p̄t esse res eiusdē sp̄s/ vt eiusdē aer⁹ vel aquē: sz puatio z forma inter
q̄ est mor⁹ vt nō esse i loco a/ z esse in loco a/ sunt p̄rijs. i. nō p̄ueniūt eide: z
sic mor⁹ est int̄ terminos p̄rios: q̄a int̄ puationē z habitū. sed tñ nō est ad
p̄positū: q̄ vnū vbi nō est formalr puatio alteri⁹ vbi: sed vnū locatū fun
dat p̄la vbi. Dato igi⁹ q̄ formalr termin⁹ a quo nō possit ēē s̄t cū formalr
terminio ad quē/ sic nec puatio z habit⁹: tñ p̄ h̄ non pbat q̄ idē locatū non
possit fūdere p̄la vbi a diuersis loc⁹ sortita. Quito: cōcedēdū est idē corp⁹
de fctō posse ēē vbiq̄ p̄ diuinā potentia: nec sic ēē vbiq̄ est p̄riū deo/ sed
ēē vbiq̄ p̄ naturā p̄pria: ita vt impossibile sit ēē locū in q̄ nō sit de⁹/ est p̄riū
deo. Sexto: negādū est idēz tpale nō posse ēē diuersis tpib⁹: cū possit ēē
hodie z heri z cras. Verū si p̄us z poster⁹ includerēt negationē/ vt p̄us
nō sit cū poster⁹: tñ nō est s̄t cū esse in plib⁹ loc⁹: q̄a h̄ nō includit ne
gationē. Del breui⁹ rñdet nō esse s̄t de tpe z loco q̄ ad s̄t itatē essendi: q̄
t̄ps est ens successiū: cui repugnat h̄e plures p̄tes s̄t: sed loc⁹ z vbi s̄t de
ḡne p̄manētū: q̄bz plurib⁹ nō repugnat s̄t esse. Septio: in p̄ueniētie plu
res adducunt p̄rio de p̄rijs positionū differētis q̄ sequēt idē esse sursum
z deorsum/ aū z retro. zc. q̄ vident p̄ria respectu eiusdē. Rñ. de. q̄ be disse
rētie p̄rie nō sunt p̄rie: q̄a p̄t esse eiusdēz sp̄s. vnū. n. z idē p̄t esse aū z
retro. zc. respectu diuersitat⁹ locoz. Octauo: de p̄rijs p̄rie arguit seq̄ q̄
idē esset in casu calidū z frigidū: vt si in vno loco ēēt stuba calida/ in alio
loco for⁹ in niue. Rñ. h̄ duos ēē modos loq̄ndi. Quidā. dicūt q̄litates
p̄rias formalr ex p̄pria eoz natura repugre: ita vt p̄ nullā potētia possint
ēē s̄t manēte eoz natā. Sed vñ hoc p̄bet nō facile inueni⁹/ nisi p̄ exp̄ientia
qua vnū p̄riū exp̄ellit aliud: sz exp̄ientia cursus nālis nō p̄ndicat potētie
diuinā. nec valet s̄t q̄ p̄ria inferūt p̄dictoria: q̄a hoc nō est v̄r de q̄litati
bus p̄rijs/ sz de p̄positiōib⁹ p̄rie opposit⁹: vt ois bō currit/ nullus bō currit:
q̄a sequit. nullus bō currit/ q̄ aliq̄s bō currit: q̄ est p̄dictoria b̄ni/ ois bō

Quadruplex expositio

currit. Sz ex illa/a est calidū: non p̄t euidentē inferri/ q̄ a nō est frigidū: et
per p̄ns nō negādū q̄n de p̄osset p̄ria s̄t ponere z p̄seruare i eodē subie-
cto: nō solū existēte in diuersis locis/ sed etiā existēte in eodē loco. Sic nō
nulli dicūt corpa dānatorū s̄t pati ab intēso calore z frigore i inferno/ z n̄
tū p vicissitudines. sed s̄m op̄i. aliorū d̄z/ q̄ in casu argumēti vel ille calor z
frig⁹ h̄nt ad seīuicē p̄portionē eq̄litas vel ineq̄litas: si p̄mū/ nō sit actio:
si scōm/ tūc fortior q̄litas agit ip̄ediēdo p̄ria: z p̄ns idē non s̄t calet z
friget. Vel alr dici p̄t: sz p̄ria repugnēt in subcō p̄sistētī nālī in eodē lo-
co/ nō tū repugnāt in eodē subcō replicato vt diuersa loca: vñ non ip̄icat
aliq̄ idē Rome esse calidū z p̄arribilē esse frigidū: sic eēt vtrobiz. No
no adducit p̄uatiue opposita de eodē: ex q̄b vident p̄osse inferri d̄dicto-
ria: vt q̄ in casu idē q̄sceret z moueret/ eēt sanū z ifirmū/ mortuū z viuū:
z sic de alijs: sz eadē p̄cedit de corpe xpi in sacro z alibi. Jō distinguendū
de negatōe p̄uatiue iclusa. Vel. n. negāt habitū simplr inesse/ hoc ē nulli-
bi z nullo mō inesse: vt q̄n predicant simplr sine d̄cīnatiōe sibi addita/ z
sic inferūt d̄dictoria: q̄a sic quiescēs valet tantū. i. aliq̄ nō mortū/ infirm⁹
aliq̄ nō san⁹. Sequit̄ ḡ: a q̄scit/ ḡ a nō mouet: z sic d̄ alijs. Vel negāt ha-
bitū inesse nō simplr/ sz certo mō vel loco p̄ d̄cīnatiōē sibi addita: vt q̄
escēs rome. i. nō mor⁹ rome: z sic nō inferūt d̄dictoria nisi s̄m idē vñ non
sequit̄: q̄scit h̄/ ḡ nō mouet. Et sic nō videt incoēueniēs idē moueri z q̄s-
cere: q̄a nō in eodē loco z sup eadē magnitudie. Et ita s̄m Hug. si sacm
in cena p̄ tridū fuisse refuatū: q̄a ibi fuisse ip̄assibilr: fuisse corpe xpi s̄t
viuū z mortuū. viuū in sacro/ mortuū in sepulchro: sz in p̄ casu corpe xpi i
sepulchro nō fuisse simplr mortuū p̄rio mō: ex q̄ habuisset alibi vitā. Nec
d̄z hoc alicui videri absurdū: q̄a cū eadē mat̄ia p̄ diuinā potentia p̄t sub
ijci diuersis formis specuoc/ p̄t z replicari ad diuersa loca. Ponat̄ ḡ ca-
sus q̄ h̄ subijciat forme asim/ z alibi forme lapidis: z eadē mat̄ia est h̄ aia:
ta z alibi inaiata: z h̄ vez accipiēdo aiatū z inaiatū p̄t s̄t differētie accū-
tales/ sec⁹ p̄t s̄t differētie cēntiales: q̄a h̄ ip̄osibile. sic ip̄osibile est h̄ esse
hoiem z alibi eē z nō esse hoiem. p̄t tū h̄ esse p̄positū ex corpe z aia/ z alibi
idē corpe sine aia. Et sic p̄cedit idē q̄scere z moueri/ esse viuū z mortuū:
h̄ mori fame z alibi piguescere aut saturatū esse. Possz. n. corpe alibi sic h̄
resolui p̄ actōes calorū nālīs: ita vt aia vtrobiz p̄tes māles resolutas d̄s-
neret iformare. Si s̄o alibi fieret restauratio dep̄diti p̄ nutrimentū z nō
h̄: tūc h̄ p̄iret fame z nō alibi. Sed tho. de arg. h̄ negat d̄icēs q̄ saturatū
in vno loco i nullo alio loco eēt famelicū: dato ē q̄ n̄bil comederet i alio
loco. S̄l̄r lz p̄cedat q̄ idē corpe possit q̄scerē z moueri s̄m diuersa vbi vt
s̄. tū negat q̄ corpe xpi in casu q̄ fuisse i triduo refuatū in sacro/ q̄ nō fuisse
mortuū: q̄a ex q̄ p̄s tradidit corpe suū vez z viuū discipul suis in ce-

Canonis Mille.

na. si h̄mōi corpe fuisse refuatū in mille p̄ridibz sic mō refuat in eccl̄ia:
in oibz fuisse mortuū q̄n in cruce fuit mortuū: q̄a tūc xps simplr fuit mor-
tu⁹: etiā si illa d̄cīnatiō in cruce nō adderet. Et alibi declarat q̄ corpus
xpi in passiōe q̄a habuit p̄tes ex p̄tes tā in ordie ad torū q̄ in ordie ad lo-
cū vtrobiz. i. intrisece z extrisece fuit vulneratū. Sz si fuisse tūc sacra-
lī in p̄ride: q̄a habuisset solū ordinē p̄tū ad torū z nō ad locū: iō lz non
extrisece fuisse vulneratū z d̄scīnatiū: tū intrisece z p̄ns tandē mor-
tuū sic in cruce: z p̄b p̄tz solutio ad rōnē Hugōis. Pro p̄cordia tū videt
q̄ ipe Thomas accipiat p̄uatiōē p̄rio mō. i. p̄t negat habitū simplr in
essēciali s̄o accipit p̄uatiōē scōo mō. S̄l̄r videt q̄ Tho. accipiat corpe
pus vt d̄t torū p̄positū de p̄dicamēto sube in recta linea: alij s̄o accipit
corpe p̄ alia p̄te p̄positi. i. p̄ mat̄ia p̄ma: z sic nō aduersi/ sed solū in mō lo-
q̄ndi diuersi. nā illud q̄d est simplr saturatū aut viuū nō est alicubi fameli-
cū aut mortuū: cūz q̄ tū stat q̄ aliq̄d i certo loco saturatū aut viuū/ in alio
loco illd̄ idē sit famelicū aut mortuū scōo mō dicto. ¶ Decio q̄ idē dista-
ret a seipo. Rñ. si distātia distiguit diuersitatez t̄minoz iter q̄s est aliq̄d
mediū/ sic idē nō distat a seipo. si aut distiguit solū mediū int̄ hoc z h̄ nō
curādo an t̄mini sint distincti vel nō: tūc idēz p̄t distare a seipo: q̄d n̄bil
aliud est dictū/ nisi q̄ aliq̄d idē est i diuersis locis iter q̄ est real distātia: sic
p̄tz de aia in capite z pede. ¶ Sed di. Si idē p̄t esse i diuersis locis distā-
tibz: tūc idē p̄t sibi ip̄i obuiare/ a seipo recedere/ seipm circūire/ secū loq̄/ dis-
putare/ puḡre: z i mltis locis p̄ campū magnū exercitū facere. Itē diuersis
vocibz cātare tenorē/ d̄tenorē z d̄scātū. Rñ. Sco. q̄ hec p̄uerilia s̄t s̄sui
z imagiatōi initētia: vñ oia illata tāq̄s possibilia p̄cedēda s̄t/ cū nullā im-
plicat d̄cīnatiōē: nec maiorē repugnātiā q̄ idē corpe esse i diuersis locis.
Nec ē imaginādū q̄ opteat miḡre d̄ loco ad locū p̄ mediū/ vt idē sit i di-
uersis locis: sz sufficit q̄ icipiat d̄cīnati diuersis locis: sic vbi d̄o placz abs-
q̄ q̄cūq̄ miḡrōe. ¶ Undecio p̄cedēdū ē q̄ eadē mā ad diuersa loca repli-
cata possz tādey iformari diuersis formis sub alibz z ēt p̄ris accūtalibz/
cū h̄ nō ip̄licet. ¶ Duodecio dicēdū q̄ ignes i eodē ligno diuersis locis re-
plicato p̄ducāt duas formas vel vnā s̄m q̄ d̄cīnānt a p̄ria cā q̄tuz ad
individuū: nec ē maḡ ip̄osibile duas formas eiusdē sp̄ei iformare eādēz
mām/ q̄ diuersas formas specificas iformare eadē mām: neutrū ip̄licat
d̄cīnatiōē: neutrūz p̄t fieri sine p̄cedente miraclo. nec ip̄edit q̄ s̄t diuersa
agētia: q̄a diuersē cause ēt totales p̄nt causare eūdē effectū: vt alibi d̄eda-
rat. Sic p̄rio idē ignis in diuersis locis possit agere in diuersa ligna s̄o
bi p̄portionabilr appropriata. Ex his oibz p̄tz nō ip̄licare idē corpe circū-
sep̄necē in diuersis locis. Scdo p̄tz q̄ nō optz oia absoluta alicui i vno

Idem
dist. r.
quart
ar. liij.
q. ij.

loco unita inesse eidē in diuersis locis replicato. Qd etiā oñdi pōt duobz
exēplis. Prio in vnioe bñane nate ad bñū que fm opī. pene oīm sills est
vniōi acēntali ad subēm aliq mō: tñ verbū est vbiq: z nō nafa bñana.
Sic in pposito subēm alicui⁹ forme pte esse in pluribz locis: tñ forma solū
ipm iformare i vno loco. Sic n. verbū est illimitatū p seipm/ita pte illimi-
tatōem aliquā cuiusq subēo pcedere. Scdo exēplo: qā fm alios corpus
replicatū ad duo loca bz duo vbi z duas pñtialitates ad illa: q tñ nō res-
plicant ad replicatōem corpis locati. sic corp⁹ xpi posset bz aliq d accūs
absolutū in celo/ z illo carere in sacro: qñis de fctō credat oīa bz in sacro
q bz in celo: vt patuit. Tercio pte q pte replicatōem eiūsdē corpis ad di-
uersa loca nō sequit agēs nate agere p distātiā iproportionatā. vnde nō
optz q corpe h calefacto calefiat etiā Rome: z in casu q etiā calor replica-
ret: tñ inesset solū pmo h/ z p pcomitātiā rome. ¶ Similitudo aliqñs quō
idē possit esse in diuersis locis. Prio: qā aīa naturalr est tota i toto z in qñ
bet pte tota: fm Aug. vj. d trini. z fmōe de imagi. Scdo: sic eadē vox est
in diuersis audientū auribz. Tercia: sic eadē imago in diuersis speculis.
Quarta: idē verbū qd manet i corde loqñt recipit in cor vnus cuiusq au-
dient: sic xps bñ pñs manēs in celo z i sinu pñs tot⁹/ adest i pluribz al-
taribz z hostijs tot⁹ z idiuissus. Itē angel⁹ q subuertit sodomā z gomor-
rā sū fuit i diuersis locis. Itē. s. Ambrosi⁹ celebrant Mediolani z in fuit
exēqis. s. Martini iburonis. Et idē legit de. s. Frōtone: q cū a xpo voca-
t⁹ in fuit exēqis. s. Martine pñtiscalibz idut⁹: z tñ a loco in q vocat⁹ fuit
nō recessit. ¶ Tercio qñ pte: vtrū corp⁹ xpi localr muret dū vi psecratiōis
incipit eē sub sacro: Rñ. q i mutatōe locali alicui⁹ corpis sē due mutatōes
s. vna depditiui tmini a q: z sic corp⁹ xpi nō mutat. Alia acqñitiua tmini
ad quē: z sic corp⁹ xpi mutat: qā vere acqñit nouū locū: saltē diffinitiuē in
q pri⁹ nō fuit. Q: tñ be due mutatōes lz sint realr diffictē: nō tñ hñt noīa
iposita eas diffictē pñtā: eo q nālī nūq sepant: iō nō d z dici bec muta-
tio localr pñtē: sz alia cui nomē nōdū est iposita: z sic pñtānt opī. Prie.
¶ Quarto: vtrū corp⁹ xpi descēdat localr p mediū ad spēs sacri altaris.
Rñ. Lz ad legitimā psecrationē veracit incipiat ibi eē corp⁹ xpi nō tñ de-
scēdit p mediū celi: aliōqn eēt in pñtuo motu: z moueret ad pñas positi-
onū differētiās sū: qd absurdū est z ridiculosū. Sz vñ possit itelligi nō
optz imagiari acē corp⁹ xpi in celo eēt tmin⁹ a q incipit mutari ad locū
sacri: qā corp⁹ xpi i celo ad bñbil facit vt incipiat eē sub sacro. Pñ etiā si
nusq eēt nīlomīn⁹ ad legitimā psecrationē incipet esse sub sacro: vt pa-
tuit. Sic g deus pñtē que nō est actu de nouo pducere i loco q voluerit
immediate/ ita pte corp⁹ actu exñs ponere i loco q voluerit immediate/ absq

q de pñmoneat loco p mediū. Sed ad illud Greg. iij. li. dyal. z in ho-
mīl. paschali. in pñū vt videt: qñ ait. Quis fidelū dubiū bz possit i ipa
imolatiōis hora ad sacdot⁹ vocē celos aperiri illo xpi mysterio angeloz
choros adesse: supma z imā sociari: vñ ex visibilibz z inuisibilibz fieri. zc.
z bz de pñe. di. ij. z qd sit sūgū: Rñ. fm glo. ibidē: prio illa fba Grego-
rii pñe nō accipit: cū celi nō rūpant aut diuidant: sz tropice dicunt i celi tñe
apū: qā p illud qd tñc fbo sacdot⁹ pficit⁹/ adit⁹ ad celestia fidelibz pparat.
Scdo celi apūnt: q i illud corp⁹ xpi qd i cel est panis trāsūbat. Tercio
fm Bersonē sup magni. in illa hora celi apūnt nō p fractionē/ sed p spūa
lē influētiā: qualr optabat ppheta/ dicens. Vt nā celos distīpes z desce.
Et itez. Rorate celi. Sic z ima lociant sūmis: qā mortales btis: z corp⁹
xpi i celo residēs spēbz panis. Sic eōrio corrupto sacro xps nō redit ad
celū/ sz manet i celo: a q nō recessit dū ad sacm venit/ nec corrupit. sic aīa
rōnalis cū amputat man⁹ hoīs nō corrupit: qā ppetua est: nec manet i ma-
nu abscisa: aut trāsīt ad aliud corp⁹: nec ēt redit ad corp⁹ cuius man⁹ fuit
ps: qā ab illo corpe nō recessit: sz manet i corpe in q aīa abscisionē manus
fuit. ¶ Quito: vtrū corp⁹ xpi moueat localr ad motū hostie: Rñ. fm oēs/
q mora hostia mouet z corp⁹ xpi sub hostia aliq mō: ita vt acqñat nouā
pñtā respectu alius loci: z h capiendo motū large p oī mutatōe diuissibili
vel idiuissibili. i. successina vel istātanea. Sic n. aīa itellectiua mouet ad
motū corpis: ita aliq mō corp⁹ xpi ad motū sacri pñtēnt. Pñ tñ est oīno
sile: qā aīa est in corpe formalr: z ita mouet ad motū corpis p accūs cālī.
Corpus fbo xpi est sub spēbz sacri solū coexnter volūtate diuina: z iō mo-
uet ad motū sacri nō cālī/ sed solū pcomitāter. Et sic dē Tho. d arg. cor-
pus xpi ad motū hostie moueri p accūs. qd aliū negāt/ sz nō discordāt: qā
ipī accipiūt motū p accūs prio mō/ pñe. s. qñ aliq d mouet cālī ad motū
illī qd mouet p se: sz Thomas accipit scdo mō qñ aliq d mouet solū pco-
mītāter ad motū alius. Sic ēt pñtā qñ Tho. de arg. dē corp⁹ xpi p se
nō moueri ad locū mota hostia: ex q p se nō est i loco: nec pñtātur medio
p qd trāsīt: qd tñ reqñit fm eū ad motū p se ad locū. Sed Sco. z Occā
largi accipiendo motū ad locū siue circūscriptiue siue diffinitie dicūt q mo-
ueri posset p se prio z imediate ex q p se posset eē in loco. Et sic pte q solū
loquunt de possibili: z pñs nō pñtā: sz de fctō qā nō est p se i loco spēz
sacri/ sz solū p actū volūtariū diuine: g nō mouet p se mota hostia: neq a sa-
cerdote mouēte spēs: neq ab aliq alia creatā. cū nulla creatā attigat cor-
pus xpi pñt in sacro: sz a solo dō mouet p se nō aīa ad motū hostie/ sz vo-
lūtariē: sic volūtariē assistit hostie/ nō formalr aut ibesine: pte qd z qñcēf
posz mora hostia/ z moueri hostia qñcēte. Sic ēt fm Buil. occā aīa xpi

se possit mouere corp⁹ eius put sub sacro sed non est p motu hostie: cū
aia nō moueat hostiā: nec aia xpi pura ē creata: z p pñs a nulla pura crea
tura mouet put sub hostia ad motu hostie p se/ sed a solo deo miraculose.
Nec tñ ppe hōp⁹ ponere sp nouū miraculū qñes eucharistia mouet aut
portat de loco ad locū/ nisi valde large. qñō dñ miraculū illud ad qd nō
sufficit x⁹ creata: sic est pceptio hoīs i vtero p infusionē aie rōnalis. Sz
dici p qñ antiq⁹ dēmiatio diuine volūtāt. de⁹. n. eadē volūtate q institui
it eucharistiā dēmiatit corp⁹ xpi esse pñs oī loco in q p⁹ psecrationē po
neret ipa hostia. ¶ Circa pñdicamētū qñ queri possit: qñ corp⁹ xpi incipiat
eē sub sacro. Sz ad hñsum est. s. de trāsubatōe. q. viij. l. nō nisi p⁹olat
verb psecratōis. Sed q virtute insitēte vel assistēte talib⁹ hñs. Rñsuz
est in pñcipio q nulla tute insitēte verb: qd placet h lat⁹ declarare. Na
tal vel eēt nālis: vel supnālis. Nō nālis/ vt oēs pcedūt: cū nālis virt⁹ ta
lūi verbor⁹ nō sit nisi imutatio audir⁹/ eadē apud oēs sic quicūq⁹ ali⁹ so
nus: vel volūtaria pcatio vocū q inerat ei ēt an sacri institutionē. Nec etiā
supnālis vt qdā dixerit inexistit vel supinfundit verb: q tanq⁹ dispositōe
media vel istrumētio fiat psecratio: qā hoc dicere iplicat mltā dubia z icer
euz. s. taq⁹ nec rō pbat/ nec auctas cogit. Dubiū qppe est qñ hec virt⁹ spūalis in
rbo. p. fundat verb: an i pñcipio platōis hōz: z tūc tot erūt tmes qñ hñs: cū
iij. q. l. accitua nūerent ad nūerationē subcōz realr distinctōz. Si hō dñ q hec
ar. iiii. virt⁹ trāseat de pñō hō ad scdm/ z sic pñr ad vltimū: tūc accūs migrat
de subcō in subcēm. si aut infundit in vltimā dictionē vel fñaz: iā nō est vir
t⁹ hñs/ forme/ sz vltie lre. Itē si tal⁹ virt⁹ vel dispositio ageret ad trāsuba
tionē: tūc p instātī trāsubatōis hñet eē: cū agere p supponat eē: z si tūchz
eē/ tūc etiā eius subcēm in q est/ vt hñs vel panis/ hñs esse: z pñs pro instā
ti trāsubatōis eēnt sñ verba vel suba panis z corp⁹ xpi: qd ab oib⁹ nega
tur. Itē cū in alijs sacris virt⁹ verbor⁹ fm illos nō agit ad grām accitua
le/ sz ad characterē vel ornatū: q nō ponunt hic: g mltō min⁹ agūt ad gra
tiā trāsubalē. s. corp⁹ xpi. Itē videt p dicta scōz. Vñ b. Augu. Sicut
ex pñgine p spiritū cū vera caro sine coitu creat: ita p eūdē ex suba panis
Decā. z vini mystice idē corp⁹ xpi psecrat. Et idē dñ Damascē. lib. iij. Et Amō
rbo. de brosi⁹. Sermo xpi pñcit sacm. Quis fmo xpi nisi h/ quo fctā sunt oia:
argen. hoc aut verbū q facta sunt oia/ verbū est eternū z increatus. z sic de alijs
dist. ii. mltis. Est q pbabilior opio dicētū/ q nulla tute insitēte verb/ sz solū
q. i. ar. virtute diuina assistēte ex qdā pactiōe cū ecclia fiat psecratio. cū nulla vir
ti. q. ii. tus creata possit agere ad dēfitionē sube panis/ sic nec ad ānibilationē z
si. q. cor. creationē. Quib⁹ fauet caplm. firmi. de trini. z fide cath. vbi dñ. Panis
dant. trāsit in corp⁹/ z vinū in sanguinē ptate diuina. Sic in sñi Ebis legēla

hñse ad tactū sñmbrie vestimēti. Matth. ix. nec tñ credit infuxisse aliquā
tute bñie sñmbrie vestimēti: sz ei sanitatē imediate ptulisse ad tactū sñm
brie in fide. Sic neci vmbra petri fuit aliq⁹ virt⁹ effectiua sanitatē: cū vñ
bra nñ sit nñlūmīs pñatio: agere at p supponit eē. z sic hñs dicunt psecra
tiua: qā ad eoz platōnē legitimā sequit psecratio. Sic z sacerdos dñ pñ
cere z psecrare: qā facit aliqū actū necario requisitū ad psecrationē: nō qui
dē ex natā rei/ sz ex ordinatiōe z pacto dei: q ad talē platōnē idonei mī
nistri infallibilr assistere voluit. Siceriā hñs dicunt cā trāsubatōis: nō
qdē pñe dicta/ ad cū esse tanq⁹ ex natā rei sequit aliud: sic ex igne p vir
tutē caloz/ sibi inexistis sequit calefactio: sz dicunt cā sine q nō ē effect⁹ sacra
lis. Et hñs sufficit ad saluādū dicta Mgñi z aliorū scōz dicētū sacra esse
cās grē: ita vt efficiat qd pcan. qā de⁹ volūtarie scōz instituit: q nō pferat
tur grā accitua lis vel subalis/ nisi posūt sacris. alioqn supflūū videret es
nō bñ intelligibilē ponere aliquā tute supnālez/ p quā sint cause illo mō.
Sufficit g cā sine q nō: q solū in volūtarijs reperit/ z nō in nālib⁹. Scdm
quaz etiā fm. b. August. charitas meret augmētū sui: z act⁹ meritori⁹ est
cā bñitudo. Sic in sñi labor mercenarij est cā mercedē: nō qdē ex sua nā/
sz ex pacto pducēt/ z pducti. Ecce in sñi legē de⁹ pacta celebrasse cū fi
delib⁹ ēt i veteri testō: vt pñz Gen. xij. de circūcisōe: cui assistit remittēdo
origiale pñm/ z cādo grām: q est mediū pducendi boiem ad salutē. Vñ
dñ ibidē. Hoc ē pactū meū qd obfnabit: circūcidet oē masculinū ex vob⁹.
Et j. Mascul⁹ cui⁹ caro pputij circūcisa nñ fuerit/ delebit aia ei⁹ de pñlo. gā
pñio sensu si circūcisa fuerit/ saluabit. Nec pñ tollit qñ ad huc sacra noue
legi excellētiōra sint sacra vetis legi. Tū qā pferūt maiore grām: z apē
rūt regnū celoz/ vel ex vi sacri vel (qd ver⁹ est) ex solutiōe debiti: qd nō fe
cit circūcisio. Tū qā pferūt grām ex ope opato: qd nō fecerūt sacra veteri
testi excepta circūcisōe: sed solū ex deuotiōe pferētū. Tū qā instituta sñ
imediatea xpo in natā assumpta. ista vñ a dō p angelos: vt vult. b. Aug.
ij. z iij. de trini. quasi p totū. z sic de alijs de qb⁹ nō est mō dicendū p sñi
gula. Nec obstat q verba sñ forma psecratōis: cui⁹ est agere: qā vt dictū
est agit tanq⁹ cā sine q nō/ ex pactiōe dei suo signo assistētis. nō aut sñ for
ma subalis z accitua lis alicui⁹ subcī nisi aeris: sed sunt forme metaphysice:
cui⁹ nō est agere p aliquā virtutē sibi inexistente. Qd aut arguit: sicut in
opatiōe naturali: ita z in miraculosa vbi deus opat mediāte creatura da
tur aliq⁹ virt⁹ create/ pot⁹ est ad oppositū: qā p hoc distiguit miraculū ab
opatiōe naturali: qā illud pñe acceptū solus de⁹ opat. sz. n. qñq⁹ illud fa
ciat ad pces vel reliquias sanctorū: nemo tamē dñ banc virtutē superna
q

turalē effectiua miraculi inesse p̄cibz vel reliq̄is sc̄toz. Si q̄ dō auctates
sc̄toz vident aliō sonare/loquūt de p̄tute verb̄ assistēte/n̄ insitēte: hoc
p̄babilr/nō aut̄ diffinitiuē sic z cetera oia p̄ q̄licūq̄ intellectu hui⁹ mirabilr z
venerabilr sacri veli esse dicta s̄m p̄testationē sup̄ factā. ¶ Circa mēoziaz
mortuoz q̄ri possz. Prioz an suffragia viuoz p̄desent d̄functz. Sz q̄a lz
h̄ q̄ndā heretici errauerūt: tū mō multī fidelīū dubiū est q̄n d̄functi possint
viuoz suffragiis iuari. Tum q̄a in charitate decedētes (q̄ est vita aīe nec
vnq̄ excidit) cōicāt cū viuīs. oēs. n. fideles viuī z d̄functi p̄ charitatē viuī
culū vnūt: ita vt vnū corp̄is ecclie mēbra sint/lz diuersoz statūū. mēbro
rū aut̄ eiusdē corp̄is vnū p̄ aliud p̄stat iuari posse. Sic vir fortissim⁹ Ju
das collatōe facta. i. z. milia dragmas argēti misit Hierosolymis offerre
ea p̄ p̄ctis mortuoz/iuste z religiose d̄ resurrectionē cogitās. nisi. n. eos q̄
cecidērāt resurrecturos. s. a penis in q̄b erat sp̄aret: sup̄flūū videret z vas
nū orare p̄ mortuis. ij. Macha. xij. z hec ē resurrectio priā. Apoc. xx. Tū
q̄ ad h̄c exēpla plima. s. Gregorij z alioz sc̄toz approbatoz q̄ viuoz.
Tū mariē q̄ hoc bz rit⁹ z auctas ecclie: q̄ mariā est. Idcirco hac dubita
tōe penit⁹ remota/q̄ri p̄t sc̄do: q̄b d̄functi p̄sint viuoz suffragia. Et r̄n.
breuit̄ p̄desse p̄rio i purgatorio carcerat: q̄a illi mariē indigēt z iuari d̄
siderāt/vt potēt maris penis p̄stituti. Et q̄ meruerūt dū viuerēt vt eis p̄
desent. s. sub d̄ditōe si hec p̄ eis fieret/s̄m vnū intellectū h̄boz. s. Augusti:
eo q̄ i charitate decesserūt: q̄. tē. Sc̄do r̄n. hec suffragia nō p̄desse b̄tis: eo
q̄ nulli⁹ indigēt. suffragiū. n. de sui rōne ip̄ortat q̄ndā auxiliatiōē: que
p̄petitū digētū p̄uis opibz meritorijis viuoz crescat accētale gaudiū b̄toz
Tertio neq̄ p̄desse dānat⁹ saltē q̄ ad illaz penaz dimiutionē/q̄ essentialr
debent p̄ctis eoz: vt ē pena dānat⁹ q̄ debet eis rōne auersiois a bono in
p̄mutabili: z pena h̄mis p̄scle/q̄ debet eis rōne deformatiois: quā p̄erit
in imagie aīe z p̄scia remurmurātē in p̄cti p̄petratiōe. q̄a ibi p̄ remanētē
culpa remanet z illa duplex q̄ sibi debet pena. Sed q̄ ad illaz penaz di
minutiōez q̄ essentialr nō r̄ndent culpe: vt est pena sensus z ignis: q̄ debet
dānat⁹ rōe inordinatē delectatiōis z auersiois quā habuerūt ad bonū p̄mu
tabiles: sustineri p̄t opio Augusti de anchona z alioz: q̄ dicunt mō suffra
gia p̄desse aliq̄b dānat⁹/vt mediocrit̄ malis: q̄ cū viuerēt mltia opa meri
toria exētes in gr̄a fecerūt: p̄ q̄ meruerūt sibi p̄desse suffragia ecclie/ si p̄ eis
p̄tā. q̄ fieret p̄ mortē: nō q̄ dē p̄ charitatē/ cū q̄ nō decesserūt: s̄z p̄ charitatē quā
p̄us habuerūt/ s̄m aliū intellectū h̄boz. s. Augusti/ dicit suffragia p̄des
se h̄is q̄ dū viuerēt meruerūt vt eis p̄desent. Et itēz. Quibz aut̄ p̄sint aut̄
ad p̄sint vt plena sit eoz remissio: aut certe tolerabilior sit eoz dānatio.
Et s̄m illud Matth. v. B̄ti mīscōes q̄m ip̄i mīscōiam p̄ntur. H̄o q̄ dē ad

totalē dictaz penaz liberationē/ s̄z ad aliq̄lē mitigationē. Qd fieri p̄t z in. ci
trip̄l. Prioz p̄ socioz subtractionē: q̄s h̄bo z exēplo corruerūt: q̄ n̄l p̄ cū mar
suffragia q̄nq̄ saluarent/ augeret eoz penā: sic z pena Arriū nōdū est fini
ta: s̄m. b. Aug. z sic eis subtrahit̄ p̄rio minuit̄ eoz penā p̄ accūs. Sc̄do p̄
illoz suffragioz p̄fortationē: ita vt bis p̄fortati/ possint facili⁹ penā illaz
ignīs sustinere. q̄ mō forte dīnes epulo p̄erit guttā aq̄ frigide. Et sic si ali
cui sub p̄dere p̄sso aq̄ frigida i facie p̄clat p̄fortat/ lz n̄bil d̄ p̄dere mī
nuat: z h̄ de p̄ se vel p̄ accūs: vt q̄n audiūt se n̄ eē adeo abiectos/ q̄n ad huc
amici curā p̄ eis h̄eant/ p̄ la bona p̄ eis faciētes: qd scire p̄nt p̄ nouit̄ aduē
tates dānatos z demōes insultātes: rōne cui⁹ p̄solari aliq̄lē p̄nt lz ex alia
p̄tē d̄ his h̄eant tristitiā. Tertio p̄ illi⁹ pene aliq̄lē relaxationē. q̄ cū ignis
ille ifernal sit instrumētū dīne iusticie taxatū a deo q̄ tā tū debeat afflige
re etnalr z nō p̄l p̄portioabilr sc̄dm mēsurā delicti: iō nō sequit̄ suffragia
tā tū multiplicari posse/ vt tādē p̄ ea totalr dānati liberarent a pena sen
q̄ taxatū est a dō vt tā tū diminuat de h̄z. pena z nō ampli⁹/ plus vel mi
nus put meruerūt: ita tū vt sp̄ maneat cert⁹ t̄mīn⁹ hui⁹ pene q̄ vrant z sen
tiāt vsq̄ in sempiternū. Judith vlti. z Matth. xxvj. Ibūt b̄i in supplicii
sempiternū. Et itēz. Ite maledicti i ignē eternū. Et sic lz in iferno nulla sit
redēptio ex toto liberās: p̄t tū ibi eē redēptio aliq̄lē mitigās z relaxās.
Sic forte troian⁹ fuit ad p̄ces. s. Gregorij d̄ penis iferni libat⁹. Sic z d̄
s. Machario legit̄ r̄nsū ex capite cuiusdā pagani ab eo inuēto. Quacūq̄
bora mīsc⁹ eoz fuerūt q̄ in pena sūt z p̄ eis orauerūt: p̄solatiōē aliq̄nā senti
unt. Querēt rursus q̄ eēt eoz pena aut̄ p̄solatio/ r̄ndit: vt alterutrū pos
sent se videre ip̄o orātē: als nō liceret: q̄a facies p̄iūctas dorso h̄ent: z h̄
eis p̄ p̄solatiōē p̄stat. Vt lz h̄ sustineri possit (vt dixi) nō tū aliqd diffini
re audeo: cū sufficiēt auctate z idēclinabili rōne nō possit p̄bari/ mariē de
lege cōi. Dñ z ecclia p̄ dānat⁹ nō solet orare: z hoc q̄ ad penas illoz p̄ctō
rū pro q̄b dānati sūt. q̄a de p̄ctis h̄ remissis q̄ ad culpā z nō q̄ ad penā te
net Sc̄o. in. iij. di. xxj. q. j. q̄ eis ēt in iferno nō debet nisi pena t̄pal. Sic
q̄ ip̄i p̄ his satisfaciūt in iferno: ita p̄babilr ali⁹ p̄ eis satisficere p̄t in via.
q̄a satisfactio t̄palis p̄t fieri ab vno p̄ alio. Dñ ad h̄ videt̄ sufficere cōica
tio p̄ intētiōē vel nālez amicitia/ q̄ in dānat⁹ ex toto nō tollit: vel p̄ chari
tatē p̄us habitā. ¶ Tertio q̄ri p̄t quibz suffragiis iuari p̄nt: R̄n. b. Gre
gori⁹ ad Bonifaciū. xij. q. ij. Sic inq̄t d̄functoz q̄tuor modis solunt̄:
aut oblatōibz sac̄dotū/ aut p̄cibz sc̄toz/ aut charoz elēosynis/ aut ieiunio
cocto. Sub oblatōibz p̄bendunt nō solū oblatōes hostie salutar/ sed
etiā pecuniaz/ cādēlaz/ aīaliū/ frugū: z ḡnalr oia q̄ ad bonorē dei z iustē
tationē mīstroz ei⁹ offerunt p̄ d̄functi. Sub p̄cibz oia sp̄ualia exercitia:
¶

In vis
tapa.
lib. ex.
borta.
tio.

Quadruplex expositio

De scilicet meditationibus/gratiarum actionibus/theologicis studiis. etc. Sub elemosinis
oia opera misericordie corporalia et spiritualia. Sub ieiunio omnes carnis afflictiones per
disciplinas/velut aspectus/purgationes/et certos labores corporales. Prose
aut suffragia defunctis. Primum ex coactione cum vivis in radice meritorum operis
est charitas: et sic quilibet in charitate de bono altius habet emolumentum: secundum illud
Psalmi. Particeps sum omnium timendum te. etc. magis tamen quod ad interiorum consolationem
est quod ad pene solutionem. Secundo ex intentione facit. ut cum quis aliquod opera spiritualia
ad hoc facit/ut tali vel talibus proficiat. Unde talia opera efficiunt eorum pro quibus fiunt/ quasi
eis a faciente collata. Et possunt hec opera eo amplius quod magis sunt deo accepta. vel
ratione operantis: ut quod ex maiori charitate et devotione fiunt. Vel ratione operantis: ut
ecclesie sacra: quod ad eorum esse acceptum habent effectum ex institutione christi/ non obstante in-
dispositione ministri. Sic officia defunctorum accipere credunt quodam vim ex in-
stitutione ecclesiastica. Et opera privilegiata per indulgentias: et hominibus/ quod quanto valeant
defuncti/ vide Augustinus de antiquis. habet late. Et quia hec oia concurrunt in sacrificio al-
taris/ secundum magister. Augustinus. Gregorius. et Magister id per oia de suffragari defunctis ad eo-
rum liberationem. Primum ex coactione charitatis: cum coactionis signum est fomentum et ori-
go venerabile sacramentum altaris: quod omnes pascunt vivi et defuncti vinculo chari-
tatis/ uniti in unitate mystici corporis: secundum illud apostoli. Unus panis et unum corpus
multi sumus omnes quod de uno pane et uno calice participamus. Secundo ex directione
intentionis: quod dirigunt per vivos et mortuos: non solum ex intentione celebrant/ sed et
ecclesie vultu principaliter offerunt. unde in ordinatione sacerdotali de accipere preteritatem
offerendi per vivos et mortuos. Tertio ratione operantis: ut celebrant/ nullam par-
ticipat/ et populi circumstantes: quod devotio habet maxime attendit et collecta in unum deo
offerunt. Nam quod circa officium se indeuotum exhibet: ubi rogo devotus appare-
bit. Tercio. n. ecclesie devotio in officio colligit/ nutrit et auget/ ut bene decla-
rat Deus in iudicio. etc. Quarto ratione operantis: quod potest esse maxime merito-
rum et deo patri spiritus acceptissimum: non solum ex institutione christi/ (sic et cetera sacra) sed
etiam ex preterito essentiali. nam ibi vere et realiter preterit ille per quem solum expiant omnia
peccata culpe et pene/ perferunt singula bona gratie et glorie. Ipse. n. est quem deus pater
fecit peccatum pro nobis. etc. ad Cor. v. id est sacrificium quod oia peccata expiant. Nec potest
nec unquam potuit post hominem pareri lapsus aliquod opus esse gratum deo patri nisi in vir-
tute huius sacrificii vel potius in fine huius seculi oblatus. Col. 1. Complacuit per eum
reconciliari: oia in ipso pacificatio per sanguinem crucis/ eius/ siue quod in terris/ siue quod in
celis sunt. Ipse. n. est sacerdos et sacrificium/ seipsum patri repensans et pro nobis offerens
in holocaustum. put deducit apostolus ad Hebr. Ipse est clavis David: quod claudit
et non aperit/ et non claudit. Apoc. 1. Ipse denique est fons gratiarum: de cuius
plenitudine omnes accepimus gratiam per gratiam. Ioh. 1. Ipse sine cuius unione quibus sa-
crificium prestat/ non gratia in celo persequitur. Ipso dicente. Nemo ascendit in celum nisi

Aug.
de an-
cho. de
ecclie.
pra. q.
xxii.
art. 1. et
sequen.

Canonis Missae

quod de celo descendit filius hominis quod est in celo. Unde et sacrificium et eucharistia de
sacrificium pro peccatorum remissione: eucharistia pro gratie infusione. Propterea et
maxime privilegiatum prestat missae officium. nam quod ad essentialia a solo christo est institutum
tamen et quod ad supradicta ab ecclesia noscitur ordinari. De his habent exempla prima
Gregorius. et aliorum habet gratia brevitas/ omissa. ¶ Sed dicitur. An ne idem sit quod cum missa
sa dicat siue de scriptis siue per defunctis. R. Non. Quo ad sacrificium idem est et va-
let quodcumque officium dicat: sed quod ad orationes ille videtur efficacior per quod magis
gis excitat devotio orationis: et interior magis dirigunt ad eos per quibus oratur. Et
quia in missis per defunctos orationes et laudes expressae sonant per defunctos/ non sic in
aliis: non ratione huius magis videtur valere. Potest tamen ratione devotionis et intentionis
nisi scriptorum quod ad subiectionem defuncti supplicii implorant hoc totum recuperare et
etiam multo amplius valere. Super quod est informatio laici ne sacerdotes guarant cum
missis per defunctos/ si ad alias (ut de scriptis) habent maiorem devotionem: quod sufficit
ipone et collecta et per intentionem sacrificii applicare. ¶ Quarto. Ad quod possunt
suffragia defunctis. R. Non. Ad statum mutationem/ ut donationis vel beatus
dis: neque ad alium/ primum essentiali acquisitionem: secundum illud Ecclesiastici. Lignum ubi
eccecidit siue ad austrum siue ad aquilonem ibi erit. sed possunt ad beatitudinis accelera-
tionem per debite pene satisfactionem/ quod impediunt autem eius/ solutionem. augere et be-
tudinem accidentalē in quantum gaudet non solum de bonis propriis/ sed et priorum et omnium
electorum. ¶ Quinto. Quod suffragia possunt. R. Quod ad opus operum suffragia eque
possunt siue a bonis siue a malis fieri: ut per de missa/ elemosyna/ et sic de aliis in
se. sed quod ad opus operum per concurrere duplex causa. scilicet principalis et instrumentalis. si quis ergo
in charitate ex his principaliter facit/ mandat aut ordinat/ suffragium spiritus valebit:
etiam si per malum ministrum fiat tanquam per eam instrumentalem: quod taliter gerit personam prin-
cipalem facientem. Si vero non facit/ mandat vel ordinat principalis auctor non fuerit
in charitate: tunc secundum Theobaldum. non potest defuncti siue per bonum siue per malum ministrum
faciat: nisi per actionem/ in quantum. scilicet pauperes recipientes elemosynam per excitant ad
orationem per defunctos: vel nisi antequam fieret executio recuperaret gratiam et de nouo
mandaret/ ordinaret aut acceptaret. Fundatur autem hoc in alia sententia. scilicet. Thomas: quod
tenet aliquem in mortali non posse satisfacere per peccatum prius dimisso. sed tenendo prius
op. docet. subtiliter ita ut satisfactio in mortali facta tollat penam: non sit placatio
nec reconciliatio: unde dicendum suffragia facta ab exenti in mortali potest esse defuncti.
nam si quis potest satisfacere per suis peccatis quous sit ex gratia fortiori potest satisfacere
per alio exenti in gratia/ quous sunt vincit in purgatorio. Et hec opinio est magis pia
et prior sit securior et minus dubia. unde et cautum foret ut volens ordinare testem
aut elemosynas facere per se aut pro aliis defunctis: si se prius per penam sacramentum
purgaret: vel tunc saltem prius acta renouaret: aut per officia ecclesie ut per mis-
sas et exequas funerales faceret: ubi principalis auctor et minister est ecclesia.

Quadruplex expositio

Joan.
xi.

Jacobus, v.

Canonis Missa

Isido.
lib. iii.
in arth
suarū.
c. lxxvi

Quadruplex expositio

te futurū: rōne cui? nō videt satisfaccere nisi exhibitū. q̄a nō est simplr futurū: sed i sua radice est p̄ns: ex q̄ fundator statī exponit eadēz pecuniā obli-
gās ad fusa suffragia p̄petue fieda quā als eēt expositur? p̄ tpalibz z actu
alibz suffragiis. Rōne cui? z maxie p̄t cām dictā pbabile est illd accepta-
ri a dō vt p̄missus ad remissionē tāte pene vel āplior? q̄ntū solueret suffra-
giū p̄ dicta eadē pecunia statī exhibitū: sic z passio xpī vt p̄missa p̄us p̄u-
lit gr̄az p̄ibz q̄s exhiberet a xpo. Indignū. n. videt aliquē accipe iacturā
ex eo qd̄ est p̄ āpliori honore dī/ vtilitate p̄rimi: vñ si vt cōiter solet fūda-
tor exp̄sse intēdit p̄ p̄petuū p̄ncipālī āpliationē z p̄suationē diuini cul-
tus z primorū edificationē: magi q̄s p̄p̄riū cōmodū vt celeriorē satisfaccio
nē p̄p̄rijs p̄ctis p̄ suffragia statī exhibitā: q̄a h̄ ex maiori charitate vi-
det p̄cedere: q̄ non q̄rit q̄ sua sc̄iō sine dubio plus p̄dest: nō solū ad remis-
sionē amplior? pene tāte charitati cōr̄ndentis: sed ēt ad augmētū maiorū.
p̄mij eēntial. Quāto. n. op̄ est magi meritorius p̄mij eēntial/ eo ampli⁹ est.
satisfactoriū p̄ p̄ctis. q̄a charitas q̄nto maior fuerit/ tāto āpli⁹ operit mul-
titudinē p̄ctōz. ¶ Septior: vtrū suffragia facta p̄ defunctis p̄sint ēt viuīs.
faciētibz ea? Rñ. Ex q̄ opt meritorio debet duplex p̄miū. sc̄. eēntiale z acci-
dētale: q̄ ad p̄miū essentialē solū valet viuīs faciētibz: z q̄nq̄ āplius q̄ si
fieret solo respectu b̄itudis acq̄rēde sibi p̄p̄is faciētibz. q̄a maiori charita-
te videt accēsus q̄ sc̄itillas mittit ad alios: maxie ad inimicos: q̄s q̄ sibi so-
liet sollicit⁹. Ignis. n. intēsus abscondi nō pōt: sed erūpit q̄rens z q̄ alioz
sc̄i: s; z amor p̄cupiscētie minuit amorē amicitie/ z p̄ p̄ns meritū. nec ob id
est min⁹ meritoriū p̄mij eēntial: qz p̄ h̄ intēdit etiā satisfieri p̄ p̄ctis: alio-
q̄n nimis p̄nnirent electi faciētes h̄ dignos fruct⁹ p̄nie: si p̄t hec puarent
aliq̄ ḡdu gl̄ie: s; pot⁹ oēs pene p̄ p̄ctis debite ad purgatoriū eēnt deferē-
de: z oīa op̄da solo ituitu adeptiōis gl̄ie: cū subtractio alicui⁹ ḡdus gl̄ie
excedat lōge quācūq̄ penā tpalē/ sic z pena dānati quācūq̄ penā sensus/
etiā eternā excedit i grauitate. Vñ stulta z ip̄ia ē hec pcitas/ q̄ q̄s subtra-
hit suffragia p̄rimis timore diminutōis p̄mij p̄p̄riū in b̄itudie manētis.
Quo f̄o ad p̄miū accīdētale (qd̄ in p̄posito ē remissio pene) op̄ meritoriū
vel satisfactoriū p̄t valere duplī. sc̄. directe z indirecte. Directe valet illi p̄ q̄
actor id p̄ intētionē dirigit z opat⁹/ z nō actori. q̄a sic attēdit eq̄litas iusti-
cie: f̄maut humanā iusticiā/ q̄ p̄ altero soluit tali solutōe sc̄ipm a debito p̄-
p̄o nō libat: nisi forte ille p̄ q̄ fieret nō idigeret/ vt b̄t̄is: vel inuare nō pos-
set/ vt dānar⁹. qz sic meritū reuertetur ad faciētē: f̄m illd̄. p̄ s. Q̄o mea in
finū meū p̄uertat. z Luc. x. Si ibi nō fuerit fili⁹ pacis/ pax v̄ia ad vos re-
uertet. D; n. esse b̄itua⁹ intētio faciētis vt sibi p̄sit/ si p̄ q̄b; facit nō fuerit
suffragij capaces. Indirecte f̄o valet actori ad remissionē pene/ quaz p̄nie

Canon's Wife.

bz aut i futuro debebit: q̄a p̄ sp̄ali meret: vt cū ipse ad eū dē statū vene-
 rit/ supstitutū suffragiū inueniet: s̄m illō. Bt̄i misericōdes. zc. z iterū. Qua mēsu-
 ra mēsi fuerit/ remittet vob. Vñ non iprobabilr hec vna cā putat quare
 aliq̄z testā tardā z impfectā hñt executionē: q̄a z ipsi dū viuerēt in testis
 suoz p̄decessoz negligētes fuerūt. Iudiciū. n. sine misericōdia fiet ei q̄ nō facit
 misericōdiam. Jacob. ij. Et q̄a aīe defunctorū h̄ carcere ignis purgatorij tene-
 ant: tñ amici dei sunt magni apud deū oīonibz potēt ap̄ dēū repēdūt. imo s̄m
 berati suis libatoribz vicē suis oīonibz potēt ap̄ dēū repēdūt. imo s̄m
 Sco. etiā addit i penīs exītes: vbi h̄ sibi aliqd mereri n̄ possint/ cū sint ex-
 statū merēdi: pñt tñ mereri alijs: z p̄ pñs a fortiori qñ sē libati/ ipetrādo
 suis bñfactoribz nō solū remissionē pene tpe necitat/ s̄z ēt adhuc viuētibz
 in pñti augmētū gr̄e z p̄seueratiā in bono. Nā si pñt ipetrare corpalia bñ-
 ficia viuīs: qñto nō magi sp̄alia ipetrabūt. Scribit at̄ Petr⁹ damiani
 de. b. Severino Colonien. ep̄o/ q̄ satisfactoriis detent⁹ penīs miracul⁹ cla-
 ruit i terr̄. Sille refert. b. Greg. de. b. Paschasio romane ecclie diacono:
 g. zc. Et parī rōne pñt ipetrare p̄mā gr̄az. repēdūt. n. qd̄ magi est necariū.
 Maxie at̄ p̄ctōri necaria est gr̄a quā vel amisit vel nūq̄ habuit: ēt i casu
 q̄ s̄m aliq̄s op⁹ satisfactoriū in p̄ctō mortali factū nihil p̄fuisse defunct⁹.
 qz ip̄i iā p̄fecti i charitate p̄sant nō tā effectū q̄ affectū: quē nō desinūt re-
 p̄dere. Ex. q̄b oībz p̄t q̄nta diligētia suffragia sint d̄funct⁹ ipēdēda: qz
 siue eoz sint capaces siue nō/ sp̄ faciētibz p̄sē/ z fr̄qñtē apli⁹ q̄ p̄scripta sc̄a.
 qd̄ maxie vez est si ex pietate fiāt: eos q̄ suffragia mortuoz i questū po-
 nūt: q̄b vehementē timēdū ne eis dicat/ amē amē receperūt mercedē suā.
 ¶ Circa fractionē b⁹ mirabil⁹ sacri pñr q̄ri p̄t. Quid ibi frāgī: Rñ. Q.
 missis op̄ionibz eoz tāq̄ erroneis q̄z aliq̄ putabāt nihil frāgī/ s̄z videri
 tñ frāgī: aliq̄ eē qd̄ ibi fractionē/ s̄z nō in aliq̄ lubcō qd̄ frāgat: tertij frā-
 gi corp⁹ xpi/ z tñ ipm manere itegrū. Est q̄rta z 5a op̄io s̄m Mḡm z cōi-
 ter doct. q̄ sp̄s sacrales ibi facit frāgunt. Et sic d̄t apls. Panis quē frā-
 gim⁹. qz forma siue sp̄s panis frāgīt z i ptes diuidit. ch̄s 1o iteger ma-
 net tot⁹ in singul⁹ p̄ fractionē sic añ absq̄ sui mutatōe. Nec audiēdi sē q̄
 de pte actuali z potētiāli distiguūt: cū nullū h̄eat fūdamētū/ nisi aliq̄lez
 similitudinē de speclo: q̄ nō sufficit ad p̄positū. Ad. n. pñt sigri tot ptes sensi-
 biles i hostia p̄ficte/ qñ s̄b oībz z singul⁹ sit tot⁹ xps. Eodē mō sic nec da-
 ri pñt separe ptes hostia fracta. ¶ Sz tñc dubiū ē an p̄cedi debeat corp⁹
 xpi mltoties esse i sacro vel hostia. Rñ. Alexā. q̄ corp⁹ xpi est sēl in ho-
 stia z est ibi pluries s̄m q̄ ibi p̄tinet a singulis partibz sub q̄t z q̄b posset
 esse suba panis si eēt diuise. Vnde z sub minimis partibz est: nō s̄m qñ
 titate/ sed s̄m sp̄em. cū minia quāritas nō sit dabilis. Et hec rñsio videt⁹
 Alex. par. 12
 h. ocl.
 ar. v.

tho. in
lit. di.
x. q. iii.
ar. iii.
tur clarior et melior q. s. Tho dicet corp⁹ xpi pluries esse sub p^{ri}mo illius:
no actu/ s. potetia. ¶ Circa sumptione tanti sacri q^{ri} p^{ri}an pcedi dbeat cor
pus xpi m^{ad}ucari. Rn. Sumendo corp⁹ xpi vere m^{ad}ucat: q^z i os sumit
et i stomachu traiecit: sed no digerit nec puerit in subam sumetis: nec ma
sticat aut diuidit: vt. s. patuit: q^z oia no s^ut de rone comestiois. mlti. n. m^{ad}
ducatur q^z vel integra glutinunt: vel comesta statim p vomitu vel alr reijciunt.
¶ Secdo: vtru xps in cena m^{ad}ucauit suu p^{ri}u corp⁹ et sanguine bibi:
Rn. q^z sic q^z euangeliste dicunt q^z iesus accepit pane et calice: q^zo itelligendu
est no solu manib/ s. et eo mo q^z accipiendu alijs tradidit: vt p^z ex dicti
scdoz. Vn. s. Hiero. de ple. di. ij. Nec Moyses dedit vob pane vez/ sed
dn⁹ n⁹ iesus ipe cu aplis pulua et puuius/ ipe comedet et q^z comedit. Et
glo. Elicij sup illud Levi. viij. d sanguie ariet⁹ dt. p^{ri}o sacdos/ deinde filij
intigebat: q^z xps in cena pus sanguine suu accepit: deit⁹ discipulis suis
dedit. It⁹ sic xps pus baptizat⁹ est vt daret alijs ex⁹plu baptizad: sic p^{ri}
us accepit hui⁹ sacri coionez: vt alijs daret ex⁹pluz coicandi. Vn quida.
Rex sedet i cena cinet⁹ turba duodena. Se rehet i manib/ se cibaripe dby.
¶ Nec ob. q^z comedet et comestiu realr differunt: et q^z idē non p^z a seipo esse
ben⁹ i diuissu: q^z b vez in comestioe corpali et nali: vbi comestiu diuidit et corrupti
tur a comedere. no aut in comestioe spuali et sacrali: q^z ibi comestiu non di
uidit nec corrupti. Et lz idē no possit ee diuissu a seipo q^z ad intriseca. s. na
tu⁹ et subamtu q^z ad extriseca. s. q^z ad locu et bmoi idē bñ pōt ee diuissu a
seipo in q^zntu idē p^z ee in diuersis locis: et i vno loco bñ aliqd q^z in alio no
bz. sic aia q^z lz sit i pede et corde: no tñ d^z bñ itellectione et volitione in pe
de/ s. solu in corde. S. q^zo sumpt sit seipm/ an sacralr tñ vel et spualiter.
Rn. Tho. de arg. q^z viroq^z mo. Nā lz xps in q^zntu pprehēsor frueret sen
ipo nude et sine sacrali velamie: tñ put fuit viator potuit seipm sumere sub
di. xi. sacrali velamie. Nec spualis m^{ad}ucatio hui⁹ sacri auget g^zam/ nisi i his
quarri q^z bmoi augmēto g^ze indiget. Sūt nā spuali m^{ad}ucatioe ad instar cor
q. ii. ar
si. iii.
porat⁹ delibatio/ delectatio/ vnio/ seu incorporatio et g^ze augmētatio. Quo
ad p^{ri}a duo m^{ad}ucauit corp⁹ suu et sanguine bibi: q^z plene deliberauit
et p^ziderauit q^zqd q^zle et q^zntu sumebat: et delectatione in ea habuit ampli
ore q^z ampli⁹ cog^zcebat frute tanti mysterij ac meli⁹ disposit⁹ erat. q^z p^zo ad
reliq^z no m^{ad}ucauit spualr: q^z no indigni. ¶ Tercio: vtru heretic⁹ aut ifi
del indignior sit ad m^{ad}ucadu h⁹ sacm: magisq^z peccat q^z fidelis p^ztoz.
Rn. Simplr loq^zndo heretic⁹ aut ifidel⁹ indignior ē magisq^z peccat q^z fi
del⁹ p^ztoz: et p^zcm infidelitat⁹ sit ceter⁹ q^zni⁹. q^z tñ no credit sacm ee tate
dignitat⁹ q^znte etio non tātū peccat i abusu q^zntu p^ztoz ali⁹. q^z ignorātia
infidelitat⁹ exculat saltē a tāto et si nō a toto: fm illud Ap^zli. Mis⁹coiaz cōse

cut⁹ sum: q^z ignorās feci. Et sic lz infidel⁹ indigne m^{ad}ucat: tñ fidel⁹ p^ztoz
mag⁹ idigne magisq^z peccat rone isti⁹ q^z nulla ignorātia cū exculare pōt.
¶ Quarto: vtru p^ztoz vere sumat corp⁹ et sanguine xpi. Rn. Quo ad ve
ritate sumptois sacralis sic vere sumit q^zntucunq^z mal⁹ aut magn⁹ p^ztoz:
q^z qui vere sumit p^ztinēs/ vere sumit p^ztētū fm q^z p^ztinēt sub illo p^ztinētē
s. sub spēbo sacri q^z p^ztoz sumit et p^ztinēt corp⁹ et sanguis xpi/ q^z diu ma
nēt spēs sine accitua illa in sua p^zria nata: sic et i nali⁹ forma itroducta
no desinit ee in subcō donec subcōm ad formā aliā trāsmutet⁹. g. zc. Et hoc
p^zcosq^z dicit⁹ corp⁹ xpi fm rei xitātē a p^ztozib/ no sumit: sed q^z cito labijs
p^ztoz tāgeret sacm/ desinere ibi ee corp⁹ xpi: intātū dignitati sacri dese
rētes q^z derogabāt xitati. Nec ob. q^z arguit: null⁹ sapiēs pmitit se i lu
tū p^zici sine magna vilitate: maxie si bmoi p^ziectionē possit phibere. s. xps
est sapiētissim⁹ et potētissim⁹ p^ztoz et o vilior oi luto: g. zc. q^z hoc vez est
q^z lutū attigeret aliq^z mō sapiētē illū: et ex bmoi p^ziectionē honori suo aliqd
derogaret: q^z no est i p^zposito: q^z nec corp⁹ pal⁹ nec spualis imūdia p^ztoz
attigit corp⁹ xpi. Et ex h⁹ q^z bmoi p^ztoz ez sustinet: ei⁹ demētia et m^{ad}uenu
do magnifice p^zmēdat. Et pari rone p^z et ee in ore vel vetre mur⁹ aut ali
is loc⁹ imūdis q^z diu manet spēs panis: fm Alex. Tho. Rich. sed tñ Bo
na. in b casu vltio p^zie credit corp⁹ xpi n manere: q^z tñ no ordinat⁹ ad vsū
m^{ad}ucatois hūane: ad quē sacm b est institutū. S. ad hūdit. b. Tho.
sacm posse exbi de vetre aialis vel aliūde: et sic venire i vsū. Nō. n. opt⁹
ordinatū ad vsū aliq^z vt desinat/ q^z q^z eo vti no pōt: sed sufficit ordia
bile i illū vsū ee. Quo eto ad xitātē sumptois spual⁹ null⁹ p^ztoz mortal⁹
vere sumit corp⁹ xpi: q^z n manet i xpo nec xps i eo: q^z fm. b. Aug. est xpm
spualr m^{ad}ucare: fm illud Joh. vj. Qui m^{ad}ucat meā carnē et bibit me
um sanguine/ i me manet et ego i eo. Pretereā null⁹ mortu⁹ p^z cibū vitalē
vitalr sumere: s. p^ztoz spualr ē mortu⁹. g. zc. q^z spualr m^{ad}ucare ē vita
lē sumere. Joh. vj. Spūs est q^z viuificat: caro nō pdest q^zcq^z. ¶ Quinto:
vtru debeat laic⁹ dari: et ipi teneant ex p^zcepto h⁹ sacm sumere sub vtraq^z
spē. Rn. Lz bec q^z poterat oli esse dubia: tñ mō post dēfinationē p^zclij
cōstatiē. dicere cōionē sub vtraq^z spē de necitate salut⁹ debere laic⁹ aut
oi fidel⁹/ et ipi teneant sub vtraq^z spē sumere/ ē heresis ibidē publice p^zdēna
ta: iō ad ei⁹ p^zbationē mltū niti videt supfluū. cū oi hūana p^zbatioe maior
sit auctas eccl⁹ie: cui⁹ fidei obsequiū tenemur itellectū n⁹m captiuare. De
rū ad itellectū hui⁹ xitāt⁹ sic et ceteroz creditoz no inutile videt si q^z deda
rant. Pro q^z sciendū quēdā circa b venerabile sacm esse de p^zcepto iur⁹ di
uini: vt forma p^zsecratiois a xpo p^zcepta: matia certa ab eo dēfmiata: et m^{ad}
uiter idone⁹ vt sacdos ordiat⁹: in q^z eccl⁹ia nihil bz imutare: nec aliō cōz

suetudo potest inducere. Queda vero sunt ex precepto iuris humani et positivi. ut quod ad spiritus in azymo consecravit: deinde cum emergente in fermentato: demum iterum in azymo: et quod celebretur in ecclesia vestibus et vasibus sacris cum ceteris ceremoniis et orationibus: quod per sacri reverentia dominus suis discipulis et eorum successoribus ordinanda reliquit: ut per 1. ad Cor. xj. et hec ex causis rationalibus per tempora et circumstantias diversitate possit ecclesia mutare in toto vel in parte: et mutata sub precepto tradere: ita ut tunc homo peccaret faciendo illud in quo nunc meretur. Quisquam enim est qui stat esse cōio sub vna vel utraque specie. nam si a christo esset preceptum generale omnibus fidelibus cōiccare sub utraque specie indispensabiliter: hoc preceptum vel colligeretur ex institutione huius sacri: vel ex eius dispensatione aut ex manifesto precepto: sed nullum horum potest dici: ergo. Non primum vel secundum: quia si christus sub utraque specie instituit et dispensavit: huius sacri discipulis quasi sacerdotes ordinavit: tamen ex hoc factum christi non obligatur de necessitate salutis: tamquam ex precepto ad se habere faciendum. factum. nam christi non facit preceptum: sicut et de multis alijs patet: ut de miraculo: de operibus superogationibus: quod in altissima paupertate et virginali castitate vixit: et xl. diebus ab omni cibo corporali abstinuit: pascha cum discipulis manducavit: et per cenam discipulos cōicavit. Unde Augustinus in epistola liqdo. de pse. di. ij. dicit. Neque quia dominus per cibos discipulis dedit: idcirco prescriptum aut cenati fideles ad illud sacramentum participandum debent pervenire. Et per modicum. nam si ille monuisset ut post cibos acciperetur: credo quod illud more nemo immutasset: idcirco non precepit quod deinceps ordie sumeret: ut apostolis per quos dispensatur erat ecclesias fundaret hunc locum. ita et in proposito. Unde nec discipuli/sacerdotes et eorum successores per byteri ex facto christi/sed mandato ecclesie ad sumendum sub utraque specie sunt obligati: iuxta. c. perperim. de pse. di. ij. et huiusmodi ex preceptis et distinctis memoriis agant passionis dominice: cum ipsi ministri spiritualiter se in ecclesia deputati. ratione cuius et vestibus/signis ac ceteris utuntur ceremoniis: que non pertinent ad laicos/sacramentum de sacerdotum manibus sumentes. Nec est tertium adduci potest. manifestum de hoc preceptum: quia tale preceptum non legimus dominus dedisse: neque a non institutione auti cena aut post cenam/neque per se neque per apostolos. Unde nec legitur apostolos huiusmodi cōione sub duplici specie quod ad laicos pericasse. Nam actus. dicitur de pueris ad fidem: quod erat perseverantes in doctrina apostolorum et cōicatione fractionis panis. i. eucharistie. ubi nulla fit mentio de sumptione calicis. Verum apostolus Paulus narrat corinthiis quod sub duplici specie christus hoc sacramentum instituit: ita dicens. Ego enim accepi. et hunc ritum eis solitum permisi tanquam in nullo evangelio primum exhortatus ut quicunque hoc faceretur in memoria dominice passionis ex parte christi faceretur. Non tamen ex toto illo processu elici potest quod de hac sumptione sub utraque specie dominus omnibus preceptum dederit: nec quod ipsemet apostolus Paulus preceperit tanquam necessarium ad salutem. alioquin expressius hoc scripsisset tamen corinthiis quasi alijs fidelibus: quibus suas transmissit epistolas: et marie romanis: quod caput

propter
magis
ster ex
ponitur
ecclesi
bist.

mundi erat: sed ut dictum est ex facto christi permittit: sicut et modo hunc ritum cōicant di greci servare permittunt aut permitti sunt. Et ita etiam dato quod ceteri apostoli et fideles in permittunt ecclesia cōicaverint sub utraque specie: quod tamen non legitur vltiter servatum per totam ecclesiam/sed solum particulam in aliquibus ecclesiis: tamen hoc factum non obligaret omnes fideles ad imitandum. sicut nec illud quod in permittunt ecclesia omnes fideles vixerunt cōiter non habentes propria/sed omnia cōia: ut supra Act. iij. Sic et in permittunt ecclesia sacerdotes et levite vxoribus utebantur. ut. 1. ad Timoth. ij. in quo tamen sacerdotes nostris temporibus non imitantur: sed nec licite possunt. Sic et in proposito ecclesia hunc ritum cōicandi sub utraque specie immutare potuit/imo et debuit: ex rationalibus causis quas assignat doctores Alex. de Hal. sanctus Thome. sanctus Bonaventura. et postea Joannes gerson. Primum: ut cuius tunc periculum effusionis sanguinis christi: quod facile contingere posset/ plerumque in tanta multitudie cōicantiis: que in permittunt ecclesia non fuit: ubi sepe pervenit tre muli/barbati/infirmi/parvuli aut alias inepri. sic autem irreverenter et negligenter tractare sanguinem christi quasi grade sit peccatum/patet ex gravi pena. quia sacerdoti precipitur in hoc casu penitere quodraginta diebus seque ieiunando et a celebratione abstinendo: ut dicitur glo. de pse. di. ij. si per negligentiam. Item propter periculum in cōfuatione spiritus vini per infirmos: per quos se parata habet eucharistia. de pse. di. ij. sed per byteri et sic congelarentur in hyeme: estate vero sterentur in bibiones et muscas aut iaceturi: vel alias corruperentur: ita ut sub eis defineretur esse sacramentum et daretur occasio idolatri ad infirmis sumentibus pro sacro quod non esset sacramentum. Item propter periculum in deferendo marie ad remotiora loca in equis vel aliunde/quod tunc vas esset bene obstructum. Secunda propter errorem et heresim ex tirpatione. poterat. nam cōis populus ex huiusmodi administratione credere minus esse sub vna specie quam sub duabus: secundum heresim Nestoriani: quod dicebat sub specie panis tamen esse corpus christi sine sanguine: et sub specie vini sanguinem sine corpore. Poterat etiam credere cōione sub utraque specie necessaria esse omnibus ad salutem secundum heresim Pelagii: qui occasione verborum Joh. vj. Nisi manducaveritis carnes filii hominis et biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis: etiam parvuli statim post baptismum sacramentum sub utraque specie misstravit. Et eadez occasione quidam multo amplius oberrantes etiam defuncti corpus et sanguinem christi misstrabant: ut refert Beda in quodam omel. sup. Matth. Quos vel in parte imitantur bohemi heretici moderni: cum tamen illud Joh. vj. Nisi manducaveritis. et. nihil penitus faciat pro eis. nam in toto illo. c. dominus loquitur de manducatione et bibitione spirituali: quod non distinguitur. quia qui manducat spiritualiter/bibit spiritualiter et cōuer so: non carnali neque sacrali. Sicut actualiter verba christi intelligentes abierunt retrosum: unde christus verba sua discipulis manentibus exponens dixit. Spiritus est qui vivificat: caro non prodest quicquam: sed sine spiritu verba que ego loquor sunt vana

Alex.
par. it.
u. qst.
lii.

Ex de
cre. pit
pape.

Quadruplex oppositio

bis/spūs z vita scilicet spūalr intelligēda. Dñ sacrālis cōio nō est simplr z sp nēcāria: s; spūalis. quo mō etiā cōicant puuli baptizati: eo q; p baptis-
mū pticipes efficiunt corpīs z sanguis xpi. Tercia cā: vt figurē corrīdes-
ret figuratū. nā in veteri testō in oī sacrificio erat libamē: de q; nībil habe-
bāt offerētes s; tñ de sacrificio. Per libamē autē fcat sanguis xpi: p sacri-
ficiū pō corp⁹ eius. Ex q; p; p; rōnabilr potuit z debuit ecclia denega-
re cōionē sub vtraq; spē cōi pplo: maxie cū p hoc null⁹ pfectus tollat a st-
delib. Eadē. n. vtr⁹ z efficacia puenit ex sumptionē sub vna spē q; ex sum-
ptionē sub vtraq; q; p; hui⁹ sacri nō depēdet a spēb; illis visibilib; sed
a reb; p; tēq; ita s; sub q;libz spē seorsū/sic sub ambab; sil. Qd autē Alex-
pan. de Hal. vbi. s. de sumptionē sub duab; spēb; esse maior; meriti: tum
rōne augmētatiōis deuotiōis: tū rōne fidel dilatatiōis actualitū rōne sum-
ptionis ppletior; videt loq; de sumptionē celebrat; cōpata ad sumptionē sin-
gular; p; sione de manu sacerdot; sub vna spē sumēt. Illa q;ppe ē maior; me-
riti: q; ibi maior deuotio p; rōnes z act⁹ plures ad hoc ordinatos: ubi fi-
des actualr dilatā/p vestes sacras/cruces z cerimōias: q; ad mltā pside-
rāda z credēda excitāt: ubi est ppletio maior: nō rōne p; tēti/s; rōne repūta-
tiōis tā passiois dñice q; pfecte refectōis future i cibo z potu signate. Dñ
z recitat bñ mēorādū/dicēs q;busdā religiosi petētib; z instātib; vt sub
vtraq; spē sumerēt sacrm: sacerdotē qdā pie cantāte cū faceret hostie fracti-
onē: p; cauū patene totū vīfuz ē repleti sanguie. ad qd obstupuerūt ipē et
circūstātes. s; cū ptingeret pres hostie/totū vīfū est reintrare: z sic petitiōi
z tētiatiōi illoz fuit penit⁹ satisfactū. Hec Alex. Dñ neq; v; ille sub vna
spē nou⁹ esse pstat/s; adeo antiqu⁹ vt ipius initū neq; sit i mēorijs hoīm
neq; i sepi; doctor; neq; i annalib; scribentū replat. Ex q; cōiter p; p; in-
cōsulte/stulte z p; culose aberrāt schismatici illi atq; heretici bohemi sub
vtraq; spē indifferentē cōicātes: z talit cōicādū tanq; nēcariū ad salutē po-
tinacit sibi arrogātes/p rōnē/p; suetudinē z auctatē romane ecclie/p; q; cō-
cilioz vliū dēminatōes. Et q; absurdū est dicere i dēteri⁹ p; p; etes etiā vt
ferē puulos z infantes talit cōicātes: q; tñ discretōis z actual deuotiōis ne-
cessarie ad dignā hui⁹ venerabil sacri pceptionē non pūit esse capaces: fm
aplicū pceptū. Probet at seipm hō z sic de pane illo edat z d calice bibat
Et q; diabolica collusiōe z p; naci ppria sua volūtate ad tāta stulticiā ac
isantiā deuenerūt: nēcario hūc apl⁹ insanire z dicere q; pierūt oēs z pūit
alr sentietes/faciētes aut docētes. Qēs q; gñalr tā clerici q; doctores z
plati q; nō posseten⁹ opposuerūt se tali p; suetudini/verb sepi; aut sentētijs
z q; sacrā scpturā oēs illi puerterūt. Itē q; romana ecclia nō rite sentit de
sacris: nec in h; sitimitādā: z q; gñalia p; cilia/spālit Cōstātiē. Basilicē.

Canonis Missæ.

errauerūt i fide z bonis morib; ac p hoc xps eccliam suā quā pprio san-
guie redemit: z sibi i spōsaz p dilectā copulauit reliq; p; mītē do eā tā picu-
lose errare p tāta tēpor; z ānoz spacia. Que oīa q; absurda sint ipia z ne-
pharia cogitare/nēo rōnis p; pos nō itelligit. z idcirco miserādi s; z oīo;
nib; apud miscōssimū dñm adinuā di: q; ten⁹ cor; corda illuminare dignet
vt tā piculossi ac dānabile errore aīaz suaz cōgscāt z ab eo resipiscāt: ma-
xime cū sint i finib; n; is: i medio q; fidelitū pstituti: z tā aptū f; itat; lumē
nō videāt in tā clara die/s; tanq; ceci palpat i meridie. ¶ Sexto: Quot
sint fruct⁹ hui⁹ vīfifici z incōp; chētib; sacri i his q; digne ipm sumūt?
Rñ. 1. 3 diuersi diuersimode diuersoq; ordie respectu diuersoz laboraue-
rūt fruct⁹ tāti sacri colligere: ita vt q; cōiter assignent duodeci fm duo-
decifruct⁹ ligni vite Apoc. vlti. tñ hos qdā reduxerūt ad senariū numez
fm sextuplicē eius denotatiōē. qdā etiā ad q; ternariū z ternariū. alij pō-
ples vel pauciores fm effect⁹ cibi z pot⁹ corpales assignabiles. z hos pūit
seq; placet: q; Joh. vj. di. Caro mea vere ē cibo. Qēm ē effectū quē facit
cibo z pot⁹ quo ad vitā corpale: facit h; sacrm q; ad vitā spūale. Cibo autē
corpalis p; rio reficit corp⁹ p oēs sensus: scōo restaurat depditū: tertio nu-
trit: q; rto vnit se cibato z in ipm cōuertit: q; nto augmētati sexto roborat.
Sic cibo ille sacral z spūal p; rio aīam reficit: q; pfert g; az cū f; tute chari-
tat; p quā intellect⁹ illūinat/z affect⁹ inflāmat: z mēoria spūali dulcedie
delectat: z p p; s tota aīa reficit. Primū p; p; ex figura. j. Reg. xiiij. vbi di-
xit Jonathas. Vidist; q; illūinati s; oculi mei eo q; gustaueri paululū de
melle. Per qd fcat dulcedo eucharistie. Dñ p; s. ait. Accedite ad eū z illu-
miamini. Scōm p; p; q; h; panis ē diuinitati pūit: sic carbo igni vnitus q;
solet inflāmare. cū de⁹ ignis sit q; nunq; extinguit. In cui⁹ figura angel⁹ tu-
lit calculū d; altari z terigit os Elai: p qd fuit diuina charitate inflāmat⁹.
Elai. vj. Sic corp⁹ xpi de altari sumptū. Tū q; ignē charitat; p; tinet z
pfert. p; s. Ignis a facie ei⁹ exarsit. Tū q; mēoria sue passiois excitat: vel
fcatiōe vel charitate collata: q; nō est ociosa. z sic tanq; p bñficiū maximū
nob; exhibitū inflāmat affectū: fm illō p; s. ex. Memoria fecit mirabiliū
suoz misericors z miserator dñs: scā dedit timētib; se. Et. j. ad Cor. xj.
Quotiescūq; n. māducabit; panē hūc z calicē bibet; mortē dñi annūcia-
bit; donec veniat. Tertiū p; p; Cā. ij. Sub ymbra ill⁹ quē desiderabā se-
di: z fruct⁹ eius dulcē gutturi meo. i. mēorie hūc rumināt. In cui⁹ figura
māna habuit i se oē delectamētū z oīs sapor; suauitatē. Sap. xvj. Qua-
lectiq; n. saporē ciboz volebāt p actualē mēoriā cogitatū eis sapiebat. Et
sic finalr totā aīam reficit: dicēte dño Matth. xj. Venite ad me oēs q; la-
borat; z onerati est; z reficiā vos. Scōo restaurat depditū. Sic n. vitā

Quadruplex expositio

**Aug.
Super
Job.**

Canon's Office.

Joan.
gerso
super
illud
mag.
Esur
entes
ipleuit
bonis.
Tho.
par. iis
ij. q. x.
ij. ar. ij.

eorz accitale crescit. nā si āgeligaudēt sup vno pctōre pniām agēte: vt pz
 Lu. xv. paritōne gaudēt z ipi z oēs bti de oibz alijs bñfactis: z eo ampli
 us q̄ illa bñfacta fuerit meliora. Sic et gaudēt de exhibitis ad bonorē dñi
 z maxie de his in q̄bz de eoz glia deo grās agim⁹. Gaudēt et de honore
 sibi ipenso z eis debito: qm̄ digni sūt. Vinc. s. Samaliel ad Lucianū pef
 bytez. Isti maxio honore digni sūt venerari i terris/ q̄s i celo rex regū iuen
 sa cumlauit glia. Et q̄a hec oia in nro sacrificio inueniunt: iō bñs pdesse
 ad accitale eoz gaudiū nō est dubiū. Dec itaqz de fructibz hui⁹ eucha
 ristie put sacrificiū z sacm̄ dicta p nūc sufficiūt: q̄a sufficient enarrari non
 pnt: cuz ei⁹ dignitas parit z vilitas oēm hūanā excedat estimatiōē. Vñ
 Bern. i ser. de sacro. Potestne estimare q̄le vel q̄ntū est h̄ sc̄m̄fctōz z sacm̄
 sacroz/ amor amor/ dulcedo oīm dulcedinū. Dec sūt vera festa paschalia:
 bec sūt gaudia z fercula vitalia iustoz: bec sūt spūales delitie sc̄roz: h̄ bibūt
 i loco vberi torrētes lacte/ pluvia mellis/ liq̄r ballami celestis. Expiētia boz
 z filioz spūs z vita ē: nec aialis hō boz sensu fruit vel accessu amici spon
 sir viri timorosi z religiosi gustauerūt/ z plenissime q̄ dicim⁹ sūt expti. Dec
 Bern. ¶ Sed dī. Si digne sumētes sup dictos fruct⁹ p̄cipiūt: q̄ indigne
 sumūt q̄ eos nō expiunt aut sentiūt p̄cepisse: q̄d dñz videt z a cōione reuo
 catiōem p̄ plūm p⁹ debitā sūi p̄oz pbatōne accites/ hos fruct⁹ nō senti
 unt. Rñ. 1. 3 aliq̄ fruct⁹ huius sacri possint senti: z plerūqz sentiant ex
 p̄mētālī a digne sumētibz: vt sūt spūal dulcedo/ solatio/ inflāmatiō. z c.
 tñ nō sp̄ sentiunt exp̄mētālī. Tū qz h̄ sacm̄ dat ad spūale medicamētū:
 medic⁹ aut p̄t nō sp̄ dat medicinā dulce palato corpis/ s̄ q̄nqz solū pa
 lato mētis: que q̄nis nō gutturi/ tñ bñ sapit rōni: qm̄ intelligit talē z nō alit
 eē curatiōē: sic p̄ps dulcedinē hui⁹ sacri oñdit vnicuiqz suoz/ put eis noue
 rit exp̄dire. Tū etiā ne p̄ sensibilia si infallibīlī seq̄rent/ sumeret exp̄mētū
 tū fidei: z sic meritū ei⁹ minueret z p̄iret. pp̄t qd etiā plūm ex dictis fructibz
 l3 idigne sumētibz sp̄ oziant: nō tñ exp̄mētālī cōgscunt. cuiusmodi sūt oēs
 fruct⁹ grām z charitatē isepabilī pcomitātes: vt nutrire/ vnire/ angmētā
 re. z c. qz sic charitas z cetera v̄tutes ifuse a nob̄ exp̄mētālī cōgsci aut in
 tueri nō pnt: vt tradūt docē. dī. xvij. p̄m̄. sic nec eoz effect⁹. naz oēm actū
 pductū ex hitu ifuso possum⁹ pducere ex hitu acq̄sito/ q̄ ad gen⁹ actus: in
 q̄ sūt simillimūz nō q̄ ad circūstātiā meriti. s̄ h̄ p̄ solā reuelatiōē certitudi
 nālī sc̄m̄ illō Ec̄s. ix. Fecit hō s̄n amore vel odio dign⁹ sit. Et h̄ ma
 xime vez finalr z p̄ oī tpe. s̄ forte aliq̄ mō certitudie fidei possit cōgsci ali
 quē esse in grā p̄tpe vt cū adult⁹ bñ dīspōsit⁹ suscepit sacm̄ baptisimi vel
 sacm̄ p̄m̄e sine obice. p̄terea: inflāmatiō affect⁹ p deuotiōē z spūalis
 dulcedis sentimētū/ delectatiō in spūalibz atqz op̄adi p̄m̄pitudo/ etiā fre

quēter sequunt⁹ charitatē: nō tñ isepabilī ei isigunt. Rñ. n. in chari
 tate maiori mior sentit deuotiō/ z i minori maior. imo q̄nqz vbi nulla est
 charitas/ pstat deuotiōē z dulcedinē senti: et vsqz ad lachrymarz effusi
 onē: vt pz in pctōibz ad verbū dei p̄p̄cs. nec tñ ad relinq̄ndū pctā dī
 positi: qd quidē pōt esse a dō puulos sic ad se trahere volēti. q̄nqz ex dīspo
 sitiōē nālī aut hitu acq̄sito. q̄nqz a spū maligno: vt sic a debis opibz retra
 bat: tanqz h̄mōi delectatiō spūalis eis finalr sufficiat: aut eaz finalr q̄rere
 doceat: vt dñs i b̄rabit i despationē mittat. p̄top̄ qd docet scriptura p̄ba
 re spūs s̄ ex dō sint. j. Joh. iij. Tūc aut spūs ex deo esse p̄bat: si h̄mōi de
 uotiō stat cū pura p̄scia z irrep̄sibili vita. ¶ Septio queri pōt. Quoe
 sint pene idigne sumētū tantū sacm̄. Rñ. q̄ p̄nt sumi p̄ oppositiū ad fru
 ctus digne sumētū: s̄m̄ illō ps. lxxviii. nō optātis/ sed p̄phetizātis. Fiat
 mēsa eoz i laqueū. z c. eoz sc̄z (vt p̄mittit) q̄ dederūt in escā meā/ eucha
 ristie s̄m̄ glo. fel amaritudis vitioz: z in siti mea potauerūt me aceto/ frigi
 di t̄pis: obstu p̄scere faciēs dētes meditationū sc̄tāz. Sitiuit in cruce sitit
 adhuc n̄ az iusticiā/ p̄uersationē/ amorē/ salutē in venerabili sacro eucha
 ristie. S̄ q̄s sit laq̄us eoz/ tal̄ retributiō z scādālū in sp̄s subdit⁹ formēt
 ad fruct⁹ ex sup̄dictos. Nā p̄rio h̄ cibo sacrali nō reficiunt in aīa s̄ eoz
 q̄nt̄ sic cibo bonus sanos reficit. infirmos v̄o z indispōitos ledit/ nocet/
 torq̄t: iō intellet⁹ eoz p hoc nō illūinat/ s̄ ampli⁹ obscurat: vnde dī. Qb̄
 sc̄urent oculi eoz ne videāt. s̄ fidei veritatē. Nec affect⁹ eoz inflāmat dī
 uina charitates: s̄ eōrio gnat̄ terrena cupiditate z carnali tētatiōē: iō sub
 dit. Et deoz suz eoz sp̄ incurua. s̄. pondere tētationū. Sc̄do in eis nō res
 taurat dep̄ditū vite spūalis/ s̄ aplī⁹ dep̄dit z p̄sequit⁹ put sequit⁹. Effun
 de sup̄ eos irā tuā: z furor ire tue p̄phendat eos/ ad accipiendū de eis vin
 dictā. Tercio nō nutriunt p̄ h̄ in vita spūali quā nō bñtis potit⁹ etiā corpa
 li vita puant ante t̄ps: prout sequit⁹. Fiat hitatiō eoz deserta/ p vite p̄ntis
 ablatiōē. Quarto nō vniunt h̄bo/ s̄ ab eo lōgius sepan: vñ sequit⁹. Et
 in tabernacul eoz nō sit q̄ inhitet/ x̄ps. Quito nō augent in v̄tutibz/ s̄ in
 iniquitatibz: vt sequit⁹. Appone iniquitates sup̄ iniquitatē eoz: z nō intrēt in
 iusticiā tuā. Sexto nō roborant in bono ad vitā et̄nā sed delectant ab oī bo
 no p dānationē p̄petnā: put d̄cludit delectant de libro vitētiū. z cū iustis
 nō scribant. Nec mix: qz pctm̄ taliū indigne cōicantiū p̄pat pctō Jude
 traditor/ pctō iudeoz ingtoz z pctō Herodis z Pilati illudētiū z cruci
 figētiū Ch̄m. p̄rio. n. sic iudas signū extrisecū pacis osculū x̄po dedit: n̄
 ex corde/ s̄ vt per illū amicitia silaret z suā maliciā celaret: sic tales foris
 sacm̄ vnionis/ pacis z charitatis sumūt: nō ob aliud nisi qz videri volūt qd
 eē nolūt: aut certe t̄pale lucrū sic iudas q̄rūt: ac p̄ suā maliciā tegūt. Vñ
 p̄ iij

Hiero. in qdā epla. Dic q̄lit cū eisdē labijs filiū dei osculari q̄bo osculat⁹
es labia meretricis. Q̄ Juda filiū hoīs osculo tradis. Et par rō est de ali
is pctis. Sed ve illi p̄ quē filiū hoīs tradet. Vbi glo. Bede. Marc. xiiij.
In sempiternū ve hoī illi q̄ ad mēsam dñi indigne accedit. ille. n. in exem
plū Jude filiū hoīs tradit: nō iudeis q̄dē pctōrib⁹ / s̄ tñ pctōrib⁹ mēbris
s̄. suis pctis inuolut⁹. Naz. sic Judas laqueo se suspēdit: famā / res ⁊ vitā
amissit: sic tales laqueo ifernali se suspendūt: ⁊ sepe etiā h̄ in diffamiā / pau
pertatē ⁊ vite abbreviationē iusto dei iudicio incidūt. Inde. n. lites / infir
mitates / pestilētie / mortes: vt sat⁹ oñdit apl⁹. j. Cor. xj. Scōo pctm̄ ta
liū pparat⁹ ingritudini ⁊ blasphemie iudeoz. Sic. n. iudei int̄ cetera mari
ma bñficia / ēt panē angeloz māna in deserto / ⁊ tandē xpm̄ in p̄ria p̄for
na receperūt pmissuz: de q̄bo oib⁹ ingratisimū sepe ad idolatriā declinauer
rūt: māna nauseati s̄: ⁊ xpm̄ blasphemātes reprobauerūt. Sic tales im
mo vt videt⁹ mag⁹ ingrati: q̄a p̄ter p̄lima bñficia tpalia ⁊ sp̄ualia meriti
⁊ passiois xpi sac̄dotal⁹ vel ch̄iane dignitatē etiā panē angeloz accipiūt:
nō ab angel⁹ factū sic iudei acceperūt: s̄ eoz factorē / b̄tudinē / ⁊ totū gau
diū eoz summū bonū: q̄o maximū bñficiū h̄i vilipendūt ⁊ indigna sum
ptiōe blasphemāt: nō s̄bo / s̄ factor: s̄m illud. Malach. j. Ad vos o sacer
dotes q̄ despici⁹ nomē meū. Glo. i. despici⁹ facit⁹ malo exēplo v̄o. ⁊ dixi
stis: i quo desperim⁹ nomē tuū. Offerit⁹ sup altare meū panē pollutū. i. pol
luta mēte eucharistiā. ⁊c. Deniq⁹ iudei faciē in quā angeli desiderāt p̄spici
cere / sp̄us imūdiſsimis sedauerūt cor palit⁹ / sed ignorant: sed h̄i nō solū fa
ciē / sed et totū eius corp⁹ pollutū sp̄ualit⁹ ⁊ sciēt: inq̄ntuz eum cū polluta
mēte ⁊ corde fetido sumūt. Cōstat aut̄ dñm abhominari sp̄ualē mag⁹ im
mūdiiciā q̄ corpale. ideo merito iudiciū iudeoz. s̄. desertōis a gr̄a ⁊ indu
ratiois sibi māducāt ⁊ bibūt. In cui⁹ figura māna a calore solis liq̄ſiebat:
⁊ a calore ignis obdurauit. Exo. xvj. ita cib⁹ iste p̄ calozē sol⁹ iusticie resol
uit effectiue aīm i deū: ⁊ p̄ calozē ignis p̄cupiscētie obdurat i malo: ad q̄o
sequit⁹ excecatio. Ps. Sup̄cedit ignis ⁊ n̄ videt⁹ solē. Tercio pctm̄ indi
gne cōicantiū pparat⁹ pctō Herodis / Pilati ⁊ suoz militū rursuz illudētiū
⁊ crucifigētiū xpm̄. Heb. vj. Rursū crucifigētes filiū dei / ⁊ oñti h̄ntes.
Sic. n. h̄i dolore sup̄ dolore addiderūt: sic illi de die i diē irreuerētiā irre
uerētie sup̄addūt: dñi sine discretiōe / sine pparatiōe / sine reuerētia / sine amo
re ⁊ sapore / velut canes rabidi tractāt ⁊ glutūt. ita vt illud Jacob Ben.
xxij. ex p̄sona p̄ris de vno q̄z dici possit. Fera pessima duorauit filiū meū.
Et qz ex certa qdā malicia peccātio nō merent⁹ audire vocē illā / p̄z iſce ib
lis / qz nesciūt qd faciūt: s̄ cū Herode ⁊ Pilato mala morte p̄ire. Ille. n. p
cussus a dño p̄supt⁹ ⁊ mib⁹ exp̄irauit. Act. xij. ille ⁊ oreferētib⁹ histori⁹

seipm̄ iteramit. Vbi apl⁹ ait. Quicūq⁹ māducauerit panē vel biberit calicē
dñi idignere⁹ erit corp⁹ ⁊ sanguis dñi. Glo. iterlineal. i. mori xpi p̄e
nas dabit: vel d̄ bonis male sup̄: maculas trahet. Vñ ⁊ apl⁹ subdit. Jō
int̄ vos mlti ifirmi ⁊ ibecilles ⁊ dormiūt mlti: morte. s̄. bitanea p̄culli: vt
d̄t Lya. Ita. n. frequēte puniti fuerāt i p̄mitiua eccia: q̄o si nō videm⁹ bo
die tā frequēte acciderenibil⁹ ide gaudēdū / s̄ mlti omag⁹ timēdū: ne tpales
penas dñs retrahat: ⁊ c̄nis acri⁹ puniat: s̄m illd. ij. Mach. vj. Mltō tpe
nō sinere pctōrib⁹ ex snia agere / s̄ statim vltiōes adhibere / magni bñficiū
iudiciū est: vt nō eos cū dies iudiciū aduenerit in plenitudine pctōz puniat.
Scōm̄ hec q̄ bñ dixit p̄beta. Fiat mēsa eoz ip̄is in laqueū / q̄ ad p̄mū: ⁊
in retributionē / q̄ ad scōm̄: ⁊ i scādaliū / q̄ ad tertū. ¶ Vltimo q̄i p̄: vtrū sanct⁹
exp̄ediat q̄tidie sumere. Rñ. s̄m. s. Bonauē. q̄ q̄ntū est ex p̄te sac̄ri (cuius Bona
uen. in
iij. di.
xij.)
vitrū est hoib⁹ salutar⁹) vtile est q̄tidie sumere: s̄ ex p̄te sumēt⁹: in q̄ requi
rit⁹ vt cū magna deuotōe ⁊ reuerētia ad h̄ sac̄m accedat / aliqñ expedit q̄
tidie sumere ⁊ laudabilr qñ q̄tidie pparatū se iuenit. Et h̄ voluit dicere
Ambro. de p̄se. di. ij. nō iste. Sic vine inq̄t vt merear⁹ q̄tidie accipe. S̄
q̄a sepe plurib⁹ hoib⁹ hui⁹ deuotōis ip̄edimēta occurrūt p̄t̄ indispositio
nē corp⁹ vel aie: nō expedit oib⁹ q̄tidie ad hoc sac̄m accedere: sed solū
qñ se q̄s inuenit pparatū. q̄a maiorē efficacīā recipit h̄o in vna missa vel
māducatiōe cū bona pparatiōe q̄ alias i mltis: nō sic diligēt⁹ ⁊ bñ p̄e
parat⁹ aut̄ disposit⁹. p̄ter q̄ ⁊ si q̄s cognoscit exp̄imētalr ex frequētiōe
hui⁹ sac̄i feruorē charitatē in eo augeri / ⁊ reuerētiā ad sac̄m nō minui:
d̄z q̄tidie celebrare vel saltē frequēter. Si aut̄ sentiat ex ei⁹ frequētia re
uerētiā minui / ⁊ feruorē nō augeri. laudabile est iterdū abstinere vt postea
possit cū maiori reuerētia ⁊ deuotōe accedere. Vex q̄libet occasiōe sacer
dos nō facile negligat celebrare. Tū qz s̄m Joh. ger. sepe venit illd. Fla
sonis. Qui nō est hodie / cras min⁹ apt⁹ erit. Tū qz sepe sustinuit initiū ce
lebratiōis hominē paz deuotū ⁊ frigidū: quē i fine dimittit calidū ⁊ feru
dū. Corp⁹. n. xpi ignis ē: ita vt accedēs caleſcat facili⁹. Tū qz accedere p
cedit a nobiliori s̄tute / vt a charitate ⁊ dilectiōe hui⁹ sac̄i ⁊ i eo p̄tēti: q̄
abstinere: q̄d p̄cedit ex timore. quē tñ excedēs nō excludit: sed sup̄ hūc p̄fi
deniā dñie miscōie addit: nihil in se aut suis meritis p̄fidens: s̄ in sola dei
miscōia dei d̄derat deo vniri: q̄d dilectiōis est: ⁊ per p̄ns s̄l̄iter melius est
accedere. Tū etiā qz ex opere opato sequit⁹ nō solū p̄riū p̄modū / sed etiā
dei gl̄ia / angeloz leticia. ⁊c. Vnde Beda. Sacerdos legitime nō impedi
tus celebrare omittēs / q̄ntū in eo est p̄uat sc̄tām trinitatē laude ⁊ gloria /
angelos leticia / p̄ctōres venia / iustos subsidio ⁊ gr̄a / in purgatorio existi
tes refrigerio / ecclesiā speciali Christi bñficio / ⁊ seipm̄ medicina ⁊ reme
p̄ iij

sanct⁹
Bona
uen. in
iij. di.
xij.

geron
super
m̄grm
tract⁹
ix.

diu: pnat inqt nō aliqd auferēdo/ s; nō ipendēdo qd ipēdere poss; . Et lz
hoc ex casuz nēitat/ vt obligatōis vel pcepti/ nō inducat pctm: tñ exhibi
tio magnū bz meritū. Sec^o de illis q aliq debito rōne officij/ religionis
vel bñficij tenent cōicare vel celebrare: qā tenent se disponere qntū in ipis
est z cōicare: alioqn peccāt abstīnēdo. Si qdē oīs debēs z nō solues de
bitū cuz p/ peccat. Putat tñ Jacobo carthusiē. culpabilē esse qrundā er
rorē qui qtidie currūt ad sacra cōionē: cum nullā sentiāt nec sentire conā
tur mox emēdationē/ imites/ incōpassiui/ iracūdi/ vaniloq/ leues/ dissolu
ti/ remissi/ intēperati/ auari/ cupidi/ elati/ detractores/ lud/ spectacul/ z va
nitatib; dediti: vñ sit vt officiū qbaq; sacri canōis legāt instar aliaz artū
in schol. Scribere clericul/ paro doctriale nouellis/ sine gemitu/ sine suspi
rīs/ sine sapore/ dīderioq; celestī. Et vtinā qñq; sine risu festinet/ vt finis
appbēdat: z deuotōis absentia nihil curat: imo nec desiderat: cū tñ cbi
suis dicit i cena. Desiderio desiderauī h̄ pascha māducare vobiscū anteq̄
pariar. Et itez. Hoc facite q̄tiscūq; sumitis i meā p̄memorationē. s. pas
siois: q̄ recolēda est cū merore z p̄pūctōe cordis. Talib; q̄ putat m̄to me
li^o p̄us emēdare mores: ita vt nō solū a mortalib; sint liberi: sed et i alijs
idonei: vt a vanitatib; alieni/ igne diuini amor; accessi: z mēte a t̄renis ele
uati: si velūt qtidie celebrare digne z dignitalioqn iudiciū sibi māducare z
bibere. Impossibile. n. indicat doctor p̄fat^o diligētā facerē volēti medijs
p̄gruis adhibitis i breui statū vite emēdationē nō posse appbēdere. Quis
qd sit lz hoc dux qbusdā videat: tñ ratū manet illō Apli. Probet aut se
ipm hō: z sic de pane illo edat z de calice bibat. ¶ Hūc tertio p̄ncipalr z
vltio de p̄ticul/ z negligētīs circa missē officiū z tātū sacrificiū p̄tingēt
bus: q̄ qm innūere sc̄errare z deuicare ifinit; modis p̄tingit: fm illō Dio
ny. de diu. no. ca. iiii. Bonū est ex cā integ; malū aut oīphariā. Et phs. iij.
et h. c. vii. Dirigere p̄tingit vno mō: deuicare ifinit; iō de oīb; regula dari
nō p̄t. p̄ntū dari aliq directiōes: ex qb; in alijs a fili directoriū sumi pōt.
vbi aut nec ille sufficiūt: recurrēdū est ad supior; p̄sultatōes. ¶ Possunt at
p̄cula p̄tigere p̄rio circa subalia: puta mām z formā/ mīstrū z ei^o intētiō
nez. Sec^oo circa cerimōialia: vt sē locus/ t̄ps/ z oīones. Tercio circa reue
rentiā sacri: q̄ruz plura supius late sē declarata/ z ibi vidēda: cetera. ¶ o p
nūc declarāda: z qdaz supius dicta breui^o p̄stringēda. ¶ De pane corru
pto/ fermētato vel fracto/ nō tritico: cū non facile possit dephēdian pa
nia sit tritice^o vel hordeace^o: speltice^o vel gni alteri^o: p̄cedendū est: maxie
cū nō sit certū an sol^o tritice^o sit necarius. Si t̄o itantū sit corrupt^o vt in
eo defecerit spēs panis: sic qñ p̄tinuatio ē soluta z alia necaria ablata: nō
fit i eo p̄secratio. iō si p̄rio post p̄secrationē p̄pendat: recipiat alia hostia z

De nouo p̄secratiōe incipiēdo ibi. Qui p̄die p̄missio/ dñs iēsus. z hoc p̄ mato
ri exp̄ssione itentiōis z p̄catōis: ne videat sc̄are p̄pū corp^o z nō p̄p̄cū
ius sē verba p̄secratiōis. Et hec est via securior: lz alioz sit pbabilior: qui
dicit sufficere nudā formā p̄secratiōis: vt patuit. Si aut dephēderet aū
p̄secrationē z sumptionē: ponat aliā hostiā reincipiēdo: vt p̄tz loco relas
tūi Qui: ponēdo/ dñs iēsus p̄die q̄ pateret. Qd si antehūc passuz aduer
terit defectū in hostia: vt qā fracta vel ex p̄te corrupta aut fermētata: rein
cipiat ibi. Suscipe sc̄tē p̄. zē. quo dicto alijs omīssis dicit. Veni sc̄tifica
tor. zē. et sic iterū alijs omīssis p̄sequat vbi erat qñ aduertit. Nā lz infra
cto vel paz corrupto aut fermētato fiat p̄secratio: tñ graui^o peccat i eo cō
secrās p̄p̄t irreuerētiā tāti sacri z scādali p̄li. ¶ Calix vacu^o dñ p̄ dīaco
nez offert/ diligēt in eū respiciat sacdos: ne calice vacuo p̄cedat. Qd si
p̄ quācūq; negligētā iuenerit oīno vacuū tpe p̄secratiōis aut p̄stati in
fundat vinū cuz aq; z reincipiat ibi. Sili mō postq̄ dñs noster iēsus. zē.
¶ Sola aq; in calice vel oleū si aū p̄secrationē p̄cipit effundat: z vinū cuz
aq; infundat: z p̄cedat incipiēdo sili mō. Si t̄o p̄cipit post p̄secrationē ca
licē z ante imissionē p̄ticulē sili effundat aq; vt. s. z p̄cedat incipiēdo sili
mō. Si aut post imissionē p̄ticulē vel post sumptionē eius i toto vl ex p̄te
iuenerit aquā vel aliū liquorē a vino: caute recipiat p̄ticulā illaz: z ponat
ad aliū calicē vel ad patenā. aquā t̄o fundat ad aliū vas mūdū. Deinde
accedat vsq; ad cornu altaris q̄si p̄ ablutiōe calicē: z parū de aq; recipiat si
nihil remāsit in calice de p̄ori aq; z reuersus ad mediū altaris dicat verba
canōis incipiēdo ibi. Sili mō posteaq̄. zē. vsq; vñ meozes. sicq; p̄secra
tiōe facta ponat calicē sup altare: z imēdiate resumat eū iposita p̄ticula si
adeft/ dicēs. Calicē salutari accipiam. zē. et tūc faciat crucē/ dicēs. San
guis dñi n̄ri iēsu xp̄i. zē. et sic sanguinē sumat: qd fieri p̄t statū z sine scan
dalo. si tñ abscondi nō possit/ meli^o est vt scādali oziri pmittat q̄ vt veri
tas sacri inspecta relinquat. Nec obstat si p̄p̄t sumptionē aque nō est sc̄itu
nus: qā ē maius p̄ceptū q̄ sumat integre q̄ ieiuno stomacho: vt p̄tz in. c.
p̄perim^o. z. c. relato. d. p̄se. di. ij. Hec est snia Sco. z Tho. de arg. Hostie.
z Ange. in sum. Qd aut. s. Tho. in casu dicto dī aliā hostiā sili cū alio vi
no sumēda: nō videt necē/ imo p̄ rōnē: qā p̄secratio corp̄is z sanguis sūt
disticte forme: ita vt vna n̄ depēdeat ex altera: iō tene qd dictū est. Sz qd
faciet sacdos si qñ bz aquā in ore anteq̄ deglutiat aduertit. Rñ. Si p̄t
sine scādalo mittat aut spuat in calicē: z extrahat p̄ticulā: vt. s. dictū est.
post p̄secrationē t̄o iponat p̄ticulā hostie z sumat vt. s. postea p̄t z illā
aquā quasi p̄ ablutiōe sumere. si t̄o timet de piculo vomit^o/ reponat in sa
crario. Et sili dicendū de p̄ticula q̄ eēt pburēda/ z cineres i sacrario re

Jaco.
carthu
sien. in
tract.
de q̄ti
dicet
lebran
tibus.

Scot
tus z
tho. de
argen.

Scot
tus z
tho. de
argen.
di. viij.
quart.

ponēdi/qñ sine piculo vomit recipi nō posset/fm Ange.in sum.¶ Solū
vinū in calice si dephenderit aquā nō fuisse admixtā ante psecrationē ca-
licis apponat. si & post psecrationē sanguis dephenderit: nullo mō aquā
apponat: tñ qz aqua nō est de neccitate sacritum qā sequeretur corruptio ex
aliq parte sacri. pcedat igitur & de negligētia peniteat.¶ Acetū vel vinū
acetosū in calice si dephendat ante psecrationē effundat & purū vinū ac-
cipiat. Si & post psecrationē inueniat oīno acetū/nihil ē pfectū. iō effun-
dat & pcedat/sic supius dictū est d aq pura iuenta. Si & nō pōt hñ ali-
ud vinū qd de nouo ifundat: pcedat i missa sumēdo corp⁹ xpi cū aceto si
pōt: & agat pñiam de tali negligentia tanq̃ de sacrilegio ppter impfectionē
sacri. Ad. n. in aceto puro pñ fieri psecratio: cū acetū & vinū differat spēs/
sic mortuū & viuū fm pñm. viij. Metaph. Si aut nō est oīno acetū/sed
solū acetosū tendēs siue i via existēs ad corruptionē/pcedat & de irreue-
rētia dolcat: qā in acetoso nondū plene amisit spēm vini/pñci pōt. sed tñ
grauit peccat in eo pñciēs ppter irreuerentiā sacri. Vñ sacdos nunq̃ de-
bet cu3 tali celebrare scient/nisi forte i magna neccitate.¶ Cautela gñalis
ptra dicta picula oīa est/ vt sacerdos a pñcipio anteq̃ ad altare accedat/
vel in offerēdo pcedat: nō estimet/sed sciat se debita3 hñe materiā. s. panē
incorruptū & vinū purū ac bonū/de q̃ ppetent infundat/ & oblata pueni-
entē eligat. Quia hoc sacm d3 sensib⁹ deservire ad videndū / tāgendū/
gustādū. ita vt sensus reficiat ex specier/ & intellect⁹ ex re pntenta foueatur.
¶ Circa ministrū pñciō: sacdos nō recolēs se oīa in officio misse aut cano-
ne legisse/fm. s. Tho. non d3 ex h turbari: qā nō oīm recolit q̃ mīlia dñt. &
maxie qñ attente cogitat aliq: & tñ nō cogitat ea se dicere. Si & o pbabi-
litate aut certitudinali recorder se aliq̃ omisisse. tñ si sint de neccitate sacri/ vt
forma psecratiois/d3 reiterare ab illa forma & cūcta p ordinē psequi. nisi
forte nimū pcessisset. Et sic ad vitandū scandalū posset seruari ordo/fm
Seco. vt. s. ceter⁹ omisis. si aut omisa nō sūt de neccitate sacri/non d3 ea re-
sumere i mutado ordinē sacrificij/s3 vltēr⁹ pcedere: maxie si multū iam p-
cessit.¶ Secdo: si post missaz inceptā recorder aliqd ipedimentū/ puta se
excoīcatū/irregularē vel nō ieiunū. vide supra in pñcipio de ipedimētis.
¶ Tertio de intēctione silitur vt supra patuit. Sed di. Quid si sacerdos
volēs plures oblatas psecrare p pñlo/ & tpe psecratiois obliuiscat/inten-
dēs solū ad eā quā tenet i manu: Rñ. Si h3 virtualē intēctionē psecran-
di oēs ante se positas psecrat/s3 actualr distrabat. Silitur dicendū si in-
mīro errauerit: vt qā putat esse decē/ & inuenit vñdecim. Nullus. n. ita in-
tendit psecrare nūcratas/q̃ si plures vel pauciores eēnt: nō veller eas cō-
secrare. Si tñ aliq̃s pñse & distincte intēderet psecrare solū decē sub aliq̃

qua mltitudine & fusa/nullā psecraret. qā reales opatiōes nō sūt circa singu-
laria vaga/s3 circa determinata: iō optet vt intētio ad quā sequit opatio
aliqd determinatū respiciat.¶ Cōtra q̃ duplex cautela. Pñia: si plures par-
ticule sint psecrā de/ponant cū maiore vt sūt signent: & obliuione sūt oca-
lis pñent. Secda: vt psecrās anteq̃ dirigat intēctionē suā precise ad nūc-
rū pñculariū/intēdendo tot vel tot psecrare/s3 sp ad mltitudinē q̃ in p-
spectu sup pallā corpāl: & ad vinū qd est in calice/nō ex: & sic cert⁹ erit illa
esse psecrata/ & nō alia: vt hostie i pñide/vinū in vascul/vel gutta i pede
calicis & hñmō: q̃ qñq̃ manēt in altari p totā missam. s3 cauti⁹ sit ea ab alta-
ris mēsa remouere: vt dñt Alber⁹. Vñ in pparatiōe calicis caute respiciē-
dū ne pmittant gutte adherere calici: s3 statī abstergant. Si & o pmo ad-
uerterit tpe psecratiois: caueat ne hñc guttā psecrare intēdat: pñerti si du-
bitat an sit gutta vini vel aq: s3 vel abstergat vel descēdere i calicē faciat
qñtū pmode pñ. Si aut p psecrationē guttā adherere calici viderit: nul-
lo mō descēdere faciat. qā ex hoc seq̃ret corruptio sacri ex pte si hec gutta
nō esset psecrata: s3 cū ablutiōe sumat vel añ ablutionē sub dubio vel pñ-
tione si de psecratioe dubitat. Silitur faciat de pñcul in corpāl inuētis:
s3 post ablutionē eas nō sumat cū nō sit ieiunus: s3 referuet eas in corpo-
rali & loco honesto vsq̃ in crastinū vel aliū diē. & tñ sumat vt sacm si est
certus: vel sub pñtione si de psecratioe nō est certus. Sed qd si sumēdo ca-
licē remanet pñcula i calice: Rñ. D3 digito ad labiū calicis reducere & su-
mere: & nullo mō apponat vinū añ eius sumptionē: qā vinū citi⁹ descēde-
ret: & sic sumeret nō ieiun⁹/fm Seco. in. iij. di. viij. sed Ange. in sum. arbi-
tratur etiā si vinū apponeret: & sic sūt sumeret: nō peccaret. qā qd sit tali mō
dñ fieri sūt/etiā si vinū citius descēderet. vt. c. quapropt. de elec. & in. l. pñ-
nuis. ff. de ver. obli.¶ Egotās sacdos vel moriēs añ psecrationē/nō est
neccē vt ali⁹ suppleat/s3 possit: sed nō d3 a pñcipio incipe/si iam signa sup
hostiā fecerat: s3 incipe vbi ille dimisit. Et hoc pñt duo fm Alber. Pñmo:
ne iniuria fiat verb⁹ & signis porib⁹/canq̃ nihil & tñ habuissent. cū tñ ex
ipsis matia recipiat qñdā scitātē: ita vt efficiat mag⁹ idonea vt i corpus
chñi trāssubet. Secdo: pñt pplm q̃ al⁹ min⁹ & ba & signa canōis apprecia-
ret/ si videret ea tā facile repeti: tanq̃s pora nulli⁹ fuissent & tutis. Si aut
dubitat/an pñtulerit psecrationē hostie: tñc fm Innocē. incipiēdum est
ibi addendo/dñs noster Iesus chñs pñdie q̃s pateret. &c. quia nō dicitur
rati⁹ qd nescit factū. c. apostolica de presbyte. nō bapti. Sed post psecra-
tionē aliis debet supplere. vñ. q. j. nihil. & hoc si pñt haberi ieiunus. nā3
pñsus explere non potest: vt dñt Glo. ibidē.¶ Circa reuerentiā sacri pñ-
mo si musca vel aranea vel aliud hñmōi ceciderit in calicem ante consecra-

alber.
li. ii. de
missa.
prope
finem.

Inno.
in. ca.
presbi-
ter. de
sa. non
ite.

Tho.
pre. iij.
questi.
lxviii.

Ex de
cre. pñ
pape.

tionē: effundat calicē z de nouo uini cum aq̄ sumat: z pcedat mō quo. s. Si q̄o post psecrationē cadat: exibat eā z lauet cū uino. nisi eēt res uenē nola uel q̄ puocaret vomitū: q̄a tūc oia sil' essent reponēda in uase alio: z aliud uini sumēduz z psecrādū: incipiēdo ibi/sil' mō. zc. ut supra dictū ēst: q̄a nihil abhomiabile sumi d̄z occasiōe huius sacri ut notat Glo. in. c. si p negligentia. de pse. di. ij. Et a fortiori nullū uenēnū d̄z sumi/aut aliis dari: ne calicē uite p̄tat in piculū mortis. pōt aut uenēnū in missa p̄iectu rari si aranea magna fuerit: z idcirco finita missa accipiat sāguinē illū: z igne p̄buret cū aliq̄ stupa uel pāno lineo in ipso madefacto: z cineres ponere i sacratio. ¶ Sāguis stillas aut effusus si ceciderit sup tabulā z silia: statim lambat oīno si p̄ fieri sine horrore: z postea loc⁹ radat z rasura cōburat: z cinis iux altare recōdat: z sacdos. xl. dieb⁹ peniteat. Si q̄o ceciderit sup lintheū aut casulā lambat diligētē z postea abluat trib⁹ vicibus calice supposito: z aq̄ ablutiōis iuxta altare p̄dat: z sacdos peniteat q̄t⁹ tior dieb⁹. nisi puenerit ad terciū lintheū. q̄a tūc nouē. s. vsq; ad q̄rtuz vsq; ut tot dieb⁹ iunet: z abstineat a sacroz cōione. Addit Thomas. Qui nētes. S̄z cū de h̄ nō habeat p̄ceptū neq; rō sufficiēs: ideo nō uidet necē. Itē rasura z lotio p̄ differri p̄ missas. cauēduz tñ nelōc⁹ macule aut pedib⁹ culcet. Et cuz residuo qd̄ māsiti calice tpe suo pcedat. Si aut oīno nihil i calice remāsiti: reuerso tūc tpe sumptōis sumat hostiā tātū: z pfectū ac ppletū sacm credat se sumpsisse. lz ordo p̄uer⁹ z debir⁹ nō potuit in h̄ casu obſuari: eo q̄ p̄us sumpsit sanguinē. ¶ Si hostia in terrā ceciderit puto z terrā radendā fore: z rasurā incinerari z i sacratio poni ut. s. sec⁹ si sup pallā altar⁹ aut pānū mūdū ceciderit. si tñ inuēta fuerit. Si aut inuēta nō fuerit aut mus comederit: dr. c. q̄ non bñ. de pse. di. ij. Qui nō bñ custodierit sacrificiū: z mus uel aliud animal comederit. xl. dieb⁹ peniteat. Qui aut p̄diderit aut pars ei⁹ ceciderit z nō inuēta fuerit. xxx. dieb⁹ peniteat. Addit Thomas. Eadē pnia uidet dignus sacdos p cui⁹ negligentia hostie putrefcūt. ¶ Et omēs sacm p̄ebrietatē aut uoritate: laicis q̄draginta dieb⁹ d̄z penitere. clericis uel religiosi p septuaginta: ep̄i nonaginta. Si q̄o cā infirmitatē euomerit: septē dieb⁹ peniteat. de pse. di. ij. si quis p̄ebrietatē. z vomitus d̄z cremari: z cineres iuxta altare recōdi/ uel in aquā fluentē p̄oijci fm Raymū. in sum. De p̄ fm sc̄m Tho. vbi cūq; species integre inuentūtur nō sunt cōburend⁹: sed reuerenter obseruadē: uel etiā sumēde: quia manētib⁹ speciebus manet ibi corpus Christi. De sumpt. de tamē non semper est cautū: quia exp̄rium est pestilentia euo-

uisse sacm: qd̄ cū sacdos sumpsit/ statim infect⁹ fuit z mortu⁹. Et iō iste mod⁹ fm Ray. z alios uidet melior. tñ qz tales spēs euomite ēt sine nauis sea nō pnt bñ sumi. tñ qz si resuarent tādē putrefcerēt forte ad maiore ir reuerētiā sacri q̄ si statim p̄burerent aut in aquā fluentē mitterent. Multa etiā dubitat an maneat ibi sacm/ qñ tales spēs nō ordinant ampli⁹ ad cibū. De penitētijs q̄o cū mō sint arbitrarie: iō fm. s. Tho. attētis p̄ditōib⁹ b⁹ negocij z p̄sone p̄t mui uel addi. ¶ Hostia si cadētes in calicē p̄t frigus aut aliā negligentia aī fractionē: pcedat z postea sil' corp⁹ z sanguinē in calice sumat. Rō. n. ex h̄ sequit imp̄fectio sacri: q̄a illa fractio solū p̄tinet ad rōnē corpis mystici: z nō ad rōnē corpis xp̄i veri. Si q̄o post fractionē ceciderit/ aut int̄ frāgendū: ita ut ps i manu remaneat: tūc frāgat illā partē z in calicē mittat: q̄a p̄ia casuali cecidit. Silr faciendū si infirmus aut ali⁹ cōicand⁹ ēt nec alia hostia p̄secrata h̄et: qz sacdos p̄t frangere hostiā sibi debitā in ptes z sic distribuere. ita tñ ut sacerdoti sp̄ aliq̄ pars sumēda remaneat: q̄a celebrati p̄cipit sumere itegritū sacm/ corp⁹ z sanguinē sub vtracq; sp̄. de pse. di. ij. platf. ¶ Vinū p̄gelatū in calice aī p̄secrationē sacdos d̄z resolvere: ut h̄eat rōnē actualē por⁹. si tñ p negligentia forte nō resoluit/ adhuc p̄ficiti: qz vinū p̄gelatū nō differt a nō p̄gelato nisi q̄litate accitālī. ¶ Qñ noua spēs apparet in sacro: ut spēs pueruli/ uel carnis cruetē z h̄mōi: nō d̄z sumi ab eo cui sic apparet: sed exēplo Pascali z. b. Gregorij d̄z sacerdos p̄io p̄ces fundere ad deū/ z ipm deuot⁹ p̄orare: q̄ten⁹ sua miscōia dignet sacm h̄ reducere ad p̄stinā formā māducatoī p̄gruā: z sic rediēs deuote sumat. Si q̄o p̄ces ei⁹ nō exaudiānt: z oib⁹ sub p̄dicta forma appareat: d̄z cū reliquijs in loco apto poni. Cuius exēplū silē factū refert Alexā. de bal. Et in h̄ casu fm aliq̄s sufficit māducatio sp̄ual: nec requirit secundaria p̄secratio. fm alios q̄o accipiendā est de nouo hostia z p̄secrādā: q̄ si itez appareat in sp̄e carnis/ accipiendā ēē itez aliā: z sic de alijs: p̄t canonē sup̄ allegatū z capitulū sequēs. cōperim⁹. vbi p̄cipit: ut uel itegra p̄cipiāt: aut ab itegris arceant. Sed p̄mū uidet rōnabili⁹: nefiat p̄cessus i infinitū. Pōt at h̄mōi apparitio ex duplici cā fieri. P̄io a deo uel p̄t ardēs desiderii suorū amicos: q̄ sibi christū sub sacro oīdi humilr z deuote p̄cant: qz p̄cib⁹ diuina pietas qñq; p̄descēdit: ut eoz deuotio āpli⁹ accēdat: uel p̄t h̄esitātes i fide sacri ut ad ueritatē fidei miraclo iuuent z solident. Scōo fieri p̄t illusiōe diabolica ad fallendū incautos: z sic q̄a nō sp̄ de miraculo p̄stat: nō leuis d̄z ēē ad adorādū: z pot⁹ aīm suspendere q̄usq; a deo/ ab hoīe/ uel scriptura doceat. Aut sub p̄ditōe: si nihil fraudis appareat adorare ut dicēdo/ si tu es ch̄s te ut xpm adoror: z h̄ sub p̄ditōe non tñ b̄tuali/ sed ēē actuali. Supposito

Quadruplex expositio

in miraculo de corditer tenet doctores sub hac sp̄e miraculosa vere p̄tineri corpus xpi. S3 in mō/an. s. sub tali sp̄e apparēte eodē mō sit xps sic sub sp̄e panis: vt tot⁹ sub tota ⁊ q̄libet pte tot⁹: vel sit sub illis dimēsiōib⁹ circūscriptiue/ diuersimode opinant. nā. s. Tho. sentit/ q̄ desinētib⁹ dimēsiōib⁹ panis nō manet corpus xpi. nō aut in tali apparitiōe desinūt: q̄a eis manētib⁹ p̄nt alia accētia mutari ⁊ miraculose formari: vel i ocul⁹ intueti r̄: vel ē in ip̄is sac̄alib⁹ dimēsiōib⁹: ita sane itelligēdo q̄ ip̄is manētibus alia accētia sensibilia supinducant quib⁹ accētia panis velant. S3 Egidius de Roma opinat⁹ q̄ dimēsiōes panis diuina ⁊ tute p̄uertant in accidētia carnis vel pueri. ita vt dimēsiōes p̄ores nō maneāt: s3 sub illis accētib⁹ sit corp⁹ xpi/ sic prius fuit sub accētib⁹ panis. Et in h̄ discordat a s. Tho. p̄cordat t̄m in h̄ q̄ talis sp̄s carnis vel pueri nō sit p̄pria sp̄s ⁊ figura xpi: s3 quedā forma miraculose facta: sub q̄ nō alr sit corpus xpi q̄ prius fuit sub sp̄ib⁹ panis. s. totū sub toto ⁊ q̄libet ei⁹ parte. Quoz funda mētalis ⁊ p̄coris est rō: q̄ opinant vnū corp⁹ p̄m p̄prias dimēsiōes nō posse esse i diuersis loc⁹. ch̄s aut sic est i celo: nec credit p̄t b̄mōi apparitiōes deserere celū. Itē q̄ eodē tpe p̄tingūt hui⁹ apparitiōes i diuersis locis. S3 quicqd sit de facio p̄stat hāc rōnē nihil p̄cludere: cū in supioribus sit cōsum/ nō ip̄icare vnū ⁊ idē corp⁹ circūscriptiue posse ēē in diuersis locis. tō est opio alior⁹ cui p̄sentire videt Alexā. q̄ in ist⁹ apparitiōib⁹ duz t̄m a deo fuit ⁊ nō hūana p̄curatiōe aut diabolica illusione/ apparet xps: seq̄ oñdit i p̄pria sp̄e ⁊ accētib⁹ suo corp⁹ liberērib⁹: q̄l̄t oñdit se discipul⁹ suis p̄ suā resurrectionē ⁊ petro p̄ ascēsiōnē. Nec ob. q̄ nō sp̄ apparet totus xps/ s3 aliq̄ pars carnis: aut i forma virili quā bz i celo/ s3 aliq̄ in forma pueri: q̄a in p̄tate corp⁹is gl̄iosi ē ⁊ p̄cipue i p̄tate xpi: vt ab oculo nō gl̄ioso videat⁹ p̄m se totū vel p̄m p̄tē in q̄ntitate magna vel p̄ua: forma illa vel alia: s3 fulgore claritat⁹ gl̄ie v̄l sine: etiā vt appareat vni ⁊ nō alteri. Sic ⁊ angel⁹ in corpe assumpto p̄t se vni oñdere ⁊ nō alteri eque p̄nti: p̄m illō Daniel. x. Vidi ego sol⁹ visionē: porro viri q̄ erāt mecum nō viderūt. Et si itez obicit⁹ q̄ aliq̄ apparuit caro i loco sac̄i diuturnitate t̄pis corūpi ⁊ denigrari: sic accidit i marchia euīfina: vbi a multis dieb⁹ videt corūpi. caro aut xpi est incorruptibil⁹ ⁊ gl̄iosa. Rñ. Alexan. q̄ illō nunq̄ accidit q̄n a dño sit ista apparitiō: s3 solū q̄n fit p̄curatiōe hūana vel opatiōe diabolica. Nā cūz b̄mōi apparitiōes fieri soleāt ex miscōi p̄descēsiōe defec̄e fidei alicui⁹ tollēdi vel deuotiōis augmētande: si caro aut sanguis sic apparēs ēēt caro vel sanguis alicui⁹ aīalis v̄l subito creata. nō induceret fidē aut deuotionē veracē: sed poti⁹ ad idolatriā puocaret: cū boies hoc miraculo iducti in adozonez tanq̄ veri corp⁹is ⁊ sanguis xpi p̄ciberent.

Canonis Missæ

hoc aut facere deī nefas est cogitare: cū ipse sit vltor idolatrie/ nō fautor: ⁊ per p̄ns veritatē sac̄i oñdit p̄ indicia vera/ nō filata aut ficta. Sed ad hoc facile r̄ident alij ad huc nō esse fictionē aut deceptionē: quia tales species diuini⁹ formātur ad alicui⁹ veritatē figurationē ⁊ oñsiōnē: vt. s. per hāc miraculosam operationē ostendat⁹ vere corp⁹ ch̄i esse sub sac̄o. Sic ch̄istus sine deceptiōe apparuit discipulis cūtib⁹ in Emaus sub specie peregrini: q̄a in figura veritatis p̄m August. nec tales sp̄s absolute ad orant⁹/ sed ch̄s sub talib⁹ sp̄ibus absq̄ idolatria. Patz ergo oēs illos modos esse possibiles infinite potentie diuine: ⁊ forte nō eodē modo semp b̄mōi apparitiōes fiūt: sed modo illo/ mō alio: prout summo p̄ditori placuerit: ⁊ per p̄ns in tali casu: q̄s aut qualis sit modus/ ipse nouit qui busiusmodi mirabilr facit. Qui ⁊ maiora ⁊ mirabiliora facere potest q̄ nos intelligere valeamus. Ip̄i soli bonor⁹ ⁊ gl̄oriā/ virtus ⁊ fortitudo/ sapientia ⁊ gratiarū actio in secula seculorum/ Amen.

¶ Finit expositio q̄druplex totius officij missæ/ maxie p̄m ordinariū romanū: cū annexis q̄stionū respōsis in lōgius porrecta q̄s ab initio p̄ten debāt per frat̄rē Joannē Bechoffen ordis frat̄rū beremitaz. s. Augusti ni: desiderantē ab oib⁹ ⁊ singulis lectorib⁹/ vel alias fructū inde accipiētibus: q̄tenus primū secū gr̄as agāt bonor⁹ oīm largitori: deinde sc̄is doctozib⁹ ex q̄ruz script⁹ pleraq̄ noscunt excerpta: demū orare p̄ ipo collectore: q̄ essi nō vt voluit/ tū vt potuit oibus p̄desse studuit ⁊ laborauit.

Argentine in edibus Joannis Scotti impensis vero Blasij
Salomonis Leyptzei. Kalē. Februarij. Anno
Christi. 1519.

